

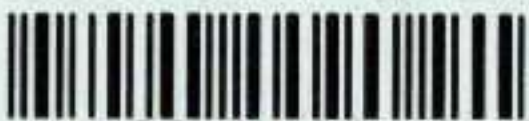
3

Contraband	1 - 30
El Dr. Marcel Fonollosa	31 - 60
La seva enfermera Tauri	61 - 89
La Creu de Terme	90 - 109
Rosa Maria	110 - 125
L'heren escampa	126 - 138
L'hermita profanada	139 - 151
El Jacrí forçat	165 - 173
Redempció	

Engrunes literàries

Guions

Biblioteca Ateneu Barcelonès

1005449047

MS 878/4

Ateneo Barcelonés
BIBLIOTECA

N.º

Arm. H

Est. VII-19

R314782

ENGRUNES LITERÀRIES

Recull de guins i narracions com
teatre resumit, gairebé tots ra-
diats per l'emisora

"LA VOZ DE CATALUÑA"

en les emissions

"LUZ EN LA NOCHE"

originals de

RAFEL RICART HOSTENCH

EMERSON'S LETTERS

Requiescat in pace
- et anima eius
in pace

LA VOZ DE CATALUÑA

en las emisiones

"QUE EN LA NOCHE"

originales de

RALPH WALDO EMERSON

NARRADOR

Tot just a la línia divisòria amb França, a l'indret del Perthus, hi ha un castell d'aspecte llegendari, anomenat RICA-
SIBES, que, no obstant i haver estat testimoni
ni i víctima de diverses fets reprobables,
que tenien la sola finalitat de destruir-lo
s'ha salvat en bona part i encara s'esforça
en tenir el caire de senyoriu d'abans.

És del tot lògic que els que l'havien
conegut en millors temps, avui, al contem-
plar aquestes mitges runes heroiques, sen-
tin una fonda pena i de vegades fins se'ns
neguen els ulls.

" C O N T R A B A N D " d'aquesta
narració, si bé cal reconèixer que
això i la mateixa narració, són del tot ima-
ginaris.

Sentat això, passarem ara a donar for-
ma a aquesta, àiem-ne narració:

Aquest magnífic castell està situat en
un cim de bona alçada, des d'on es domina un
sens fi de pobles i planúries.

Hi ha un poble als seus peus, Canta-
llops, que, en lloc de créixer, no tan sols
s'ha deturat, sinó que ara, un, ara un ale-
tre, s'ha vist com els seus habitants desa-
pareixien atrets per les ciutats properes i
fins les llunyanes.

Als voltants d'aquest castell hi situa-
rem ara Mas i l'anomenarem, imaginàriament,
LA RACONADA.

Així doncs, l'única cosa verídica d'a-
questa narració són uns costums que refie-

"CONTINUED"

NARRADOR

Tot just a la línia divisòria amb França, a l'indret del Perthus, hi ha un castell d'aspecte llegendari, anomenat RECASENS, que, no obstant i haver estat testimoni i víctima de diversos fets reprobables, que tenien la sola finalitat de destruir-lo s'ha salvat en bona part i encara s'esforça en tenir el caire de senyoriu d'abans.

És del tot lògic que els que l'havíem conegut en millors temps, avui, al contemplar aquestes mitges runes heroiques, sentim una fonda pena i de vegades fins se'ns neguin els ulls.

Avui el prendrem com lloc destacat d'aquesta narració, si bé cal reconèixer que això i la mateixa narració, són del tot imaginaris.

Sentat això, passarem ara a donar forma a aquesta, diem-ne narració:

Aquest magestuós castell està situat en un cim de bona alçada, des d'on es domina un sens fi de pobles i planúries.

Hi ha un poble als seus peus, Cantallòps, que, en lloc de créixer, no tan sols s'ha deturat, sinó que ara, un, ara un altre, s'ha vist com els seus habitants desapareixien atrets per les ciutats properes i fins les llunyanes.

Als voltants d'aquest castell hi situarem un Mas i l'anomenarem, imaginariament, LA RACONADA.

Així doncs, l'única cosa verídica d'aquesta narració són unes costums que refle-

Tot just a la línia divisòria amb Fran-
ça, a l'indret del Pertús, hi ha un cas-
tell d'aspecte llegendari, anomenat RACA-
SANS, que, no obstant i haver estat testimoni
ni i víctima de diverses fets reprobables,
que tenien la sola finalitat de destruir-lo
a ha arribat en bona part i encara a esforços
en tenir el centre de senyoria d'abans.

Es del tot lògic que els que l'havien
conegut en millors temps, avui, al contemp-
plar aquestes mitges runes heroiques, sen-
tin una fonda pena i de vegades fins se ha
neguin els ulls.

Avui el prendrem com lloc destacat d'a-
questa narració, si bé el reconèixer que
això i la mateixa narració, són del tot im-
plausibles.

Sentet això, passem ara a donar for-
ma a aquesta, breu-narració:

Aquest castell està situat en
un cim de bona alçada, des d'on es domina un
sens fi de pobles i planúries.

Hi ha un poble als seus peus, can-
tiç, que, en lloc de créixer, no tan sols
s'ha reduït, sinó que ara, ara un al-
tre, s'ha vist com els seus habitants des-
pareixien estretes per les ciutats properes i
fins les llunyanes.

A la volta d'aquest castell hi situa-
rem un cas i l'anomenarem, també, RACA-
SANS.

Així doncs, l'única cosa verídica d'a-
questa narració són unes costums que totte-

Per això, pels que s'aventuraven per
xen la seva manera peculiar de viure, la ma-
nera d'esser dels seus actors, contagiats
pels indrets feréstecs que els volten, i
que fa que es puguin moure bé, en camins
poc fressats, sense altre nord per ells que
la frontera que tenen tan prop...

Així que sortim d'aquest poblet, topem
ja amb camins pedregosos i drés que ens
obliguen a acumular energies per poder si-
tuar-nos a la fita divisòria de que hem par-
lat.

Podríem extendre'ns en no pocs detalls,
mes, no és el nostre objecte ara, dedicar-
nos a posar de relleu aquests, sinó que, ja
que hem trobat un poble, fer coneixença amb
la seva gent i que ens donin la sensació
que són sers de carn i ossos i que es bellu-
guen, aferrats a unes terres que els donen
pa, mes, a costa de no pocs esforços.

El Mas a que ja ens hem referit, la Ra-
conada, estava molt prop del límit de sepa-
ració entre Espanya i França. Estava empa-
rat per unes parets groixudes, i voltat de
grops tupits d'avets i xiprers, que miraven
tot gronxant-se, d'anul·lar les batzegades
que els arribaven de la tramuntana.

A l'estiu tenia obertes totes les por-
tes i finestrals, oferint refugi als que,
fatigats i amb la gorja seca, hi arribaven
en cerca de momentani repòs i alguna confor-
tadora beguda.

A l'hivern tot canviava. La tramuntana
freda, impregnada de la neu dels cimals,
feia aquests llocs ben poc hospitalaris.

ken la neve manera peculiar de vivre, la
nere de esere dels seus actors, concrets
pels indrets feréstecs que els voltien, i
que fe que es pugua moure bé, en camins
poc frassats, sense altre nom per ella que
la frontera que tenen tan prop...

Així que sortim d'aquest poblet, toquem
ja amb camins pedregosos i bruts que ens
obliguen a acumular energies per poder ar-
tuar-nos a la fira divinatoria de que hem par-
lat.

Podríem estendre'ns en no poca detall,
mes, no és el nostre objecte ara, dedicar-
nos a posar de relleu aquesta, sino que, ja
que hem trobat un poblet, fer conèixer amb
la seva gent i que ens donin la sensació
que són terra de carn i osos i que es bellu-
guen, estretats a unes terres que els donen
pa, mes, a costa de no poca estorç.

Hi ha a que ja ens hem referit, la fe-
condia, estava molt prop del límit de vege-
ració entre Espanya i França. Estava empa-
rat per unes parets gruixudes, i voltat de
grups tancats d'avets i xiprers, que miraven
tot tronant-se, d'anyl. Jar les batxades
que els atribuïen de la tramuntana.

A l'entia tenia obertes totes les por-
tes i finestres, oferint retrat als que
fatigats i amb la gorja seca, hi atribuïen
en cerca de momentani repos i alguna confort-
tadora beguda.

A l'hivern tot canviava. La tramuntana
freda, imprudent de la neu dels cims,
feta aquesta lloc ben poc hospitalari.

Per això, els que s'aventuraven per aquests indrets, en temps així, era gent coneixedora d'aquests terrenys, que mirava d'aprofitar-se i passar desapercibuda, carregats amb fardo de mercaderia que, si la podien passar sense ésser vistos, per la frontera, després adineraven.

També hi passava altra gent recelosa, que, per no posseir els papers en regla, aprofitava aquests mals camins per traspassar-la línia divisòria sense entrebanos.

I és clar, per arrodonir aquestes coses, tampoc hi faltaven les parelles de carrabiners, interressats en destorbar moltes d'aquestes coses.

Mes, ara, deixem tot això i mirem de concretar-nos, fent un detallat esbor dels que viuen en aquest Mas.

Començarem per en Ramón que era, de fet, l'amç... Era un home un xic entrat en anys, però que encara es mantenia dret, amb ulls vius, interrogants, cabells blancs amb algunes clapes, que marcaven que els anys no passaven en va... Lleuger encara de cames, i d'aspecte decidit en tot.

La seva filla gaudia de la més esplendent joventut... Se la veia pletòrica de salut... Tenia ulls negres com les mores, que jugaven també amb una esplendent cabellera negra, on les ondes ben marcades hi donaven encara més encís. Crec innecessari dir que les seves galtones rosades, curtidres pel sol i les glaçades, eren una ferma temptació a tots quants en elles fixaven la vista. I tot, acompanyat d'un somriure, si és no és un xic maliciós, que poc li costava de passar en un moment de l'aspecte farreny

Per això, els que s'avençaven per
aquella indreta, en temps així, era gairebé
conseqüència d'alguna terronya, que mira-
va aprofitar-se i passar desapercebuda,
carrerats amb fets de mercaderia que, en
la podien passar sense saber vista, per
la frontera, després d'abandonar.

També hi passava altra gent rascosa,
que, per no passar els papers en regla,
aprofitava aquesta mala camina per tra-
passar-la fins a través sense entencions.

I és clar, per arribar a aquestes coses,
tampoc hi feien les parles de cartoli-
ners, interassats en destorbar moltes d'a-
questes coses.

Per això, deixem tot això i miram de
concretar-nos, fent un detallat capítol dels
que volem en aquest llibre.

Començarem per en Ramon que era, de
fet, l'amo... Era un home un xic entret en
aigua, però que encara es mantenia dret, amb
ulls vius, interrogants, cabells blancs
amb algunes clapes, que marcaven que els
ulls no passaven en ve... Llavors encara
de camí, i d'aquesta decisió en tot.

La seva filla gaudia de la més esplèn-
dent joventut... Se la veia plàcida de se-
lut... Tenia ulla negra com les mares, que
jugaven també amb una esplèndida cabellera
negra, on les ondes ben marcades hi donaven
encara més encis. Crec innecessari dir que
les seves galtones rosades, curtes del
sol i les giletas, eren una forma tempta-
clo a tots punts en elles fixaven la vis-
ta. I tot, semblava d'un somriure, si és
no és un xic maliciós, que per li costava
de passar en un moment de l'aquesta farruca

a la més encisadora rialla.

I és clar, un recull així de coses bones, feia que no li faltessin pretendents, disposats a fer la prova de veure que si, el que ara sols es dibuixava, era veritat del tot si s'aconseguia arribar-hi...

Mes, entre aquest munt de candidats, n'hi havien dos que, abans de passar endavant, convé coneguem del tot i mirem com són...

Un era un noi del poble que quedà orfe i que, veient que ningú es preocuparia d'ell mirà de ser ell qui es preocupés de la seva vida. Era un xicotàs fort, ferreny, de pell torrada, molt treballador i emprenedor, amic de fer un favor, i agrait si algú n'hi prodigava.

Tothom el coneixia per en Met llenyetaire, ja que la feina a que es dedicava era aquesta i la de carbonar boscos. Vivia gairebé sempre al ras, i a la nit sempre sabia on recollir-se... un forat en una penya, i, si més no, a falta d'això, ell prou sabia arreglar amb lloses i brancam fer-se un bon recull.

Tothom el sabia un home noble del tot en l'obrar, conscient del compliment de deures, incapaç de fer mal a ningú...

I aquest si que aconseguí que la Nuri, que així es deia la noia de la que hem parlat, rebre totes les seves preferències.

L'altre, era sàgent de carrabiners... Un esparver sempre en cerca de bona presa, mal intencionat, pendenciós i capaç de tota mala cosa...

a la mès enciclopedia rialla.

I ès clar, un recull així de coses bonas, feta que no li faltessin pretendents, disposada a fer la prova de veure que si el que era sola es distribuïa, era veritat del tot si a'conseguia arribar-hi...

Més, entre aquest munt de candidats, n'hi havia dos que, abans de passar endavant, convé conèixer del tot i mirem com són...

Un era un noi del poble que quedà orfe i que, veient que ningú es preocuparia d'ell, mirà de ser ell qui es preocupés de la seva vida. Era un xicotàs fort, fermy, de bell torçada, molt treballador i emprenedor, amic de fer un favor, i existia al país n'hi produïa gava.

Totom el conèixia per on Mat l'invitava re, ja que la feina a que es dedicava era aquesta i la de carbonar boscos. Vivia gaire bé sempre al tra, i a la nit sempre abia on recollir-se... un forat en una panya, i, al més no, a l'alta d'aixó, ell prou sabia arregar amb lloses i brancam fer-se un bon coll.

Totom el sabia un home noble del tot en l'obra, conscient del compliment de deures, incapaç de fer mal a ningú...

I aquest sí que aconseguí que la Muri, que així es deia la noia de la que hem parlat, rebre totes les seves preferències.

L'altre, era sagent de carteriners... Un esparver sempre en cercos de bons preses, mai intencionat, pendentos i capaç de fer la mala cosa...

Havia caigut aquí feia poc temps, mes respirava ell tanta dolenteria que ningú veia en ell res de bo. Ningú el podia veure i tothom se'l mirava de reüll, i fins eren molts els que haurien preferit que mai hagués vingut.

Arribà aquí engreït, cregut que entrava en un feude de gent temerosa, dòcil i submisa, atenta sempre a qualsevol dels seus capricis... Però la gent d'aquí era bona; mes no tenia res de doblegadíssima i tot el que ell creia que era temença y conformació, era en el fons un odi que, a mesura que l'anaven coneixent, més creixia... Com que eren bona gent, es sentien lluny de fer-li cap mal, però, no obstant, haurien vist amb complaença que algú n'hi hagués fet... !Que algú posés el picarol a aquest gas mesqué!

I estaven tan convençuts que així passaria, que tothom ja ho donava com a cosa feta.

I, els ulls inquietes d'aquell bitxo, en el primer que es fixaren fou en l'esplendent Nuri... I mirà de festejar-la, no obstant i haver-li fet avinent que era plaça sitiada. Però ell s'arronçà d'espatlles i digué: "Per mi no hi han altres places sitiades, que les que jo hi poso siti!"

I és clar, de tots aquests tripijocs no tardà a adonar-se'n la interessada, i, com que de valenta i decidida n'era molt, aquest tipo més que temença li produïa ganes de riure...

Ell es donà compte de l'infructuós dels seus esforços i així germinà en ell una ràbia sorda que cada dia anava en augment.

Havia caigut aquí fela poc temps, mas
respirava ell tanta dolentaria que ningú
veia en ell res de bo. Ningú el podia veure
i tot hom se l mirava de reüll, i fins eran
molts els que haurien preferit que mai ha-
gués vingut.

Arribó aquí enyretit, cregut que entras-
sa en un fende de gent temerosa, d'oull i
ambuts, atenta sempre a qualsevol deia seva
capriciosa... Però la gent d' aquí era bona; mes
no tenia res de doblegabilitat i tot el que
ell creia que era temença y conformació, era
en el fons un odi que, a mesura que l anava
conexient, més creixia... Com que gran bon
gent, se sentien lliure de fer-li cap mal, pe-
ro, no obstant, haurien vist amb complença
que algú n'hi hagués fet...! Que algú posés
el picarel a aquest gas mesquí!

I estaven tan convençuts que així pas-
saria, que tot hom se ho demava com a cosa
feta.

I, els vells indietes d'aquell ditxo, en
el primer que se fixaren for en l'espionant
d'ell... I miré de festejar-la, no obstant i
havex-li fet avinent que era plaer atíada.
Però ell a' artonç d'espallies i digué: "Per
mi no hi han altres places atíades, que les
que jo hi pose atí!"

I és clar, de tota aquesta triplicia no
tardá a abonar-se n la intercessió, i, com
que de valents i decidits i després, aquest
tipo mes que temença li produia gana de ri-
re...

Ell es doná compte de l'intercessió deia
seus esforços i així terminá en ell una re-
pla corda que cada dia anava en augment.

I, com més el veia així, més ella feia els possibles per fer-lo rabiar més. Per això, quan passava prop d'ella, li deia remugant entre dents: "Tu vols jugar amb mi... mes, arribarà un dia que seré jo qui jugarà amb tu!". I ella, vinga riure, i mirar-se'l despectivament.

Per això el pare no es cansava de prevenir-la:

PARE.- Mira, noia, aquest té mala baba, i millor seria que no ho fessis això...

NURI.- Jo ho faig, pare, perquè d'una vegada em deixi tranquil·la i es convenci que amb mi res hi té a fer...

PARE.- Aquest és diferent dels altres; és rancorós i dels homes així un se n'ha de guardar...

NURI.- Jo no el temo, pare...

PARE.- Mes, ell pot esbravar-se amb en Met, ja que prou sap que això pot ferir-te més... A la millor, com que sap que de vegades s'arrisca a fer aquells negocis, li pari un parany i, llavors, ja la ballem...

NURI.- Si li fes algú mal a en Met, li arrencaria els ulls...

PARE.- Noia, et veig molt valenta i crec que és millor que no t'oblidis del uniforme que porta... És cosa que ens obliga a sospesar el que anem a fer...

NURI.- Sí, pare; mes ell, d'aquest uniforme no en fa l'ús que deuria. Ara mateix,

I, com més el veia així, més ella feia
els possibles per fer-lo rabiar més. Per al
xó, quan passava prop d'ella, li deia roman-
gent entre dents: "Tu veia jugar amb mi...
mes, arribarà un dia que sare jo qui jugaré
amb tu!". I ella, vingia riure, i mirava-se i
despectivament.

Per aixó el pare no es cansava de pre-
venir-la:

PARE.- Mira, nois, aquest té mala cara, i
millor seria que no ho fessis aixó...

MURI.- Jo ho faig, pare, perquè d'una vegada
de em deixi tranquil·la i es conven-
ci que amb mi res hi té a fer...

PARE.- Aquest és diferent dels altres; és
tan corós i dels homes així un se n ha
de guardar...

MURI.- Jo no el temo, pare...

PARE.- Mes, ell pot esbravar-se amb en Mot,
ja que prou sap que aixó pot ferir-
te més... A la millor, com que sap que
de vegades s'arriba a fer guella ne-
goci, li parli un parany i, llavors,
ja la callem...

MURI.- Si li fes aixó mal a en Mot, li arren-
caria els ulls...

PARE.- Oia, et veig molt valenta i que que
és millor que no t'oblidis del millor-
me que porta... Ja coneix que ens obli-
ca a sospesar el que anem a fer...

MURI.- Si, pare; mes ell, d'aquest muntó
no en fa una que guaria. Ara mateix,

no us ho volia dir, però l'altre dia que estiguereu fora a la nit... s'ha via ja fet del tot fosc, i trucaren a la porta... "Qui és?", vaig dir. La veu d'ell em contestà: "Fa mala nit i voldria aixoplugar-me". "Ho sento, vaig replicar, el pare és fora i aquesta porta, de nit, només a ell s'obre". "Pels carrabiners no hi ha les portes tancades". "Les que emparen dones honrades, no s'han d'obrir quan estan soles"... "A ningú?", respongué amb "requintin"... "!A ningú!", vaig dir amb tota energia... "A la millor no obres perquè tens aquí aquell "mano"... L'ofensa la vaig sentir com bofetada a ple rostre i d'una revolada vaig tancar la finestra que havia obert, mes, vaig seguir atenta, per veure si se n'anava o mirava de forçar la porta, mentre mirava una olla d'aigua bullenta que tenia al meu abast i que, en cas de volguer entrar, n'hauria fet us...

PARE.- Veig que saps defensar-te!...

NURI.- És clar que sí, pare... Era com l'atac d'un escorçó i jo havia de defensar-me fos com fos... El mateix era per a mi un home amb uniforme, que un altre que no n'hagués portat.

PARE.- Això és molt gros, noia... D'aquest home ja n'esperava coses, mes, com aquesta no... Ara sí que et dic, que de nit fora de casa, no en passaré cap més... Sóc bo, mes, de sang d'orxata no en tinc... i encara que un xic vell, em sobren forces per defensar-te...

no us no volia dir, però l'altre dia
 que estiguérem fora a la nit... a la
 via ja fet del tot fosc, i tinguérem
 a la porta... "Qui és?", veig dir, la
 veu d'ell em contestà: "És mala nit
 i voldria aixopugant-me". "No sento,
 veig replicar, el pare és fora i aigua
 ja porta, de nit, només a ell a casa."
 "Fels carteraires no hi ha les portes
 tancades". "Les que emparen bones hon-
 rades, no a han d'obrir quan estan co-
 les"... "A ningú?", respongué amb "re-
 guntant"... "A ningú", veig dir amb
 tota energia... "A la millor no corre
 perquè tens aquí aquell "mano"... I'o
 sense la veig sentir com botada a
 ple costat i d'una revolada veig tan-
 car la finestra que havia obert, mes,
 veig seguir estenta, per veure si se
 n'anava o mirava de forçar la porta,
 mentre mirava una olla d'aigua bullen-
 ta que tenia al men calent i que, en
 cas de volguer entrar, n'hauria fet
 us...

PARÈ. - Veig que sapta delectar-te!...

MURI. - És clar que sí, pare... Més com l'a-
 tas d'un esgorgó i jo havia de desen-
 sar-me tota com fosc... El mateix era
 per a mi un home amb uniforme, que
 un altre que no n'havia portat.

PARÈ. - Això és molt gros, noia... D'aquest
 home ja n'esperava coses, men, com
 aquestes no... Ara sí que et dic, que
 de nit fora de casa, no en passava
 cap més... Sóc bo, mes, de sang d'or
 xata no en tinc... i encara que en
 xic veig, em sobren forces per desen-
 sar-te...

NURI.- Gràcies, pare; inara, ja podeu veure que tinc motius sobrats per tractar-lo com faig...

PARE.- Sí, sí, tens raó!... M'es, pel que veig, crec que hauríem de tenir al corrent en Met, del que passa, perquè estigui previngut... Ara, que ho hem de fer amb tacte; res d'explicar-li això... És home valent i estic segur que es llançaria a donar a aquest deguda rèplica... I això, noia, no ens convé de cap manera!... Com que demà us acostumeu a trobar al poble, amb molta cautela, el prevenis...

NURI.- Així ho faré, pare!

NARRADOR

L'endemà era dijous, dia de mercat a Figueres i tant la Nuria com el seu pare confiaven que aquell maleït hauria anat allí i llavors, més lliurement es podria parlar amb en Met sense que se n'adonés aquell...

La Nuri i el seu pare baixaren al poble... El pare anà per les seves coses i la Nuri, espera en un pedrís que hi havia a l'entrada del poble, que arribés el seu promès...

No hagué d'esperar gaire, ja que arribà gairebé al mateix temps que ella... Li va somriure, a l'ansems que li digué:

MET.- Suposo que no m'hauràs hagut d'esperar...

NURU.- No, ara mateix he arribat!... i em plau que hakis vingut, perquè convé que parlem....

NURI. -- Gràcies, pare; i ara, ja poden veure que tinc moltes sobretotes per triar-les com t'he dit...

PAU. -- Sí, sí, t'he dit... M'he dit que veig, que t'he dit que t'he dit al corrent en Mar, del que passa, però que estigui previnent... Ara, que no hem de fer amb t'he dit; res d'explorar-li això... La home valent i estic segur que es llançarà a donar a aquestes grans rèpliques... I això, no ens convé de cap manera!... Com que demà es acostamen a trobar al poble, amb molta cautela, el previnem...

NURI. -- Així ho fare, pare!

NARRADOR

L'endemà era dijous, dia de mercat a Tíbur i tant la Nuri com el seu pare s'havien anat a treballar a les vides. Però, més llunyament es podria parlar amb en Mar sense que se n'adonés capell...

La Nuri i el seu pare baixaven al poble... El pare era per les seves coses i la Nuri, espanta en un poble que hi havia a l'entrada del poble, que arribés al seu poble...

No havent d'esperar capell, ja que arribés a l'entrada del poble que ella... I va somriure, a l'ensansa que li digué:

MAR. -- Suposo que no m'hauràs parlat d'esperar...

NURI. -- No, ara mateix he arribat!... i em plau que hauris vingut, perquè convé que parlem...

- MET.- M'ho dius d'una manera que, la veritat, m'inquieta... Passa alguna cosa?
- NURI.- Veuràs... aquest tipo dels sargents, em va al davant i al darrera... Jo ja miro d'esquivar-lo, pero ell no es dona per entes...
- MET.- I, què vol?
- NURI.- Que jo n'hi faci cas!
- MET.- I tu, què en penses d'això?
- NURI.- Vaja, quina pregunta! Sobradament saps que sols estic per tu i que en la meva vida, cap més home hi cap...
- MET.- I li has dit així, tan clar, a ell?
- NURI.- És clar que sí, i repetit un munt de vegades, mes ell insisteix.
- MET.- Si et molesta més del compte, m'ho dius...
- NURI.- I, què faries?
- MET.- El que tot home com cal, ha de fer...
- NURI.- Però, amb aquest, hem d'obrar amb molta cautela... És el sargent, l'autoritat màxima del poble... I, veuràs, aquest uniforme l'empara en moltes coses...
- MET.- Mes, no d'aquestes... A la fi de tot, dins d'aquest uniforme hi ha un home i com a tal, pot ésser bo o dolent... Home sóc també del tot jo... Amb això val més que es desvii del camí, si no vol trobar en mi l'home que necessita.

MUT. -- M'ho diria d'una manera que, la veritat, m'indiqués... Fessas alguna cosa?

MURI. -- Veritat... aquest tipus dels argentats, em va el davant i al darrere... Jo ja miro d'espavillar-lo; però ell no es deixa per enteres...

MUT. -- I, què veis?

MURI. -- Que jo n'hi faci cas!

MUT. -- I tu, què en penses d'això?

MURI. -- Vaja, quina pregunta! Sobretotament aqua que sola estic per tu i que en la meua vida, cap més home hi cap...

MUT. -- I li has dit així, tan clar, a ell?

MURI. -- És clar que sí, i repetit un munt de vegades, mes ell insisteix.

MUT. -- Si et molesta més del compte, m'ho diria...

MURI. -- I, què faries?

MUT. -- El que tot home com ell, ha de fer...

MURI. -- Però, amb aquest, hem d'obrar amb molta cautela... És el argent, l'autoritat màxima del poble... I, veritat, aquest uniforme l'empara en moltes coses...

MUT. -- Mes, no d'agradeses... A la fi de tot, diria d'aquest uniforme hi ha un home i com a tal, pot ésser bo o dolent... Home sóc també del tot jo... Amb això veig més que es desvii del camí, si no veis trobat en mi l'home que necessita.

NURI.- Bé, bé; que ets valent, no en dubto, ni en dubtaré mai... Mes, no és prudent mostrar aquesta valentia a cos obert, quan a un l'esperen amagats amb covardia, per atacar-lo traïdament... I ell és d'aquests! Dolent en les provocacions i més encara en l'atac, i aquesta gentussa, emparada en un uniforme, del que en fan mal us, és sempre perillosa... Ell, faci el que faci, representarà la llei, i tu el que pretens falsejar-la... Sols una arma és eficient contra totaixò: la de la subtil picardia... i tu ets massa noblot per saber usar-la...

MET.- Mes, jo et dic que, siguin quines siguin les armes que esgrimeixi, que no em busqui, perquè em trobarà!

NURI.- Hem d'ésser cautes, Met, molt cautes. Et recomano que tinguis calma.

MET.- La tindré; mes, si em provoca, llavors veig difícil que pugui contenir-me...

NURI.- !Ara no crec que ho faci! Els meus desdenys són prou alligonadors... Mes, temo els fets contra tu... Com covard que és, llençarà la pedra i amagarà la mà... Coneix les teves escapades i et parará un parany!

MET.- Conec prou el terreny, per esmunyir-me si em sento vigilat... !Feia li dono si em vol atrapar!

NURI.- Torno a dir-te Met, que aquest joc de gat i rata, ara no ens convé... Un petit descuit podria ésser-nos fatal, i per molt que vigilem, és fàcil te-

NURI. -- Bè, bè; que ets valent, no en dubto,
ni en dubtaré mai... Mas, no es pru-
dent mostrar aquesta valentia a cos
obert, quan a un i esperen amagats
amb guarda, per atacar-lo traido-
rament... I ell és d'aquesta! Dolent
en les provocacions i més encara en
l'acte, i aquesta gentusa, empars-
da en un uniforme, del que en fan mal
us, és sempre perillosa... Ell, faci
el que faci, representant la llei, i
tu el que pretens falsificar-la... Si era
una arma és eficient contra totaixò:
la de la subtil picardia... I tu ets
massa noiet per saber usar-la...

MET. -- Mas, jo et dic que, aigua d'oures si-
guin les armes que s'acrimenxi, que no
em quadrin, perquè em trobaré!

NURI. -- Hem d'èsser cantes, Met, molt cantes.
Et recomano que tinguis calma.

MET. -- La tindrè; mas, si em provoca, lla-
vors veig difícil que pugui contenir-
me...

NURI. -- Ara no eres que no faci! Ma mena
deberys ser prou al·ligonadors... Mas,
tamo els fets contra tu... Com covard
que és, l'hanera la para i amaga la
ma... Conaix les teves esquadres i et
parlaré un parany!

MET. -- Conec prou el terreny, per amanyar-me
si em sento vigilant... Fets-li dono
si em vol atrepar!

NURI. -- Torno a dir-te Met, que aquest joc de
cat i rata, ara no ens convé... Un pe-
tit beuclit potria esser-nos fatal,
i per molt que vigilem, és fàcil te-

nir-ne algun... Creu-me, Met; tal com aquest tipó es manifesta, és millor fer fonedís qualsevol motiu que ens pugui fer caure a les seves urpes... I aixó t'ho dic jo que de temorencas en tinc... Mes, ara, veig que no hi ha altre camí a seguir que el que mana la més sutil prevenció... I si ell és tossut, no vulguis ara tu acompanyar-lo en cap tossuneria, que podria sortir-nos cara... Estolta, Met, escolta'm, i veuràs que si ho fas així no tindrás de penedir-te'n mai...

MET.- Em costa seguir un consell d'aquesta mena... No sóc home per deixar, així com així, que em barrin el pas...

NURI.- Doncs ara has de fer-ho, ja que jo, que tant t'estimo, t'ho demano!

MET.- Bé, bé, faré el que vulguis; mes, per un temps... Veuràs, aquests negocis, ens permetrien arraconar diners per quan ens casem...

NURI.- Mes, ara, el que hem de pensar és que els nostres projectes no es vegin truncats per una temeritat...

MET.- Sí, sí... No parlis més; t'escoltaré...

NURI.- M'ho promets?

MET.- És clar que sí, dona, és clar que sí. Jo tinc una sola paraula.

NURI.- !Prou que ho sé!... I potser que ens acomiadem; tu tens la teva feina i jo la meva, i és millor que lánem a fer. !Ara, adéu, Met, el pare m'espera!

nir-ne algun... Creu-me, Mat; tal com
 aquest tip de manifestats, es millor
 fer tonedís qualsevol motiu que ens
 pugui fer caure a les seves urpes...
 I això t'ho dic jo que de temerances
 res en tinc... Mas, ara, veig que no
 hi ha altra camí a seguir que el que
 mang ja més autèl preventió... I si
 ell és tota, no vulguis ara tu acom
 passar-lo en cap tonament, que podria
 sortir-nos cara... Estola, Mat, escol
 ta'm, i ventres que si ho fas així no
 tindria de penedir-te'n mai...

MAT. - Em costa seguir un consell d'aquesta
 mena... No sóc home per deixar, així
 com així, que em parlin el pas...

MURI. - Doncs ara has de fer-ho, ja que jo, que
 tant t'estimo, t'ho demano!

MAT. - Bé, bé, farà el que vulguis; mas, per
 un temps... Veuràs, aquesta negocia,
 ens permetria arraconar diners per
 quan ens casem...

MURI. - Mas, ara, el que hem de pensar és que
 els nostres projectes no es veuin tram
 cats per una temeritat...

MAT. - Sí, sí... No parlis més; t'escoltaré...

MURI. - M'ho prometes?

MAT. - És clar que sí, doncs, és clar que sí.
 Jo tinc una sola paraula.

MURI. - Però que no sé!... I potser que ens
 acomidam; tu tens la teua feina i jo
 la meua, i és millor que l'anem a fer.
 I ara, adéu, Mat, si pare m'espera!

MET.- !Adéu, Nuri! I que pensis en mi...

NURI.- Sí, tontet, no sé fer res més...

NARRADOR

S'estrenyeren les mans i es miraren, amb una mirada d'aquelles que tot ho diuen... I, poc a poc, s'anaren allunyant l'un de l'altre...

La Nuri, se'n va anar directament a la plaça... Però a la poca estona es donà compte que algú la seguia i mirava d'escursar la distància.

Es girà i veié que la seguia el sargent, que no tardà a barrar-li el pas, a l'ensem que li deia:

SARG.- !No vagis tan depressa, fiereta! Si tens temps per altres, en pots tenir per escoltar-me a mi!...

NURI.- Porto molta pressa i no tinc temps per perdre...

SARG.- No crec que escoltant-me a mi, perdís el temps...

NURI.- !Això ho deus pensar tu! Mes jo, com que amb tu res hi vull, crec que és millor que em deixis tranquil.la...

SARG.- !Això és el que voldries! Mes, jo no puc ni ho vull... No em sento amb forces per deixar de pensar en tu i en les teves coses...

NURI.- Doncs és millor que et desfakis de tot el meu, ja que el teu m'importa ben poca cosa... Estimo un home i en

MET. -- ! Ah, ! I que pensais en m...

MURI. -- Si, toutet, no se fer res més...

NARRADOR

S'estranyaven les mans i es miraven,
amb una mirada d'espantes que tot ho alienen...
I, poc a poc, s'anaven allevant i an de l'al
tre...

La Muri, se'n va anar directament a la
plaza... Però a la poca estona es donà comp-
te de que s'ha anat i mirava d'escorzar
la distància.

Ha girat i veié que la senyora el seguia,
que no tardà a barrar-li el pas, a l'ensams
que li deia:

SARG. -- ! No vagis tan depressa, tiorret! Si
tens temps per altres, en pots tenir
per escoltar-me a mi!...

MURI. -- Però molta pressa i no tinc temps
per perdre...

SARG. -- No crec que escoltant-me a mi, perdis
el temps...

MURI. -- Això no deus pensar tu! Mes jo, com
que amb tu res ni veig, crec que es
millor que em deixis tranquil.la...

SARG. -- ! Això és el que voldries! Mes, jo no
puc ni ho veig... No em sento amb for-
ces per deixar de pensar en tu i en
les teves coses...

MURI. -- Doncs és millor que et desllais de
tot el meu, ja que el teu m'importa
ben poca cosa... Estimo un home i en

la meua vida no n'hi ha cap més...
!És inútil, doncs, que insisteixis!

SARG.- I jo et dic, que seràs meua... sigui
com sigui...

NURI.- A la força?... Creu-t'ho! A més, ame-
naces a mi?... No em facis riure; sóc
dona, mes, si convé, amb urpes sé de-
fensar-me... I de por no te'n tinc...
I a més et dic que si em poso ferre-
nya, d'un com tu, no en tinc ni per
un esmorzar...

SARG.- Es coneix que no saps amb qui te les
heus... Mes, jo et dic que !amb mi
no hi jugaràs!

NURI.- Torno a dir-te que les teves amena-
ces, no provoquen altra cosa en mi que
ganes de riure...

NARRADOR

La Nuri se li girà d'esquina. M entre,
ell seguí remugant malediccions. La Nuri
tot seguit trobà el seu pare, que li digué:

PARE.- Que has vist a en Met?

NURI.- Sí, pare!

PARE.- I l'has previngut?

NURI.- És clar que si i hem quedat que ara
estaria un temps sense fer cap camí
tort...

PARE.- Sí, és millor; fent-ho així, podrem
estar més tranquils...

NARRADOR

Ambdós restaren muts, però atents al que

La mève vîda no n'hi pa cap mès...
!às inútil, bones, que instalatèria!

SARG. - I jo et dic, que sars mève... aigua
com aigua...

MURI. - A la forçà?... Creu-t'ho! A mès, ams
naces a mi?... No em facia rure; sòc
bons, mes, al conve, amb urpes se de-
fensar-me... I de por no te n'haic...
I a mès et dic que si em pòsc ferre-
rys, è un com tu, no en tinc ni per
un esmorzar...

SARG. - Es coneix que no saps amb qui te les
heus... M'è, jo et dic que! amb mi
no hi jauràs!

MURI. - Torno a dir-te que les teves amans-
cas, no provoquen aïtra cosa en mi que
ganes de rure...

NARRADOR

La Muri se li girà d'esquena. M'entre,
ell seguí remenant maledicions. I a Muri
tot seguit trobè el seu pare, que li digué:

PARE. - Que has vîst a en Muri?

MURI. - Sì, pare!

PARE. - I has prevîngut?

MURI. - Ès clar que si i hem quedat que ara
estaria un temps sense fer cap camí
fort...

PARE. - Sì, ès millor; tant-ho així, podrem
estar mès tranquils...

NARRADOR

No li preguntà res més, ja que a l'altre el suposava a Figueres...

A més, la Nuri cregué millor no mencionar res del que havia passat, per no inquietar-lo més encara...

Passà un temps, durant el qual la vida del Mas fou del tot normal...

Mes, un dia, al fer-se fosc es recolliren i tancaren la porta. L'estiu ja donava les últimes senyals, mentre l'hivern furgava per entrar... La claror del dia s'havia escurçat... i una pluja petita i persistent, que el vent empenyia, castigava els vidres dels finestrals amb un soroll monoton.

PARE.- !Em sembla que tindrem mala nit, noia!

NURI.- Així ho sembla, pare...

PARE.- Sí, sí... enllesteix i ens n'anirem a dormir...

NARRADOR

Mes, de sobte, es sentiren uns trets aïllats... Això els sorprengué i pararen atenció... No trigà a sentir-se més seguit, fins que es convertiren en descargues de metralleta... En un interval es sentí un espetec més fort...

PARE.- Això és més fort... sembla un petard...

NURI.- Sí, pare...

NARRADOR

Ambdós restaren muts, però atents al que

NARRADOR

No li preguntà res més, ja que a l'altre
el suposava a Figueras...

A més, la ^lura creença millor no menço-
nar res del que havia passat, per no indis-
tar-lo més encara...

Passà un temps, durant el qual la vida
del mas fou del tot normal...

Mes, un dia, al for-se tocà es recollí-
ren i tancaren la porta. L'estiu ja donava
les últimes senyals, mentre l'hivern tragué
per entrar... La ciutat del dia s'havia es-
parçat... i una pluja petita i persistent,
que el vent empenyia, castrava els vidres
de la finestra amb un soroll monoton.

ARE. - ! M sembla que tindrem mala nit, nois!

URI. - Així ho sembla, pare...

ARE. - Sí, sí... enllatex i ens n'anirem a
dormir...

NARRADOR

Mes, de sobte, es sentiren uns treps ai-
llats... Això els sorprenent i pararen esten-
dits... No trigà a sentir-se més seguit, fins
que es convertiren en descàrregues de metralla.
... En un interval es sentí un espetec més
ort...

ARE. - Això és més fort... sembla un petard...

URI. - Sí, pare...

NARRADOR

Ambdós restaren muts, però estents al que

passava... Mes, a la seva imaginació hi havia una mateixa idea: En Met!

Es donaven prou compte que es tractava d'una topada entre contrabandistes i carabiners... La Nuri sentia que el cor li batejava fort i el pare no deia res, mes, també es sentia neguitós... !Ja no es parlava d'anar a dormir!

PARE.- És estrany, tot ha parat en sec... Ara que aquest tiroteig era un xic apartat Cap al Pas de la Guilla... i en Met no hi passa mai per allà...

NURI.- Tots dos pensem el mateix, pare... També en Met! Mes, ell em prometé que fins que això canviés se n'estaria de fer contraband, i jo tinc fe en la seva paraula...

PARE.- A més, que jo sàpiga, mai s'acobla a cap colla i sempre va sol. Amb això, noia, crec que podem tranquil·litzar-nos... És millor que ens fiquem al llit... Demà ja mirarem d'inquirir el que ha passat... No et sembla?

NURI.- Com vulgueu, pare...

NARRADOR

Així ho feren. Però no l'un ni l'altre aquella nit pogueren cloure els ulls. I amb aquell desvetllament els sorprengué el nou dia...

El pare es vestí procurant no fer soroll. La Nuri es feu l'adormida, però estava atenta a tot... Sentí la porta que, silenciosament, s'obria i tornava a tancar-se...

passava... Mas, a la seva imaginació hi ha-
via una mateixa idea: En Met!

Es donaven gran compte que es tractava
d'una topada entre contrabandistes i carter-
siners... La Nuri sentia que el cor li bate-
java fort i el pare no deia res, mes, també
es sentia nerviosos...! Ja no es parlava d'a-
nar a dormir!

PARE.- Ja estany, tot ha parat en sec... Ara
que aquest tirotoig era un xic espantat
cap al Pas de la Gallia... i en Met no
hi passa mai per allà...

NURI.- Tota dos pensam el mateix, pare... tamp
en Met! Mes, ell em prometé que fins
que això canvia se n'estaria de fer
contraband, i jo tinc fe en la seva pa-
renia...

PARE.- A més, que jo sapiga, mai s'acosta a
cap colla i sempre va sol. Amb això,
nois, crec que podem tranquil·litzar-
nos... La millor que ens tinguem al
lloc... Demà ja mirarem d'induir el
que ha passat... No et sembla?

NURI.- Com vulgues, pare...

NARRADOR

Així ho foren. Però na i un ni i altre
aquella nit pogueren escapar els niss. I amb
aquell desvetllament els sorprendre el nom
dis...

El pare es vestí prou bé no fer soroll.
La Nuri es feu l'agorrida, però estava atenta
a tot... Sentí la porta que, atenciosament,
s'obria i tornava a tancar-se...

L a matinada era freda... Ell pujà un xic amunt i des d'un lloc que dominava molt terreny, escampà la vista... No lluny, veié que pasturava el ramat de can Murguí... Era un ramat que guardava un tartamut, que ell prou coneixia... S'hi atancà i buscà conversa al pastor...

PARE.- Sembla que ahir hi hagué sorolll...

TART.- Sí, els ca-rra-bi-ners, se les en-tenien amb con-tra-ban-dis-tes fran-ce-sos.

PARE.- I, qui va rebre?

TART.- Al sargent, què amb un pe-tard, li arren-ca-ren un braç. Jo va-ig veu-re com li pen-ja-va...

NARRADOR

Ja sabia prou i retornà al Mas... Estava segur que la Nuri l'esperaria ansiosa i així fou, doncs la trobà a la porta.

NURI.- Què ha estat, pare?

PARE.- El que deiem: una topada entre contrabandistes i carrabiners... Això sí, pel que he sabut, aquests eren francesos, d'aquells que amaguen el feto a l'indret de la línia, en espera de que els altres vagin a recollir-lo...

NURI.- És una classe de contraband, que mai el fa en Met!

PARE.- Sí, noia... Però això de que al sargent li hagi costat un braç m'escama...

I a mestreja era frouda... Ali pará un
xíc amunt i des d'un lloc que dominava molt
terrony, escampava la vista... No liury, veis
que pasturava el ramat de can l'argu... Era
un ramat que guardava en tanyant, que ali
prou coneixia... S'ni atansé i huaca conyer-
sa al pastor...

PARÉ. - Sembla que alit ni hagué soroll...

TANT. - Si, els carter-diers, se los en-
ni-en-amb-contrabandistes fran-
cos.

PARÉ. - I, qui va rebre?

TANT. - Al argent, que amo un pe-tard, li
entren-geren un braç. Jo veig ven-
re com li pen-ja-va...

NARRADOR

Ja sabia prou i retorné al Mas... Hata-
va segun que la sort i esperanzas analosa i
així fou, doncs la trobé a la porta.

MURI. - Qué ha estat, pare?

PARÉ. - Mí que deien: una topada entre contra-
bandistes i carter-diers... Aixó sí,
pel que he sabut, aquesta era un franco-
cos, d'aquella que amaguen el falo a
l'indret de la línia, en espera de que
els altres vegin a recollir-lo...

MURI. - És una classe de contraband, que mai
el fa en Mot!

PARÉ. - Sí, nota... Però aixó de que al argent
li hagi costat un braç m'escama...

NURI.- Un braç dieu, pare?

PARE.- Sí, noia, sí; i això portarà declaracions, judicis, i aquest malvat, veient-se així, a la millor s'esbrava culpant a en Met...

NURI.- !Això sí que seria gros!

PARE.- Això sí que ho seria... Mes, amb tot, no avancem judicis... Potser que ens equivoquem... Ara, que d'aquest tip, només cosa dolenta se'n pot esperar...

NURI.- Si poguéssim prevenir en Met....

PARE.- Jo, més o menys, sabria on trobar-lo. Però, si ho vegessin, potser empitjorarien les coses.

NURI.- Sí, pare;; val més que tinguem calma, i ja veurem el que passa...

NARRADOR

No hagueren d'esperar gaire... doncs una parella i un cabo, no tardaren a presentar-se al Mas.

Els preguntaren si havien sentit quelcom... Si, entre nou i deu, sentiren trets; primer pocs, després més seguits i fins un soroll més estrident i fort.

PARE.- Nosaltres estiguérem quiets aquí, mirant si algú de les forces reclamava quelcom de nosaltres... Mes, !no fou així... Ningú ens digué res...

HOMES.- I aquell que es diu Met, no el veiereu per aquí?

NARRADOR

Els feren aquesta pregunta, mirant-los fit a fit, per si es confonien.

PARE.- Aquest que es diu met, des de molt temps que no l'hem vist per aquí...

NARRADOR

La Nuri intervingué:

NURI.- Aquest és el meu promès i el passat dijous el vaig veure al poble... Mes, què hi té a veure aquest amb tot aquest tripijoc?

HOME.- Segons ha declarat el sargent, molt, ja que és qui guiava la banda francesa, com a més coneixedor del terreny.

NURI.- !Això és una falsedat!

HOME.- I, com ho sabeu, noia?

NURI.- Perquè ell és incapaç de fer-se fort contra guardes fronterissos...

HOME.- Mes, ell en fa de contraband!... I per tant, res d'estrany seria que fos així...

NURI.- Torno a dir que ell és incapaç de fer mal a ningú...

HOME.- Ja és molt dir, bona mossa... perquè quan en contrabandista es veu atrapat...

NURI.- Torno a dir que això és una falsedat...

HOME.- Mes, ara no ho sembla, ja que és el mateix sargent qui ho ha dit al jutge...

NARRADOR

Els foren aquets presons, mirant-los
fit a fit, per si es confonien.

BARB. -- Aquest que es dir met, des de molt
temps que no l'hem vist per aquí...

NARRADOR

La Nuri intervingué:

NURI. -- Aquest és el meu promés i el passat
dijous el vaig veure al poblet... Mes,
que hi té a veure aquest amb tot aquest
triplió?

HOM. -- Segons he decidit el argent, molt, ja
que és qui guava la banda francesa, com
a més conxorxor del terreny.

NURI. -- Aixó és una falsedat!

HOM. -- I, com ho sabem, noia?

NURI. -- Perquè ell és inepaç de fer-se fort
contra guardes fronterissos...

HOM. -- Mes, ell en fa de contrabandista... I per
tant, res d'estrany seria que fos si-
xi...

NURI. -- Torno a dir que ell és inepaç de fer
mal a ningú...

HOM. -- Ja és molt dir, bona noia... perdut
quan en contrabandista es ven el contrabandista...

NURI. -- Torno a dir que aixó és una falsedat...

HOM. -- Mes, ara no ho sembla, ja que és el ma-
teix argent que ho ha dit al jutge...

De moment, tinc ordre de dir-vos que estigueu quiets aquí, per si se us necessita... per ampliar aquesta declaració, aquí o al poble.

NARRADOR

Se n'anaren i la Nuri i el seu pare, estaven tan confosos que es miraven l'un a l'altre sense saber què dir-se...

A l'últim la Nuri fou la que trencà al silenci, després d'haver comprovat que aquells tres homes estaven ja un bon troç avall, camí del poble.

NURI.- Això és sols una indignitat, pròpia només d'un mal nascut... Perquè jo estic segura...

PARE.- Jo també, tant com tu... És molt gros fer una aseveració així, sense que hi hagi un petit indici... Veuràs, jo m'arribaré al Mas de la Costa, que es el que està més prop de on es sentí el tiroteig...

NURI.- Ens han dit, pare, que no ens moguésim...

PARE.- Però jo aquí, quiet, no hi puc estar, sense que senti dintre meu que tot se'm regira...

NURI.- Com vulgueu... Mes, això sí, no us hi entretingueu... Em quedo sola...

PARE.- Sí, ja ho sé... No tardaré a tornar...

NARRADOR

Se n'anà i a la poca estoma en sentí una petita senyal que prou coneixia: !En Met esta-

De moment, tunc ordre de dir-vos que
estigua quiete aqui, per si se no
cessa... per ampliar aquesta decia-
reio, aqui o al poble.

NARRADOR

Se n'anaren i la Mari i el seu pare esta-
ven tan confosos que es miraven i un a l'altre
sense saber que dir-se...

A l'últim la Mari fou la que tencés al si
lenci, després d'haver comprovat que aquells
tres homes estaven ja un bon tros avall, gaire
del poble.

MARI. - Aixó és sola una indistinct, pròpia
només d'un mal nascut... perquè jo sa-
tic segura...

PAU. - Jo també, tant com tu... ja molt gros
fer una saaveració així, sense que hi
hagi un petit indici... Veritat, jo m'a-
tribaré al Mas de la Costa, que es el
que està més prop de on es senti el ti-
roteig...

MARI. - Una han dit, pare, que no ens moguem
sim...

PAU. - Però jo aquí, quiet, no hi que estar,
sense que senti distre men que tot se'm
regira...

MARI. - Com vulguen... Mes, aixó sí, no hi
entretindrem... em quedo sola...

PAU. - Sí, ja ho sé... No tardaré a tornar...

NARRADOR

Se n'anà i a la poca estona en senti una
petita senyal que prou coneixia: En Met esta-

va allí!... La Nuri se li penjà al coll...

NURI.- Déu meu!... Déu meu!... Met... et busquen...

MET.- Per això vinc, ja que, com que sóc innocent del tot, penso presentar-me al jutge...

NURI.- !Desgraciat! No et dones compte que això és entregar-te? I per molt que diguis i demostris, el que valdrà és el que aquest perdut ha dit... Ves-te'n, Met, ves-te'n! De moment, posa terra per mig.

MET.- !Això és declarar-me culpable! I jo no ho sóc, no ho sóc!

NURI.- Escolta'm, Met, escolta'm! Ja pots comprendre la pena que sento al dir-te que te'n vagis... Mes, molta més en tindrè si t'haig de veure entre reixes. !Jo t'estimo, Met! I per aquest amor que et tinc, sentint un cúmul de llàgrimes que em venen als ulls, et diré una i cent vegades: ves-te'n, Met, ves-te'n!... Jo aquí miraré d'actuar... Jo veuré al sargent a l'hospital o a on sigui... Aquesta falsa declaración no ha de perdurar... perquè jo tinc fe en tu... !fe cega!

NARRADOR

Se li penjà al coll i un bes frenètic els uní...

NURI.- !Ves-te'n, ara, Met! Aquí quedo jo per defensar-te, i fer que resplendeixi la veritable llum.

va allí!... la hant sa li pentá al
coll...

VURI. - Dén men!... Dén men!... Met... et pas
quen...

MET. - Per aixó vine, ja que, com que sóc in-
nocent del tot, penso presentar-me al
juge...

VURI. - Desgraciats! No et bones compte que
aixó és entregar-te? I per molt que
digués i demostrés, el que valdrà és
el que aquest perdut ha dit... Ves-
te'n, Met, ves-te'n! De moment, posa
terts per mi.

MET. - Aixó és declarar-me culpable! I jo no
ho sóc, no ho sóc!

VURI. - Escolta'm, Met, escolta'm! Ja pots com-
prendre la pena que sento al dir-te
que te'n vaig... Mes, molta més en
tindre al t'haig de veure entre rixes.
Jo t'estimo, Met! I per aquest amor
que et tinc, sentint un culm de fla-
grimes que em venen als ulls, et dic
una i cent veritats: ves-te'n, Met, ves-
te'n!... Jo vull mirar-te d'actuar... Jo
vull veure el resultat a l'hospital o a on
sigui... Aquesta teia declaracion no
ha de perdurar... perdut jo tinc fe en
tu...! fe cal!

NARRADOR

Se li pentá al coll i un bos frenétic
els uní...

VURI. - Ves-te'n, ara, Met! Ara! Ara! Ara! Ara!
deixar-te, i fer que respaldem la
veritable llum.

MET.- Deixa'n que torni a besar-te, Nuri!

NURI.- Sí, sí, mes, jo no te'l tornaré... Ho faré quan, reivindicat, puguis arribar als meus braços i quedar-t'hi.

MET.- Adéu, doncs, Nuri; me'n vaig perquè tu m'ho dius... Deixo aquí el cor i vindré a recollir-lo...

NURI.- I aquí el trobaràs, unit al meu...
!Adéu, Met!...

MET.- !Adéu, Nuri!

NARRADOR

En Met mirà a tots indrets abans de sortir, i es llençà muntanyes amunt, no sense abans girar-se un munt de vegades, fins a perdre's de vista...

La Nuri s'agafà el cap, i aquelles llàgrimes que tenia retingudes, ara des desbordaren silencioses, cara avall.

Es donava compte que el somriure que tenia sempre als llavis, ara trontollava... Des d'aquell moment, una obsessió la dominava: !Salvar en Met!

I quan tornà el pare de la Nuri, conscient de tot, ja que pogué veure l'entrada i la sortida d'en Met, des d'un indret enlairat que li permetia vigilar qualsevol arribada d'intrusos.

La Nuri se li penjà al coll...

NURI.- !Pare, ha vingut i està net de culpa!

I jo faré el que calgui per salvar-lo!

MET. -- Deixa'n que torni a beure-te, Nuri!

MURI. -- Si, si, mes, jo no te'l tornaré... Ho
fara quan reivindicat, puguis arri-
-par als meus braços i quedar-te hi.

MET. -- Adéu, bones, Nuri; me'n vaig perquè tu
m'ho dius... Deixo aquí el cor i vin-
-dre a recollir-lo...

MURI. -- I aquí el trocades, unit al meu...
-- Adéu, Met!

MET. -- Adéu, Nuri!

NARRADOR

En Met mirà a tots indrets comens de sor-
tir, i en l'últim moment, no sense
abans girar-se un moment de vegades, fins a per-
dre's de vista...

La Nuri s'assaja el cap, i aquelles llá-
grimes que tenia retinudes, ara desbordades
ven alienadament, cara avall.

La donava compte que el somriure que fe-
ria sempre als llavis, ara trocava... Des
d'aquell moment, una obsessió la dominava:
!Salvar en Met!

I quan tornà el pare de la Nuri, comen-
ciant de tot, ja que pogué veure l'entrada i
la sortida d'en Met, des d'un indret onal-
tat que li permetia vigilar qualsevol arribada
a l'entrada.

La Nuri se li penjà al coll...

MURI. -- Pare, me vingut i estàs net de culpa!
I jo fare el que calgui per salvar-lo!

NARRADOR

El pare, desalenat se la mirà.

PARE.- L'amor cega la visió de les coses...
!mal assumpte és aquest!... El pes de
la llei no sempre s'abat sobre els
culpables.

NURI.- La humana, sí, pare... Però hi ha la
divina que és la que més compta! i en
aquesta confio!

PARE.- Que Déu t'escolti, Nuri, que t'escolti!
ti!

NARRADOR

La Nuri estava neguitosa. La decisió
presa no tenia espera i aquesta era la d'en-
frontar-se amb el sargent.

NURI.- Veure't i parlar...
El pare movia el cap, dubtant, mentre
així la sentia... Però ella insistia una i
cent voltes... inútil per tota la vida?

NURI.- Poca cosa puc perdre anant-hi i a can-
vi, si em surt bé, molt hi puc gua-
nyar...

PARE.- T'acompanyaré!

NURI.- No, pare, no; és feina que haig de fer
sola, i no passeu ànsia, ja que el món
cada dia m'ensenya més com haig de ca-
minar a la vida...

PARE.- Com vulguis, doncs!

NURI.- Sí, pare, sí; deixeu-me fer...

NARRADOR

El pare, desafiava a la mirà.

PARE. - L'amor cega la visió de les coses...
!mai assumpte és aquest!... El pes de
la línia no sempre s'abat sobre els
culpables.

MURI. - La humana, sí, Pare... Però hi ha la
divina que és la que més compta! i en
aquesta confio!

PARE. - Que t'en t'escollit, Muri, que t'escoll-
ti!

NARRADOR

La Muri estava resplendent. La geografia
presa no tenia espers i aquesta era la d'en-
frontar-se amb el sargent.

El pare havia de cap, dubtant, mentre
així la sentia... Però ella insistia una i
cent voltes...

MURI. - Foca cosa que perdre quant-hi i a casa
vi, si em surt bé, molt hi que que-
runt...

PARE. - T'acompanyaré!

MURI. - No, pare, no; és feina que heig de fer
sola, i no passen ansia, ja que el món
cada dia m'ensenya més com heig de co-
minar a la vida...

PARE. - Com vulguis, dona!

MURI. - Sí, Pare, sí; deixem-me fer...

NARRADOR. -

Se n'anà a Figueres directament. Una veu interior li deia que allí, a l'hospital, hi trobaria el sargent.

Troba una dilació en el permís de passar... més, era dona bonica i el conserge es sentí obligat a complaure-la... !Allà al fons del passadís... al nº 37!

Seguí les indicacions i a la fi va veure aquest número... Picà amb els nusos dels dits i una veu prou coneguda es deixà sentir:

SARG.- Qui ets?

NURI.- !La Nuri... la Nuri! aquella Nuri que ja coneixes...

SARG.- Entra i digues què vols...

NURI.- Veure't i parlar...

SARG.- De mi, o d'aquell malvat, que m'ha deixat inútil per tota la vida?

NURI.- Jo crec que hi ha un equívoc, que ha d'esvairse... Ell no hi té res a veure...

SARG.- I això m'has vingut a dir, maleida? !Has vingut per defensar-lo! !Fuig d'aquí, mala pua! L'equivocada ets tu... només tu... ja que era ell qui capitanejava aquella banda de brètols... I has vingut perquè jo l'alliberi i pugui refugiar-se en els teus braços? no i no... els únics braços per tu possibles, !són els meus!... sols els meus!. Aquells, ara et seran impossibles, ja que jo m'aguantaré en

Se n'ani a figures directament. Una
en interior li dels que allí, a l'hospital,
li trobaria el argent.

Troba una dilació en el permís de pas-
sar... mes, era dona bonica i el conserge es
sentí obligat a complaure-la... Allí es
fou del passadís... al no 37!

Segui les indicacions i a la fi ve ven-
te aquest número... Fica amb els naps dels
bits i una ven prou coneguda es deixá sentir:

ARG. -- Qui ets?

URI. -- La Mari... la Mari! Aquella Mari que
ja conexas...

ARG. -- Entra i digues que vols...

URI. -- Veu's i parla...

ARG. -- De mi, o d'aquell malvat, que m'ha
deixat inútil per tota la vida?

URI. -- Jo crec que hi ha un esquivoc, que ha
d'evaitze... Allí no hi té res a ven-
re...

ARG. -- I aixó m'has vingut a dir, maliciós?
Has vingut per defensar-lo! Hoig
d'adur, mala para! L'equivocada ets
tu... tu... tu... ja que ets allí que
capitanava aquella banda de pre-
tola... I has vingut perquè jo l'allí
bert i pugui registrar-se en els llibres
praxos? no i no... els únics praxos
per tu possibles, laon els menals...
vols els menals! Aquella, era et arren
impossibles, ja que jo m'aguantaré en

la meva primera declaració, de que fou ell, sols ell... Ara, que si tu...

NURI.- Tu, què?...

SARG.- Que t'avinguis a canviar d'home i vinguis als meus braços... Perquè jo et vull per mi... sols per mi... I si no vols ésser meva, tampoc seràs d'ell...

NURI.- Aquesta proposició tan destacadament descarada, és una villania, perquè tu saps que menteixes...

SARG.- Mira-t'ho com vulguis, però aquesta és la meva única i última paraula...

NURI.- Doncs jo també et dic la meva última paraula: procedint així seràs ja sempre més un maleït... Ell serà un condemnat per la maldat teva... mes, tu no... tu seràs un condemnat per Déu, que farà que mai més sàpigues viure en pau amb tu mateix... Des d'ara, escorçó maleït, tindràs el rosec de la teva consciència que no et deixarà viure...

SARG.- Calla, calla, mala pug... Surt, si no vols que amb el meu braç útil et llençi el que em vingui a mà...

NURI.- No cal, perquè me'n vaig... Però recorda't que he invocat Déu i a la seva justícia, i aquesta caurà sobre teu implacable... Reflexiona, doncs... ara que hi ets a temps!

SARG.- No i no... Si no he temut mai els poders visibles, vols que ara reculi davant d'un poder que no veig?... A fora!, a fora! t'he dit...

la meva primera declaració, de que
sou ell, sola ell... Ara, que si tu...

JURI. -- Tu, què?...

SARG. -- Que t'avinguis a carregar d'home i vin-
guis als meus braços... Perquè jo et
vull per mi... sola per mi... I si no
vols carregar-me, t'ampoc seràs d'ell...

JURI. -- Aquesta proposició tan desatencament
desordenada, és una villania, perquè tu
seps que menteixes...

SARG. -- Mira-t'ho com vulguis, però aquesta és
la meva única i última paraula...

JURI. -- Doncs jo també et dic la meva última
paraula: procedint així seràs ja sem-
pre més un maldat... Ell serà un con-
damnat per la maldat teva... mes, tu
no... tu seràs un condemnat per Déu,
que farà que mai més arripis viure en
per amb tu maldat... Des d'ara, escor-
to maldat, tindràs el rostre de la teva
consciència que no et deixarà viure...

SARG. -- Calla, calla, calla, calla, calla, si no
vols que amb el meu braç etlli et llen-
ti el que em vingui a mà...

JURI. -- No cal, perquè me'n vaig... Però re-
corda't que he invocat Déu i la se-
va justícia, i aquesta causa sobre tu
implacable... Reflexiona, doncs... ara
que hi ets a temps!

SARG. -- No i no... Si no he temut mai els po-
ders violents, vols que ara reculli des-
vant d'un poder que no veig?... A to-
ra!, a fora! t'he dit...

NARRADOR

La Nuri, amb les cames segades per la indignació que sentia, s'encaminà al portal... Seguidament agafà un cotxe de lloguer i retornà a casa.

Mentre tant, en Met, que era ja a França i no s'havia allunyat de la frontera, sapigué que el buscaven i fins s'havia cursat una requisitòria a França per que se'l detingués... Ell,avors ho veié clar: no li restava ja més que posar terra i mar entre mig i se'n anà a Amèrica.

I passaren uns anys, durant els quals en Met, a la Terra de Foc, pogué recollir, amb molts esforços uns bons cabdals.

Mes, l'enyorança de la seva terra i d'aquella Nuri que era tot el sol de la seva vida, no el deixaven... I aquesta imperiosa crida feu que es decidís, fos com fos, a anar-se'n on tot el cridava...

Sabia el molt que s'exposava: "Mes, es deia, si de veritat he fet diners, què comp; ten aquests, sense això que tant ansio?"

Mirà de fer-se amb una documentació falsa, cosa que, disposant de diners, no li fou difícil i agafà un vaixell que el portà a França...

Des d'allí creuà la frontera, que ell tan bé coneixia... !Quina il.lusió li feu trepitjar terra seva!

Amb tot delit s'encaminà al Mas. A mesura que s'hi acostava, el cor li saltava més i més...

Però, quina decepció a l'arribar-hi...

La Nit, amb les canes seques per la
indignació que sentia, s'encaminà al por-
tal... Seguidament agafà un cotxe de lloguer
i retornà a casa.

Mentre tant, en Mat, que era ja a l'edat
de no s'havia aprofitat de la frontera, se-
guia que el passaven i fins a havia cursat
una reputació a França per que se li deia
"Mat", i, ja que no veia clar: no li res-
tava ja més que pensar fort i mar enrere mig
segle a Amèrica.

I passaren uns anys, durant els quals
en Mat, a la terra de foc, pogué recollir,
amb molta paciència una bona collita.

Més, l'enyorança de la seva terra i d'a-
quella Nit que era tot el sol de la seva vi-
da, no el deixaven... I aquesta impetuositat
la feu que es decidís, for com for, a en-
fermar-se'n on tot el criava...

Sabia el molt que s'expresava: "Més, es-
tats, al de veritat he fet diners, que comp-
ten aquesta, sense això que tant ansto?"

Miré de fer-se amb una documentació fei-
ta, cosa que, disposant de diners, no li fou
difícil i agafà un vaixell que el portà a
França...

Des d'allí creua la frontera, que ell
ja bé coneixia... I quan li faltà el seu tra-
jecte tornà a veure!

Amb tot dèbil s'encaminà al mar. A mes-
ura que s'hi acostava, el cor li saltava més i
més...

Però, quan descobrí a l'arribar-hi...

Les portes tancades, l'herba crescuda a l'en-
trada... Tot denotava la solitud en que ara
estava aquell Mas.

Comprengué que li calia arriscar-se més
i arribar al poble...

El campanar donava llavors les dotze del
migdia... Es recordà que al sentir aquestes
batallades, migdia, i toc d'oració, deturava
la feina i donava repàs a unes oracions que,
de petit, li havia ensenyat la seva mare i
les repetí maquinalment... Després es sentí
més animós per reemprendre la ruta.

A França s'havia fet amb un equip de
captaire... A més, de temps s'havia deixat
la barba i créixer els cabells del clatell.

En un bassal d'aigua, on la seva figura
es reflexava com en un mirall, es mirà... !Es-
tava desconegut del tot! Sols la veu podria
trair-lo i mirà d'aprendre a desfigurar-la...

Si, sí, -es digué- puc passar pel que
represento, !per un captaire!

S'anava atancant al poble... Un munt de
cases velles, carrers estrets. Sols un lloc
es veia un xic més espaiós... Era la plaça
on hi havia l'església i el seu campanar i
el pou llegendari, on el veïnat es proveia
d'aigua... !Allí s'encaminà!

En un pedrís, emparat dels gàlids raigs
de sol, hi havia una frondosa acàcia... El
pedrís el convidava a reposar... Se'l veia
cansat... La fatiga i l'emoció havien pres
en ell i li donaven més aspecte encara d'un
trotamon.

Començaren a venir dones; algunes se'l

Les portes tancades, l'herbe cressuda a l'en-
trada... Tot denotava la solitud en que ara
estava aquell lloc.

Comprengué que li calia articular-se més
i arribar al poble...

El companyer donava llavors les dotze del
migdia... El record que el sentia aquestes
ocasions, migdia, i tot d'ocasió, deturava
la feina i donava repàs a unes oracions que,
de petit, li havia ensenyat la seva mare i
les repetí madurament... Després es sentí
més animat per reprendre la ruta.

A l'rance a'havia fet amb un equip de
capitane... A més, de temps a'havia deixat
la para i orixer els espais del cristall.

En un passat d'alguns, on la seva figura
es reflectava com en un mirall, es mirava... La
seva desconegut del tot! Sola la veu parlava
crític i miré d'apuntar a destigmatitzar...

Si, sí, - es digué - que passar del que
represento, per un capítol!

S'ava estancant al poble... Un matí de
passa velles, carers estrats. Sola un lloc
a veia un xic més espaiós... Era la plaça
on hi havia l'anglés i el seu companyer i
el seu llegendar, on el veïnat es proveia
d'algunes... Allí s'encaminà!

En un pedris, emparat d'algunes raigs
de sol, hi havia una fontana antiga... El
pedris el convidava a reposar... Se'l veia
sant... La fontana i l'ombró havien pres
en ell i li donaven més aspecte encara d'un
retorn.

Començaren a venir dones; algunes se'l

miraven, altres no... Era sols un vianant dels molts que, perduts pel món, anaven d'un lloc a l'altre... Algunes li oferien aigua... Ell ho remerciava amb gest d'agraïment, mes, procurava parlar el menys possible, perquè la veu no el traís...

De sobte, sentí que el cor se li regirava... Era que en una que s'acostava hi havia reconegut a la sospirada Nuri... S'havia fet més dona; els ulls conservaven encara la vivor i un raig de llum que es filtrava pel brancatge, donà de plè sobre d'ella, com si volgués donar-li més relleu, il·luminant-la. Es frega els ulls. La veia i encara no ho creia... Li semblava despertar d'un somni pesarós que, acusés l'impacte de llum divina.

Ella se'l mirà i pensà: Un més dels que van pel món sense saber on trobaran menjar i acollida... Li somrigué i li oferí aigua, que ell acceptà i begué a glops, mentre la mirava dolçament.

NURI.- Veniu de lluny, bon home?

MET.- Els trotamon com jo, no saben mai ni d'on venen ni on van... Som com pedres llençades vers un horitzó incert...

NURI.- Acceptareu algun centim?

MET.- Per què no? Visc d'això, de donacions que em fan, ja que la meva feina és demanar, el que no és meu.

La Nuri buscà a la butxaca del devantal i li posà a la mà, unes pessetes... Aquest les agafà i llavors, la Nuri veié que en un dit hi havia una anell, masegada pel temps... Fita en ella la mirada, mentre ell, al ficar-se aquelles pessetes a la butxaca del jec, ja

miraven, altres no... Era sola un viuant
els mots que, perduts pel món, anaven d'un
lloc a l'altre... Algunes li oferien alguna...
Eli ho remerciava amb gest d'agraïment, mes,
procurava parlar el menys possible, perquè
la veu no el trais...

De sobte, senti que el cor se li reple-
tava... Era que en una que a gesticava ni ha-
via reconegut a la sospirada Nuri... S'havia
fet més bona; els ulls conservaven encara la
vivot i un traig de llum que es reflectava pel
ornament, doncs de pié sobre bella, com si
volgues, donar-li més relleu, i lamentant-la.
Els tres els ulls. La veia i encara no ho
creia... La semblava despertar d'un somni
passat que, a causa l'impacte de llum divina.

Ella se li mirà i pensà: Un més dels que
van pel món sense saber on trobaran menjar i
acollida... Li somrigué i li oferí alguna
que ell acceptà i begué a glops, mentre la
mirava dolçament.

NURI. - Veniu de lluny, bon home?

MET. - Els trotejans com jo, no saben mai ni
d'on venen ni on van... Som com pedres
llengües vers un horitzó incert...

NURI. - Acceptarieu alguna gentina?

MET. - Per qué no? Visc d'això, de donacions
que em fan, ja que la meua feina és
demanar, el que no és men.

La Nuri passà a la butxaca del davantal
i li posà a la mà, unes pastetes... Aquest
les agafà i llavors, la Nuri veié que en un
dit hi havia una anella, mullada pel temps...
Fita en ella la mirada, mentre ell, al ficar-
se aquelles pastetes a la butxaca del seu, ja

no tornà a treure'n la mà.

Se'l veia neguitós i era que temia que ella l'hagués reconegut i llancés un crit imprudent.

MET.- Ara, bona dona, no em puc entretenir més... !Mercès per tot!... Com sempre faig per allí on passo, ara, abans de reemprendre la ruta, aniré a visitar al Senyor Rector.

NARRADOR

I sense dir res més, agafà el fato i el bastó i per un carreró que portava a darrera l'església, pausadament s'encaminà a la rectoria...

Ella quedà com petrificada... Veia en aquell home, quelcom... La veu, els gestos, aquella anell que ell havia procurat amagar, el coneixement del camí que portava a la Rectoria...

Sentí desitjos de córrer darrera d'ell, cridar-lo novament, ; mes, perquè, si era un pidolaire...

A més, comprenia que el seu cor assedegat i desitjós de recuperar el perdut, era propens a formació de falses il.lusions.

Sí, sí, de totes maneres-es deia- més cap al tard també jo aniré a veure al senyor Rector.

Mentre, en Met arribà a la Rectoria...

MET.- !Ave Maria!... Es pot passañ, senyor Rector?

RECT.- Per què no?... Els pobres, Déu els en-

o tornà a treure a la mà.

Se l'avia neguitat i era que temia que
lla l'hagués reconegut i llançés un crit im-
prudent.

ETA, bona dona, no em que entretenir
més...! Mores per tot... Com sempre
fais per allí on passas, ara, sense de
reemprandre la ruta, aniré a visitar
al Senyor Rector.

ARRABADOR

I sense dir res més, agafà el feto i el
agatò i per un carreró que portava a darrere
església, passadament a encaminà a la rec-
toria...

Ella quedà com petrificada... Vela en
aquell home, quicom... la ven, els gestos,
aquella anell que ell havia procurat amagar,
el coneixement del camí que portava a la Rec-
toria...

Sentí destitòs de córrer darrere d'ell,
cridar-lo novament; mes, perdut, si era un
dibolalino...

A més, comprenia que el seu cor assebe-
cat i destitòs de recuperar el perdut, era
propens a formació de falses il·lusions.

Si, sí, de totes maneres-es-é-la-més
cap al tard també jo aniré a veure al senyor
Rector.

Menstre, en Met arribà a la Rectoria...

MET.-! Ave Maria!... Ha tot passat, senyor
Rector?

MET.- Per què no?... Ha d'ora, Déu els en-

via, i aquí troben sempre bona acollida... Diga'm, doncs, què vols?

MET.- Res del que es creu... Aquí, ens aquests andurrials, se'm perdé una cosa i no obstant i el temps transcorregut, tinc ànsies de recuperar-la... Miri'm bé i oblidi al captaire... i si centra la vista, reconeixerà en mi aquell Met que hagué de fugir com un culpable, i, no obstant, estava ben net de tota culpa...

NARRADOR

El senyor Rector se'l va mirar i, confós, es fregà els ulls...

RECT.- Sí, és veritat... I sento una immensa alegria... Vull que tothom sàpiga el teu retorn...

MET.- Per pietat, senyor Rector... No oblidi que sóc un perseguit que ve aquí amb documents falsos i fins amb fatja...

RECT.- Perseguit?... No; no ets un perseguit. Qui et culpà, en trànsit de mort confessà davant del jutge i de mi, la seva falsa declaració, el que motivà nou judici... en el que se't declararà innocent del tot.

MET.- Pare, Pare; és veritat el que sento? No m'enganyen les meves orelles?

RECT.- No, no; és del tot cert!

MET.- Doncs vull cridar, i ben fort, dir qui sóc i a què vinc...

RECT.- Ara sóc jo el que et dic !calla, per Déu!... La vida t'ha masegat molt per

via, i aquí troben sempre bona acco-
llida... Diga'm, doncs, que volia?

Res del que es crea... Aquí, ens
aquesta andurrial, se'm perdé una
cosa i no obstant i el temps transco-
rrunt, tingé anies de recuperar-la...
Miri'm bé i oblidí al capítol... i si
centra la vista, reconeixere en mi
aquell Mat que hagué de fugir com un
culpable, i, no obstant, estava ben
net de tota culpa...

ARRADOR

El senyor Rector se'l ve mirar i, con-
ta, se frisa els ulls...

Si, és veritat... I sento una immensa
alegria... Vull que tot hom sapiga el
seu retorn...

Per pietat, senyor Rector... No oblidí
que sóc un persaguít que ve aquí amb
documents falsos i fins amb fatja...

Persaguít?... No; no ets un persaguít.
Qui et culpa, en trasant de mort con-
fessé davant del jutge i de mi, ja se-
va falsas declaració, el que motivé non
judicial... en el que se't declaré inno-
cent del tot.

Tare, Pare; és veritat el que sento?
No m'enganyen les meves orilles?

No, no; és del tot cert!

Doncs vull cridar, i ben fort, dir que
sóc i a que vinc...

Ara sóc jo el que et dic! Calla, per
Dèu!... Ja vida t'ha massagat molt per

arribar a ser sols un pidolaire... Però, a la millor, no ho ets i potser això és la disfressa amb que has vingut aquí...

MET.- Així és... VINC ben forrat i demanant almoïna, però de pidolaire res en tinc.

RECT.- Doncs, essent així, escolta'm... Ves a ciutat i canvia aquesta roba per la que et correspon... El proper dijous vens aquí en el cotxe de línia... !Jo assabentaré a tots de la teva arribada!

MET.- I, més que a tots, a la Nuri i al seu pare...

RECT.- A la Nuri, sí; mes, al seu pare, no és possible, ja que és al Cel on ens esperem... I ara, no t'entretenguis... Ves a Figueres i t'empolaines bé, perquè al poble la teva arribada es celebrarà com festa grossa.

NARRADOR

I així fou... Tot el poble estava reunit a la plaça i fins les campanes foren llençades al vol, així que el cotxe es deixà sentir en el revol de la carretera.

A l'arribar, en Met i la Nuri es miraren incrèduls... Mes, el senyor rector Abreuja ja que, posant-se d'esquena, els digué irònicament: "Feu, feu, que res veig" En Met es llençà, com alliberat, vers la Nuri.

MET.- Nuri, la meva Nuri!... !A la fi!

Si, Met, als teus braços i ara ja per sempre...

NARRADOR

I, com que era al capvespre, el sol s'en-

arrivar a ser sola un pibolaire... Pe
ró, a la millor, no ho ets i potser
això és la distància amb que has vin-
gut aquí...

Així és... Vine ben forat i demanant
almenys, però de pibolaire ves en tínc.

Longa, essent així, escolta'm... Ves a
cintat i envia aquesta cosa per la
que et correspon... El proper dijous
vens aquí en el cotxe de línia... Jo
assabentare a tots de la teva arribada!

I, més que a tots, a la Núria i al seu
pare...

A la Núria, sí; més, al seu pare, no és
possíble, ja que és el Col on ens enge-
ra... I ara, no t'entretindria... Ves
a Figueras i t'empolaines bé, perquè
al poble la teva arribada es celebra
com festa grossa.

ARRADOR

I així fou... Tot el poble estava renint
la plaça i fins les campanes foren llança-
es al vol, així que el cotxe es deixà sentir
el revol de la carretera.

L'arribar, en Mat i la Núria es miraren
cògnia... Més, el senyor rector Abreu's ja
e, posant-se d'espaldas, els dóna trónics-
nt: "Fou, fou, que res veig" en Mat es lliu
com alliberat, vers la Núria.

Núria, la mare "uri"... A la fi!

Mat, als seus braços i ara ja per sempre...

ARRADOR

I, com que era el capdarrer, al col a en-

tretingué a llençar-los encara raigs d'or,
que més que una posta, semblava... un munt
de raigs de sol naixent!

F I

EL DOCTOR MARCEL FONOLLOSA I LA

SEVA INFERMERA NURI

trouvé à l'entrée des portes, semblaient
de rails de sol naissant.

Il y avait une grande quantité de rails
de sol naissant, et ils étaient

trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient

trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient

trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient

trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient

trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient

trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient

trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient
trouvés dans les rues, et ils étaient

NARRADOR

En els anys del 1900 les classes socials de la nostra ciutat, vivien més juntes.

Més, n'hi havia una que marxava bé i bé, i aquesta era la que se'n deia, la classe mitja. La componien els que, mirant d'escapar-se de baix, amb penes i fatigues, provaven d'apropar-se als de dalt. I aquesta classe és la que sempre ha donat més cohesió a la nostra terra i, si ens entrem a mirar alguna vegada a mirar-la amb l'atenció

EL DOCTOR MARCEL FONOLLOSA I LA

SEVA INFERMERA NURI

En els fets que ara relatarem, prendrem per patró una d'aquestes famílies, composta d'un mestre boter, que es guanyava la vida amb aquest treball d'artesanía, que l'ajudava a sortir del pas i la seva dona que s'esforçava a ajudar-lo tot fent en cases separades.

Tenien un noi anomenat que se'n anava a treballar a fora per escapar-se de les privacions que a casa seva se respiraven. Havia refusat els oficis de fuster, palota, manyà i fins el de fer boters com el seu pare... El cervell li bullia amb ansies de ser qualsevol cosa i sabia que perquè fos això possible, li calia estudiar i, amb una cosa prèvia, fer-se amb el batxillerat... Més, això requeria disposar de diners per matricules, llibres, papers d'apuntar i altres petites coses que, sumades, feien una quantitat respectable... I ell sabia que ai-

EL DOCTOR MARCEL FOMOLOSA I JA

SEVA INFERMERA NURI

NARRADOR

P els volts del 1900 les classes socials de la nostra ciutat, vivien més juntes.

Mes, n'hi havia una que mereixia ésser destacada i aquesta era la que se'n deia, classe mitja. La componien els que, mirant d'escapar-se de baix, amb penes i fatigues provaven d'apropar-se als de dalt. I aquesta classe és la que sempre ha donat més solidesa a la nostra terra i, si ens entretenim alguna vegada a mirar-la amb l'atenció que es mereix, tot seguit ens donarem compte de que han sortit amb prodigalitat d'ella destacats directors en el treball, enginyers metges i tants i tants personatges eminents en tots els renglons de les ciències i lletres.

En els fets que ara relatarem, prendrem per patró una d'aquestes famílies, composta d'un mestre boter, que es guanyava la vida amb aquest treball d'artesanía, que l'ajudava a sortir del pas i la seva dona que s'esforçava a ajudar-lo tot feinejant en cases adinerades.

Tenien un noi mes aquest es fonia per sortir de les privacions que a casa seva es respiraven. Havia refusat els oficis de fuster, paleta, manyà i fins el de fer botes com el seu pare... El cervell li bullia amb ànsies de ser quelcom més i sabia que perquè fos això possible, li calia estudiar i, com a cosa prèvia, fer-se amb el batxillerat... Mes, això requeria disposar de diners per matrícules, llibres, papers d'apunts i altres petiteses que, sumades, feien una quantitat respectable... I ell sabia que ai-

ó l'obligava a seguir essent una garrone-
la dels seus pares, ja que, de moment, no
era altra sortida... I prou sabia i scit-
at del seu pare, contrària a tot el que es
referia a estudis... Per ell, això era un
satisfactiu de veuància.

I prou el mestre a estorpare a fer-li
entendre que el seu fill havia nascut per a
millors coses que emmarcar la vida en vicia-
ritats; mes ell li replicava una i cent ve-
gades que això d'estudiar era cosa de
d'opos i homes un pasatemps.

Peró el mestre no es donava per vençut
i veient el profitós que era aquell noi, amb
el estudi, sempre es conformava en
no cobrar i fins mirava d'arranjarse per
poder facilitar-li els llibres de franc.

I tot això ho valorava aquell noi, ester-
tant-se cada dia més en els estudis, del que
ja n'havia fet tota la seva vida...

I encara veia més; mirava de tornar el-
guna hora al repòs, mirant d'ajudar a un
caixista alguna hora, el que li permetia
poder anar més presentable.

I la mare, se l mirava i remanava el
cap... Ella tampoc entenien aquella dèria,
mes, com que tenia fe en el seu noi, pensava:
"Quan ho fa, estic segura que hi deu
venir el que jo no hi veig: un bon camí".

I mirava de fer edificis en les des-
peses de la casa i procurar així que moltes
coses es poguessin fer, sense que el seu na-
rit en tingués coneixement.

I, tira d'aquí i arreu d'ella, el
temps anava passant fins arribar el ventu-
rós dia en que es pogué fer aqua vallet

amb el batxillerat.

Quina alegria tingué la mare al saber-ho!... És que ella ben poc sabia el que això era; més, com que veia que tothom els felicitava, comprenia que devia ser una cosa important.

Un cop batxiller, compregué que ja havia pogut situar-se en el primer replà... Mes, sabia que si volia arribar més lluny no calia perdre temps i llavors sí que s'esperaven tots al saber que volia arribar a ésser metge...!

PARE.- Metge!... metge!... Aquest noi és boig... Un matamoros vol ser?

NARRADOR

I és que ell sempre havia estat beneficiat amb una esplendorosa salut, i no capia el perquè es necessitaven els metges...

Mes, la veu corregué i fins arribà al cafetó on el diumenge anava el seu pare, a passar les hores festives fent la "manilla" i rosegant un caliquenyo... El farmacèutic que també es trobava allí, el felicità:

FARMA.-Apa, Ramón... Això sí que és festa grossa. Al vostre noi ja no hi ha qui el deturi... Vol ser metge... !i ho serà! "Batua listo"... Té empenta i força de voluntat aquest noi... Jo em cansaré de despatxar medicines amb la firma d'ell...

PARE.- Ai, Déu meu, que en matareu de gent!

FARMA.-Res de matar a ningú... I li dic més:

amb el batxillerat.

Quins agraïments tingué la mare al saber-ho!... Na que ella ben poc sabia el que estava fent; més, com que veia que tot hom ella feia l'lectura, comprenia que devia ser una cosa important.

Un cop batxiller, comprenyent que ja no via pògut aturar-se en el primer repàs... Més, sabia que si volia arribar més lluny no havia perdut temps i llavors al que s'ha de fer venen tots al saber que volia arribar a ésser metge...!

FARRÉ.- Metge!... metge!... Aquest noi és boig... Un metge com tu serà?

NARRADOR

I és que ell sempre havia estat pensant amb una aspiració de metge, i no podia el perdre es necessitava els metges...

Més, la ven corregué i fins arribó al caselló on el diable estava a casa del pare, a passar les hores festives tant la "manilla" i rossegant un calienyó... El farmacèutic que també es trobava allí, el felicità:

FARRÉ.- Ah, Ramón... Això sí que és festa grossa. Al vostre noi ja no hi ha qui el deturi... Vol ser metge...! I no seria! "Bata lista"... Té empenya i força de voluntat aquest noi... Jo em cansaré de despatxar medicines amb la firma d'ell...

FARRÉ.- Ah, Déu meu, que en metges de gent!

FARRÉ.- Res de matar a ningú... I si és més:

que a no tardar, tu seràs el millor admirador del teu fill...

PARE.- (INCREDUL) !Ja ho veurem qui tindrà raó!

NARRADOR

Mes, el noi anava endavant... Feu el primer curs i no sols ho aprobà tot, sinó que fins es superà i en moltes d'aquestes assignatures aconseguí matrícula, el que l'alleugeraria de despeses en el següent curs...

I així un any i un altre i la mare començava a entendre que el del seu fill devia tenir mèrit, ja que tothom ho deia.

I així, d'èxit en èxit, arribà al final de la carrera i fins es pogué fer amb el premi extraordinari de la facultat.

I ja el tenim tot un senyor metge amb el bon bagatge d'haver fet una carrera brillant, el que ja començava a permetre que pogués ovir un bon pervindre...

I, com que de tot això ja havia corregut la veu, les visites i les consultes ja es prodigaven...

I, com una ironia del destí, el seu pare, cosa nova en ell, enmalaltí i com que els pegats i les potingues casolanes li fallaven, ja que es tractava d'un dolor reumàtic maligne, s'anà impossibilitant i arribà un dia...

MARE.- Mira que ho ets de tossut, perquè no ho dius al noi? Amb el que ell sap d'aquestes coses...

que a no tardar, tu serás el mejor
admirador del toro!!!...

PARA... (INORDIN) ¡La no verem qui tindrà
res!

NARRADOR

Mes, el noi anava endavant... Per el
mor que a no sols ho trobà tot, sino que
fins es guanyà i en moltes d'altres cases
natures aconseguí matricular, el que l'alian-
geria de despeses en el següent curs...

I així un any i un altre i la mare co-
mençava a entendre que el del seu fill devia
tenir mèrit, ja que tot hom no deia.

I així, a l'èxit en èxit, arribà al final
de la carrera i fins es pogué fer amb el pro-
mi extraordinari de la facultat.

I ja el tenim tot un senyor metge amb el
bon pagatge d'haver fet una carrera brillant,
el que ja començava a permetre que pogués vi-
vir un bon parviada...

I, com que de tot això ja havia corregut
la veu, les visites i les conuixes ja es pro-
digaven...

I, com una ironia del destí, el seu pare,
cosa nova en ell, emmalaltà i com que els pe-
gats i les potingues gascónes li fallaven,
ja que es tractava d'un dolor reumàtic malig-
ne, a una impossibilitat i arribà un dia...

MARE... Mira que ho ets de torant, perquè no
no dius al noi? Amb el que ell sap d'a-
questes coses...

NARRADOR

El ja començava a veure's atrapat i a la fi, assentí.

MARCEL.- Per què heu tardat tant, pare, a dir-m'ho?

PARE.- Veuràs, noi... fins ara aqueste medicines casolanes m'havien fet efecte.

MARCEL.- Jo us dic això, pare, perquè ara el mal ja ha avançat i caldrà que remenem l'artilleria grossa.

PARE.- (MIG ESVERAT) I, què és això, noi?

MARCEL.- Mirarem que, de moment, amb unes pastilles això s'arregli... Ara, que si no...

PARE.- Què... què... llavors?

MARCEL.- Unes injeccions ens permetrien avançar més camí...

PARE.- I, què és això?

MARCEL.- No s'esveri, pare... no s'esveri... Unes petites punxades a la pell...

PARE.- A mi punxar-me? !Això sí que no!... Ja les pastilles em costaran no poc ni gaire d'empassar i vols que encara em conformi amb que em foradin la pell?

MARE.- No siguis així, Ramon; el noi sap el que et convé; bé prou ho porta demostrat... el que hi entén en totes aquestes coses.

NARRADOR

Mi je comencava a venire a estrapat i a la fi, assentit.

MARCEL.- Per què heu tardat tant, pare, a dir-m'ho?

PARE.- Veritat, no... fins ara aquesta medi- cina casolana m'havia fet efecte.

MARCEL.- Jo us dic això, pare, perquè ara el mal ja ha avançat i caldrà que tome- nem l'antibiòtic groc.

PARE.- (MIG RESERVAT) I, què és això, noi?

MARCEL.- Mirarem que, de moment, amb una pas- til·la això s'arregli... Ara, que si no...

PARE.- Què... què... Llavors?

MARCEL.- Una injecció ens permetria avan- çar més amb...

PARE.- I, què és això?

MARCEL.- No s'averia, pare... no s'averia... Una pastilla punxada a la pell...

PARE.- A mi punxar-me? Això sí que no!... Ja les pastilles em costaran no poc ni gaire d'empassar i veia que encor- ts em conformi amb que em foradés la pell?

PARE.- No sigui així, Ramon; el noi sap el que se convé; de gran no porta demoa- strat... el que hi entén en totes aquestes coses.

PARE.- Ja veig que a les meves velleses, no em quedarà altre remei que confor-mar-me... Ara, que les pastilles facin de bon engolir i les punxades no em siguin doloroses.

NARRADOR

I, com que cada dia es veia més impotent contra l'enfermetat, no tardà en avenir-se a tot... I només remenava el cap, s'empassava les pastilles i admetia les punxades... Al poc temps pogué reemprendre altra vegada el treball i fer vida normal i un diumenge que, com de costum, anà al cafè, fou llavors quan aquell farmacèutic, amb certa ironia li digué:

FARMA,- Què, Ramon... tenia raó o no?

PARE.- Sí, sí... Ara sí que em dono per la pell i em veig capaç si el noi m'ho diu, fins d'empassar-me el tub de les pastilles i sentir-me content quan em punxen...

NARRADOR

I encara més confiança posà en el fill quan es donà compte que era cridat a tota hora en consultes i que el tractaven ja amb tot respecte. !I que tot li era ben pagat!

I justament per això, quan es veié diners a les mans, ja amb certa abundància, no s'oblidà dels sacrificis que havien fet els seus pares, per ajudar-lo i ja no volia que treballessin.

I els deia que se n'anessin a un altre pis i en lloc més cèntric i repetia una i

PARTE - Je vois que à les meves veilles,
no em quedats altre remei que con-
for-mar-me... Ate, que les passi-
lles fessin de bon engolir i les pun-
xades no em algun dolorosa.

NARRADOR

I, com que cada dia es veia més impotent
contra l'entremetat, no tardà en avenir-se a
tot... I només remenava el cap, a' ompassava
les pastilles i admetsia les punxes... A
poc temps pogué reprendre altre vegada el
treball i fer vida normal i un dia menys que
com de costum, una al cas, fou llavors quan
aquell farmaceutic, amb certa ironia li di-
gué:

PARTE - Que, Ramon... tanta raó a nos?

PARTE - Si, sí... Ate és que em dona per la
pell i em veig capaç de el noi m'ho
dir, fins a' ompassar-me el tub de
les pastilles i sentir-me content
quan em punxo...

NARRADOR

I encara més confiant posà en el fill
quan es donà compte que era éssent a tots
horts en consultes i que el tractaven ja amb
tot respecte. I que tot li era ben pagat!

I, justament per això, quan es veia di-
vers a les mans, ja amb certa ambigüetat, no
a' oblidà dels sacrificis que havia fet els
seus pares, per ajudar-lo i ja no volia que
treballessin.

I els deia que se n'assassin a un altre
pla i en lloc més cèntric i repetia una i

altra vegada que ja n'havien esmerçat prou d'esforços i que ara havia arribat ja per ells l'hora del repos.

Mes, aquells vellets replicaven:

PARE.- I, què faré jo ara sense les botes?

MARE.- I jo... perquè haig de deixar aquestes cases on m'he fet vella servint-los i que ja són per mi fins quelcom familiar.

NARRADOR

Mes, en Marcel s'impacientava sentint-los així... Ell bé prou sabia els inconvenients per moure's en la carrera, que representava aquella manera migrada de viure...

MARCEL. Bé, ja n'hi ha prou... Des de demà cercaré un pis còmode per situar allí la meva consulta i res de treballar vosaltres.

PARE.- Tot això, noi, et costarà un dineral... I, vols dir que no somnies truites de fer de cop i volta un canvi així?... I, què hi farem aquesta i jo en un pis així?... No veus que no sabrem ni moure'ns, per por de fer-ho malbé tot?

MARE.- A més, jo que sempre he fregat i netejat... com m'acostumaré a veure que els altres ho fan per mi?

NOI.- No compreneu que en l'ambient en que ara em moc, m'és perjudicial que vegin que permeto que els meus pares visquin amb privacions?... A més, com em judicarà la gent?

autres regards que je n'avais cambrés pour
d'effort et que elle avait écrit de per
elle l'heure des temps.

Mais, elle-même venait répondre :

PAUL. - I, que t'as-tu à dire sans les autres ?

MARIE. - I... j'ai perdu l'air de donner...
tes cases on m'a fait venir...
les et que je n'ai rien d'autre
familier.

NARRATEUR

Mais, en regardant à l'impétuosité...
les six... Elle est grande elle...
nienta par nous à en la... que...
sentava elle-même... de vivre...

MARCEL. Bè, je n'ai rien... Des de...
général un peu... par... elle
la même... à... de...
autres.

PAUL. - Tot això, noi, et constats un...
I, veia dir que no...
fer de cop i veia un...
I, que hi...
això... No veia que no...
re ha, per por de fer-ho... tot?

MARIE. - A més, jo que sempre he...
fet... com m'acostumava a...
els altres no fan per mi?

NOI. - No comprenem que en l'ambient en que
estem nos, m'és...
que permeto que els meus...
amb privacions?... A més, com em...
ora la gent?

MARE.- Sí, Ramon, en el fons el noi té raó, i crec que hem de fer el que calgui... Ara, que crec que seria millor que tu et situis tal com dius i si vols, fins tenir criats si ho necessites... mes, a nosaltres, deixa'ns tranquils, noi, som feliços en aquesta manera de viure i no ens forcis a canviar.

NARRADOR

I no quedà altre remei que fer-ho així. En Marcel llogà un pis a l'eixampla i allí si tuà la seva consulta.

Però els anys passaven i contaven no poc en aquells vells, que miraven de conservar l'enteresa... Mes, aquesta començà a flaquejar davant les nafres que en la salut començaven a acusar... Ara era ell al que li costava de respirar; ara era ella a qui flaquejaven las cames.

Cada dia més mermats de forces, es cansaven de sentir el que els deien els bons amics: "El vostre fill ha prosperat prou per què no hagueu de viure com un escarràs". I començaven a donar-se compte que aquella tos s'uderia a qui comprometia era al fill, i això comprenien que era del tot injust...

Ell era d'un poble de la província de Tarragona, un poble rialler, situat a muntanya, si bé tampoc lluny del mar. Marcel s'hi arribà. Hi havia un petit Mas en venta, del que concertà el preu i que es quedà, amb les prèvies condicions de que se li donarien certes facilitats pel pagament i a més, volia abans consultar als pares, per veure què hi deien... I així pogué veure que els pares acceptaven la proposta amb il.lusió i tot fou resolt amb rapidesa.

MARE - Si Ramon, en el fons el noi té racó,
 i crec que hem de fer el que calgui...
 Ara, que crec que seria millor que tu
 et alista tal com dius i si vols, fins
 tenir arista si ho necessites... mes,
 a nosaltres, deixem la tranquil·litat, noi,
 som felices en aquesta manera de viu-
 re i no ens forçis a canviar.

NARRADOR

I no quedé altre remei que fer-ho així.
 En Marcel liagué un dia a l'exemplar i allí al-
 tuà la seva consciència.

Pero ella anys passaven i contaven no poc
 en aquells vells, que miraven de conservar
 l'entersa... Mes, aquesta consciència a flaire-
 jar davant les raïres que en la salut comen-
 çaven a aparèixer... Ara era ell al que li con-
 tava de respirar; ara era ella a qui li adre-
 çaven les cames.

Cada dia més merxats de forces, es can-
 saven de sentir el que els deien els seus
 amics: "El vostre fill ha prosperat prou per
 que no haguen de viure com un esgarriat". I
 començaven a donar-se compte que aquells que
 s'havien a qui compromentia era el fill, i al-
 no comprenien que era del tot injust...

Ell era d'un poble de la província de
 Tarragona, un poble riuall, situat a munta-
 nyes, al de temps lluny del mar. Marcel a hi
 arribà al parir un petit fet en venta, del
 que concerta el preu i que es duia, amb les
 grèues condicions de que se li donarien cer-
 tes facilitats pel pagament i a més, volia
 abans consultar als pares, per veure que hi
 deien... I així pogué veure que els pares se
 ceptaven la proposta amb il·lusió i tot for-
 resolt amb rapidesa.

Mentre tant, ell s'enfilava com una carbassera... Havia fet algunes intervencions amb franc èxit... A més, havia ja tingut acerts en el diagnòstic i en el tractament dels malalts.

Com que venia precedit de fama en els estudis, un dels catedràtics de la Facultat, molt eminent, no l'havia oblidat i això motivava que, trobant-se aquest malalt i ser requerit per una família client, molt amiga i gent adinerada, no s'hi pensà en transmetre a en Marcel aquest encàrrec.

Allí, doncs, anà... Era un suntuós pis del Passeig de Gràcia. Es tractava de la filla única, malmesa per un procés de tifoidea. Feia poc que s'havia mort el pare i la mare no les tenia totes veient ara a la seva filla malaltissa.

En Marcel era un bon tipus. A més, era docte en el parlar i sortí ja la primera vegada d'allí deixant un inmillorable bon efecte.

A la noia, encara que malalta, no li passaren per alt les bones condicions d'aquell jove doctor. I com que tota la vida se li havien tingut tota classe de complaences, res li costà que, veient que a la noia li plavia, tots s'aboquessin a que les visites d'aquell doctor sovintegessin i no regatejaven preu perquè així fos.

La nina aquesta era tot un pom de flors, bonica, melosa i acostumada sempre a que no se li regategés cap caprici... I això havia fet d'ella una coqueta mal criada i capriciosa, adaptable a tota innovació femenina que respirés certa llibertat. Era el que en aquell temps ja se'n començava a dir una noia moderna.

L'enfermetat anà cedint, mes la Pepi, que

M'entre tant, elle s'enfilait son sac
passer... Hais les quelques interventions
francs à l'égard... A mes, hais de l'égard
en el diagnostic i en el traitement de la ma-
laltia.

Com que venia procedit de fama en ella es
talia, un dels característics de la l'actua-
molt eminent, no l'havia colidat i això moti-
ve que, trobant-se aquest malaltia i ser respu-
xit per una família olient, molt amiga i gent
adinerada, no s'hí pensat en transmetre a en
l'arcel aquest encarrer.

Allí, doncs, anà... Era un autògraf pla
del passat de Grècia. Es tractava de la li-
lia única, malmenada per un procés de tífoides.
Tals poc que s'havia mort el pare i la mare
no les tenia totes veient ara a la seva filla
malaltia.

En Marceia era un bon tipic. A mes, era
bocte en el parlar i sortí ja la primera veu
de d'allí deixant un imillorista bon efecte.

A la nota, encara des malaltia, no hi pas-
saren per als les bones condicions d'aquella
jove doctor. I com que tota la vida se li ha-
vien tingut tots classes de compliances, res
li costà que a la nota li plavia,
tota a s'apropiassin a que les visites d'aquell
doctor sovintegassin i no rescataven gran
part de així fos.

La nina aguada era tot un pom de flors,
bonica, malsa i acostumada sempre a, que no
se li fessin cap caprici... I això havia
fet d'ella una coqueta mal criada i capricio-
sa, adaptable a tota innovació femenina que
respirés certa llibertat. Era el que en aquell
temps ja se n'començava a dir una nina moderna.

L'entremetia anà cedint, mes la fept, que

així s'anomenava, cada dia tenia més interès a que les visites del doctor seguissin.

I a en Marcel, a dir veritat, aquell doll de coses bones també l'atreia... Mes, arribà un dia en que cregué que potser si se guia anant-hi, tal vegada s'encapritxaria, i si bé la noia l'atreia, no deixava de veure-ho perillós, doncs l'endevinava frívola i capriciosa, el que podia representar un des-torb ara que més l'interessava centrar-se en la carrera.

Per això, revestint-se de coratge, un dia li digué:

MARCEL. Bé, senyoreta Pepi, ja torna a estar com a nova de trinca.

PEPI.- (MIRANT-LO MALICIOSAMENT) Aixó vol dir que ja comença a mirar la porta de sortida? I no li reca gens ni mica?

MARCEL. Els metges davant d'un pacient, per molt que ens costi no hi podem veure, sinó un malalt, i quan aquest ja està bo...

PEPI.- !Deixar-lo! No és això? Pel que es veu, un metge només és això tan concís !un metge! En ell no compten per res les simpaties?... En canvi, una malalta...

NARRADOR

En Marcel, poc destre encara en aquestes coses, es sentia bon xic confós... En el fons també li dolia que s'haguessin d'intrometre tan agradables visites.

La senyoreta Pepi, ja que així l'anome-

sihi a' anomenava, cada dia tenia més interès
a que les visites del doctor seguissin.

I a en Marcel, a dir veritat, aquell
doli de coses bones també l'atreia... Mes,
arribà un dia en que cregué que potser si se
guis anant-hi, tal vegada a enganyar-hi,
si bé la noia l'atreia, no deixava de venir-
no petilles, doncs l'endevinarva fivola i ca-
rística, el que podia representar un des-
tort ara que més l'interessava centrar-se en
la carteta.

P or això, revestint-se de coratge, un
dia li digué:

MARCEL: Bé, sempre'ta feliç, ja torna a estar
com a nova de trunca.

PEPI: (MIRANT-LO MALLICIOSAMENT) Això vol
dir que ja comença a mirar la porta
de sortida? I no li recs gana ni mi-
ca?

MARCEL: Els metges davant d'un pacient, per
molt que ens costi no hi podem variar
això un malfat, i quan aquest ja està
bo...

PEPI: -! Deixa-lo! No és això? Feliç que es-
ves, un metge només és això tan con-
cia! Un metge! An ell no compleu per
tes les simplicitats?... En canvi, una
malalta...

NARRADOR

En Marcel, poc destre encara en agra-
tes coses, es sentia bon xic coratós... I a el
fons també li dolia que a l'assassin d'late-
rrompre tan espectacularment.

I a sempre'ta feliç, ja que així l'anomena-

naven tots els servents de la casa, era una noia de mirada penetrant i d'això se n'adonà ben bé prou aquell novell doctor, que veia en les mirades a ell dirigides un bon xic de promeses.

I ell per la seva part també s'adonava que en aquella malaltia hi havia posat un bon xic més que l'interés de metge.

S'acomiadaren... I ell també veié en els ulls d'ella que furgava per sortir una llàgrima i que a ell les cames no li abeiien prou quan mirava d'allunyar-se...

Ella s'aferrà a l'últim ressort: parlar encara abans de la convalecència i en aquesta resolució se li concedí al doctor tota prioritat.

Tenia aquesta família un mas molt ben situat al Montseny i a en Marcel li semblà molt indicat que es traslladés allí, per la convalecència...

Mes ella, abans, mirant-se fit a fit al doctor, digué:

PEPI.- Hi aniré, mes amb una condició...

MARCEL. Quan els malalts posen condicions, és sempre bona senyal, però abans mirem quina és aquesta condició?

PEPI.- Que vostè no em deixi (MIRANT-SE'L FIXAMENT) No veu que encara estis malalta?

MARCEL. Bé, bé... ho farem... Mes no oblidí que encara em dec a la carrera.

PEPI.- Ja mirarem de compaginar les dues coses.

... mais elle se servait de sa main, elle n'avait
pas de miroir par conséquent il était impossible
de voir en les miroirs à elle distingués un bon
vie de promesse.

Il est par la suite parvenue à s'habituer
que en apparence elle n'avait pas un
bon vie mais que l'intérêt de sa vie.

Elle s'habitua... Elle s'habitua
elle n'alla d'elle que lorsque par son
l'absence à elle les autres ne la
prou qu'un miroir d'ailleurs...

Elle s'habitua à l'absence de sa vie
encore dans la conversation à sa
résolution de la concevoir à son
trist.

Leur conversation familiale un peu
attestait au moment où elle n'avait
molt indiquant que sa réalisation
convenait...

Mes amis, sans, mirant-se vit à l'air
docteur, digne;

PEPI. - Et ainsi, mes amis les conditions...

MARCEL. Quand elle malade pour condition, à
sentez vous ainsi, pour sans miroir
qu'une en apparence condition?

PEPI. - Que vous ne en fait (MIRANT-SE I PI-
XAMMENT) Ne ven que encore cette malai-
ta?

MARCEL. Bè, bè... ne faire... Mes no obli
que encore en bec à la carter.

PEPI. - Je mirerem de composer les deux co-
ses.

NARRADOR

Com es pot comprendre, les cridades al metges es prodigaven més del compte i l'anar i el venir i les estades, li feien perdre no pocs temps... I ell es donava compte que això no li convenia, ja que es posava en perill el que ell tant ansiava, que era obrir-se camí.

Mes, ella seguia fent la romansera i li deia i repetia que cobrés el que volgués, però que no la deixés, ja que estava segura que, de fer-ho així, tornaria a enmalaltir...

I ell, com que la noia li agradava, sentia que li fallava la voluntat i és clar, hi anava... si bé no tant com la Pepi volia...

I, menys mal que a resistir-se li ajudava una idea que en forma del tot absorbent, li niava al cap...

Ell abans d'acabar la carrera, ingressà com intern a l'Hospital. Era això per ell una doble cosa: per un costat, l'alleugeria de despeses i per altre, es documentava suficientment per després poder exercir amb tota suficiència...

A l'Hospital, a la sala on ell actuava d'intern, hi anaven a parar els infants afectats per la poliomièlitis.

Aquells cossos tendres, maltrets ja per aquesta enfermetat que anul·la els membres i fa que la voventut passi a ésser carinyona en la vida... l'atreien, i mirave de fer-se amb mitjans de defensa per poder subsanar aquesta sagria humana, on la rialla fresca de la juvenesa es convertia en ganyota de desesper i dolor.

NARRADOR

Com es pot comprendre, les criades al
metges es prodigaven més del compte i l'anyar
i el venir i les estades, li feren perdre no
poc temps... I ell es donava compte que si
no no li convenia, ja que es posava en pe-
rill el que ell tant analava, que era contri-
buir a camí.

Des, ella seguia fent la romanera i li
deia i repetia que corria el que volgués, ja
no que no la deixés, ja que estava segura
que, de fer-ho així, tornaria a emmalaltir...

I ell, com que la noia li agradava, sen-
tia que li faltava la voluntat i és clar, hi
anava... si bé no tant com la feia volia...

I, menys mal que a realitzar-se li ajudava
una idea que en forma del tot apropiada, li
nivava al cap...

Ell abans d'acabar la carrera, ingressa
com intern a l'Hospital. Era això per ell una
doble cosa: per un costat, l'aliança de
despeses i per altre, es documentava ambiciosa
ment per després poder exercir amb tota auti-
dència...

A l'Hospital, a la sala on ell actuava
d'intern, hi anava a parlar els infants aloc-
tats per la policlínica.

Aquella cosa tendria, malgrat ja per
aquella entremetida que anava, ja els metges i
is que la voluntat per a casar, calgués on
la vida... I afortunat, i mirava de fer-se amb
mitjans de defensa per poder subsistir aques-
ta salut humana, on la rialla traca de la
joventut es convertia en ganyots de desaper-
t i dolor.

I això que començà com un lleuger pensament, es convertí al poc temps en una idea obsessionant.

La medicina general, en la que ja tants èxits contava, no l'atreia... Volia llençar-se a una especialització com aquesta, que li permetés un goig més intens que la cura d'encostipats i malalties.

I aquest goig ell l'endevinava salvant a la joventut de les urpes d'aquella mort paulatina i cruel que, a còpia d'acumular anys anava niant en la infància el cansansi de viute.

I per això un dia...

Fou portada a la seva sala, un dia que ell estava de guardia, una noia rossa, bonica com un sol, amb uns ulls blaus angèlics, que els obrí del tot quan aquell metge la reconegué, com implorant d'aquell valor que tenia al davant, l'esforç necessari per poder veure's lliure de l'amenaça de que la seva esplendent joventut li fos segada.

I en aquells ulls implorants, ell hi collí la força necessària per llençar-se de ferm a aquesta missió que ell veia del tot redemptora.

A l'estranger, per aquell temps s'havien fet proves d'una nova tàctica a seguir... Es començava a dir que si seguidament a l'aparició del mal, es disposava de sang de malalt que hagués superat la iniciació i desenvollop d'aquest mal i era aplicada aquesta al nou pacient, l'enfermetat reculava i moltes vegades fins el malalt se'n veia lliure.

Mirà aquella renglera de petits malalts

I això que comença com un lleuger pensament, es converteix al poc temps en una idea constant.

I a medicina general, on ja tanta cosa contava, no l'atreta... Vols dir que és una especialització com aquesta, que si per més un col·legi més intern que la cura d'altres tipus i malalties.

I aquest col·legi ell l'endevina veient a la joventut de les urbes d'espais molt petits i erals que, a cop de acumulació, s'avenia tant en la intenció el cansament de vida.

I per això un dia...

For portada a la seva sala, un dia que ell estava de guardia, una noia rossa, bonica com un sol, amb una nua blanca engènica, que era com el tot gran aquell motge la recone- que, com implicant d'aquell valor que tenia el davant, l'entorn necessari per poder ve- re a l'aire de l'amençada de que la seva es- plendient joventut li fos robada.

I en aquella nua implorant, ell hi co- llí la força necessària per llançar-se de ferm a aquesta missió que ell veia del tot recom- pte.

A l'entendre, per aquell temps a haver fet proves d'una nova tàctica a seguir... La comença a dir que si seguidament a l'apari- ció del mal, es disposava de sang de malalt que hagués superat la intenció i generació d'aquest mal i era aplicada aquesta al nos pa- cient, l'entremetall recollava i moltes vegades fins el malalt se'n veia lliure.

Mira aquella renegada de petits malalts

en vies de franca curació, en cerca d'un voluntari que es lliurés a la prova.

La majoria estaven voltats de familiars els quals veient-los ara en vies de guariment, portats per l'egoisme, no estaven disposats a fer la prova.

Però hi havia una noia morena, amb ulls moruns, molt espavilada, anomenada Nuri, i que, no obstant i els pocs anys, a l'assabentar-se del que es buscava, s'oferí amb tota decissió.

El doctor se la mirà amb barreja de reconeixement i dolcesa...

DOCT.- Molt bé, menuda, molt bé... Però deus tenir pares i hem de consultar-los.

NURI.- No en tinc de pares, doctor; la meua mare morí fa uns anys i el meu pare era paleta i el mes passat caigué d'una bastida... I ara, així que estigui del tot bona, ingressaré en un orfanat. Manen només en mi, jo i aquestes monges que no es cansen de prodigar-me el valor que fins ara la vida m'ha negat. Amb això, quan vulgui doctor, estic disposada a deixar-me treure la sang que es necessiti.

NARRADOR

El doctor se la mirà... Era una heroïna, no en formació, sinó una heroïna ja del tot formada... Es donà compte que aquell a qui més estatima el món, és el més generós en donar el poc que té...

Aquella heroïna, es veu que l'enfermetat

en vides de franca curació, en cerca d'un ve-
luntari que es lliurés a la prova.

La majoria estaven voltats de familiars
els quals volent-los ara en vides de guariment,
portats per l'egoisme, no estaven disposats a
fer la prova.

Pero hi havia una noia morana, amb una
moruna, molt espavillada, anomenada Muri, i
que, no obstant i els pocs anys, a l'assabon-
tar-se del que es buscava, a oferir amb tota
decisió.

El doctor se la mirà amb barreja de reso-
naixement i dolcesa...

DOCT. - Molt bé, menuda, molt bé... Però deus
tenir pares i hem de consultar-los.

MURI. - No en tinc de pares, doctor; la mare
mare morí fa uns anys i el meu pare
era palejà i el mes passat caigué d'un
na pasada... I ara, així que estigui
del tot bona, ingressaré en un orfanat.
M'han nomenat en mi, jo i aquestes mon-
tes que no es canvien de prodigios-ne el
valor que fins ara la vida m'ha donat.
Amb això, quan vulgui doctor, estic
disposada a deixar-me treure la sang
que se necessita.

NARRADOR

El doctor se la mirà... Era una heroïna,
no en formació, sinó una heroïna ja del tot
formada... La dona compta que aquell a qui
més estimava el món, és el més generós en do-
nar el poc que té...

Aquella heroïna, es veu que l'entremetat

l'admirà tant que fins reculà, deixant-li
sols una lleugera coixera...

El cas d'aquella noieta rossa no tenia
espera... Si es decidia a fer la prova, s'ha-
via de fer tot seguit... Però el doctor, dub-
tava. El no tenir aquella noia cap familiar,
avivava més en ell el sentit de responsabili-
tat.

Foren consultades les monges... Totes
deien el mateix: és un angelet d'aquells que
per donar fé de que n'existeixen també aquí
a la terra, en ella n'hi tenia estada un...
Si ella ho vol!...

Fou novament consultada i ella contestà:

NURI.- Sí, sí que ho vull... És el menys que
puc fer per una que la sento germana
meva...

NARRADOR

Al final el doctor es decidí... Fou porta-
da al quiròfan i amb tot coratge, suportà la
prova...

Després quedà un bon xic prostrada, doncs
havia acusat la pèrdua de sang... Estava ex-
haurida... Mes, amb tot, preguntava una i al-
tra vegada amb veu defallida:

NURI.- Què, doctor, ha anat bé la prova?

DOCT.- Sí, sí... per ara tot reacciona molt bé.

NARRADOR

Una seràfica mirada dolça denotava la
complaença que sentia.

I'admira tant que fins tencia, deixant-li
sola una lleugera coixera...

El cas d'aquella noia no tenia
esperes... Si es decidia a fer la prova, a ha-
via de fer tot seguit... Però el doctor, que
tava. El no tenir aquella noia cap familiar,
viviva més en ell el sentit de responsabilitat.

Fora conuïda les monges... L'obra
dalen el mateix: és un angelot d'aquella que
per donar fe de que n'estaven també aquí
a la terra, en ella n'havia estatada un...
Si ella no volia...

Per novament conuïda i ella contestà:
MURI. - Si, si que no vull... És el menys que
puc fer per una que la sento germana
meva...

NARRADOR

Al final el doctor es decidí... Tot portat
de la quironia i amb tot coratge, suportà la
prova...

Després quedà un bon xic prostrada, doncs
havia estat la perdut de sang... Havia ex-
hausta... Mes, amb tot, preguntava una i al-
tra vegada amb ven detallada:

MURI. - Què, doctor, ha estat bé la prova?
DOCT. - Sí, sí... per ara tot reacciona molt bé.

NARRADOR

Una serfícia mirada dolça denotava la
complacença que sentia.

La noieta aquella anava molt bé i la Nuri estava tan contenta com la beneficiada en la prova.

Durant un temps, al passar visita el doctor, dedicada a la Nuri sempre paraules carinyores... Aquesta, tenia només quinze anys, mes se la veia tan entenimentada i reposada que, moltes vegades, el doctor, es deia per ell !que aquella noia era un recull de coses bones!

I des de que havia sabut que no tenia pares i al sortir d'allí l'esperava un orfanat, mirava de veure si trobava per ella millor sortida.

Per això un dia parlà així a la germana Teresa, que era la que es cuidava d'aquella sala.

MARCEL.- Germana Teresa, estic molt interessat per aquesta noia que es diu Nuri... No té pares i és tan bona que crec que tots estem obligats a fer per ella el que calgui.

G. TERESA. No es cregui doctor, que el que diu, m'hagi passat per alt. Mes, nosaltres només podem tenir idees i donar esforços, ja que en quant al demés, poc podem fer... i aquesta noia necessita ajudes que sobrepassen la bona voluntat.

MARCEL.- Veurà, germana, vostè ja sap la meva fal.lera que tothom coneix... La del sanatori on no sols s'atengui als afectats, per aquesta enfermetat, sinó que es procuri nova adaptació a la vida dels que han aconseguit sortir-ne. I necessitaré llavors gent obligada, que s'oblidi dels esforços

La noietz aquella anava molt bé i la
Miri estava tan contenta com la benfiteia-
da en la prova.

Durant un temps, el passar visita el
doctor, dedicada a la Miri sempre parlava
carinyosa... Aquella, tenia només quinze
anys, mes se la veia tan entimantada i re-
posada que, moltes vegades, el doctor, es
fets per ell que aquella noia era un recull
de coses bones!

I des de que havia sabut que no tenia
parcs i el sortir d'allí i esperava un cri-
nat, mirava de veure si trobava per ella m-
lloc sortida.

Per això un dia parlà així a la germana
Teresa, que era la que es cuidava d'aquella
sala.

MARCEL.- Germana Teresa, estic molt interes-
sat per aquesta noia que es diu Mi-
ri... No té parcs i és tan bona que
crec que tota estem obligats a fer
per ella el que calgui.

G. TERESA. No es creant doctor, que si que és
m'hegi passat per ell. Mes, no cal-
tres només podem tenir idea i donar
estorços, ja que en quant al home,
poc podem fer... i aquesta noia no
cessita ajudes que sobrepassen la se-
ua voluntat.

MARCEL.- Veritat, germana, veig ja que la meua
felicitat que tothom coneix... La del
amadori on no sols s'atenyent als
drets, per aquesta entremetat, si-
no que es procura nova adaptació a
la vida dels que han reconegut sor-
tir-ne. I necessitate llavors gent
obligada, que s'oblidi dels estorços

i estigui sempre disposada a fer-ne de nous... I aquesta noia té bona preparació per això... Té simpàtia innata, és obligada, té més criteri que el que per l'edat li pertoca, i aquest conjunt de coses bones no es troba així com així... Si poguéem fer que es quedés aquí i se li pogués donar preparació d'infermera jo crec que sols li fariem un bé, del que tots participariem.

G.Teresa. Mes, això doctor, no és cosa meva; és cosa de la Direcció. Nosaltres per la nostra part i jo particularment, fariem tot el possible, ja que bé prou s'ho mereix aquesta noia.

NARRADOR

No tardà a fer el doctor les gestions oportunes, que donaren el resultat ansiat... Es quedà a l'hospital, ajudava en tot i li era permès assistir a les classes d'infermera.

Passaren dos anys i després d'unes proves, en les que no tan sols sortí airosa, sinó amb Màxima classificació... Així la poguérem veure moure's airosa per aquelles sales, no obstant i el petit defecte que tenia a la cama dreta i arribà a ésser la que estava sempre a tot arreu.

Mes, ara deixem aquests records i afiancem-nos en altres fets més recents... Un bon dia, en Marcel rebé la visita d'aquell catedràtic que li falicità aquella coneixença.

MARCEL.-Vostè per aquí, doctor?

PROFES.Sí, i no vinc ara com a doctor de les

i estigui sempre disposada a fer-
na de nous... I aquesta hora té de
na preparació per això... Té simpa-
tia innata, és coligada, té més cri-
teri que el que per l'etat li perto-
ca, i aquest conjunt de coses bones
no es troba així com així... Si po-
drem fer que es queden aquí i se li
pogues donar preparació d'infermeria
jo crec que vola si feriem un bé,
del que tota participarem.

G. Teresa. Mes, això doctor, no és cosa meua;
és cosa de la Mercè. Nosaltres
per la nostra part i jo particular-
ment, feriem tot el possible, ja
que bé prou a ho mereix aquesta noia.
ta.

NARRADOR

No tardà a fer el doctor les gestions
oportunes, que donaren el resultat anhelat...
Es quedà a l'hospital, ajudava en tot i li
era permès assistir a les classes d'inferme-
ria.

Passaren dos anys i després d'un pro-
ves, en les que no tenia sort, això sí,
no amb màxima classificació... Així la pogue-
rem veure moure a altres per aquelles sales,
no obstant i el petit defecte que tenia a la
cama dreta i arribà a ésser la que estava sem-
pre a tot arreu.

Mes, ara deixem aquesta recorda i alian-
cem-nos en altres fets més recenta... Un bon
dia, en Marcel rebé la visita d'aquell este-
dràtic que li feia tanta aquella conèixerça.

MARCEL.-Vosté per aquí, doctor?

PROFESSOR. Sí, i no vinc ara com a doctor de les

malalties en les que a l'aula procuro ensinistrar als meus deixebles... Pel que es veu "pillin" allí feres doble feina, perquè guarint-ne una en provocares una altra de malaltia. Perquè la Pepi no et pot oblidar... Ella prou s'ha tornat a llençar a la vida d'abans, mes, com que el que abans l'atreia, ara l'avorreix, això és molt eloqüent i com que no hi ha causa sense efecte, estic segur que la causa ets tu, Marcel... I vinc aquí per que tu també em diguis amb sinceritat, el que hi ha de tot això?

MARCEL.- Veurà, doctor, ella i jo som dos pols distanciats del tot. Ni en els nostres orígens ni en la vida actual, res ens agermana... Jo sóc un metge novell lluitant per obrir-me camí. Ella una noia adinerada i temo que en mi hi hagi vist sols un caprici, que les possibilitats de que disposa puguin posar-li a la mà... I jo tinc prou dignitat i prou criteri per no avenir-me a semblant joc...

PROFES.- Comprenc molt atinat, el que dius... Mes, si la noia a tu t'agrada i ella està encaterinada amb tu, les distàncies poden escurçar-se... I, què hi ha a perdre en provar-ho?... És una relació que sols us pot portar avantatges... Amb això, creu-me, res de ser desatent i fugir; de moment deixa't estimar, ja que res hi perds.

NARRADOR

I com que les raons del professor, foren escoltades, d'aquest contacte en sortí el prometatge, si bé cadascú entenia a la seva manera aquest amor.

malalties en les que a l'aula proce-
 ro enaintar als meus deixebles...
 Fel que es ven "piliu" allí feres
 gode feres, perquè guarir-ne una
 en provocar una altra de malaltia.
 Però la feli no et pot colidar...
 Ella prou a ha tornat a llençar a la
 vida d'edens, mes, com que el que
 edens l'atreia, ara l'evortex, aixó
 es molt eloquent i com que no hi ha
 ceras sense efecte, estic segur que
 la ceras eta tu, Marcel... I vindr
 per que tu també em diguis amb sincere-
 ritat, el que hi ha de tot aixó?

MARCEL. - Verá, doctor, ella i jo som dos pola-
 distants del tot. Ni en els nos-
 tres orígens ni en la vida actual, res
 ens agruena... Jo sóc un metge novell
 lliant per obrir-me camí. Ella una
 noia adinerada i tamo que en mi hi ha-
 gi vist sola un capitel, que les posi-
 dibilitats de que dispose puerin puer-
 li a la má... I jo tinc prou dignitat
 i prou criteri per no avenir-me a sem-
 blant jo...

PROFESSOR. - Comprere molt atinat, el que dius...
 "os, si la noia a tu t'agrada i ella
 esta encantada amb tu, les distan-
 cias poden escurar-se... I, qué hi
 ha a perdre en provar-ho?... És una
 relació que sola tu pot portar avan-
 tages... Amb aixó, crec-me, res de
 ser desatent i fugit; de moment del-
 xa t'estimar, ja que res hi perds.

NARRADOR

I com que les reons del professor, to-
 ren encollides, d'aquest contacte en sortí el
 prometatge, si bé cadascú entenia a la seva

manera aquest amor.

Mentre tant, en Marcel s'havia obert ja tant camí, que pogué, mitjançant la compra d'una modesta casa sanitàosa i voltada d'esplèndides terres, situar allí el somniat sanatori.

Mes, la Pepi, que mai el perdia de vista, es donà compte que això obligava a ell a fer uns esforços monetaris, que l'omplien de preocupacions... I llavors fou quan li va fer oferiment de diners necessaris...

Ara, coneixent-se més, havien arribat a tutejar-se i si bé encara ell mai li havia dit que l'estimava, ella, presumtuosa com era, donava per descomptat que el que ella volgués, a en Marcel no li quedava altre remei que acceptar-ho.

PEPI.- Veig que passes angúnies i fins estic assabentada que portes fetes gestions amb bancs, per que et facin un préstec, i jo et dic que entre tu i jo... no hi pot haver cap més prestatari que jo... I encara amb més avantatges, perquè el meu no exigirà interessos, ja que segueixo creient que el meu, dintre de poc, serà teu.

MARCEL.-No t'ho creguis, Pepi... Jo et remercio aquest gest, mes, no el puc acceptar sense desmerèixer la meva condició d'home com cal... El meu, no demana altres esforços que el meu i per tant, sóc jo qui ha de prodigar aquest esforç... La vida és voluble i qualsevol adelanta criteris del que pot reservar-nos l'avenir...

PEPI.- I així, tu no hi creus en el nostre maridatge?

MARCEL.-Hi veig moltes possibilitats, i fins

Mentre tant, en Marcel a l'avis d'obrir
le tant tant, que pogue, mitjantant la com-
pte d'une modesta casa santiosa i volada
d'espèndies fetes, situat allí el son-
nat sanatori.

Mes, la Pepi, que mai el perdís de via-
ta, es donc compte que això obligava a ell a
fer una estorçosa monestria, que l'omplien
de preocupacions... I l'avora fou quan li va
fer oclivament debers necessaris...

Ara, coneixent-se més, havien arribat a
tutejar-se i si bé encara ell mai li havia
dit que l'estimava, ella, presumptosa com
era, donava per descomptat que ella
volgues, a en Marcel no li credeva altre re-
met que acceptar-ho.

PEPI.- Veig que passa engegades i fins esde-
santantada que porten fetes gestions
amb dancos, per que et facin un pres-
tee, i jo et dic que entre tu i jo...
no hi pot haver cap més presentat
que jo... I encara amb més evantades,
perquè el men no exigís intercessos,
ja que sempre existint que el men,
dintre de poc, sera teu.

MARCEL.- No t'ho creguis, Pepi... Jo et remon-
cio aquest cast, mes, no el que accip-
tar sense beneïreixer la meua condic-
ció d'home com cal... El men, no de-
mana altres estorçes que el men i per
tant, sóc jo qui he de produir aquest
estorç... La vida es voluble i qualse-
vol abelantia critica del que pot re-
servar-nos l'avenir...

PEPI.- I així, tu no hi creus en el nostre
arribatge?

MARCEL.- M'hi veig moltes possibilitats, i fins

desitjos ben marcats de nosaltres dos... Mes, no hi ha ningú que el pugui tenir fermat l'avenir...
!Aquest és sempre una incògnita!

PEPI.- Noi, em parles d'una manera que sembla que em vulguis desilusionar... Jo només sé que t'estimo i que aquest amor té un final: el nostre casori... Això en quant a mi; en tocant a tu, només tu saps com l'entens aquest amor...

MARCEL.- Crec, Pepi, que és millor que ara no ens esforcem en saber la manera d'estimar de cadascú; és una filosofia ara, fora de temps... Esperem que l'avenir digui l'última paraula. Mentre tant, res perdrem en mirar de co neixer-nos més a fons...

PEPI.- !No sé què hi veig en tu!... I voldria que no et desafugissis de parlar-me clar... És que per ventura veus en mi quelcom que no t'agrada? Diga-m'ho d'una vegada, Marcel; fa un temps que sembla que em vulguis fer rodar el cap... I jo, prefereixo més el desengany que cap dubte. Diga'm, doncs, què és el que et detura?

MARCEL.- Sí, sí, crec que d'una vegada més val que ens parlem clar... Tu i jo som diferents en origen i fins en la vida que portem... Jo vinc de gent humil, treballadora, capaç de tot sacrifici, per poder pujar als fills com cal, i poder seguir endavant... Jo sé el que són privacions... El recompte angunios dels diners que ens resten per arribar a final de mes... I sé el que és col·leccionar engúnies sobre engú-

desitjos ben marcats de nosaltres
cos... Mas, no hi ha ningú que el
pugui tenir fermat i vendre...
!Aquest és sempre una incògnita!

... em parles d'una manera que sem-
bla que em vulguis desilusionar... Jo
només sé que t'estimo i que aquest
amor té un final: el nostre casori...
Això en quant a mi; en totant a tu,
només tu saps com i entens aquest
amor...

MARCEL... -Grec; Pepi, que és millor que ara no
ens esforcem en saber la manera d'és
timar de cadascun; és una fillosola
era, fora de temps... Esperem que
l'avenir sigui l'última parxela. Men-
tre tant, res perdrem en mirar de co-
nèixer-nos més a fons...

MARCEL... -No sé què hi veig en tu... I vol-
dris que no et desilusionis de par-
lar-me clar... És que per ventura
vens en mi algun que no t'agrada?
D'ací-m'ho d'una vegada, Marcel; fa
un temps que sembla que em vulguis
fer robar el cap... I jo, prefereixo
més el desenganx que cap altre. Di-
ca'm, doncs, què és el que et detu-
ra?

MARCEL... -Sí, sí, ara que d'una vegada més veig
que ens parlem clar... Tu i jo som di-
ferents en origen i fins en la vida
que portem... Jo vinc de gent humil,
treballadora, capaç de tot sacrifici,
per poder pujar als talls com cal, i
poder seguir engravant... Jo sé el que
són privacions... El recompte engra-
nós dels diners que ens resten per
arribar a final de mes... I sé el que
és col·leccionar engrunes sota engr-

MARCEL. - Regista que en aquest moment no
nies. I ara que això se m'està es-
vaint i començo a paladejar el que
és una vida més fàcil... I això
arriba com a premi a un esforç pro-
digat durant dies, mesos i fins
anys, sense comptar en mi per res
els esforços... I tu vols que, ara
que començo a veure que allò a que
aspirava ho he aconseguit amb l'es-
forç propi i sense ajudes estranyes,
ara m'ho deixi desdibuixar admetent
ajudes que mai se m'han donat ni ho
he sol·licitat mai?

PEPI.- Això és orgull, Marcel, naixent or-
gull i en el fons repulsa als que,
com jo, hem trobat una vida més fà-
cil...

MARCEL.- No, no; res d'orgull... És la digni-
tat ofegada tantes vegades i que ara
furga per sortir... Aquesta dignitat
que, si els rics es creuen en dret de
tenir, també tenim aquest dret els
pobres, quan cansat de tenir-la de
mostrar a precari... ens arriba un mo-
ment, ansiat i esperat, en que també
la podem mostrar a tota llum... I ai-
xò que he assolit és meu... ben meu...
i no vull que ara que estic a fres
d'arribar a bona fi, aquest goig pu-
gui portar-me el dubte de que no he
estat sol a aconseguir-ho... No, no;
si en la lluita he estat sol amb els
meus, tampoc tinc ara perquè compar-
tir amb ningú el triomf...

PEPI.- Avui has obert davant meu un món que
pepi.- Comprenc el que dius i fins, en el
fons, et dono la raó... mes, ja que
no n'ets ara de pobre, potser aquesta
reacció et vingui de no ser-ne ara,
i encara tinguis el regust d'abans...

PEPI.- Procuraré meditar sobre això... Però

nées. I ara que aixó se m'enté es-
 vaint i comença a paladar, el que
 és una vida més fàcil... I aixó
 arriba com a premi a un esforç pro-
 digat durant dies, mesos i fins
 anys, sense comptar en mi per res
 els esforços... I tu vols que, així
 que comença a veure que alló a que
 aspirava ho ha aconseguït amb i es-
 forç propi i sense ajudes estranyes,
 ara m'he deixi desdibuixar admetent
 ajudes que mai se m'hav donat ni ho
 he sollicitat mai?

PAPI.- Aixó és orgull, Marcel, nixent or-
 gull i en el fons repulsa als que
 com jo, hem trobat una vida més fà-
 cil...

MARCEL.- No, no; res d'orgull... És la digni-
 tat que cal mantenir tant que així
 furga per sortir... Aquesta dignitat
 que, si ella rica es creuen en dret de
 tenir, també ténim aquest dret els
 pobres, quan canstat de tenir-la de
 mostrar a pregar... una arribada un mo-
 ment, anata i esperat, en que també
 la podem mostrar a tota llum... I a-
 xo que he assolit és men... ben men...
 i no vull que els que estic a fons
 d'arribar a bona fi, aquest goig pu-
 gui portar-me el dubte de que no he
 estat sol a aconseguir-ho... No, no;
 si en la lluita he estat sol amb els
 meus, temps que els he perdut comptat-
 tir amb ningú el títol...

PAPI.- Comprèn el que dius i fins, en el
 fons, et dono la raó... mes, ja que
 no n'ets ara de pobre, potser aquesta
 rescotó et vingui de no ser-ne ara,
 i encara tinguis el regust d'abans...

MARCEL.- Regust que em convé conservar, no com esperit de revenja, sinó amb quelcom més noble... com és aixecar un sanatori en el que tots tinguin cabuda... Els uns pagant, i els que no puguin, poder assolir ventatges dels que han pogut pagar. I per poder arribar a comprendre tot això és necessari saber l'alcanç d'haver d'ofegar la gana, quan aquesta es revolta dintre les entranyes, i haver hagut de formular una i altra vegada la cruel pregunta: "Per què hauré jo vingut al món, tan diferent de tants altres?" I ara que he parlat, mira tu cap a dins i veuràs que no t'és difícil conèixer el perquè dels meus dubtes en unir dues coses tan dispars... Accepta, doncs, avui, només el que puc donar-te. Pot ser si reflexiones sobre el que has sentit, dintre teu trobaràs adequada resposta a moltes coses i veuràs la inutilitat de demanar-me aquesta resposta a mi...

PEPI.- Sí, sí, Marcel, la vida fàcil ens priva de veure moltes d'aquestes coses... mes ara, allisonada per tu, no em serà gens difícil saber valorar-les... El problema que poses davant meu, és difícil.

MARCEL.- No tant com creus... Sols exigeig per poder entrar en ell, tenir voluntat de centrar-s'hi...

PEPI.- Avui has obert davant meu un món que desconeixia...

MARCEL.- Doncs, en aquest món, és on únicament és possible retrobar-nos...

PEPI.- Procuraré meditar sobre això... Però

MARCHEL. -- Regard que em convé conservar, no
 com esperit de revenda, aino em
 queicom mes nois... com es aixe-
 cor un sanator en el que tota tin-
 gain cada... Ma me pagant, i
 ela que no pugua, poder assolir
 ventatges deis que han pogut pagar.
 i per poder arribar a comprendre tot
 aixó es necessari saber i alguns
 d'aver d'ofegar la gana, quan s'aves
 ta es revoltat dintre les entranyes,
 i haver hagut de formular una i al-
 tre vegada la ornel pregunta: "Per
 que hauré jo vingut al món, tan di-
 ferent de tanta altres?" I ara que
 he parlat, mira tu cap a dins i ver-
 tas que no t'és difícil conèixer el
 perquè deis mans dutes en unit d'ues
 cosas tan disparas... Accepta, doncs,
 avui, només el que que donar-te. Pot
 ser si reflexiones sobre el que has
 sentit, dintre tes trobars adada-
 de resposta a moltes cosas i veuràs
 la inutilitat de demanar-me aquesta
 resposta a mi...

PEPI. -- Si, sí, Marcel, la vida t'acá ens
 priva de veure moltes d'aquestes co-
 sas... mes ara, elliconada per tu, no
 em veix gens difícil saber valorar-
 les... El problema que poses davant
 me, és difícil.

MARCHEL. -- No tant com creus... Sola emigra per
 poder entrar en ell, tant voluntat
 de entrar-s'hi...

PEPI. -- Avui has obert davant me un món que
 desconixis...

MARCHEL. -- Doncs, en aquest món, és on únicament
 es possible retrobar-nos...

PEPI. -- Proguere meditar sobre aixó... Però

ara estic tan atabalada, que res acut al meu magí, on unes idees es barallen amb les altres... Seguir aquest camí, vol dir renúncia del que n'he fet vida pròpia, plaers mundans, joies vestits, suntuosos, gales de tota mena, frenar els instints debordats, iniciats en els flirteigs pecaminosos... i tot això de cop i volta...

MARCEL.- Ho veus difícil, no és això? Doncs és una feina que també l'has de fer sola... Jo també sol... M'he enfrontat amb ella... és un camí que si bé el seguim diferenciats, és l'únic que pot conduir a retrobar-nos...

PEPI.- Sí, sí, Marcel... Comprenc que la lliçó d'avui em pot haver esta profitosa. (MIRANT-LO FIXAMENT) !Adéu, Marcel!

MARCEL.- !Adéu, Pepi!

NARRADOR

S'acomiadaren sense saber, ni que cap d'ells digués, quan tornarien a veures...

Tot seguit, en Marcel reaccionà... No calia perdre temps. Havia d'afrontar el més aviat possible el referent al sanatori.

Ara estava sol, però no s'hi sentia... Un bri nou d'esperança germinava... Es llençà briosamente a la cerca del que volia i trobà facilitats en fer-se amb un edifici capaç per tot.

També trobà facilitats en l'acoblament de mobiliari i utillatge...

era este tan atabalada, que res acut
el men març, on unes idees es barre-
lien amb les altres... Seguir aquest
camí, vol dir renúncia del que n'he
fet vida pròpia, plans mundans, joies
vestits, anònims, gales de tota mena,
fransr els instantes decorats, in-
clata en els llibrets pecaminosos...
i tot això de cop i volta...

MARCEL... -- Ho veus difícil, no és així? Doncs
és una feina que també l'has de fer
sola... Jo també sol... M'he enter-
tat amb ella... és un camí que al bé
el seguim diferenciant, és l'únic
que pot conduir a retrobar-nos...

PEPI... -- Sí, sí, Marcel... Comprene que la
lligó d'avui em pot haver estat profi-
tosa. (MIRANT-LO FIXAMENT) ! Ah, Mar-
cel!

MARCEL... -- ! Ah, Pepi!

NARRADOR

Sacompliren sense saber, ni que cap
d'ells digues, quan tornarien a veure...

Tot seguit, en Marcel reconeix... No
calia perdre temps. Havia d'afixar el més
avist possible eficientment al narrador.

Ara estava sol, però no a'hi sentia...
Un brí nou d'esperança germinalva... La llen-
çó ortosament a la cerca del que volia i tro-
ba facilitats en fer-se amb un edifici capaç
per tot.

També trobà facilitats en l'acoblament
de mobiliari i utilitats...

Tot estigué a punt més aviat del que esperava... Sols faltava el personal...

Havien passat dos anys d'ençà que ell renuncià al professorat de l'Hospital, per tenir més temps per cuidar-se del seu... Havia perdut tot contacte amb aquella sala, on anaven a parar, com a sala d'urgència, els atacs de poliomielitis i un dia... recorda com s'inicià en l'exercici de la seva carrera...

Es dirigí a l'hospital... Prou els coneixia aquells passadissos, plens de portes que s'obrien silencioses... Una monja desconeguda l'atengué.

MARCEL.- Sóc el Doctor Marcel Fonollosa... Han passat dos anys d'ençà que vaig sortir d'aquí i no m'estranya trobar cares no ves... Mes, quelcom deu quedar d'abans?

MONJA.- Només una que entrà aquí de malalta i que avui és la infermera que està en tot.

MARCEL.- No serà pas una que s'anomena Nuri?

NURI.- (ENTRANT) És clar que sí, doctor... Quina alegria sento al retrobar-lo... Tan temps que m'hèhagut de conformar tenint sols referències de vostè... perquè jo no l'he oblidat...

MARCEL.- I jo tampoc a tu, Nuri! Per què, si m'has recordat com dius, no has vingut a veure'm?

NURI.- Veurà, doctor, sóc tan poca cosa... i vostè ha arribat tan alt...

Tot estigué a punt més aviat del que es-
perava... Sola faltava el personal...

Havien passat dos anys d'ença que ell re-
nuncià al professorat de l'Hospital, per te-
nir més temps per cuidar-se del seu... Havien
perdut tot contacte amb aquella sala, on ens-
ven a parlar, com a sala d'urgència, els sta-
ta de poliomielitis i un dia... recorda com
a' inicià en l'exercici de la seva carrera...

Es dirigí a l'hospital... Però els coneix-
cia aquella passadissa, plena de portes que
s'obrien alienacions... Una monja desconeguda
l'estengué.

MARCEL.- Sòc el Doctor Margel Fonollós... Han
passat dos anys d'ença que veig sortir
d'aquí i no m'estrenya trobar cerces no
ves... Mes, quècom deu quedar d'a-
parar?

MONJA.- Només una que entrà aquí de malalta i
que avui és la infermera que està en
tot.

MARCEL.- No serà pas una que s'anomena Muri?

MURI.- (ENTRANT) És clar que sí, doctor...
Quina alegria sento al retrobar-lo...
Tan temps que m'hèhegut de conformar
tenir solament referències de vostè...
perquè jo no l'he oblidat...

MARCEL.- I jo tampoc a tu, Muri! Per què, sí
m'has recordat com d'ins, no has vin-
gut a veure'm?

MURI.- Veris, doctor, sòc tan poc cosa... i
vostè ha arribat tan alt...

MARCEL.- (MIRANT-LA) Estàs feta una guapa noia... El que de petita sols s'insinuava, ara ja és una realitat esplendent...

NURI.- Vostè sempre el mateix, doctor... bo i generós en les apreciacions dels altres... Jo segueixo tenint per vos te, tota la veneració... Se l'enyorà tant quan desaparegué d'aquí!...

MARCEL.- I, què és de la teva vida?

NURI.- Com sempre... fent de la meva sang, font de vida...

MARCEL.- Encara continues fent aquest humanitari servei?

NURI.- És clar que sí, doctor; sóc un element més en l'equip quirúrgic... i que mai ha de fallar...

MARCEL.- Ets admirable, Nuri!

NURI.- I vostè més que jo, doctor... I què, ha pogut realitzar el del Sanatori? Han arribat a mi algunes difuses notícies, que em plauria que ara vostè em confirmés...

MARCEL.- Sí, sí, tot està a punt de començar. Ara no em falta res més que reunir el personal competent necessari...

NURI.- (INGENUAMENT) I jo, no li puc servir en res?

NARRADOR

Tan ingenua fou la pregunta, que el doctor quedà, de moment, sorprès...

MARCEL. -- (MIRANT-LE) Est-ce que tu es une grande
pois... Et que de petite soit à l'inst
niveau, est-ce que tu es une véritable capite
dent...

MIRI. -- Vous êtes toujours si malade, docteur... Je
à genoux en les approchantes dans
autres... Je ne sais pas ce que vous
te, tout la vengeance... Je l'enferme
tant dans les bras de l'ami...

MARCEL. -- I, que est de la terre vide?
MIRI. -- On ne peut pas... tout de la main sans
tout de vide...

MARCEL. -- Pourquoi continues-tu à faire ça?
MIRI. -- Pourquoi?

MIRI. -- Ça est que si, docteur; ça est un ele-
ment mes en l'équip qu'il y a...
que mal na de faire...

MARCEL. -- Les admirables, Miri!

MIRI. -- I vous êtes mes que je, docteur... I que,
ne peut réaliser et del santé?
MIRI. -- Arrive à mi-chemin d'être no-
tistes, que en disant que est vous
en continués...

MARCEL. -- Si, si, tout est à point de commencer.
Ara no em fait pas mes que l'ami et
personnel compétent nécessaire...

MIRI. -- (INGÉNUEMENT) I je, no li que servir
en test?

NARRADOR

Ten ingenua fou la prudence, que el doc-
tor qués, de moment, sorpres...

MARCEL.- Per molt, Nuri, per molt... Jo no gosava dir-t'ho... Així que t'he vist, em pujaven aquestes frases a la gorja, amb ansies de sortir... Justament ara més que mai, m'ets necessària... Ara, que les possibilitats són allí encara més reduïdes... Veuràs, montar allo ha requerit moltes despeses i moltes d'aquestes encara no les he pogut atendre...

NURI.- Docs, compti amb mi... Per ajudar-lo a arribar a bon terme, i m'hi llençaré amb tot entusiasme...

MARCEL.- No sé com remerciar-te aquesta aportació tan valuosa...

NURI.- Sóc jo la que haig de remerciar-li a vostè, doctor, el que em permeti ajudar-lo... Mani, doctor, i jo estic a punt de servir-lo... Si vol, així que se'n vagi, miraré de parlar-ne amb la Direcció i els ho demanaré tan bé, que no crec que la meva súplica sigui desestimada... I, mercès, doctor, una vegada més.

NARRADOR

I així fou... Poc temps després, instal·lada ja al sanatori, se la pogué veure anar d'aquí per allà atrafegada, mirant que tot estés en ordre.

el doctor i ella havien renunciat a tot descans i tot es movia febrilment a l'impuls d'aquelles forces que es prodigaven sense aturador possible.

El Doctor i la Nuri estaven sempre acooblats, i per això ell, al poc temps es donà

MARCEL. -- Per molt, Nuri, per molt... Jo no
 gosava dir-ho... Així que t'he
 vist, em pujaven aquestes frases a
 la gorja, amb aires de sortir...
 Justament era més que mai, m'era ne-
 cessària... Ara, que les possibilitats
 esta són allí encara més reduïdes...
 Veritats, mentre això ha repercutit mol-
 tes despeses i moltes d'aquestes en-
 cars no les he pogut atendre...

NURI. -- Doo, compti amb mi... Per ajudar-lo
 a arribar a bon terme, i m'hi ilençe-
 re amb tot entusiasme...

MARCEL. -- No sé com remunerar-te aquestes repor-
 talls tan valuosos...

NURI. -- Sóc jo la que hauré de remunerar-li a
 vostè, doctor, si que em permeti aju-
 dar-lo... Mami, doctor, i jo estic a
 punt de servir-lo... Si vol, així
 que se'n vagi, mirant de parlar-ne
 amb la Direcció i els no demanaré
 tan bé, que no crec que la meua su-
 plida sigui desastrosa... I, mercès,
 doctor, una vegada més.

NARRADOR

I així fou... Poc temps després, instal-
 lada ja el sanatori, se la pogué veure enar-
 d'ant per allà atravesada, mirant que tot
 estés en ordre.

El doctor i ella havien renunciat a tot
 descan i tot es movia febrilment a l'impuls
 d'aquelles forces que es prodigaven sense stu-
 rabor possible.

El Doctor i la Nuri estaven sempre acco-
 plats, i per això ell, al poc temps es donà

compte que en la mirada d'ella s'hi amagava una lleugera tristesa...

MARCEL.- Què tens, Nuri? De vegades veig en tu una tristesa que mires de dissimular. Que no estàs contenta?

NURI.- Molt i molt, doctor! Tenint aquest sanatori i a vostè, ho tinc tot, perquè ambdues coses són la meva pròpia vida.

NARRADOR

El doctor se la mirà... La seva tristesa era com una cosa estranya quan se'l mirava... I ell acusava aquest impacte.

MARCEL.- M'has dit que jo també sóc pròpia vida... i això volt dir molt. Començó a ésser ja un xic madur en la vida i no puc fer res veient la teva joventut, sinó remerciart'ho... Et porto anys, Nuri, dotze, si mal no conto...

NARRADOR

La Nuri se'l mirava fixament. Hi havia en aquella mirada tota una prometença...

NURI.- Què són els anys?... Què compten?... Ara, que comprenc que en la seva vida jo no puc aspirar sinó a ésser sempre una insignificància... Si quelcom compta en mi, és sols la generositat de donar pròpia sang...

MARCEL.- No, no, Nuri; aquí i en mi ho ets tot. Si algun dia et casessis o t'allunyes-ssis...

NARRADOR

La Nuri se'l mirava ara encara més fixament.

compte que en la mirada d'ella a mi amava
una llengua tristosa...

MARCEL.- Que tens, Muri? De vegades veig en tu
una tristesa que mira de dissimular.
Que no estàs contenta?

MURI.- Molt i molt, doctor! Tenint aquestes
necessitats i a vegades, no tinc tot, perquè
ambdues coses són la meua pròpia vida.

NARRADOR

El doctor se la mirava... La seva tristesa
era com una cosa estranya quan se la mirava...
I ell escoltava aquest impetuós...

MARCEL.- M'has dit que jo també sóc pròpia vi-
da... i això veig dir molt. Comença a
ésser la meua vida en la vida i no
que fer res volent la seva joventut,
això rememorar-ho... És potser una
Muri, dotze, si mai no comença...

NARRADOR

La Muri se la mirava fixament. Hi havia en ella
la mirada tota una promesa...

MURI.- Que són els anys?... Que compten?...
Ara, que comença que en la seva vida
jo no puc saber això a ésser sempre
una insignificant... Si algun
compte en mi, és sola la generalitat
de donar pròpia vida...

MARCEL.- No, no, Muri; aquí i en mi no ets tot.
Si algun dia et casaris o t'allunyes-
sais...

NARRADOR

La Muri se la mirava ara encara més fixament.

NURI.- Què, doctor?... Digui!... Digui!...

MARCEL.- Quedaria esmaperdut, desarmat...

NURI.- Més, jo no puc fer això. (AMB VEU FEBLE I EMOCIONADA) !Perquè l'estimo!, ja que és l'únic sol en la meva vida.

MARCEL.-Un sol de posta, doncs ens portem molts anys...

NURI.- Diferència que jo ara borraré en un sol instant...

NARRADOR

Se li penjà al coll i l'omplí de petons.

MARCEL.-!Prou, Nuri, prou!

NURI.- !Prou, mai!... No hi ha millor eloquència al món, que aquest llenguatge...

NARRADOR

També ell la besava.

MARCEL.- S í, sí, Nuri, i per això te'ls torno... Te'ls torno, i fins a tot crit dic: !Nuri, la meva Nuri!...

NARRADOR

Passà un temps en que la felicitat regnava en aquella casa, i un dia arribà una carta... Era de la Pepi.

En Marcel l'obrí, tenint la Nuri tan acostada que se'l menjava amb els ulls... i en Marcel també se la mirava dolçament... Hi havia un paràgraf que deia: "Quin bé em

MURIEL -- Qué doctor? ... Diga! ...

MARCEL -- ¿Nada? ...

MURIEL -- No, no me fue bien. (AMB VEU EN
BIE I EMOCIONADA) ¡Perque I estimo!
Ja que es I unico sol en la nueva vida.

MARCEL -- Un sol de postas, donde una portam
mojta avya...

MURIEL -- Diferencia que lo era portado en un
sol instant...

NARRADOR

Se le pensó al colli i l'ompli de petons.

MARCEL -- ¡Buen, buen!

MURIEL -- ¡Buen, mal! ... No hi ha millor esto-
guenois ni mon, que aquest llenguat-
ge...

NARRADOR

Tampé ell la besava.

MARCEL -- Si, si, Muriel, i per aixó te la tor-
no... Te la torno, i fins a tot estit
dico: ¡Muriel, la meva Muriel!...

NARRADOR

Passá un temps en que la felicitat reg-
nava en aquella casa, i un dia arribó una
carta... de la Pepi.

En Marcel l'obrí, temint la Muriel tan
acostada que se l'entava amb els ulls... i
en Marcel també se la mirava dolçament...
Hi havia un paragraf que deia: "Quin bé em

feres aquell dia estripant el vel dels meus ulls... Des de llavors, sóc tota una altra. Vaig comprendre quanta raó hi havia en aquelles paraules, que no ens acostaven, sinó que dolçament, ens separaven... T'havia fet ofrena de diners, que exigien una paga... Ara pel Banc t'envio una forta quantitat, que beneficiarà aquesta obra que tan generosament portes a terme... Suposo que no els refusaràs... perquè no són per tu, sinó per la teva obra... Jo, d'ençà que ens deixarem, he residit a Roma i ara, m'embarco vers la India, en una missió... Crec que això és prou eloqüent i ja sobren més explicacions, i si algun dia trobes el que tant et mereixes, una dona en la que hi puguis veure la similitud que en mi mai vas trobar, sigues del tot feliç com et mereixes... I ara, adéu! i sàpigues que sempre reconeixeré en tu el que m'encaminà a aquesta nova vida que em fa sentir una mena de felicitat que abans desconeixia i que és millor que cap altra... !Et beneeixo, Marcel... et beneeixo! Segueix essent bo, Marcel, i fins al Cel!..."

NARRADOR

En Marcel i la Nuri quedaren silenciosos i els espurnejaren els ulls.

MARCEL.-No, no, Nuri, perquè plorar?

NURI.- Sí, Marcel; i jo dic més: en aquest pabelló que estem muntant, hi mancava donar-li nom, i ara ja el tenim... Serà el d'ella!

MARCEL.-Sí, sí, Nuri... !El d'ella!

... les de l'avance, que tout une autre...
 ... quant à ce qui avait en suite...
 ... les paroles, que ne pas écouter, ainsi...
 ... le docteur, que seigneur... T'avais tout...
 ... de l'argent, que existait une page...
 ... de l'argent et avait une forte quantité...
 ... les bénéfices de cette œuvre que son caractère...
 ... ment portés à terme... Suppose que ne les...
 ... personnes... Personne ne son per tu, ainsi per...
 ... la tava obra... de d'elles que une dernière...
 ... se résidit à Rome à l'ère, m'embarque vers la...
 ... India, en une mission... Grec que ainsi en...
 ... pour élucidant à la sœur mes explications...
 ... et si aucun des tropes et que tant et met...
 ... les, une fois en la que ni prairie venue la...
 ... similitud que en mi mal ves tropes, signes...
 ... tel tout fait com et merveilles... I era, a-...
 ... tés! Les réponses que sempre reconnoître en tu...
 ... et que m'encourage à attendre nous vide que em...
 ... la sentir une main de l'écrit que dans...
 ... les connaissances à que sa mille que esp autre...
 ... ! Et benesino, -arcel... et benesino! Segueix...
 ... cassent de, Marcel, à fins et Cell...

MARCELO

En Marcel à la l'art qu'aurait allé...
 ... et les espérances de la...
 MARCEL.-No, no, l'art, de quel genre?
 MARI.-Si, Marcel; à de die mès; en argent...
 ... de l'art que estem mantent, hi man...
 ... ve donar-li nom, à era de el tenim...
 ... Sete et d'elles!
 MARCEL.-Si, si, l'art... ! Et d'elles!

ARRADUR

Ens trobem en un poble on tanta n'hi ha de virtuts i defectes... Gent del tot acostumada a la rutina de cada dia...

La vida més monòtona s'ha enconyida de tant i sola de tant en tant n'apareix un que viu en contra amb aquella manera de viure.

Des, ara, amb poc temps, n'han sortit dos d'aquesta mena. L'un és un botiguer, amo d'un establiment de poble, d'aquells en els quals el mateix es ven tabac que canvis, pantalons per la guixalla i país grans, esparis, etc. i tot el que s'acostuma a vendre.

LA CREU DE TERME

L'amo es diu Jaume i qui més se cuida de la botiga, és una filla seva, xixerida amb un pèrol, i bonica com un sol.

I aquest, en Jaume, és un dels que sempre són inquietus.

L'altre, s'anomena Joaquim i passa el temps despetricant contra el poble i explotant les excel·lències de fora i dient a tot crit que el dia menys pensat aixecaria el vol, en forma de millors horitzons.

I un bon dia ho fa i anà a aterrir a la botiga... Un cop allí instal·lat, vingà a parlar al botiguer explicant-li tots els seus plans.

I per això aquest, després d'un temps i després de veure que les coses que ell havia dit no li explicava, mirà de convèncer a la se-

J A C R E U D E T E R M E

NARRADOR

Ens troben en un poble com tants n'hi ha; amb virtuts i defectes... Gent del tot acostumada a la rutina de cada dia...

La vida més monòtona s'ha ensenyorit de tots i sols de tant en tant n'apareix un que no està conforme amb aquella manera de viure.

Mes, ara, amb poc temps, n'han sortit dos d'aquesta mena. L'un és un botiguer, amo d'un establiment de poble, d'aquells en els que el mateix es ven tabac que cànvis, pantalons per la quitxalla i pels grans, esparde-nyes, fils, i tot el que converteix aquestes tendes en recurs dels que, a corre-cuita, quelcom necessiten.

L'amo es diu Jaumet i qui més es cuida de la botiga, és una filla seva, eixerida com un pèsol, i bonica com un sol.

I aquest, en Jaumet, és un dels que senten inquietuds.

L'altre, s'anomena Joaquim i passa el temps despotricant contra el poble i explicant excel·lències de fora i dient a tot crit que el dia menys pensat aixecaria el vol, en cerca de millors horitzons.

I un bon dia ho feu i anà a aterrir a Veneçuela... Un cop allí instal·lat, vingà entabanar al botiguer explicant-li sols granses.

I per això aquest, després d'un temps i ja caldejat el magí per les coses que el seu amic li explicava, mirà de convèncer a la se-

NARRADOR

Una troben en un poble com tanta n'hi ha; amb virtuts i defectes... Gent del tot acostumada a la rutina de cada dia...

La vida més monòtona a'ha ensenyat de tota i sola de tant en tant n'aparix un que no està conforme amb aquella manera de viure.

Mes, ara, amb poc temps, n'han sortit dos d'aquesta mena. I un és un botiguer, amo d'un establiment de poble, d'aquella en els que el mateix es ven tabac que cançons, pantaions per la puzxalla i pela grana, espardenyes, fills, i tot el que converteix aquestes tendes en recorts dels que, a corre-cuita, qualsevol necessita.

I amo es diu Jaume i qui més es cuida de la botiga, és una filla seva, aixorrida com un pascó, i bonica com un sol.

I aquest, en Jaume, és un dels que senten inquietuds.

L'altre, a'nomena Joaquim i passa el temps despotricant contra el poble i expliçant excel·lències de fora i dient a tot crit que el dia menys pensat aixecaria el vol, en cerces de millors horts.

I un bon dia ho feu i anà a establir a Venezuela... Un cop allí instal·lat, vingueren a establir el botiguer explicant-li sola grans coses.

I per això aquest, després d'un temps i de calentes el març per les coses que el venien a explicar, mitja de convèncer a la se-

va filla per anar-hi.

Però aquesta es sentia allí fermada per les relacions que sostenia amb un excel·lent jove, treballador, enginyós i que no estava per brocs, ja que aquí, gràcies al seu constant esforç, també n'havia fet de forrulla.

Però el seu pare, o sigui el botiguer, era home tere i quant s'aferrava a una idea, no parava fins realitzar-la.

Per això no tardà en assabentar-ne a la seva filla i veiem com anà la conversa:

PARE.- Saps allò que vinc dient-te des de tant dies, de marxar?... !Doncs ara ja és cosa feta!

ROSETA.- I jo segueixo dient que és una idea descabellada i que no m'atrau... !No sé què ho fa! Jo mai en tinc d'inquietuts i en canvi, vostè...

PARE.- És que jo les tinc per tu!... !No vull que et consumeixis aquí i et facis vella en un poble tan ensopit!

ROSETA.- !Jo no li trobo d'ensopit!... !Hi tinc en Gridó!

PARE.- Vols dir que, com que el tens a ell, el poble poc compta...

ROSETA.- És clar que sí, pare; per mi, el que més compta és ell. I ja sabeu que res en té de pobletà... Ja veieu que en poc temps s'ha fet amb fairebé tot el poble... els millors camps d'oliveres, les millors vinyes i ara està esperant la maquinària per fet xampany del vi, com abans va embotellar l'oli i ha acreditat la marca.

va filla per anar-hi.

Pero aquesta es gentia. Allí formada per les relacions que sostenia amb un excel·lent jove, treballador, enriquit i que no estava per perdre, ja que aquí, gràcies al seu coneixement, també n'havia fet de fortuna.

Pero el seu pare, o sigui el botiguer, era home feroç i quant a estirar-se a una idea, no parava fins realitzar-la.

Per això no tardà en assempentar-se a la seva filla i veiem com amb la conversa:

PAU. -- Saps això que vinc dient-te des de tant dies, de marxar?...! Doncs ara ja es cosa feta!

ROSITA. -- I jo se'n vaig dient que és una idea desafortunada i que no m'atruen...! No sé que no t'hi jo mai en tinc d'indies tutes i en canvi, vosté...

PAU. -- És que jo les tinc per fú...! No vull que et consumixis aquí i et fessis veure en un poblet tan ensopit!

ROSITA. -- Jo no hi trobo d'ensopit...! Hi tinc en Gràcia!

PAU. -- Vols dir que, com que el tema a ell, el poblet poc importa...

ROSITA. -- És clar que sí, pare; per mi, el que més importa és ell. I ja sabem que res en té de poblet... La veiem que en poc temps s'ha fet amb falçó tot el poblet... els millors camps d'oliveres, les millors vinyes i ara està esportant la maquinària per fer xampeny del vi, com abans ve embotellat l'oli i ha arribat la mar.

PARE.- S í, sí... misèria... misèria...

ROSETA.-Si d'això en dieu misèria... T indré un benestar, un bon cotxet per anar a ciutat i una bona bossa quan hi va gi.

PARE.- Noia, mira que ho estàs d'encegada...

ROSETA.-Però jo amb coses visibles... En canvi, vostè visions, només visions, que Déu faci que no siguin per nosaltres trencacolls...

PARE.- Doncs jo et dic, que aquesta provatura que dius tu, si Déu vol no tardaré a fer-la... Amb això, si en Gridó veu tan clar el d'aquí, que miri d'afanyar-se, perquè jodel d'aquí, no desitjo altra cosa que desfer-me'n com més aviat millor... Si el veus, doncs, ja li pots dir... Que tot el meu està en venta i que en vull vint mil duros i que si li interessa, torno a dir que s'afanyi...

ROSETA.-Perdoneu, pare... però és això un disbarat que estic segura que no tardareu en penedir-vos-en...

PARE.- Què saps, tu? què saps?

NARRADOR

I se n'anà rondinant i remenant el cap, mentre a la Roseta li espurnejaven els ulls.

Era diumente i acostumaven a trobar-se amb en Gridó a la Creu de Terme... Així que estigué llesta del de casa, mentre el seu pares s'encaminà al cafè del racó, allí se n'anà a trobar el seu promès.

PAPE - Si, si... miséria... miséria...

ROSITA - Si d'ixo en diu miséria... T'indré un benesser, un bon cotxet per anar a ciutat i una bona casa quan hi va.

PAPE - Noia, mira que no estàs d'enganya...

ROSITA - Però jo amb bones visions... M'ha canviat, voste visions, bones visions, que deu fer que no sigui per nosaltres transcolia...

PAPE - Doncs jo et dic, que aquesta provatu re que dius tu, si deu, vol no tardar-te a fer-la... Amb això, si en Grido ven tan clar el d'aur, que miri d'a trobar-se, perquè jo del d'aur, no desitjo altra cosa que desfer-me'n com més aviat millor... Si el veus, doncs, ja li pots dir... Que tot el meu estat en venta i que en vull vint mil duros i que si li interessa, tor-no a dir que s'afanyi...

ROSITA - Perdona, pare... però és això un diable que estic segura que no t'ha de fer en benedir-vos-en...

PAPE - Què saps, tu? Què saps?

NARRADOR

I se n'anà rondinant i remenant el cap mentre a la Roseta li espantaven els ulls. Era dimment i acostumaven a trobar-se amb en Grido a la Gran de Terme... Així que estigué llastat del de cas, mentre el seu pare s'encaminà al cafè del racó, ell se n'anà a trobar el seu promés.

GRIDÓ.- Què et passa? Et veig capficada...

ROSETA.- I no em manquen motius... El pare m'ha dit definitivament que vol anar se'n i tu comprendràs que, com que estem sols ell i jo, per molt que em dolgui, no puc deixar-lo.

GRIDÓ.- Sí que estem aviats!... I el d'aquí?

ROSETA.- Diu que s'ho ven i m'ha dit que si t'interessa, t'afanyis, perquè porta pressa... I, per abreujar, fins m'ha dit el preu... !Vint mil duros!

GRIDÓ.- Mes, això és regalar-ho tot... I tu, què en penses de tot això?

ROSETA.- Què vols que en pensi?... Jo crec que com que aquí al poble no hi ha qui pugui disposar de sobte d'una quantitat així, el millor seria que tu féssis el desentés.

GRIDÓ.- Sí... tot això està molt bé... Però no oblidis que, com que es tracta d'una ganga, si això s'escampa, a la millor algú de la capital, encara que sigui per col.local capital, ho compri... A més, jo conec prou el teu pare i sé que no és home per canviar d'idea... Joestic segur que, en verinat com està, allí farà cap... Ara bé, si això no passa a domini nostre, quan es doni compte de l'errata, encara podrem situar les coses com abans...

ROSETA.- Mirat així, potser tens raó... Però i jo?... !arrossegada, mentre tant, com un xai!

GIRDÓ.- Mira, ja pots suposar el que em dol,

GRIBO. -- Qué et passas? Et veis captaçada...

ROSETA. -- I no em mandarem motius... El pare m'ha dit definitivament que vol eny... se n'è tu comprendria que, com que estem sola ell i jo, per molt que em dolgui, no que deixar-lo.

GRIBO. -- Si que estem avistats!... I el d'adur?

ROSETA. -- Dit que a'ho ven i m'ha dit que al t'interessa, t'interessa, perquè porta pressa... I, per abreviar, fins m'ha dit el greu...! Vint mil duros!

GRIBO. -- Mes, això és regalar-ho tot... I tu, que en penses de tot això?

ROSETA. -- Qué vols que en pensis?... Jo crec que com que aquí al poble no hi ha un pueri disposar de sobre d'una quantitat així, el millor seria que tu fessis el desentès.

GRIBO. -- Si... tot això està molt bé... Però no oblidis que, com que es tracta d'una gent, si això s'escampa, a la millor alça de la capital, encara que sigui per col·locar capital, no compris... A més, jo comec prou el teu pare i se que no és home per canviar d'idea... Jo estic segur que, en vertinat com està, ell i els caps... Ara bé, si això no passa a domini nostre, quan es doni compte de l'error, encara podem situar les coses com abans...

ROSETA. -- Mirat així, potser tens raó... Però i jo?...! Entençades, mentre tant, com un xai!

GRIBO. -- Miris, ja pots suposar el que em dol,

però jo crec que hi ha una cosa que és el que més compta... I és la fermaesa del nostre amor... I jo et dic que tot això serà qüestió d'una rafagada, i si aneu allí, és millor que li donis entenent que prengui bitllet d'anada i tornada... I com certificació de que t'estimo, !mira aquest Crist!, doncs jo et dic i fins ho juro, que en Gridó serà teu o de ningú.

ROSETA.-I jo et dic el mateix...

NARRADOR

I es miraren, i sense saber com, es trobaren un en braços de l'altre... El Crist, tot i ésser de pedra, hi hagué un moment que no ho semblava, ja que somreia amb indulgència.

L'endemà en Gridó estava al seu despatx mirant el planol de la fàbrica que es proposava montar. Estava ben ferm perquè aquest projecte passés a ser realitat el més aviat possible...

A més, estava del tot convençut, i aquesta convicció la compartia amb la Roseta, que el viatge aquest, seria d'anada i tornada...

Entra el senyor Jaumet:

S. JAUME.-Tu sempre trencant-te el cap amb projectes i números... És llàstima que tanta activitat l'esmercis en un país com el nostre en que tol resulta ful...

GRIDÓ.- Veurà, per ara, les meves coses no ho són de fules. A més, jo crec que és més fàcil fer forrulla en un país

pero jo crec que ni ha una cosa que
es el que me a compra... I es la fer-
mesa del nostre amor... I jo estic
que tot això sera qüestió d'una rala-
gada, i si anes allí, es millor que
li donis entenciment que prengui distret
d'anada i tornada... I com certifica-
ció de que t'estimo, mira aquest
Gratí, doncs jo et dia i fins ho pu-
ro, que en Grido sera tan o de ningú.

ROSETA.-I jo et dia el mateix...

NARRADOR

I es miraven, i sense saber com, es tro-
baren un en braços de l'altre... El Grati,
tot i ésser de pedra, hi havia un moment que
no ho semblava, ja que somriera amb indulgèn-
cia.

L'endemà en Grido estava al seu departa-
mitant el planol de la fàbrica que es propo-
sava montar. Estava ben ferm perquè aquest
projecte passés a ser realitat el més aviat
possible...

A més, estava del tot convenent, i aques-
ta convenció la compartia amb la Roseta, que
el visitava aquests, seria d'anada i tornada...

Entre el senyor Jaume:

J. JAUME.-Tu sempre trencant-te el cap amb
projectes i números... les flautines
que tanta activitat i emoció en
un país com el nostre en que tot re-
sulta fàcil...

GRIDO.- Veritat, per ara, les meves coses no
ho són de fàcil. A més, jo crec que
es més fàcil fer fortuna en un país

de panxa contents, on tu no t'hi sentis, que en altres en els que tothom es perdi de vista.

S. JAUME.- Si, veuràs, entre tu i jo hi han punts de mira dispars i és millor que no tornem a voler convèncer-nos l'un a l'altre... El que em porta aquí...

GRIDÓ.- Vostè dirà!

S. JAUME.- Veuràs, per anar-me'n, és clar que disposo del diner necessari; mes, de totes maneres, crec que és millor que per poder situar-me allí degudament, me'n porti tot el que pugui... I com que el pas que penso fer el veig segur, he decidit desprendre'm de tot el d'aquí... A la fi, em refio ja de deixar els ossos allí i no aquí.

GRIDÓ.- Això és molt dir. Sols Déu sap on els deixarem...

S. JAUME.- Bé, bé; deixem-ho això... Et faria peça fer-te amb el que tinc? Si ens entenem amb el preu, teu serà!

GRIDÓ.- Ara, que deu valer molt i jo, veurà, amb el que em reportarà la despesa de la nova instal·lació, crec que haig de contar abans de decidir-me amb noves despeses... Quines pretensions té de preu?

S. JAUME.- Veuràs, tampoc pretenc explotar-te... Havia pensat valorar-ho tot en vint mil duros...

GRIDÓ.- Sí, la veritat, emb sembla que el preu és baix... perquè el molí, les

de parxa contenta, on tu no t'hi
sentia, que en altres en els que
totom es perdi de vista.

JAUME.- Si, verás, entre tu i jo hi han
punts de mira diferents i es millor
que no tornem a voler convencer-
nos l'un a l'altre... El que em
porta aquí...

... Vosté dirá!

JAUME.- Verás, per anar-me'n, és clar que
disposo del diner necessari; mes,
de totes maneres, crec que es millor
que per poder aturar-me allí de gura-
ment, me'n porti tot el que pugui...
I com que el pas que passo fer el
veig segur, he decidit desprendre'm
de tot el d'aurí... A la fi, em re-
fio ja de deixar els cassos allí i no
aquí.

... Aixó és molt dir. Sola Dén sap on els
deixarem...

JAUME.- Bé, bé; deixem-ho aixó... Et faria de
ca fer-te amb el que tinc? Si ens en-
tenem amb el greu, ten aré!

... Ara, que deu valer molt i jo, verás,
amb el que em reportarà la despesa
de la nova instal·lació, crec que
hauré de contar sense de decidir-me
amb noves despeses... Quines preten-
cions té de greu?

JAUME.- Verás, tampoc pretenc explotar-te...
Havia pensat valorar-ho tot en vint
mil duros...

... Si, la veritat, amb semblia que el
preu es baix... perquè el molt, les

terres, les vinyes, i les cases
crec que valen més...

S. JAUME.-D oncs, si és així, no em sap greu
que tu siguis el que s'aprofiti
d'aixo que tu ho entens com a gan-
ga... A més, la feina que ara tinc
per desfer-me'n, estic segur que un
altre dia la tindràs tu si menys
t'ha costat, menys hi perdràs quan
aixo arribi. Jo estic segur que ara
ens separem, mes, que, a no tardar,
ens tornarem a reunir allí... El
d'aquí et fallarà i llavors... A més
les dones sempre tiren i la noia me-
va té molt "enganxe" i això influirà
no poc en tu perquè vinguis. I ara,
concretem! Ja que ho trobes bé de
preu, podríem enllestir... Si et sem-
bla, doncs, avisarem al notari!

GRIDÓ.- Sí; ara, que em plauria que a l'es-
critura es fes constar que aquesta
venta no s'entén ferma fins dintre
de dos anys i si, tal com crec, el
d'allí no li va bé com espera, s'en-
tén compromís per la meva part de
reintegrar-li tot mitjançant el re-
torn del pagat.

S. JAUME.-Noi, veig que ets molt meticulós i
en aquests temps el homes així són
cosa rara... Veuràs, és un tracte
que el faig sols perquè tot el seu
no passi a mans estranyes...

GRIDÓ.- Estic convençut que aquesta clàusu-
la tindrà molt valor per vostè a no
tardar...

S. JAUME.-Noi, m'agrada aquesta convicció que
tens del meu fracàs. I em fas més
gràcia perquè a mi em passa el ma-

terres, les vignes, les cèpes
cres que valen més...

2. JAUME. -- D'once, si és així, no em sap greu
que tu aiguis el que s'aprotit
d'això que tu ho entens com a gan-
sa... A més, la feina que ets fent
per buscar-me'n, estic segur que en
ajitre dia la tindràs feta i menys
t'ha costat; menys hi perdria quan
això arriba. Jo estic segur que ets
ens separarem, més que a no tardar,
ens tornarem a reunir allí... El
d'agut et tallars i llavors... A més
les bones sempre t'iren i la noia me-
ve té molt "engany" i això influeix
no poc en tu perquè vinguis. I ets,
concretament la que no trobes bé de
prou, podríem enllestir... Si et sem-
bla, doncs, avisarem al notari!

GRIBÓ. -- Si ets, que em plauria que a l'es-
critura es fes constar que aquest
venes no s'entén fent una altra
de dos anys i al, tal com crec, el
d'allí no hi va bé com espere, a en-
tèn compromís per la meua part de
reintegrar-li tot mitjançant el re-
com del pagat.

2. JAUME. -- No, veig que ets molt metedós i
en aquesta tempe el home així són
coses rares... Veritat, és un tros de
que el fets sola perquè tot el seu
no passi a mans estranyes...

GRIBÓ. -- Estic convenent que aquesta clausu-
ra tinga molt valor per voste a no
tardar...

2. JAUME. -- No, m'agrada aquesta convenció que
tens del meu frasc. I em fa més
gràcia perquè a mi em passa el re-

teix amb el teu.

GRIDÓ.- El temps ja es cuidarà de donar la raó a qui la tingui...

S. JAUME.- Ara, que jo et torno a dir que quan el d'aquí no et rutlli com creus, has de saber sempre que allí hi ha qui t'espera per ajudar-te...

GRIDÓ.- El mateix li dic, senyor Jaumet...

S. JAUME.- Deixem-nos de més trifulques. Avisaré al Notari pel dissabte a Casa la Vila, no et sembla?

GRIDÓ.- Sí, sí. Li sembla bé a les deu?

S. JAUME.- Doncs, entesos. I ara, encaixem... Perquè, a dir veritat, no em disgustaves gens ni mica com a gendre.

GRIDÓ.- Jo encara confio en ser-ho...

S. JAUME.- Tot depèn de que vinguis allí... perquè, el que és aquí... no crec que es realitzi aquest pronòstic teu.

GRIDÓ.- Ai, senyor Jaumet; a la vida tot és possible i jo segueixo confiant en que el casori amb la seva filla, es farà aquí.

S. JAUME.- Que Déu t'ajudi en aquesta confiança... I ara, adéu! I, vaja, tornem a encaixar. Dintre de poc no ho podrem fer, perquè confio sortir cap allí al final de la propera setmana... Ja veus, doncs, que és tot ben a prop.

GRIDÓ.- Per mi, i fins per la Roseta, crec que massa... Ara, que vostè és el

teix amb el teu.

GRIDDÓ.- El temps ja es endarrereja de bonar la
tò a qui la tingui...

S. JAUME.- Ara, que jo et torno a dir que
quan el d'any no et trobi com
creus, has de saber sempre que allà
hi ha qui t'espera per ajudar-te...

GRIDDÓ.- El mateix li dic, senyor Jaume...

S. JAUME.- Deixem-nos de més trifinques. Avi-
sare al hotel pel dia de la
la Vila, no et sembla?

GRIDDÓ.- Sí, sí. Et sembla bé a les dones?

S. JAUME.- Doncs, entenc. I ara, encara...
Perquè, a dir veritat, no em dia-
guetaves gens ni mica com a gendre.

GRIDDÓ.- Jo encara confio en ser-ho...

S. JAUME.- Tot depèn de que vinguis allà... per
què, si que és aquí... no crec que
es realitzi aquest pronòstic teu.

GRIDDÓ.- Ai, senyor Jaume; a la vida tot és
possible i jo segurament confiant en
que el casort amb la seva filla, es
farà aquí.

S. JAUME.- Que ben t'ajudi en aquesta confian-
ça... I ara, adéu! I, vaja, tornem
a ensaïmar. Dintre de poc no ho po-
drém fer, perquè confio sortir cap
allà al final de la propera setma-
na... la veus, doncs, que és tot
ben a prop.

GRIDDÓ.- Per mi, i fins per la Roseta, crec
que massa... Ara, que voste és el

que mana... Bé, bé, fins dissabte...

NARRADOR

I el dissabte, com estava previst, es formalitzà l'escriptura i a en Gridó, al posar la firma, li tremolava el pols. El senyor Jaumet se n'adonà i burlescament li digué:

S. JAUME.-Sembla que el pols et tremola; en canvi, a mi no; ja ho veus, no! La meva lletra és del tot clara, i ara el "rasgo"... ja ho pots veure que no s'hi veu cap tercerilla...

GRIDÓ.- Veurem si aquesta fermesa li dura allí!

S. JAUME.-És clar que sí, home; és clar que sí...

NARRADOR

S'acomiadaren. En Gridó sentia dintre seu un rau-rau i es preguntava encara: "Què podia fer, sinó el que he fet? a més, això no ho contaré mai com cosa meva i estic segur que un dia o altre tornarà a ser del que ara m'ho ha venut."

Se n'anà a les seves coses i en quant al senyor Jaumet, a l'entrar a casa seva es donà compte que la Roseta plorava. Ara, que així que el va veure, s'eixugà les llàgrimes a corre-cuita...

S. JAUME.-Vaja, dona, res de ploricons aquí. L'únic que hi deixes i que val la pena, és a ell.

ROSETA.- Per això ploro. Mes, amb fermesa li dic, pare, que ni ara ni mai, per lluny que sigui, el deixaré... L'es-

que mana... bé, bé, fins dissabte...

NARRADOR

I el dissabte, com estava previst, es formalitzà l'escriptura i a en Grís, al po-
sar la firma, li tremolava el pols. El senyor
Jaume se'n adonà i burlescament li digué:

3. JAUME.--Sembla que el pols et tremola; en
envia, a mi no; ja ho veus, no! La
meua lletra és del tot clara, i ets
el "rasco"... ja ho pots veure que
no s'hi ven cap tencelilla...

GRÍS.--Verem si aquesta fermesa li dura
al!l!

3. JAUME.--Ja clar que sí, home; és clar que
sí...

NARRADOR

S'acomodaren. En Grís sentia dintre
del seu un trencar i es preguntava encara: "Què
podia fer, això el que he fet? a més, això
no ho contare mai com cosa meua i satis se-
gur que un dia o altre tornarà a ser del que
era i no ha venut."

Se'n anà a las setes coses i en quant
al senyor Jaume, a l'entrar a casa seva es
dona compte que la Roseta plorava. Ara, que
així que el veu, a' aixugà les llàgrimes
a corre-cuita...

3. JAUME.--Vaja, dona, res de ploricons aquí.
L'únic que m' deixes i que veis ja
pensa, és a ell.

ROSETA.--Per això ploro. Més, amb fermesa li
dic, pare, que ni ets ni mai, per
lluny que sigui, el deixare... I es-

timo massa!

S. JAUME.- El temps i la distància, no deixen mai de comptar...

ROSETA.- En mi, pare, no!

S. JAUME.- Tu mateixa, noia, tu mateixa!

NARRADOR

Des d'aquell dia, començaren els preparatius per anar-se'n. La Roseta ho preparava tot de mala gana. No així el seu pare, al que se'l veia tot content.

La sortida cap a Barcelona, per embarcar-se, quedà senyalada pel dilluns, en que un vaixell italià, destinat allí, hi feia escala.

I el diumenge a la tarda, en Gridó i la Roseta es tornaren a reunir a la Creu de Terme.

GRIDÓ.- La cosa se'ns escursa...

ROSETA.- No s'escursa, sinó que ja està a les acaballes... Ara, que jo tornaré; ja ho crec que tornaré!... passi el que passi...

GRIDÓ.- I jo vindré aquí tan sovint com ho hem fet ara, amb la seguretat de que aquest Crist que ens mira, a no tardar ens hi tornarà a reunir... Mes, avui, no sé el que em passa. No sé si he fet bé o malament al quedar-m'ho tot!

ROSETA.- Bé has fet, Gridó; perquè jo me les estimo tant les coses de casa, que només m'hauria faltat veure-les en mans estranyes! Com que a la fi ens

l'imo massal!

S. JAUME.-En temps i la distància, no deixen
mai de comptar...

ROSITA.-En mi, pare, no!

S. JAUME.-Tu mateixa, nois, tu mateixa!

NARRADOR

Des d'aquell dia, començaren els prepa-
ratius per anar-se'n. La Roseta ho preparava
tot de mala gana. No així el seu pare, el
que se l'veja tot content.

La sortida cap a Barcelona, per embar-
car-se, quedà senyalada pel diluvium, en que
un vaixell italià, gastant aigua, hi feia
escales.

I el dimenys a la tarda, en Grido i
la Roseta es tornaren a reunir a la Gran de
Terme.

GRIDO.- La cosa se'n escurra...

ROSITA.- No a' escurra, això que ja està a
les escales... Ah, que jo torna-
re; ja ho crec que tornaré!... Pas-
si el que passi...

GRIDO.- I jo vindré aquí tan sovint com ho
hem fet ara, amb la seguretat de que
aquest Griso que ens mira, a no tar-
dar ens hi tornarà a reunir... Mas,
evui, no sé el que em passa. No sé
si he fet bé o malament si quedar-
m'ho tot!

ROSITA.- Bè pas fet, Grido; perquè jo me les
estimo tant les coses de casa, que
només m'hauria faltat veure-les en
mans estranyes! Com que a la fi ens

casarem, d'això en tinc fermesa plena, tot seguirà essent nostre! El d'allí serà un perfecte fracàs i no tardarem a tornar...

GRIDÓ.- Déu ho faci!

ROSETA.- I és clar, home, que ho farà!

GRIDÓ.- I si ens equivoquéssim i el d'allí ens sortís al revés i el teu pare hi fes forrulla?

ROSETA.- No siguis babau; allí fallarem amb totes les de la llei...

GRIDÓ.- Mes, de moment, et perdo!

ROSETA.- Ni de moment ni mai em perds; ja saps que em sento teva, sigui on sigui i de cap manera allí hi creiaré molssa...

GRIDÓ.- Em costa molt avenir-me a que te'n vagis...

ROSETA.- Ai, beneitó. Ara desitjo anar-me'n com més aviat millor, ja que com més aviat ens en anem, més aviat tornarem...

GRIDÓ.- Sort en tinc de la confiança que em donen les teves paraules...

ROSETA.- No són paraules, sinó confiança plena en els fets que ens esperen. I, mira els meus llavis amb l'il·lusió que reclamen els teus!

GRIDÓ.- Sí, sí, Roseta; i fins estic segur que aquest bon Crist que ens mira

causarem, d' això en tinc fermesa
plena, tot seguit essent nostre!
M' d' allí serà un perfecte fracàs
i no tardarem a tornar...

GRIBÓ. -- Dén no faci!

ROSETA. -- I és clar, home, que no farà!

GRIBÓ. -- I si ens equivocàssim i el d' allí
ens sortís al revés i el teu pare
ni les tortures?

ROSETA. -- No siguis debau; allí tallarem amb
totes les de la llei...

GRIBÓ. -- Mes, de moment, et perdo!

ROSETA. -- M' és moment ni mai em perds; ja
saps que em sento seva, sigui on
sigui i de cap manera allí m' creis-
té moltes...

GRIBÓ. -- M' costa molt venir-me a que te'n
vegis...

ROSETA. -- Ai, benicò. Ara desitjo anar-me'n
com més aviat millor, ja que com
més aviat ens en anem, més aviat
tornarem...

GRIBÓ. -- Sort en tinc de la confiança que
em donen les teves paraules...

ROSETA. -- No són paraules, sinó confiança
plena en els fets que ens esperen.
I, mira els meus llavis amb l' il-
lació que reclamem els teus!

GRIBÓ. -- Si, si, Roseta; i fins estic segur
que aquest bon Griat que ens mira

amb indulgència, ens ho perdona el que ens fem amb quelcom a compte... Demà penso demanar al teu pare que em permeti acompanyar-vos els menys fins a Barcelona.

ROSETA.- Ja m'he avançat a demanar-li...

GRIDÓ.- I, què t'ha dit?

ROSETA.- Que sí, home, que sí...

NARRADOR

I, novament acoblats i com si contessin els passos que donaven, feren via cap al poble. Ara, que s'entrebancaven fins amb els petits rocs que hi havia pel camí.

El senyor Jaumet ja ho sabia que avui, com a comiat, es veurien. Mes, sabia també que eren prou entenimentats per deixar-los sols.

Ara que, abans de marxar, hi tornaren a la Creu de Terme i, no vull ser indiscret, però de petons, perquè no dir-ho? amb tota generositat en rebien i se'n prodigaven.

Com que veien el Crist de pedra, potser n'abusaven més del compte i sort que, com que no hi posaven cap mala intenció, aquest es sentia indulgent.

Després estigueren uns dies sense veure's. La Roseta estava atrafegada fent els preparatius i el Sr. Jaumet, aquesta feina que li adreçava el camí per anar-se'n, sí que la feia de bona gana.

Es desferen de tot el que es podia vendre que hi havia a la botiga i fins de botigues veïnes vingueren, per veure el que els

amb indulgència, ens ho perdona el
que ens fem amb qualsevol a compte...
Dema penso demanar al teu pare que
em permeti acompanyar-vos els meus
fins a Barcelona.

ROSITA. -- Ja m'he esvaït a demanar-li...

GRILLO. -- I, que t'ha dit?

ROSITA. -- Que sí, home, que sí...

NARRADOR

I, novament escolata i com al conte-
sin els passos que donaven, feren via cap al
poble. Ara, que s'entremencaven fins amb els
petits rocs que hi havia pel camí.

El senyor Jaume ja no sabia que avui
com a comiat, es veurien. Més, sabia també
que eren prou entenedorats per deixar-los
sols.

Ara que, abans de marxar, hi tornaren
a la Gran de Terme i, no vull ser injustat,
pero de persona, perquè no dir-ho? amb tota
generositat en veien i se'n prodigaven.

Com que veien el Crist de pedra, potser
n'abruaven més del compte i sort que, com
que no hi passaven cap mala intenció, aquest
es sentia indulgent.

Després estigueren uns dies sense ve-
re's. La Roseta estava estirada fent els
preparatius i el Sr. Jaume, aquesta feina
que li atreïa el camí per anar-se'n, si
que la feia de bona gana.

Es desferen de tot el que es podia ven-
dre que hi havia a la botiga i fins de boti-
gues veïnes vingueren, per vendre el que els

feia pes, davant del molt barat que ho donaven tot.

Quedà convingut que així que fossin fora, en Gridó, com que havia comprat la casa, al lloc que era la botiga ell hi posaria el despatx...

I arribà el dia tan temut per aquests dos enamorats: el d'anar a embarcar-se...

En Gridó, tal com havien convingut, marxà amb ells amb la ben entesa de que no els deixaria fins que el vaixell aixequés ancles i s'encaminés a fer ruta.

Pel camí, així que sortiren del poble, s'havia de veure el contrast entre en Gridó i la Roseta, tan cap moixos, i el senyor Jaumet que mirava d'animar-los amb acudits que a ells poca gràcia els feien.

El Sr. Jaumet no es cansava de repetir a en Gridó:

S. JAUME.- Quan et decideixis a fer-lo aquest viatge, per reunir-te amb nosaltres, hi trobaràs diferència, ja que llavors, l'hauràs de fer sol.

NARRADOR

Encara pogueren estar un temps junts, ja que la feina de descarregar alguns passatgers i equipatges, s'emportà unes hores i després de donar les pitades reglamentàries s'aixecà la palanca d'embarg i veié en Gridó amb esglai, que ara, a no tardar, aniria perdent a la Roseta de vista.

I quan el vaixell s'anava apartant del moll, sentí que els ulls se li humitejaven.

Teia pas, davant del molt petit que no dona ven tot.

Quedà convint que així que fossin lo re, en Grigò, com que havia comprat la casa, el lloc que era la botiga ell hi posaria el despatx...

I arribà el dia tan temut per aquesta dos emmorrats: el d'anar a embarcar-se...

En Grigò, tal com havien convint, marxà amb ella amb la ben entesa de que no els deixaria fins que el vèixeria aixedre encara i s'encaminà a fer tota.

Per camí, així que sortiren del poble, s'havia de veure el contrast entre en Grigò i la Roseta, tan cap moltes, i el senyor i el met que mirava d'animar-los amb cordia que a ella poca gràcia els feien.

El Sr. Jauret no es cansava de repetir a en Grigò:

S. JAURET. - Quan et decideixis a fer-lo aquest viatge, per reunir-te amb nosaltres, hi trobaràs diferència, ja que la vots, i hauràs de fer sol.

NARRADOR

Encara pogueren estar un temps junts, ja que la feina de descarregar alguns pac-seters i equipatges, s'emportà una hora i després de donar les pitades reglamentàries a aixecà la palanca d'embarc i veié en Grigò amb orgull, que era, a no tardar, an-ria perdent a la Roseta de vista.

I quan el vèixeria a' envia apartant del moll, sentí que ella se li humitejaven.

Era com una impressió estranya que sentia, com si quelcom interior se li estripés.

Després, uns mosacors que voleiaven i una distància que anava creixent...

Sortí del moll tambalejant, ja que aquesta separació era un tot per ell, puix de família pròpia no en tenia.

No n'hi quedava altra que un oncle, aquell bohemí, del que feia ja molt temps que res en sabia; i ara que pretenia donar noves arrels als seus afectes, la dissort que s'havia ensenyorit dels seus destins, començava a actuar i ell es sentia més sol que mai.

Mes, hi havia quelcom que l'alenava i era la confiança cega que tenia en la Roseta.

Tornà al poble trist del tot i al passar, es deturà, com sempre, a la Creu de Terme i es concentrà en una pregària.

I no s'havia adonat que prop d'ell, mig amagada entre els pedrissos i els matosers, hi havia una noieta que ell prou coneixia per les visites que feia a la botiga de la Roseta i que aquesta es complavia a acariciar-li aquells rossos cabells de fibres d'or, a l'ensems que li donava alguna lla-minadura.

GRIDO.- Què hi fas aquí, Nuri?

NURI.- El mateix que vostè, senyor Gridó, enyorar-me i pregar. (I PLORAVA SILENCIOSAMENT)

NARRADOR

En Gridó l'acaronà. Era una nina d'uns

Les com una impressió estranya que sentia,
com si quiescés interior de li estrany.

Després, una mossa que volava i
una distància que anava creixent...

Sortí del moll també, ja que aquell
separació era un tot per ell, puix de la
milla pròpia no en tenia.

No hi quedava altra que un oncle, aquell
bohemi, del que feia ja molt temps que res en
sabia; i era que pretendia donar noves arrels
als seus afectes, la distància que s'havia anat
dovint dels seus desitjos, començava a actuar
i ell es sentia més sol que mai.

Mes, hi havia quiescés que l'alienava i
era la confiança que tenia en la Roseta.

Tornà el poble trist del tot i al pas-
sar, es deturà, com sempre, a la Creu de Ter-
me i es concentrà en una pregària.

I no s'havia adonat que prop d'ell, mig
amagada entre els pedrats i els matolls,
hi havia una noleta que ell prou coneixia
per les visites que feia a la botiga de la
Roseta i que aquells es complava a escri-
vir-li aquelles roses cabells de fibres
d'or, a l'ensoma que li donava alguna il-
luminació.

GRIDO.- Què hi fas aquí, Nuri?

NURI.- El mateix que vosté, senyor Grido,
envoyant-me a pregar. (I PRORAVA GI-
LUCIOSAMENTE)

NARRADOR

En Grido l'acaronà. Era una nina d'uns

set anys, filla d'un carrabiner que morí, i la seva vídua aguantava el cop anant a collir olives quan n'hi havia i fent feines d'escarràs.

Mes, aquesta bona dona, es sacrificava de tot perquè aquella noieta anés a l'escola i el que en Gridó no sabia era que la Roseta ajudava a aguantar aquella desvalguda família, donant-li tota l'ajuda que podia.

La Roseta li digué a aquell esqueix de dona, abans de marxar:

"I ara, Nuri, aquí tens això (LI DONA UNA QUANTITAT) i quan s'acabi, no diguis res a la teva mare del que ara et dic; Procura assabentar-te de quan el Sr. Gridó retorni. Ell segurament farà parada a la Creu de Terme i llavors, dóna-li això... Crec que és un encàrrec.

En Gridó es feu amb un paper, que es veia escrit a corre-cuita... Deia solament això tan concís.

"Aquesta nina, com tu saps, poques coses bones li arriben de la vida, ja que la seva mare, des de la mort del seu marit, prou feina té per anar tirant. Jo, sense que ningú ho sabés, ni tan sols tu, feia que una ajuda els arribés. Ara aquesta nina, per segona vegada, es sentirà orfe... És una herència dolorosa que deixo... Si tu la reculls, jo te'n sentiré grat i estic segura que el bon Déu ens ho tindrà en compte. No t'imposo res, mes, si ho pots fer, fes-ho, Gridó. Sempre teva, ROSETA".

Dos mesos tardaren en arribar noves. En Gridó ja estava desesperat de no saber res. El neguit que s'havia ensenyorit d'ell

set anys, filla d'un cartador que morí, i
la seva vida s'aguantava el cop tant a co-
lir olives quan n'havia i tant faines
d'escarlar.

Mes, aquesta dona bona, es sacrificava
de tot perquè aquella noleta anés a l'esco-
la i el que en Grido no sabia era que la Ro-
seta ajudava a aguantar aquella desvalença
familiar, donant-li tota l'ajuda que podia.

La Roseta li digué a aquell espereix de
bons, abans de marxar:

"I ara, filla, que tens això (EL DONA
UNA QUANTITAT) i quan a escolli, no deixis res
a la teva mare del que ara et dic; trocava
assabentat-te de quan el Sr. Grido retorni.
M'hi segurament farà parada a la Gran de Ter-
me i llavors, dona-li això... Grec que és un
encarrec.

En Grido es feu amb un paper, que es
veia escrit a corre-cuita... Dais solament
això tan concis.

"Aquesta nina, com tu saps, pogues co-
ses bones li arriben de la vida, ja que la
seva mare, des de la mort del seu marit, pro-
fessava la per anar tirant. Jo, sense que nin-
gu ho sabés, ni tan sols tu, feia que una
ajuda els arribés. Ara aquesta nina, per se-
gons vegades, es sentirà orfe... És una heró-
ica dolerosa que deixa... Si tu la recullis,
jo te'n sentiré grat i estic segur que el
bon Déu ens ho tindrà en compte. No t'impor-
ta, mes, si no pots fer, fes-ho, Grido. Sem-
pre tere, ROSETA".

Los mesos tardaren en arribar noves.
En Grido ja estava desaperat de no saber
res. El neguit que s'havia encarnat d'ell

no el deixava i menys mal que el montatge de la fàbrica l'absorbia no poc.

A la fi, arribaren notícies:

"VOLGUT GRIDÓ. Ja som aquí! Quedàrem que, passés el que passés, i es presentés com es presentés la cosa, jo res t'amagaria. Doncs, Gridó, ens vam equivocar de mig a mig; la partida, per ara, se'ns presenta fallida. Arribarem aquí i en Quim, que ja ens esperava amb un cotxe que feia furor. Tant el pare com jo ens varem esverar. Ell se'n donà compte i ens digué que en tot allò no hi havia res de ful, que estava ficat en un negoci en el que tot rutllava més que bé.

Que ens havia enviat a buscar, amb el desig de tenir amb nosaltres una bona ajuda; que estava decidit a donar al pare una bona participació en els beneficis i que el posar-hi diners o no, ho deixava al nostre criteri, ja que, amb el que tenia del negoci, res més necessitava.

Ens porta i situà en un dels millors hotels de Caracas, i ens digué: "Passeu aquí els dies que us plaguin i quan estiguen orientats del tot, ja em direu si us plau la proposta".

Jo ho sentia tot amb ganes d'agafar-me el cap, ja que el sentia trontollar. Allò, en un moment, tirava per terra tots els nostres càlculs. No hi havia ni un petit indicati d'engany ni tampoc de fracàs i si era així, estaven fallits els nostres pronòstics...

El negoci que en Quim té aquí, no és el de cap aventurer, i ho he pogut comprovar amb els dies que porto aquí. Té una casa de confeccions, ben muntada i posada al dia, i considerada com una de les millors de Venezuela.

no el deixava i menys mai que el mantingués de la fàbrica i absorta no poc.

A la fi, arribaren novícies:

"VOLGUT GRIBÓ. Ja som aquí! Quedàrem que, passés el que passés, i es presentés com es presentés la cosa, jo res t'amarria. Longs, Gribó, ens vam equivocar de mig a mig; la partida, per ara, se na presenta fallida. Arribarem aquí i en Quim, que ja ens esperava amb un cotxe que feia furor. Tant el pare com jo ens varem salvar. Ell se'n dona compte i ens digne que en tot allò no hi havia res de fú, que estava fíct en un negoci en el que tot trullava més que bé.

Que ens havia enviat a buscar, amb el deute de tanta amb novícies una bona ajuda; que estava decidit a donar el pare una bona participació en els beneficis i que el posseïa ni diners o no, no deixava al nostre criteri, ja que, amb el que tanta del negoci, res més necessitava.

Una porta i altre en un dels millors hotels de Girona, i ens digne: "Passen aquí els dies que us plaquin i quan estiguen ordenats del tot, ja em direu si us plaix la proposta".

Jo ho sentia tot amb gana d'explicar-me el cap, ja que el sentia tranquil·litzat. Allò, en un moment, tirava per terra tota els nostres càlculs. No hi havia ni un petit indici d'error ni temps de fricció i si era així, esta-ven fallits els nostres pronostics...

El negoci que en Quim té aquí, no és el de cap aventurer, i ho he pogut comprovar amb els dies que porto aquí. Té una casa de construcció, ben muntada i posada al dia, i con- siderada com una de les millors de Venezuela.

En dono compte que aquí, el que es limita sols a treballar i sap desafugir-se de toda diversió, ja que aquestes són a preu del tot prohibitiu, amb poc temps es situa.

El diner corre i el bolívar és moneda molt ben considerada internacionalment.

Comprendràs, doncs, Gridó, que el meu esverament, cada dia va en augment... Tot el que esperàvem en ordre de fracàs, ara se'ns esmuny...

Jo, de moment i per no desairar-los, m'he fet càrrec de la direcció en tocant a confeccions femenines. Tinc a desdir tot el que em pugui faltar: patrons, revistes i fins un cotxet per quan em veig obligada a sortir.

I quantes més coses tinc a mà, més anguniosa és la pregunta que em faig, de veure com me'n podré sortir, i tornar a veure'm reunida amb tu, al que amb tanta ffrisança trobo a faltar.

Perquè, encara que et digui tot això, la Roseta no ha canviat ni pot canviar. Segueixo sentint-me tota teva.

I davant de tot el que em passa, sols una cosa veig amb tota claredat i aquesta és que, sigui com sigui, jo em desfaré de tot i més adelerada que mei correré vers el meu Gridó.

Mes, em pregunto una i altra volta: com?

De totes maneres, no t'esveris, Gridó. El trobar la sortida ens obligarà a barrinar no poc... mes, la trobarem! Ja ho crec que la trobarem!

I ara, un d'aquests que si no es senten, s'endevinen. Sempre teva, ROSETA."

En dono compte que adu, el que es li-
mita sola a treballar i que desistís-se de
toda diversió, ja que aquestes són a pren-
del tot prohibitiu, amb poc temps es situa.

El diner corre i el bolívar és moneda
molt ben considerada internacionalment.

Comprendràs, bones, Griddó, que el men-
sament, cada dia ve en augment... Tot el
que esperàvem en ordre de frases, etc. se ha
canjia...

Jo, de moment i per no desistir-los, m'he
fet càrrec de la direcció en tocant a confer-
cions femenines. Tinc a desdir tot el que em
pugué deixar: patrons, revistes i fins un cot-
xet per quan em veig obligada a sortir.

I quantes més coses tinc a m'è, més anagnos
és la pregunta que em faig, de veure com me n
podré sortir, i tornar a veure m'agrada amb
tu, si que amb tanta tristesa trobo a deixar.

Perquè, encara que et digui tot això, ja
Roseta no ha canviat ni pot canviar. Segueixo
sentint-me tota feva.

I davant de tot el que em passa, sola una
cosa veig amb tota claredat i aquesta és que
sigui com sigui, jo em desistís de tot i me
abafarà que me'l corrent vers el meu Griddó.

Mes, em pregunto una i altra volta: com?

De totes maneres, no t'averis, Griddó.
El trobar la sortida ens obligarà a parinar
no poc... mes, ja trobaré! Ja ho crec que ja
trobaré!

I ara, un d'aquests que si no es senten,
s'entenen. Sempre feva, ROSITA."

A en Gridó aquesta carta se li assentà com una dutxa d'aigua gelada en ple hivern. Aquestes notícies no podien ser pitjors pels seus càlculs, i menys mal que en aquelles lletres hi resplandien amb tot vigor paraules encoratjadores.

I es donava compte que havien estat tots dos molt ingenus acceptant la separació, sols apoiant-se en una apreciació que no tenia altre valor que uns càlculs que ells es feien sense cap base ferma. Ara, un cop separats, tot es feia més problemàtic.

I procurava no defallir encara. Mes, la pregunta se li feia cada dia més imperativa: com sortir d'aquell embroll? No obstant, era ben clar que, fos com fos, havien de liquidar aquella penosa situació.

Tan aviat pensava en mirar d'anar-se'n hi, com, imperant, sentia una altra veu que li deia: "Has d'aguantar ferm, Gridó, i tenir paciència. Potser el camí que ara no endevines a no tardar el veuràs, puix la Roseta és molt tuna".

I ell es deia: "Sí, sí; és millor que es peri que sigui ella la que actui".

Pero, havia de contestar la carta i el temps passava i un dia es decidí a escriure-li.

I així ho feu:

VOLGUDA ROSETA: A Dir veritat, llegida la teva, estic més esverat que mai.

Tot el que esperàvem, pel que es veu, ens surt al revés, i, francament, no és que t'hagi perdut la confiança, més tot ens és

A en Grillo, aquesta carta es li lliant
com una butxa d'alguns gelats en ple hivern.
Aquestes notícies no podien ser pitjors per
a una noia, i menys mai que en aquelles
lletres hi trobàvem amb tot vigor para-
les encoratjadores.

I se donava compte que havia estat tota
la vida ingressant acceptant la separació, sola
apuntant-se en una perspectiva que no tenia al-
tra valor que una solució que ella es feien
sense cap base ferma. Ah, un cop separada,
tot es feia més problemàtic.

I procurava no detallar encara. Més, la
pregunta se li feia cada dia més imperiosa:
com sortir d'aquell embolic? No obstant, era
ben clar que, tot com fos, havia de lluitar
aquella persona atrevida.

Ten aviat pensava en mirar d'amar-se-
n'hi, com, implicant, sentia una altra veu que
li deia: "Has d'aguantar ferm, Grillo, i tenir
paciència. Potser el camí que ara no ens veines
a no tardar el veuràs, però la Roseta és molt
fina".

I ell es deia: "Sí, sí; és millor que es
perd que sigui ella la que actua".

Pero, havia de contestar la carta i el
temps passava i un dia es decidí a escriure-
li.

I així ho feu:

VOICUDA ROSETA: A dir veritat, llegida
la teua, estic més sàvia que mai.

Tot el que esperàvem, pel que es veu,
ens surt al revés, i, tristament, no és que
t'hagi perdut la confiança, més tot ens és

tan advers que, la veritat, no les tinc totes.

El primer impuls meu ha estat engegar-ho tot a rodar el d'aquí, i fer via per reunir-me amb vosaltres. Però, el d'aquí "pita" tan bé! que la veritat, comprenc que seria una bogeria fer-ho.

Amb tot, et prego que, sense embuts, em diguis si les manyagueries i benestar que has trobat, et fan trontollar. Si així fos, ho pots creure que per molts sacrificis que em costi el d'aquí i bé que em vagi, un crit teu faria que no m'hi pensés gens i ho engegués tot a rodar.

Escriu-me, doncs, tot seguit, així que rebis aquesta, puix em pots creure que estic disposat a tot, menys a perdre't.

M'oblidava de dir-te que quan et vaig deixar i vair retornar, tal com tu tingueres previst, vaig trobar a la Nuri i ara a la seva mare li he donat ocupació a la secció d'envassats, i en quant a ella l'he internat en un dol.legi d'Olot, amb el desig de fer-ne, amb el temps, cosa profitosa.

I ara, amb el màxim neguit per saber noves teves, teu sempre, GRIDÓ".

Quan va rebre aquesta carta, a la Roseta li va fer l'efecte d'un xoc traumàtic. En ella quedava del tot clar que abans de perdre-la, en Gridó estava disposat a tot i ara, com que veia un perill, a la millor s'avantava als fets i feia el disbarat d'engegar-ho tot a la porra i comparèixer allí el dia menys pensat.

I per això la Roseta envià amb tota premura la següent carta:

tan aduers que, la veritat, no les tinc totes.

El primer impuls meu ha estat enganyar-
tot a robar el d'altre, i fer via per tornar-
me amb vosaltres. Però, el d'altre "pitx" tan
bé! que la veritat, comprenc que seria una bo-
goria fer-ho.

Am tot, et presc que, sense embuts, em
digués ai les manuygues i benestar que has
trobat, et fan tranquil·lar. Si així fos, no pots
creure que per molta sacrificia que em costi
el d'altre i bé que em veig, un exit ten faria
que no m'hi pensés gens i no enganyés tot a
robar.

Facin-me, doncs, tot seguit, així que
rebis aquesta, puix em pots creure que seria
disposat a tot, menys a perdre't.

M'oblidava de dir-te que quan et veig
beixar i veir retornar, tal com tu tingueres
previst, veig trobar a la Mari i ara a la se-
ve mare i he donat consell a la secció d'en-
versats, i en quant a ella i he intermat en
un col·legi d'Olot, amb el desig de fer-ne,
amb el temps, cosa profitosa.

I ara, amb el màxim secret per saber no-
ves teves, teu sempre, GRIBO.

Quan ve rebre aquesta carta, a la Rose-
ta li ve fer l'efecte d'un xoc traumàtic. En
ella quedava del tot clar que abans de per-
dre-la, en Gribó estava disposat a tot i ara,
com que veia un perill, a la millor avarna-
ve als fets i fets el disparat d'enganyar-ho
tot a la porta i comparèixer allí el dia menys
pensat.

I per això la Rosesta envia amb tota pre-
mura la següent carta:

"VOLGUT GRIDÓ: T'escric aquesta desseguida, perquè et recuperis dintre la més estricta tranquil·litat.

Em vas dir que t'informés de tot i això és sols el que he fet... Has de saber que, com tantes vegades t'he dit, res pot canviar de les meves decisions de retornar i ser del tot teva, així que sigui possible.

Ara bé, tú m'has d'ajudar a que pugui sortir victoriosa, mitjançant la convicció ferma de que em tens confiança.

El d'aquí, no obstant i haver-nos equivocat, no és cap cas perdut, i si bé no et puc donar detalls, sí però puc adelantar-te que el més probable és que a no tardar sortim amb la nostra.

Tinc un pla que es desenrotlla amb tota regularitat i en el que crec amb fe cega.

Amb això calma i deixa'm obrar i no t'atabalis.

Teva més que mai, ROSETA".

Aquesta carta, quan la rebé en Gridó li va fer l'efecte del millor balxam tranquil·litzador.

I ara, tornem a situar-nos prop de la Roseta i mirem d'espiar les seves intencions.

La Roseta, com a bona estratega, mirà de trobar el que hi havia de vulnerable en la situació creada. En Quim havia posat al costat seu al senyor Jaumet i el pasava al corrent de tot. A la Roseta, mitjançant donar-li totes les prerrogatives i gustos, mirava de fer-se-la seva. Ara ja era la Directora de

"VOIQU'EST GRIBO: T'esortie aquenta dease-
Guda, perdut et reconqueris d'entre la mès es-
tricta transpallitist.

Am vas dir que t'intormés de tot i això
èa sola el que he tot... Ha de saber que
com tantes vegades t'he dit, res pot canviar
de les meves decisions de retornar i ser del
tot teus, així que sigui possible.

As de, t'he m'has d'ajudar a que pugui
sortir victoriosa, mitjançant la conclusió
forma de que em tens confiança.

El d'ajut, no obstant i haver-hos equi-
vocat, no es cap cas perdut, i si bé no et que
donar detalls, al pare que adelantar-te que
el més probable és que a no tardar sortirim amb
la nostra.

Tinc un pla que es desenvolupa amb tota
regularitat i en el que crec amb fe cega.

Amb això calms i baixam obter i no t'a-
tubalis.

Teus mès que mai, ROSITA".

Aquesta carta, quan la llegé en Gribó li
va fer l'efecte del millor delixam transpallit-
litzador.

I ara, tornem a situar-hos prop de la
Roseta i miram d'espigar les seves intencions.

A la Roseta, com a dona estratèga, mira
de trobar el que hi havia de viable en la
situació creada. En dim havia posat el cos-
tat amb el senyor Jaume i el passava al co-
rent de tot. A la Roseta, mitjançant donar-
li totes les preterrogatives i guates, mira
de fer-se-la seva. Ara ja era la Directora de

la secció de mida en la confecció i fins tenia un cotxet coquetó pels seus desplaçaments.

Però ella, com més coses veia, més escamada es sentia i es donava compte d'una cosa que encara l'escamava més i és que en Quim no la deixava ni a sols ni aombra.

Tenia ja ell quaranta anys complerts, i aquí, amb diners, s'havia refinat molt i procurava rejuenir-se.

Ella el veia més complaent del que li pertocava i és que la Roseta era un plat molt apetitós i la veritat, si al poble ja li agrada, ara no se la podia mirar que no se li fes mel a la boca.

A la fi -es deia- altres matrimonis hi ha que el marit porta a la muller els anys que nosaltres ens portem!

El para de la Roseta s'havia adonat d'això, però feia el desentés, doncs ho creia millor, i és que en el fons li plavia la cosa.

I un dia, en Quim aprofitant uns moments en que parlaven de tot, s'ho feu venir bé per donar-li un entretec...

QUIM.- Saps, Jaumet, que la teva noia val molt? S'ha de veure amb la premura que s'ha fet capaç de tot. A més, és tan bona mossa, que, la veritat, n'estic ja un xic xiflat... Jo, ja pots suposar que en aquest córrer pel món n'hauré conegut no poques de dones, mes, la veritat, com la Roseta, cap.

S. JAUME. Em sembla, Quim, que en aquest rengló perds el temps. La Roseta és un vedat del que ella és el millor guardià i em sembla que estàs molt lluny que

la acció de mada en la confessió i fins se-
nia un còctet coputó pela sua desparadments.

Peró ella, com més cosa veia, més es-
camaça es sentia i es donava compte d'una co-
sa que encara i escamava més i es que en el dia
no la deixava ni a sola ni a companya.

Lentia ja ell guarranta anye completa, i
pau, amb diners, a havis restant molt i pro-
curava rejoyentia-se.

Ella el veia més completament del que li
percebia i es que la Roseta era un plet molt
apetitós i la veritat, si el podia ja li era
dava, ara no se la podia mirar que no se li
fos mai a la boca.

A la fi - es deia - dintre matrimonial hi
ha que el marit porta a la mujer els anys
que necessites una portem!

El pare de la Roseta a havis abonat d'el
xó, però fets el desentès, doncs no creia mi-
llor, i es que en el fons li plavia la cosa.

I un dia, en un moment que semblava
en que parlaven de tot, a ho fer venir bé
per donar-li un entretot...

QUIM. - Saps, Jaume, que la teva noia ve
molt? S'ha de veure amb la primera
que a ha fet capaç de tot. A més, es
tan bona moça, que, la veritat, n' es
la ja un xic xilist... Jo, la pots
suposar que en aquest còctet pel non
n' hauré conegut no podes de bones
mes, la veritat, com la Roseta, cap.

S. JAUME. Em sembla, Quim, que en aquest temps
perda el temps. La Roseta es un ve-
bat del que ella es el millor guardià
i em sembla que estas molt lluny que

t'hi doni pas. A més, segueix massa encaterinada amb en Gridó perquè escolti a ningú més. Aquí, la veritat, dissimula i aguanta; mes, estic del tot segur que no deixa mai de barrinar com s'en podrà desfer de tot i entornar-se'n. Ja veuràs com el dia menys pensat se'ns plantejarà aquesta qüestió... El que és aquí la Roseta no hi arrela...

QUIM.- Mira, Jaumet, estic disposat a fer quantes concessions precisin perquè arribi a escoltar-me.

S. JAUME. Fracassaràs, fracassaràs, Quim... La conec prou a la Roseta per saber del peu que es dol... Si ella s'avingué a venir aquí fou perquè tenia la certessa que tot el que ens esperava aquí era només un conjunt de coses fules... i ara, com que veu que s'ha equivocat, ea passa les vint-i-quatre hores del dia mirant com se'n surt. Sap molta lletra menuda la Roseta!

QUIM.- I tu, no m'hi pots ajudar en res?

S. JAUMET. És massa dona per torçar-li el camí!

QUIM.- Sí que estic aviat; perquè la meva insistència que vinguéssiu es fonamentava en bona part, en casar-me amb la Roseta. Allí ja me la mirava, però em retenia el ser tan poca cosa. Mes, ara tot ha canviat...

S. JAUME. Doncs, si a ella les coses no li han sortit bé, menys bé, estic segur, que et sortiran a tu, si insisteixes. Si móho haguessis diat abans de venir, ja t'ho hauria tret del cap.

t'hi doni pas. A mès, aq'auix massas
 encaterinada amb en vintó perdut es-
 colit a ningun mès. Aquí, la veritat,
 distants i aguantats; mès, estic del
 tot segur que no deixa mai de parlar
 com a en poder deixar de tot i entor-
 nar-se n. La veritat com el dia menys
 pensat se na plantejara aquets dies-
 tío... Hi que es aquí la n'oseta no
 hi arrela...

Quim - Mita, Jaquet, estic disposat a fer
 grans concessions precalin parqué
 artístic a escoltar-me.

S. JAUME. Recorregues, recorregues, Quim... la
 gona prou a la Roseta per saber del
 per que es dol... Si ella a'avingu
 a venir aquí son perdut tanta la car-
 teira que tot el que ens apareixia aquí
 era només un conjunt de gona fules...
 i els, com que veu que a ha equivocant,
 es passa les vint-i-quatre hores del
 dia mirant com se n'urt. Sap molta
 lletra menuda la Roseta!

Quim - I tu, no m'hi pots ajudar en res?

S. JAUME. Es massa bona per torçer-li el camí!

Quim - Si que estic aviat; perquè la neve in-
 stituciona que vingueriu es fomentant
 va en bona part, en casar-me amb la
 Roseta. Allí ja me la mirava, però em
 retenia el ser tan poca cosa. Més, ara
 tot ha canviat...

S. JAUME. Bones, si a ella les coses no li han
 sortit bé, menys bé, estic segur, que
 et sortirán a tu, si insisteixes. Si
 m'ho haguessis dit sense de venir,
 ja t'ho hauria tret del cap.

QUIM.- Doncs, si que estic aviat; mes, se-
guiré fent provatures...

S. JAUME. Perdràs el temps, Quim, perdràs el
temps...

NARRADOR

Passaren uns dies... avui era la casa que

La Roseta no deixava de mirar el que
entenien que li podia donar sortida a aques-
ta situació. Era una bona fura quan li con-
venia...

I mirant el que la rodejava, es donà
compte d'un detall i procurà profundit-
zar-hi.

A Caracas hi havien sols dues cases im-
portants de confecció. Una, la d'en Quim i
de l'altra n'era mestressa una dona molt gen-
til i bonica que es deia MONTSERRAT SUBIRAS.

Els dos eren solters.

I la Roseta, deia: "Ja és ben estrany
que es facin tanta guerra!"

I buscà el desllurigador i a la fi el
trobà.

L'informació fou que aquesta Montserrat,
vingué aquí amb la seva mare, que morí al
cap de poc temps, quedant-se tota sola. Es-
tava llavors de regenta a la secció que ara
portava la Roseta. Era una dona, com encara
és avui, molt atractiva i en Quim se n'adonà
i posà els ulls en ella, mes, no en cap bona
intenció, ja que ell no pensava en casar-se.

I un dia insinuà les seves intencions a
la Montserrat, que se li encarà i com que

QUIM - Donc, si que cette avait; mes, se-
Quire font proviennent...

S. LAUME. Perdre le temps, Quim, perdre le
temps...

NARRATOR

Passant une fois...

La Roseta ne pouvait se tenir de voir et que
entendu que si elle devait donner quelque chose
à quelqu'un. Et une fois que quand il con-
venait...

Il regardait et que la robe, se donnait
compte d'un détail à propos de l'habit-
de.

A Garcia il avait vu deux fois en im-
portance de conversation. Une, la d'en Quim et
de l'autre n'avaient pas une fois plus son
tit à l'origine que de la MONTSERA SUBIRAS.

Elle des yeux solitaires.

Il la Roseta, dit: "Je en ben étrange
que se fait tant de fois!"

Il regardait et de l'habit-
de.

L'informant son que pendant Montserrat,
vingt ans avec la veuve, que mort et
car de son temps, pendant-elle seule. Et
tous travaux de régente à la section que les
portava la Roseta. Et une fois, com elle
à venir, mort étrange et en Quim se n'avaient
à tous les en elle, mes, no en car pour
intention, je que elle no pensait en car-
se.

Il en dit toujours les veuves intentions à

la Montserrat, que se il encore et com que

era una dona digna, el deixà plantat, com també va plantar la feina.

Ella es situà, amb un préstac que aconseguí del Banc, al Director del qual coneixia, en un lloc modest.

Mes, era molt competent i treballadora i no tardà a obrir-se camí i avui era la casa que més nosa feia a en Quim.

A més, li digueren que ell havia mirat de fer les paus, però ella, ofesa per l'ocorregut, continuava del tot farruca.

En això la Roseta hi veié el camí...

Un dia, acabada la feina, en Quim allunyà al senyor Jaumet i es decidí a afrontar la situació amb la Roseta.

QUIM.- Mira, Roseta, no és d'ara que et miro, sinó que ja ho feia al poble. Mes, veuràs, era jo tan poca cosa i tu eres la filla d'un marxant de valua, que la veritat, mai vaig atrevir-me.

ROSETA.- Mira, Quim, ja sé per on vas i val més que abreugem... Jo si he vingut aquí és només per no deixar al pare. Aquí res m'hi cridava llavors, i ara encara menys res m'hi crida... De fantàsiosa mai m'he estat i a aquella terra encara m'hi sento aferrada. Allí vaig néixer i allí desitjo deixar-hi els ossos. I si amb això no n'hi hagués prou, allí vaig conèixer un home que d'aquells rocs pelats, n'ha fet un afalagador pervindre. I jo, hi estic totalment soldada amb ell. Totes les seves coses les visc jo i ell viu totes les meves... Jo t'agraeixo

era una dona digna, el deixà plantat, com també va plantar la feina.

Ella es situà, amb un préstec que aconseguí del banc, al Director del qual coneixia, en un lloc modest.

Més, era molt competent i treballadora i no tardà a obrir-se camí i avui era la casa que nosa feia a en Quim.

A més, li digueren que ell havia mirat de fer les pures, però ella, oïda per l'ocorregut, continuava del tot tantes.

En això la Roseta hi veté el camí...

Un dia, acabada la feina, en Quim al·lunyà al senyor Jaume i es decidí a afrontar la situació amb la Roseta.

QUIM. - Mireu, Roseta, no és d'ara que et miro, sinó que ja ho feia al poblet. Més, vegeu, era jo tan poca cosa i tu eres la filla d'un marxant de valors, que la veritat, mai vaig aprofitar-me.

ROSETA. - Mireu, Quim, ja se'ns va i val més que aprofitem... Jo si he vingut aquí és només per no deixar al pare. Aquí res m'hi cridava llavors, i ara encara menys res m'hi crida... De tant tantos mai m'he estat i a aquella teatre encara m'hi sento aïrada. Allí veig néixer i allí desitjo deixar-hi els ossos. I al amb això no m'hi haigues prou, allí veig conèixer un home que d'aquella roca pelada, n'ha fet un estalador per vendre. I jo, m'estic totalment solgada amb ell. Totes les seves coses les visc jo i ell viu totes les meves... Jo t'agraïxo

aquest oferiment. Tota dona com cal, d'un oferiment així, encara que no li convingui, mai n'ha de fer mofa... Ja ho veus, doncs, Quim; les portes que podrien portar-te a mi, et son del tot closes... Ara que aquí he sabut moltes coses, Quim; i és per això que et puc dir que no totes les portes et són tancades... Amb mi t'ha fallat l'objectiu, però n'hi ha una altra que, si m'ajudes, pot tornar al teu abast... Una dona a qui tu, potser desviat, no sables valorar a son temps...

QUIMA/- I, com has sabut tot això?

ROSETA.-Ai, Quim, quan a una dona li interessa saber una cosa i procura ser habil, surt amb la seva... A més, no faig res de mal portant les aigües al seu lloc. L'amor que jo et pogués donar seria precari... L'altre, no; perquè en el fons, res d'estrany té que la dona que et va rebutjar, ho hagués fet per haver utilitzat tu un mal procediment per acostar-se-li. Mes, amb procediment lícit, no hauria estat així. Un bon camí és l'únic que t'hi pot acostar, i, si vols, jo t'ajudaré a trobar-lo.

QUIM.- Te'n guardaràs prou!

ROSETA.-Ai, Quim, si conec a les dones, no per això desconec als homes i tu t'entestes en que es vegi rancor en tot això i jo estic del tot segura que si deixes que sigui el cor el que parli, d'altre manera parlaries... Tu encara l'estimes i ella tampoc t'ha oblidat.

s'agissent ornement. Tous deux com cas,
 d'un ornement aixi, encars que no li
 conviendria, mai n'ha de fer mais...
 no vens, donc, aim; les portes que
 portien portar-te a mi, et son del
 tot choses... Ane que soui he about
 moites cosas, aim; i es per aixó que
 et que dir que no totes les portes et
 son tanques... Aim mi t'ha fallat
 l'objectiu, pero n'hi ha una altra
 que, si m'ajudes, pot tornar al seu
 estat... Una dona a qui tu, potser
 devias, no saberes valorar a son
 temps...

AIMA - I, com has about tot aixó?

ROSA - Ai, aim, quan a una dona li interessa
 saber una cosa i procura ser hàbil,
 surt amb la seva... A més, no faig res
 de mal portant les aixes al seu lloc.
 L'amor que jo et pogues donar seria
 precari... L'altra, no; perdut en el
 món, res d'estrany té que la dona que
 et va rebutjar, no hagues fet per ha-
 ver utilitzat tu un mal procediment
 per escotar-se-li. És, amb procedi-
 ment lícit, no hauria estat així. Un
 bon camí és l'únic que t'hi pot assa-
 rar, i, si vols, jo t'ajudare a tro-
 bar-lo.

AIM - Te'n guardaria prou!

ROSA - Ai, aim, si conec a les dones, no
 per aixó desconeix els homes i tu t'en-
 tenses en que es veigi rancor en tot
 aixó i jo estic del tot segura que si
 deixes que sigui el cor el que parli,
 d'altre manera parlaries... Tu encars
 l'estimes i ella tampoc t'ha oblidat.

El camí que t'indico és l'únic possible pels dos...

QUIM.- Totes les dones, així que les tractem a fons, hi veuen sempre dues coses que ens fem tambalejar i és que ens preguntem si tenen molt de bruixes o de fades!

ROSETA.- De fades, home, de fades i, per tu no desitjo altra cosa que això tan concís: Ser la fada bona!

(EN QUIM SE LA MIRA I SE N'ANÀ MENTRE DEIA:)

QUIM.- Sí, sí, Roseta; ja que vols ser la fada bona, fes, doncs, el miracle.

NARRADOR

La Roseta, al quedar sola, es disposà a posar fil a l'agulla. Mirà l'ocasió de fer-se la trobadissa amb aquella Montserrat.

Ambdues eren dones que carburaven del tot bé i si bé començà la conversa amb tot recel, no tardaren a posar-se d'acord.

ROSETA.- Li estranyarà que hagi fet la trobadissa amb vostè! I haig de dir-li que no em porta aquí cap referència a negocis materials; vinc com amiga i a pregar-li que com a tal m'escolti. Les dones no hem nascut per lluites despia tades i sempre ens mostrem propícies a escoltar, quan amb el cor se'n parla. Vinc aquí sense que ningú m'envii; sense sentir-me "casamentera" i sols apoiant-me en fets passats, però encara vivents; que les espurnes d'odi entre un home i una dona, moltes voltes no són altra cosa que repulsa d'uns

Et ainsi que l'indico è l'unic possi-
ble della cosa...

UIM. -- Tutte le donne, tutti che las trotem
a fona, hi venen sempre d'ua cosa
que era tam tamplata, e è que era
prezantem ai tenen molt de p'ixas e
de fader!

ROSETA. -- De fader, home, de fader i per tu no
destito altre cosa que això tan con-
cia: ser la fada bona!

(EN UIM SE LA MIRÁ I SE N'ANA MENTRE
DEIA:)

UIM. -- Sí, sí, Roseta; ja que vols ser la
fada bona, fes, dona, el miracle.

NARRADOR

La Roseta, al quedar sola, es disposa a
posar fi a l'aula. Mira l'ocell de fer-se
la trobada amb aquella "contarista".

Ambdues eren dones que esportaven del
tot bé i al bé comença la conversa amb tot
recol, no tardaven a posar-se d'acord.

ROSETA. -- Li estranyats que hagi fet la troba-
da amb vostè! I hagi de dir-li que
no em porta cap referència a ne-
gocis materials; vinc com amiga i a
pregar-li que com a tal m'assolti. Las
dones no han passat per l'itèria de
fader i sempre una mostra propècia
a escoltar, quan amb el cor se n'par-
la. Vinc aquí sense que ningú m'envii;
sense sentir-me "convenient" i sola
apoyant-me en fets passats, però en-
cars vivents; que las espumas d'oli
entre un home i una dona, moltes vol-
tes no són altra cosa que repulsa d'una

sentiments obligats a fer el camí que no els plau... En Quim és un enyorat d'amor, d'ençà que vostè li ensenyà el camí d'arribar-hi dignament... Des de llavors el despit és sols el que ha parlat, però estigui segura que el que ell cerca, perquè tant ho necessita, és justament, és justament allí on ell s'esforça en no veure-li. I a vostè li passa el mateix... Situats, doncs, els fets amb tota la seva claredat, s'ha de trencar el vel que els separa, un tenue vel... I aquesta feina pretenc fer-la jo!

MONTSE.-No, no, de cap manera; el passat, passat està...

ROSETA.-Ai, Montserrat, i perdoni omiteixi tot tractament, ja que l'assumpte que parlem és massa seriós perquè no ens obligui sols a sentir-nos bones amigues per poder tractarlo... Aquesta reacció és idèntica a la que tingué ell mateix així que li vaig dir el meu propòsit... Mes, fou una reacció, com ara és la seva; sols una reacció. Mes, si la seva és totalment falsa, també ho era la d'ell.

NARRADOR

A la Montserrat li van espurnejar els ulls i seguidament ambdues s'abraçaren.

I, com que tot era prou eloqüent, després la feina senzilla de la Roseta fou la d'acoblar-los.

Mentre, el senyor Jaumet ja començava a cansar-se del neguit que allí es veia obligat a suportar i començà a sentir enyorança

sentiments coïssats a tot el camí que no
 ala plan... M. Quim és un enyorat d'amor
 d'ones que vosté li ensenya el camí d'ar-
 ribar-hi dignament... Des de llavors el
 feupit és sola el que ha parlat, però es-
 tiqui segura que el que ell cerca, perquè
 tant ho necessita, és justament, és justa-
 ment allí on ell a estora en no veure-li.
 La vostra li passa el mateix... Situat
 bones, els fets amb tota la seva claredat,
 a ha de trencar el veí que els separa, un
 terme veí... I aquesta feina pretenc fer-la
 jo!

MONTSE.-No, no, de cap manera; el passat
 passat està...

ROSETA.-Ai, Montserrat, i perdoni omiteixi
 tot tretament, ja que l'assumpté
 que parlem és massa seria perquè
 no ens colliqui sola a sentir-nos po-
 nes amigues per poder tractar-lo...
 Aquesta reacció és idèntica a la
 que tindrè ell mateix així que li
 veig dir el meu propòsit... Mes, fou
 una reacció, com ara és la seva;
 sola una reacció. Mes, si la seva
 és totalment talia, també ho era la
 d'ell.

NARRADOR

A la Montserrat li ven espurnejar els
 ulls i seguidament ambdues a sorprenen.
 I, com que tot era prou elocuent, des-
 près la feina senyalla de la Roseta fou la
 d'acollir-los.

Mentre, el senyor Jaume ja començava
 a canviar-se del neguit que allí es veia colli-
 gat a reportar i començar a sentir enyorança

d'aquella vida planera del poble i això ajudat per uns diagnostics que feu el metge i en els que la Roseta també hi posà mà, va fer que es planegés ja el retorn.

En Quim, agrait, li acceptà que els diners que havia aportat al negoci, continuessin allí amb comandita, el que li permetia fer-se amb un bon ingrés de diners cada any, que li venia d'ultramar...

I ell, al retornar, es comprà un "haiga" que tenia la feina de fer menjar pols a aquells pobletans i els diumenges fins fumava un havà que feia dentetes a tots els que el voltaven, a l'ensem que, entre mentides i veritats, explicava el que li convenia del que allí li havia passat...

En quant a la Roseta i en Gridó, ja no vivien de projectes, sinó de realitats, i, com que d'agraits ho eren, no faltaven mai a la visita al Crist de la Creu de Terme, que seguí protegint-los.

I així fineix aquesta història d'uns pobletans que, en quan a avispat, res havien d'envejar a la gent de ciutat.

És tot això una narració...?

Potser un bon sic de rondalla...?

Sigui el que vulgui; mes, el que sí ens interessa, és que us hagi plagut.

NARRACIÓ

A la Barceloneta veia hi ha un carrer
molt conegut, que es diu "Carrer", on hi
hi ha també en abundància botigues de
la, a les que ajuda a viure la proximitat
del mercat de la Boqueria.

Tampoc hi faltaven en el 1900, en
era ens trobem, alguna casa que encara
servava destacat signe senyorial.

En una d'aquestes hi vivia una família
formada per una dona que criava els
quatre fills i una noia de vint... Era
" R O S A M A R I A " una en aquell
lairets - caritatives...

Aquesta mare i filla anaven sempre
olades i es desfeien l'una per l'altra, per
que van els manques.

Però la mort, que de temps en temps
venyada, no tardà a arribar a la mare i
la filla es quedà totalment sola.

Tant la mare com el pare d'aquesta noia,
que s'anomenava Rosa Maria, havien estat fills
d'una família que estava a l'altre
lata d'afectes familiars externs.

Sols hi havia un advocat, que havia estat
molt amic de la família i que per interès
testamentària, quedà en carregar-se la
d'aquesta noia fins que arribés a major edat.

Era molt honest i encara així, que
portaven molta responsabilitat, ho hi
devenen molt responsable.

Tenia un noi que, al veure d'ell, era
de generació i que, sempre la situació

Laquelle vida pleners del poble i aixó a la
fet per una diagnostica que ten el metge i
on eis que la Roseta també hi passa má, va
fer que es planegés la el retorn.

En quin estat, li accepté que eis di-
vers que havia aportat al negoci, continua-
va allí amb comanda, el que li permetia
fer-se amb un bon ingress de diners cada any,
que li venia d'útilment...

I ell, el retornar, es compta un "hala"
que tenia la feina de fer menjar pels a
aquella poblats i els dimenques fins l'una-
va un havé que feia dentetes a tots eis que
el voltaven, a l'ensena que, entre mentides
i veritats, explicava el que li convenia del
que allí li havia passat...

En quant a la Roseta i en Grís, ja no
vivien de projectes, sino de realitats, i
com que d'arriba ho eren, no faltaven mai a
la visita al Cristall de la Cruz de Termas, que
segui protegint-los.

I així finix aquesta historia d'una po-
blats que, en quan a vivats, res havien
d'envetar a la gent de ciutat.

Ja tot aixó una narració...

Fotat un bon sic de rondalla...?

Si qui el que vulgu; mes, el que al ens
interessa, és que no hagi plent.

" ROSA MARIA "

NARRADOR

A la Barcelona vella hi ha un carrer prou conegut, que és el de "Carme", on hi ha també en abundància botigues de tota mena, a les que ajuda a viure la proximitat del mercat de la Boqueria.

Tampoc hi faltaven en el 1900, en que ara ens trobem, alguna casa que encara conservava destacat signe senyorial.

En una d'aquestes hi vivia una família resumida per una dona que frisava els cinquanta anys i una noia de vint... Eren gent adinerada i molt pietosa, coneguda en aquells indrets com a persones molt caritatives...

Aquesta mare i filla anaven sempre acoblades i es desfeien l'una per l'altra, per que res els manques.

Però la mort, que de temps la tania assenyada, no tardà a emportar-se la mare i la filla es quedà totalment sola.

Tant la mare com el pare d'aquesta noia, que s'anomenava Rosa Maria, havien estat fills únics i pers això estava aquesta família faltada d'afectes familiars externs.

Sols hi havia un advocat, que havia estat molt amic de la família i que per indicació testamentària, quedà en cuidar-se dels bens d'aquesta noia fins que arribés a major edat.

Era molt honrat i encàrrecs així, que portaven molta responsabilitat, no li plavien.

Tenia un noi que, al revés d'ell, era ben poc escrupulós i que, sospesant la situació en

A la Barcelona vella hi ha un carrer
prou conegut, que és el de "Garme", on hi
ha també en abundancia botigues de tota me-
na, a les que s'ajuda a vendre la proximitat
del mercat de la Boqueria.

Tampoc hi faltaven en el 1900, en que
era una troben, alguns cases que encara con-
servava deutesos alguns senyors.

En una d'aquestes hi vivia una família
formada per una dona que triava els cin-
quants anys i una noia de vint... En un cant
adinerada i molt pietosa, coneguda en aquella
indreta com a persona molt caritativa...

Aquesta mare i filla anaven sempre sco-
lades i es desfeien l'una per l'altra, per
que res els mandava.

Però la mort, que de temps la tanta es-
servada, no tardà a emportar-se la mare i
la filla es quedà totalment sola.

Tant la mare com el pare d'aquesta noia,
que a anomenava Rosa Maria, havien estat filla
única i per això estava aquesta família fal-
lada d'aquests familiars externs.

Sola hi havia un advocat, que havia estat
molt amic de la família i que per indicació
testamentària, quedà en carregar-se dels deus
d'aquesta noia fins que arribés a major edat.

Per molt honest i encàrrec així, que
portaven molta responsabilitat, no li plaven.

Tant un noi que, al revés d'ell, era ben
poc escrupolós i que, sospesant la situació en

que quedava aquella noia, mirà de treure'n partit...

Mes, la Rosa Maria no tenia pèl de tonta i no tardà en adonar-se'n.

Era un noi de bona apariència, simpàtic i parlador i, a dir veritat, si per un costat ella el refusava, per altre s'hi veia a treta per aquestes condicions.

Passaren uns anys sense pena ni glòria, però la constància d'ell i les fineses que li prodigava, feren que a l'últim se l'escoltés...

Mentre tant, els anys passaven i la Rosa Maria s'acosta a la majoria d'edat i a en Carles el molestava aquesta disposició de bens sense la seva intervenció.

Per això un dia tingué la següent conversa amb el seu pare:

CARLES.- I què, pare?... Quan la Rosa Maria entri a majoria d'edat... Crec que el millor seria que es pogués retras sar el posar a la seva disposició els diners...

PARE.- I, per què?... És prou assenyada per saber administrar-se...

CARLES.- És que, com que som promesos, si el casori es pogués fer coincidir amb això...

PARE.- Ai, Carles, que n'ets d'il.lús... Per ventura no et dones compte que no té un pèl de tonta i no tardaria a adonar-se del joc...? A més, jo amb coses així no hi vull col.labo-

que quedava aquella nota, mirà de treure'n
partit...

Més, la Rosa Maria no tingué més de ton-
te i no tardà en abandonar-se'n.

És un noi de bona família, simpàtic
i parlador i, a dir veritat, al per un cos-
tat ella el refusava, per altre a hi veia a-
trata per aquestes condicions.

Passaren una estada sense pena ni glòria,
però la constància d'ell i les finesses que
li produïen, foren que a l'últim se l'accol-
lida...

Mentre tant, els anys passaven i la Ro-
sa Maria s'acosta a la majoria d'edat i a en
Carlos el molestava aquesta disposició de
una sense la seva intervenció.

Per això un dia tingué la següent con-
versa amb el seu pare:

CARLES.- I què, pare?... Quan la Rosa Maria
entri a majoria d'edat... Grac que
el millor seria que es pogués retirar
ant el poder a la seva disposició
els diners...

PARE.- I, per què?... La prou assegurança per
seper administrar-se...

CARLES.- És que, com que som promesos, al el
casori es pogués fer coincidir amb
això...

PARE.- Ah, Carlos, que n'ets d'ill. Ina...
Per ventura no et dones compte que
no t'és un pèl de tanta i no tardaria
a abandonar-se del joc...? A més, jo
amb coses així no hi vull col·laborar.

rar... Tota la vida he estat recte en tot i penso no canviar...

CARLES.- Sempre serà el mateix, pare... fent gala d'una bondat que mai li ha fet lluir el pèl...

PARE.- No m'agrada que em parlis així... Per ventura, essent com he estat, t'ha mancat mai res, ni a tu ni a mi?... T'he donat carrera i fins potser gustos que sols han servit per desbaratar-te bon xic...

CARLES.- Mes, no crec que mai li hagi donat un què dir!

PARE.- És clar que no... si sempre, amb tot he estat més proper al sí que al no!

CARLES.- Mes, ara, amb això em diu que no...

PARE.- És que no encaixa amb la meva manera de ser i et prego que no insisteixis perquè això sí que no m'ho donaràs entenent-!

NARRADOR

A en Carles li encaixava tot això ben malament, puig destruïa els seus projectes.

I veient que per aquest costat no hi havia res a fer, mirà, com fos, de fer-se seva a la noia a costa d'atencions i fineses.

Mes, a la Rosa ^Maria no era possible enganyar-la així com així i com més ell es prodigava, més ella es posava recelosa...

Escoltem-los un dia que s'assegueren a una taula d'un bar per prendre un refresc.

en tot i penso no canviar...
Tot la vida he estat recte

CARLES.- Sempre seré el mateix, pare...
Cala d'una bondat que mai hi ha fet
l'ull de Déu...

BARCELONA.- No m'agrada que em parlis així...
ventura, essent com he estat, i ha
menjat mai res, ni a tu ni a mi...
T'he donat carter i fins potser qua-
tos que sola han servit per desbar-
tar-te bon xic...

CARLES.- Mes, no crec que mai hi hagi donat
un qué dir!

BARCELONA.- És clar que no... si sempre, amb tot
he estat més proper al que al noi

CARLES.- Mes, ara, amb això em dir que no...

BARCELONA.- És que no encicix amb la meua manera
de ser i et prego que no insistixis
perquè això sí que no m'ho donaria
entenenç-!

NARRADOR

A en Carles li encicixava tot això ben
malament, puig destruïa els seus projectes.

I veient que per aquest costat no hi ha-
via res a fer, mirà, com tot, de fer-se veure
a la noia a costat d'atencions i fineses.

Mes, a la noia així no era possible en-
canviar-la així com així i com més ell es pro-
digava, més ella es posava tancada...

Recollíem-los un dia que s'assabentaren a
una tarda d'un bar per prendre un refresc.

CARLES.- Què ho fa que amb mi siguis tan es-
querpa?

ROSA M.- Res té d'estrany... Veuràs, tothom
sap que sóc una noia de bastantes
possibilitats i això és una llamina-
dura que crida moltes vespes...

CARLES.- Suposo que entre aquestes vespes, no
m'hi contes a mi!...

ROSA M.- No et dic que sí, ni que no. El Temps
ho dirà prou si ets vespa d'aquestes
o no...

CARLES.- Procuraré i faré el que sigui, per-
què sigui que no...

NARRADOR

I amb aquests sis i nos, passà el temps
entrà a la majoria d'edat... Si bé el pare
d'en Carles, a instàncies d'ella, passà a és-
ser un senzill home de confiança.

Mes, la salut de la Rosa Maria, que sem-
pre havia estat excel.lent, comença a fallar.

Llavors en Carles veié l'oportunitat de
fer mereixements i s'abonà a atendre-la... el
que feu que la Rosa Maria, per correspondre,
li donés l'ansiat si.

La Rosa Maria acusava uns efectes es-
tranys i els metges els rodava el cap i no
treien l'entrallat de la malaltia que tenia...

I com que els metges, en casos així que
van venuts, no veuen altra sortida que enviar
els malalts a fora... així ho feren amb ella.

Es miraren moltes localitats, però a l'úl

CARLES. - Qu'è ho fa que amb mi aiguis tan es-
quetat?

ROSA M. - Res t'è d'estrany... Verà, tot hom
sap que soc una noia de pastetes
possibilitats i això és una llamin-
dura que crida moltes vegades...

CARLES. - Suposo que entre aquestes vegades, no
m'hi contes a mi...

ROSA M. - No et dic que sí, ni que no. ^{El} Temps
no dirà prou si ets verda d'aquestes
o no...

CARLES. - Procuraré i faré el que sigui, per-
què sigui que no...

MARRADOR

I amb aquesta sia i nos, passà el temps
entrà a la majoria d'edat... Si bé el pare
d'en Carles, a instàncies d'ella, passà a es-
ser un senyall home de confiança.

Mes, la veint de la Rosa Maria, que sem-
pre havia estat excel.lent, comença a fallar.

Lavors en Carles veié l'oportunitat de
fer merèixements i a abans a atendre-la... el
que feu que la Rosa Maria, per correspondre,
li donés l'anistat sí.

La Rosa Maria escrivé uns efectes es-
tranyes i ella metges els robava el cap i no
treien l'entrellat de la malaltia que tenia...

I com que ella metges, en casos així que
van venuts, no venen altra sortida que enviar
ela malalta a fora... així ho feren amb ella.

Es miraren moltes localitats, però a l'ú-

tim fou decidit enviar-la a les Guillerries.

Allí hi havia un hostel tranquil i ben situat en un creuament de carreteres; un lloc del tot sanitos i allí anà a parar la Rosa Maria.

Eren els amos d'aquest hostel un matrimoni de mitjana edat, molt servicial i simpàtic, que l'aculliren tan bé, que, al cap de poc, ella s'hi trobava com en sa pròpia casa.

Amb la mestressa, que es deia Teresa, no tardaren a fer-se bones amigues i la Rosa Maria que allí res tenia per fer i s'hi hauria aburrit sense poder ocupar hores, acabà ajudant-la a cosir i a altres coses més baladís.

Escoltem-les:

TERESA.- això sí que és bo... treballar i encara pagar...

ROSA M.- És que a mi em va bé, ja que em permet passar les hores sense adonar-me'n...

TERESA.- Bé, bé... Però ets tan manyosa i m'a judes tant, que, la veritat, serà qüestió de fer tractes nous...

ROSA M.- Ho veig difícil, ja que per ara, cobro molt bé amb l'afecte que em tenen... !Veura, estic tan necessitada de bons afectes! Sóc jove, però crec pel que sento a dir als que tenen més anys, que tot ha canviat no poc. La fent, abans, potser tenia els mateixos defectes, però estic segura que no eren tan acusats... Jo mateixa tinc uns cabdals que, la veritat, fins ara en ordre a adquirir veritables afectes, comprenc que m'han es-

...son fou desobediit enviar-la a los Guillerias.

Allí hi havia un hospital transmutat i ben situat en un granment de carreteres; un lloc del tot sanitari i allí anà a parar la Rosa M...

...en els seus d'aprest hospital un matri-
...de mitjana edat, molt servicial i simp-
...que l'acullien tan bé, que, al cap de
...ella a hi trobava com en sa pròpia casa.

Amb la mestressa, que es deia Teresa, no
...a fer-se bones amigues i la Rosa M-
...que allí res tenia per fer i a hi havia
...sense poder ocupar-ho, acabà aju-
...a costir i a altres coses més balades.

Escollim-les:

TERESA. - aixó sí que és bo... treballar i en-
...cara pagar...

ROSA M. - És que a mi em ve bé, ja que em per-
...met passar les hores sense abonar-
...me'n...

TERESA. - Bé, bé... Però ets tan menyona i m'a
...judes tant, que, la veritat, serà
...qüestió de fer tractes nous...

ROSA M. - Ho veig difícil, ja que per ara, co-
...pro molt bé amb l'acte que em fe-
...nen...! Veus, estic tan necessitada
...de bons efectes! Soc jove, però crec
...pel que sento a dir als que tenen
...més anys, que tot ha canviat no poc.
...la tant, abans, potser tenia els ma-
...teixos defectes, però estic segura
...que no eren tan segurs... Jo mateix
...xa tinc una esbelta que, la veritat,
...fins ara en ordre a adquirir verita-
...bles efectes, comprant que m'han es-

tat un estorb... Pretendents no me n'han faltat, però per poc que hagi profunditzat en els afectes que em prometien, no he tardat a veure que molts miraven de cobrar-se'ls sols amb el meu dot... I això, senyora Teresa, et fa retreta, amb perill, moltes vegades, que de no hi vegis més del que compte referent a egoisme...

TERESA.- Jo comprenc molt bé el que dius... però, afortunadament, encara queda molta gent sana en el pensar... El meu fill, i no és que em cegui l'amor de mare, és molt sà d'esperit... Frisa ja els trenta anys i, la veritat, ha tingut oportunitats per casar-se bé, mes, sempre ha dit el mateix, "l'home ha de ser això tan concís: l'home de la casa... i per això em costaria no poc casar-me amb una noia adinerada... La majoria d'aquestes es creuen comprar-lo a un home i jo no estic ni estaré mai en venda.

NARRADOR

Transcorregueren uns moments de silenci.

ROSA M.- Passa aquí moltes temporades el seu fill?

TERESA.- Així que pot ve... Mes, com que llegeix molt i també pinta, diu que les hores aquí li passen depressa.

ROSA M.- Per cert que, si no ho vaig entendre malament, l'altre dia em digué que, en acabar els examens vindria...

TERESA.- Sí, sí... i per cert que ha sortit bé de tot... Ara ja té la carrera acabada: és pèrit agrícola...

est un estors... Pretendentes no me
n'han faldat, pero per que heu
prometent, no he tardat a veure que
molts miraven de copiar-se la sola
amb el meu dot... I això, sempre he
ress, et la retreta, amb perill, no
tes vegades, que de no hi veia més
del que compte referent a egoisme...

TERESA. - Jo comprenc molt bé el que dius...
pero, afortunadament, encara queda
molts anys sense en el pensament...
men fill, i no és que em cegui i a-
mor de mare, és molt sa d'esperit...
Tria la via trenta anys i, la veri-
tat, ha tingut oportunitats per ca-
sar-se de, mes, sempre he dit el ma-
teix, "l'home ha de ser això tan con-
cis: l'home de la casa... i per això
em costaria no poc casar-me amb una
noia agnèrica... La majoria d'edades
tes es creuen comprar-lo a un home
i jo no estic ni estare mai en vents.

NARRADOR

Transcorren uns moments de silenci.

ROSA M. - Passa una altra temporada el seu
fill?

TERESA. - Així que pot ve... Mes, com que lle-
gaix molt i també pinta, dia que les
hores que li passen depressa.

ROSA M. - Per cert que, si no ho veig entendre
malament, l'altre dia em digué que,
en acabar els exàmens vindria...

TERESA. - Sí, sí... i per cert que ha sortit
bé de tot... Ara ja té la cartera
sobrada: és petit aïncos...

ROSA M.- Se'm fa tard per coneixe'l, per tot el que m'explica...

TERESA.- No crec que tardi... És molt bon noi, un xic eixut de paraules, però molt entenimentat i fins crec que és molt simpatic... !Ara, que no facis cas d'aquests mèrits que dic!... !És una mare la que et parla!... Aquell novio que et ve a veure, ja t'estima força? Per que tu mereixes ésser molt estimada...

NARRADOR

I converses com aquesta sovintejaven molt.

En Carles, el promès de la Rosa Maria, gai rebé cada setmana feia una escapada.

CARLES.- Veig que tens molt bon semblant... Em sembla que aviat serà qüestió de preparar el retorn...

ROSA M.- Noi, no portis pressa... Aquí m'hi trobo més que bé...

CARLES.- !Ja és ben estrany que t'hagis amotllat a aquest ensopiment! Jo ho trobo molt aburrit...

ROSA M.- Tu, potser sí; jo, no. Aquí tot és més sincer... Els afectes també semblen millors... més sincers...

CARLES.- És clar, com que pagues bé, miren d'atendre't bé perquè no fugis...

ROSA M.- No ho creguis... Des de que sóc aquí, encara no m'han presentat cap factura...

ROSA M. -- Se m'ha parat per conèixer, per tot el que m'explicà...

TERESA -- No crec que tardis... És molt bon noi, un xic aixut de parades, però molt entremuntat i fins crec que és molt simpàtic...! Ah, que no facis cas d'aquella merita que diu...! És una mare la que et parla... Aquella noia que et ve a veure, ja t'estima fort? Per que tu merites saber molt més...

NARRADOR

I convertes com aquelles sovintaven molt. En Carles, el promés de la Rosa Maria, que rebé cada setmana feia una escapada. Veig que tens molt bon semblant... En sembla que valia més que d'altre de parlar el retorn...

ROSA M. -- Hol, no portis pressa... Aquí m'hi trobo més que bé...

CARLES -- Ja és ben estrany que t'hegissis anar. I així a aquest anomenat! Jo ho trobo molt divertit...

ROSA M. -- Tu, potser sí; jo, no. Aquí tot és més sincer... Els altres també són ben millors... més sincers...

CARLES -- És clar, com que parles bé, miren d'entendre't bé perquè no facis...

ROSA M. -- No ho cregut... Des de que sóc aquí, encara no m'han presentat cap factu...

CARLES.- !Ja ho faran després! la gent de fora s'estima més adonar-se'n quan cobren... Els agrada veure força bitllets reunits...

ROSA M.- Em sembla que t'equivoques al jutjar los...

CARLES.- Confiada?... Ja veig que has begut oli! Serà qüestió de no perdre't de vista... La gent d'aquí sembla curta mes, el que passa és que la sabeu molt llarga i tu ets molt confiada.

ROSA M.- Potser t'ho creus!... Potser abans ho era més del que ho sóc ara...

CARLES.- Bé bé... de totes manres, ara vindré més sovint... Crec que ja estàs restablerta del tot i s'ha de començar a parlar del retorn a ciutat...

ROSA M.- Aquí m'hi trobo molt bé, i crec que és millor que no tinguem pressa...

CARLES.- Ara, com que vindré més sovint, ja miraré de donar-te entenent de que retornis... Jo allí em trobo massa sol...

ROSA M.- Vols dir, Carles? Els homes no acostumen a sentir-se mai sols i tu...

CARLES.- Veus? Ja malpenses! i això no convé. Per això és millor que visquem més junts...

ROSA M.- Jo entenc que les coses, quan són fermes... Bé, bé, Carles, crec que ja pots entendre'm...

CARLES.- Adéu, Rosa Maria!

ROSA M.- Adéu, Carles!

CARLES. -- Iste no faran depretat la gent de to-
ra a estima mea adonca-se a gran co-
bra... Iste esca de veure forca dit-
Iste venista...

ROSA M. -- En sembla que t'espavoyes al jutjar
Jo...

CARLES. -- Contesta?... Ja veig que has de
oll! Sera d'estic de no perdre t'as
vista... Ja gent d'agui sembla outa
mea, ei que passa es que la saben
molt llarga i tu ets molt carista.

ROSA M. -- Potser t'ho creus!... Potser joana
no era mea sol que ho soc ets...

CARLES. -- Be de... de totes manes, ets vinga
mea sovint... Gros que ja estas tan-
tallada del tot i a ha de començar
a parlar del retorn a ciutat...

ROSA M. -- Ah! m'hi trobo molt bé, i gros que
es millor que no tingues pressa...

CARLES. -- Ara, com que vindre mea sovint, ja
mirare de donar-te entenent de que
retornia... Jo allí em trobo massa
sol...

ROSA M. -- Vols dir, Carles? Iste home no esca-
tamen a sentir-se mal sol i tu...

CARLES. -- Vens? Ja malpensat i aixó no convé.
Per aixó es millor que visques mea
Junta...

ROSA M. -- Jo entenc que les coses, quan són
formes... Be, de, Carles, gros que
ja pots entendre m...

CARLES. -- Ah! Ah! Rosa Maria!

ROSA M. -- Ah! Ah! Carles!

NARRADOR

Tot seguites sentí un cotxe que s'allunyava... La Rosa Maria se'l mirava i sense saber perquè, avui no sentia cap recança...

Entrà a l'hostal i topà amb la Teresa que ténia una carta a les mans i se la veia molt joiosa...

TERESA.- És d'en Marió... diu que no tardarà a venir...

ROSA M.- I passarà temps aquí?

TERESA.- No ho crec... Però podria ser que sí. Com que esta ja llest de la carrera i sé que té uns projectes... a la millor, mira que li madurin aquí... A més, aquests últims temps ha estudiat molt i ara li convindria un temps de repòs... A mi m'agradaria molt que passés aquí una bona temporada... Mira, Rosa Maria, d'ajudar-me quan arribi... A veure si entre les dues ho aconseguim...

M. ROSA.- !Jo poca cosa hi puc fer!

TERESA/- !La joventut crida joventut!

ROSA M.- Ara, que pel que vostè m'ha dit, es veu que és poc parlador...

TERESA.- Però en sembla endevinar que amb vos-

ROSA M.- Per què aquest "Vostè", Teresa? Em plauria que em tractés de tu... A més, vostè em porta molts anys...

NARRADOR

Tot seguites senti un cotxe que a' ella
llevava... la Rosa Maria i sense
saber perquè, avui no sentia cap record...

Entrà a l'hospital i topà amb la Teresa
que tenia una carta a les mans i no la veia
molt joiosa...

TERESA.-- És a en Martí... diu que no tardarà
a venir...

ROSA M.-- I passarà temps aquí?

TERESA.-- No ho crec... Però podria ser que sí.
Com que esta ja l'est de la carrera
i se que té uns projectes... a la mi-
llor, mira que li magnifica espai... A
més, aquesta última temps ha estat
molt i se li convindria un temps de
repòs... A mi m'agradaria molt que
passés aquí una bona temporada... M-
ra, Rosa Maria, d'ajudar-me quan arri-
bi... A veure si entre les dues ho
consegueixo...

M. ROSA.-- Jo poca cosa hi que fer!

TERESA.-- La joventut erida joventut!

ROSA M.-- Ara, que pel que voste m'ha dit, es
ven que es pot parlar...

TERESA.-- Però, en aquell moment que amb vos-

ROSA M.-- Per que aquest "Vostre", Teresa? Em
plauria que em tractés de tu... A
més, voste en porta molta anya...

TERESA.- Si així ho vols...

ROSA M.-! És clar que sí!

TERESA.- Doncs, com et deia, crec que la simpatia d'ell i la teva, no tardaran a fer un complert...

ROSA M.- Jo sols puc donar-li conversa; ja sap que sóc plassa sitiada...

NARRADOR

Mes, amb tot, la Rosa Maria, sense saber com, sentia certa frisança per conèixer a en Marió.

Als pocs dies arribà. Abraçà a la seva mare i es mirà i feu un acotament de cap a la Rosa Maria.

TERESA.- És una dispesera que ja fa dos mesos que és aquí...

MARIÓ.- Els meus respectuosos saludos, senyoreta...

ROSA M.- El mateix li dic...

TERESA.- És molt simpàtica, Marió... Crec que no tardareu a fer-vos bons amics... El meu fill ha estat gairebé sempre a fora, estudiant i ara ens torna fet un Pèrit agrícola.

ROSA M.- Em plau no poc que hagi vingut... A més, pel que diu la seva mare, auguro que em serà un companyó agradable.

NARRADOR

D'ençà que ha arribat, en Marió, dissimula-

TERESA. -- Si així ho vols...

ROSA M. -- És clar que sí!

TERESA. -- Longes, bon et bé, que la sim-
plicité d'ell i la seva, no fardaran a
fer un complet...

ROSA M. -- Jo sola que donar-li converses; ja
saps que sóc plenas aturada...

NARRADOR

Mes, amb tot, la Rosa Maria, sense sa-
ber com, sentia certa tristesa per conèixer
a en Marió.

Així passà dies tristes. A més a la seva
mare i es mirà i fer un escotament de cap a
la Rosa Maria.

TERESA. -- És una desgracia que ja fa dos me-
ses que es van...

MARIÓ. -- Els meus respectuosos salms, sense
retard...

ROSA M. -- El mateix li diré...

TERESA. -- És molt simpàtic, Marió... Que que
no tardarem a fer-vos bons amics...
El meu fill ha estat a l'estranger sempre
a l'ora, estudiant i ara ens torna tot
un petit agricultor.

ROSA M. -- És plaer no que hagi vingut... A
més, pel que dir la seva mare, quan
to que em seré un companyó agradable.

NARRADOR

D'ara que ha arribat, en Marió, distants-

dament, no deixa de mirar a la Rosa Maria.

MARIÓ.- Procuraré ser-ho!... I ara, em permetrà que vagi a canviar-me.

ROSA M.- Sí, sí, vostè mateix! (DIRIGINT-SE A LA TERESA) Veig que els elogis prodigats, no eren fuls... !La veritat ho és de simpàtic!

NARRADOR

Des d'aquell dia en M arió no es feia pesat en fer-se el trobadís... Mes, a la taula de la Rosa M aria, des de llavors no hi faltaren flors escullides.

A la R osa Maria, amb tot, li intrigava la delicadesa de que donava proves i mirà de ser ella la que donés facilitats per poder parlar-se mutuament.

I, és clar, com que en el fons en Marió també se'n moria de ganes, no tardaren els dos en establir contacte.

I fins ja s'acostumaren a veure's alguna estona cada dia...

Escoltem-los un d'aquests:

ROSA M.- En vostè res s'hi veu d'home pobletà.

MARIÓ.- Veurà, la carrera m'ha obligat a residir tres anys en contacte de Barcelonins en una dispesa.

ROSA M.- Ja es veu, té tracte i les seves deduccions són sempre atinades...

MARIÓ.- És que vostè em fa l'efecte que és indulgent amb tothom...

dément, ne dois de mirer à la Rose Maria.

MARIO. - Trouvare ser-ho!... I era, em per-
matre que vai a casar-me.

ROSA M. - Si, si, voste mateki! (DIRIGINDO-SE
A LA TERESA) Vete que eis elegis pro
dizta, no era tala...! Ia veritat
no es de simpatico!

NARRADOR

Des d'aquell dia en Mario no es feia
passat en fer-se el trocadis... Mes, a la tan-
ta de la Rose Maria, des de llavors no hi
faltaven flors esculpidas.

A la Rose Maria, amb tot, li intriguava
la delicadesa de que donava proves i mirs de a
ser ella la que dones facillitats per poder
parlar-se mutament.

I, es clar, com que en el fons en Mario
també se n'avia de canes, no faltaven els
bos en establir contacte.

I fins ja a acostumar-se a venir a algun-
ne estava cada dia...

Escolltem-los un d'aquests:

ROSA M. - En voste res a mi ven d'home podiet.

MARIO. - Vete, la carterera m'ha obligat a re-
stir tres anys en contacte de Bar-
celona en una diada.

ROSA M. - Ja es ven, te tracte i las aves de-
ducions son sempre atinades...

MARIO. - La que voste em fa l'efecte que es
indulgent amb totom...

ROSA M.- Respiro sols bona voluntat i d'això sí que en faig gasto...

MARIÓ.- El que passa és que ara m'hauré d'afiançar més aquí. L'agricultura és el que em crida per la meva professió i aquí està molt retrassada, i això m'obligarà a posar-li més atenció.

ROSA M.- I l'hostal?

MARIÓ.- És cosa de poques perspectives, ja que es nutreix només d'ocells de pas i n'hi ha prou amb el pare i la mare per cuidar-se'n.

ROSA M.- Mes, jo no veig que tinguin vostès terres per poder fer una explotació de certa importància.

MARIÓ.- Per això estem fent gestions per comprar el Mas Corberó, que està en venda... Mes, per aconseguir-ho necessitem que se'ns donin certes facilitats... I pel que es veu, el venedor està interessat en que el pagament es faci al comptat...

ROSA M.- Val molt?

MARIÓ.- El donarien per tres mil duros.

ROSA M.- Jo res hi entenc, però em sembla que és barat...

MARIÓ.- És clar que sí! Té moltes terres de cultiu... Molt bosc i bestiar... A més la casa està molt bé... De fiadors, com que estem ben conceptuats, no ens en falten; mes ells volen els diners desseguida... A ixí rotunda-

ROSA M. -- Respira sola bona voluntat i d'ei...
xó ai que en faig casto...

MARIÓ. -- Mí que passa és que ara m'hauré d'a
fiançar més aquí. L'agricultura és
el que em crida per la meua profes-
sió i aquí està molt retirada, i
aixó m'obligarà a passar-li més aten-
ció.

ROSA M. -- I l'hostal?

MARIÓ. -- És cosa de podres perspectives,
que es nutreix només d'ocells de pas
i n'hi ha prop and el pare i la mare
per cuidar-se'n.

ROSA M. -- Mes, jo no veig que tinguin vistes
terres per poder fer una explotació
de certa importància.

MARIÓ. -- Per aixó estem fent gestions per
comprar el Mas Cobero, que està en
venta... Mes, per aconseguir-ho no
cessitem que es donin certes fa-
cilitats... I pel que es veu, el ve-
nedor està interessat en que el pa-
gament es faci al comptat...

ROSA M. -- Val molt?

MARIÓ. -- Mí donades per tres mil duros.

ROSA M. -- Jo res hi entenc, però em sembla que
és barat...

MARIÓ. -- És clar que sí! Té moltes terres de
cultiu... Molt bona i bastant... A
més la casa està molt bé... De tis-
gors, com que estem ben coneguts,
no ens en fenten; mes ella volien els
diners desseguida... Així tornava-

ment m'ho ha dit el Notari Roch de Viçh, que és qui se'n cuida.

ROSA M.- Jo, per la meva part, com que els he agafat simpatia, miraria d'ajudar-los...

MARIÓ.- De vostre, res!

ROSA M.- Per què?

MARIÓ.- Fa tan poc temps que és aquí!... A més, no sé què dir-li... si es tractés de donar-li, encara que fos bona part de lo de casa, m'hi avindria, mes, acceptar de vostè...

ROSA M.- Escrúpols u orgull?

MARIÓ.- El primer, potser sí... El segon, mai!... Crec, senyoreta, que val més que canviem de conversa... Si seguís sim, l'emoció de la gratitut, em faria tartamudejar, i de tartamut no en tinc res... Els coneix aquells prats?

ROSA M.- Sí, i em plau no poc anar-hi!

MARIÓ.- Vagi en compte, hi ha un toro gelós amb les vaques i que és de malfiar. Crec que és millor que s'abstingui d'anar-hi...

ROSA M.- Mes, és tan bonic tot aquell paratge!...

MARIÓ.- Al menys, no hi vagi sola... Faci's acompanyar pel nostre gos, el Sultan, que ja sap aquest toro com les gasta...

ROSA M.- Bé, bé... Ho tindré present... S ap

ment m'ho ha dit el Notari Roch de
Vich, que es qui se m'ouida.

ROSA M. -- Jo, per la meua part, com que els
ho agitat almpañis, miraris d'ajudar-
los...

MARIÓ. -- De vostre, real!

ROSA M. -- Per què?

MARIÓ. -- Es tan poc temps que es agiti... A
més, no se que diu... si es tres-
tes de donar-li, encara que los dona
partida lo de casa, m'hi evinaria,
mes, acceptar de voste...

ROSA M. -- Macropols u orgull?

MARIÓ. -- El primer, potser si... El segon,
mai... Creu, senyors, que val més
que conviuen de conviuen... Si seguis
sim, l'emoio de la gratitud, en fa-
ris tarxamendats, i de tarxant no
en tinc res... Als conaix aquells
preuats?

ROSA M. -- Si, i en plan no poc amar-hi!

MARIÓ. -- Valt en compte, hi ha un toro gelós
amb les vapores i que es de malicia.
Creu que es millor que s'abstingui
d'amar-hi...

ROSA M. -- Mes, es tan bonic tot aquell part-
ga!

MARIÓ. -- Al menys, no hi vald sola... Fes
acompanyat pel nostre gos, el sub-
tan, que ja sap aguant toro com les
gastes...

ROSA M. -- Bé, bé... Ho tindré present... S'ap

què pensava ara?... Que ja fa bastants dies que anem junts i tanta "senyoreta" ja m'empalaga... A més, avui hem establert confidències i aquestes no encaixen amb el "vostè".

MARIÓ.- Veurà... Vosté és noia de ciutat i jo noi de poble...

ROSA M.- M es, ara, tots ens trobem aquí, com partint la mateixa vida... Amb això crec que ja ens hem guanyat ambdós el tu...

MARIÓ.- No sé si podré acostumar-m'hi, però, si s'hi entesta... !Como vulgui!

ROSA M.- !Com vulguis!... !Com vulguis!... i des d'ara, sols així...

NARRADOR

Com que s'havia fet un xic tard, tornaren a l'hostal... A l'entrar-hi, a la Rosa Maria li fou lliurada una carta... La inspeccionà i se l'endugué a l'habitació per llegir-la.

ROSA M.- Al cap de poca estoma, tornà amb una altra a les mans... Tenia els ulls plorosos i l'entregà a en Marió que havia dit que havia d'anar a Vich amb la moto, encarregant-li que la tirés al correu allí.

Al dia següent ella anà a Vic, puix digué que li precisava comprar certes coses.

En co cotxe de la tarda tornà... Passaren uns dies...

Se la veia trista i capficada i com que tots la volien, a l'hostal arribà a ser una

que pensava estar... que se des-
tanta dies que eram juntas e tanta
"saudades" ja m'empalme... A mae,
avui nem estabelecei confidencias e
agresses no encalço e al "voste".

MARÍO. -- Vostê é nota de cidade e
jo noi de poeie...

ROSA M. -- Mas, eis, tota em tropem agui, com
partint la maeixa vida... Am eixo
creo que ja em guaravet ambós
ei tu...

MARÍO. -- No se si podre econtar-m'hi, pero,
si a hi enteste... Como vulgari!

ROSA M. -- Com vulgari!... Com vulgari!... e
des d'ira, sola vixi...

NARRADOR

Com que e' havia fer un xis tard, torna-
ron a l'hostal... A l'entret-hi, e ja n'era Ma-
ria li for lliure de una carta... la despedio-
na i se l'endugue e l'habitacio per l'egreja.

Al cap de pocs estoms, torna amb una al-
tra e les mans... Tonia eia n'ia piores e
l'entrega e en Maria que havia dit que havia
d'anar a Vich amb la moto, encertant-hi que
la tires al correu allí.

Al dia següent eia amb a Vic, però digne
que li presentava comprar cartes cosses.

En co corre de la tarda torna... Passa-
ren uns dies...

Se la veia trista e capicada i com que
tota la volien, e l'hostal erien a ser una

preocupació per tots.

En Marió era el que més ho estava i es deia: "Qui sap? Potser li ha caigut malament la manera que m'he desafugit de que ens ajudés".

El cap d'uns dies, estava en una salzareda que hi havia allí prop, quan es donà compte que havia arribat en Carles.

CARLES.- !Hola, Rosa Maria!

ROSA M.- !Hola, Carles!

CARLES.- Et veig un xic desmillorada; que és que no et trobes bé?

ROSA M.- Sí que m'hi trobo!

CARLES.- Doncs, què et passa?

ROSA M.- Res i molt... Veuràs, ja t'esperava... sabia prou que vindries.

CARLES.- I no t'has equivocat... Veuràs, aquella carta...

ROSA M.- Et refereixes a la que fa referència als diners, o a l'altra?

CARLES.- Se n'ha rebut una sola; la que ordenes al pare que dels diners teus en situi urgentment trenta mil duros al Banc de Vic...

ROSA M.- I a tu què t'importen les decisions meves, en quant a diners?

CARLES.- Veuràs, segons tots els pronòstics, aviat serem marit i muller. I és natural que m'afecti el que et puguin fer abans una esquilada... I com

preoccupació per tota.

En Martí era el que més ho estava i es
deia: "Què sap? - tota la meua malament
la manera que m'he desajustat de que ens aju-
des".

El cap d'una dies, estava en una saia-
reda que hi havia allí prop, quan es dona
compte que havia arribat en Carles.

CARLES. - Hola, Rosa Maria!

ROSA M. - Hola, Carles!

CARLES. - Et veig un xic desmilitorada; que és
que no et trobes bé?

ROSA M. - Sí que m'hi trobo!

CARLES. - Doncs, que et passa?

ROSA M. - Res i molt... Veritat, ja t'espero-
va... sabia prou que vindries.

CARLES. - I no t'has esquivat... Veritat,
aquella carta...

ROSA M. - Et referies a la que ja referen-
cia als diners, o a l'altra?

CARLES. - Se n'ha rebut una sola; ja que or-
dena al pare que dels diners que
en atreu urgentment trenta mil du-
ros al Banc de Vic...

ROSA M. - I a tu que t'importen les decisions
meves, en quant a diners?

CARLES. - Veritat, segons tota ella pronòstica,
vialt serem marit i muller. I es na-
tura que m'afecti el que et passa

per espasa una esquivada... I com

que l'última vegada que vaig venir et vaig veure aquí més aferrada del compte... he pensat: "Qui sap?"

ROSA M.- Doncs has de saber que a més d'aquella carta, n'hi ha una altra per tu i per cert molt sabrosa, que si no l'has rebuda, ja la rebràs... Tu et deus creure que dormo a la palla i aquí n'hi ha molta, però no s'utilitza per que jo hi dormi... Aquí també arriben les coses...

CARLES.- Quines coses?

ROSA M.- Les que fas, en absència meva, a Barcelona, prop d'una cadenera a la que visites assiduament...

CARLES.- Jo?

ROSA M.- !Sí... tu!... Ara que a mi, tot això ja em té sens compte... En aquesta carta ja et dic definitivament que allí on passes tan bones estones pots quedar-t'hi.

CARLES.- Això és que algún malvat t'ha omplert el cap de falsetats...

ROSA M.- Falsetats?... !Veritat Pura! (LI LLENÇA UNA CARTA MIG ARRUGADA A LA CARA) Ja veus que tinc proves... Aquesta carta és teva, dirigida a aquella cadenera... M'ha costat el meu fer-me amb ella, però en coses així, els diners poc conten... I ja veus que el contingut és del tot sabrosos... "Demà vindré, puix haig d'anar allí on saps... És assumpte que no perdo de vista, en bé de tots dos"... Una fellonia pròpia d'un home que va darrera d'una dona sense

que l'ultima vegada que vaig venir
et vaig venir aquí més aïrrada del
compte... he pensat: "Qui sap?"

ROSA M. - Doncs has de saber que a més d'aque
lla carta, n'hi ha una altra per tu
i per cert molt aïrrada, que si no
l'has rebuda, ja la rebiràs... Tu et
deus creure que dormo a la sala i
aquí n'hi ha molta, però no a l'ú-
lta per que jo hi dormi... Aquí
també arriben les coses...

CARLES. - Quines coses?

ROSA M. - Les que fas, en espències meves, a Bar
celona, prop d'una cadenera a la
que viatges assiduament...

CARLES. - Jo?

ROSA M. - És... tu!... Ara que a mi, tot a-
ra jo te em té sense compte... En aques-
ta carta ja et dic definitivament
que allí on passes tan bones estones
pots quedar-t'hi.

CARLES. - Això és que algun malvat t'ha om-
plert el cap de falsedats...

ROSA M. - Falsedats?...! Veritat pura! (LI
LLENGA UNA CARTA MÉS ARRUGADA A LA
CARA) Ja veus que ting proves...
Aquesta carta és teua, dirigida a
aquella cadenera... M'ha costat el
men fer-me amb ella, però en aques-
ta, els diners que contenen... I ja
veus que el contingut és del tot sa-
dós... "Dona vindrà, baix baix
d'anar allí on sap... ja assumpte
que no parlo de viats, en bé de tots
dós"... Una feïllona propia d'un re-
me que va darrere d'una bona senya

altra fal.lera que fer-se amb els
seus diners...

CARLES.- És que...

ROSA M.- (AMB DECISSIO) !Prou i prou, i ara,
ves-te'n i aquí no hi tornis ni per
descuit...

CARLES.- Així es treu sols a un gos... Jo sa-
bré a son dia donar-te deguda respos-
ta...

ROSA M.- I jo sabré defensar-me si em molestes.

NARRADOR

En Carles se n'anà despotricant, mentre
la Rosa Maria s'eixugava els ulls i mirava
de serenar-se.

En ella prenia peu la seguretat de que el
que fugia era sols un passar... Mes, quedava
del tot vivent nous afectes sincers i fins l'a
nunci d'una nova vida.

S'entregà novament al que tenia per cos-
tum: llegia, cosia i compartia amb la mare
d'en Marió moltes estones, veient en aquella
bona dona ja quelcom profund que era el que de
temps el seu cor ansiava.

Un dia, com tenia per costum, se n'anà
al prat del Mas Corberó. Portava un gersei
vermell que havia rentat el dia bans, mes que
encara conservava una petita humitat.

Es despreguà d'ell i el col.locà sobre
unes mates properes per que s'eixugués i aga-
fant un llibre que portava, quedà ambsorta
en la lectura...

En un moment, un bramit absorbí total-

estira fal.l.lore que fer-se amb ela
seus diners...

CARLES. - És que...

ROSA M. - (AMB DECISIO) ! Però i prou, i ara,
ves-te'n i adiu no hi tornis ni per
deu...

CARLES. - Així es tras sola a un gos... Jo va-
pre a son dia donat-te degra respo-
ta...

ROSA M. - I jo sabré defensar-me si em molestes.

NARRADOR

En Carles se'n anà despotricant, mentre
la Rosa Maria s'excusava ella nlla i mirava
de serenar-se.

En ella prenia per la seguretat de que el
que trais era sola un passat... Mes, quedava
del tot vivent nous estotes alhora i fins i
menet d'uns nove vides.

S'entregà novament al que tenia per cor-
tum: llegir, com a i comparat amb la mare
d'en Martí moltes estones, veient en aquella
bons bons ja quiscun proum que era el que de
temps el seu cor anava.

Un dia, com tenia per costum, se'n anà
al pret del Mar Corberó. Portava un garsai
vermell que havia tentat el dia d'ara, mes que
encara conservava una petita humitat.

Es despenhà d'ell i el col.locà sobre
unes mates properes per que s'assequés i as-
tant un llibre que portava, quedà emborlat
en la lectura...

En un moment, un breu esordí total.

ment la seva atenció... Entre els arbres hi havia plantat i amb la vista fixa en ella i en el gersei, aquell toro, del qual l'havia previngut en Marió.

Llavors s'adonà que havia descuidat els seus consells, ja que se n'havia anat sense el Sultan...

!Es veié sola i indefensa!

El toro escarbà la terra i es disposà a embestir... Ella, per instint, es refugià darrera d'un gros arbre... Però el toro s'ha via ja arrencat; clogué els ulls, les cames se li segaren i perdé el món de vista... Quan tornà en si, mig inconscient, es donà compte que estava en braços d'en Marió que l'estrenyia amb frenesí i fins dolçament la besava.

Ella, mig inconscient, clogué novament els ulls i sentí en ses galtones humitat de llàgrimes i dolçor de petons.

En Marió la besava, la besava... No eren petons crit de carn, sinó uns petons inmensos, amb dolçor de cel.

Fou traslladada amb tota cura a l'hospital... El Sultan seguí silenciós, coixejant.

I ara, mirem el que va passar...

En Marió, desconfiat de la previsió de la Rosa Maria i sabent que havia sortit, se n'anà vers el prat...

Fou testimoni de l'escomesa del toro i atjà el gos que el seguia... Aquest s'aferrà amb ràbia a les potes d'aquell toro, ja convertit en engegada fera...

ment la seva estança... Entre els arbres
hi havia plantat i amb la vista fixa en
ella i en el jardí, aquell toro, del qual
l'havia previnut en Martí.

Llavors a l'ombra que havia quedat ella
seua consellia, ja que se n'havia anat sense
el Sultà...

Les vetes sola i indolent!

El toro esgarrat la terra i es disposa
a embestir... Ella, per instint, es refugia
darrere d'un gros arbre... Però el toro a la
via ja s'irrompia; clava els ulls; les cames
se li negaven i parde el món de vista...
Quan torna en si, mig inconscient, se dona
compte que estava en braços d'en Martí que
l'estrovia amb firmesa i fina dolçament la
cavata.

Ella, mig inconscient, clava novament
els ulls i sentí en ses artines humides de
lactimes i dolçor de petons.

En Martí la besava, la besava... Ho
gran petons erit de carn, sino una petona
immensa, amb dolçor de cel.

Per treballada amb tota cura i ho-
tal... El Sultà seguí alienat, coixejant.

I ara, miram el que va passar...

En Martí, desorientat de la previsió de
la Rosa Maria i essent que havia sortit, se
n'ana vers el prat...

Per testimoni de l'accesos del toro i
atà el cos que el seguia... Aquest a l'estrà
amb talls a les potes d'aquell toro, ja con-
vertit en oncopada terra...

Mentre, en Marió avançava també decidit... Amb el puny clos, li ventà entre les banyes un certer cop que feu tambalejar la bèstia i seguidament emprendre retirada... Llavors en Marió acudí prop de la Rosa Maria i la recollí... El Sultan, maltret per una cossa del toro, gemegava i amb ràbia mirava aquell com s'allunyava... En Marió l'amanységà i se'l mirava amb mirada pletòrica de gratitut...

Inútil dir que la Rosa Maria fou sol·licitament atesa, així que arribaren a l'hostal... Tots disputaven l'atendre-la... Tots li prodigaven a mans plenes amor...

I ella, amb aquell somriure que li havia tornat ja als llavis, se'ls mirava amb coplauença.

Així que estigué bona, no perdé ja temps i se'n anà a Vic a veure al Notari Corberó, a qui donà entenent que ella pagaria el mas... Mes, per evitar sutileses, ell s'ho arreglà de manera que el Mas aparegués com venut amb facilitats de pagament als amos de l'hostal.

Quedà així arranjat; mes el Notari li donà un escrit en el que constava tot això, a l'ensem que li deia: "Aquest escrit és l'únic comprovant que queda del deute... Si desapareix, res queda a reclamar".

Tot quedà en secret i els amos de l'hostal aparegueren com compradors amb les condicions que ells volien.

La Rosa Maria, mentre tant, anava valorant la delicadesa d'en Marió, que mai volia parlar del mèrit contret i... un dia que estaven al prat parlant, se'l mirà com ella sabia fer i se li penjà al coll, mentre li deia:

Mentre, en parlant avançava també de-
 dit... Amb el puny dret, li ventà entre les
 danyes un cert cop que tenia amb el jar la
 bestia i segurament empenyent retards...
 Llavors en Martí sacà prop de la Rosa Ma-
 ria i la recollí... El Sultà, maltrat per
 una cosa del torn, gemegava i amb tanta mi-
 rava aquell com a alimanyava... En Martí i a-
 manyats i se i mirava amb mirada plàstica
 de gratitud...

Instat dir que la Rosa Maria fou sol. I
 eixament gress, així que arribaren a l'ho-
 tel... Tot d'abruptaven l'atendre-la... Tot
 li produïeren a mans plenes amor...

I ella, amb aquell somriure que li havia
 tornat ja als llavis, se la mirava amb obsequi
 de...

Així que estigué bona, no paré ja temps
 i se n'anà a Vic a veure el Notari Corbero,
 qui doné entenció que ella pagaria el mes...
 les, per evitar anullacions, ell a no arreglar
 de manera que el mes desaparegués com vent amb
 facilitats de pagament als amos de l'hotel.

Quedá així tranquil; mes el Notari li
 doné un escrit en el que constava tot això a
 l'ensams que li deia: "Aquest escrit és l'ú-
 nic comprovant que queda del deute... Si des-
 apareix, res queda a rescatar".

Tot quedá en secret i els amos de l'ho-
 tel desaparegueren com complotats amb les condi-
 cions que ella volien.

La Rosa Maria, mentre tant, anava veïo-
 rent la dolidesa d'en Martí, que mai volia
 parlar del mèrit contra... un dia que se-
 tavem al pret parlant, se li miré com ella se-
 dia tot i se li pensá al coll, mentre li deia:

ROSA M.- Com que veig que no et decideixes, sóc jo la que ho faig... !T'estimo Marió!... !T'estimo!

NARRADOR

En Marió volia parlar, mes se li nuavan les paraules a la gorja. La Rosa Maria, com una esfínx s'atancà a ell i ell l'agafà i l'estrenyè amb frenessí...

Ella creuà els braços al darrera i el deixà fer... I és que estrenyia a les mans, amagades al darrera, el paper de reconeixement del deute... L'anava esmicolant i mentre, el vent s'emportava els troços i ella deia:

ROSA M.- Veus, Marió, és el vent que s'emporta el que ara ja sobra... el reconeixement de deutes... Mes, hi ha quelcom que ni el vent se'n podrà endur: !EL NOSTRE AMOR!

MARIÓ.- Sí, Rosa Maria, aquest amor que tant m'ha costat de fer callar, mes, que ara ja es desborda...

NARRADOR

I el sol brillà aquell dia més formós que mai, com si volgués també prendre part en la festa.

ROSA M. - Com que veig que no et decideixes,
sóc jo la que ho faig...! T'estimo!
Màriol...! T'estimo!

NARRADOR

En Martí volia parlar, mes se li havien
les paraules a la sortida. La Rosa Maria, com
una ostra a l'aire, ell i ella i ella i
l'estrenyè amb frenesí...

Ella creia, ella creia al darrer i el
deixà fer... I en que estrenyia a les mans,
amagades al darrer, el paper de reconeixement
del dèute... L'anava amicolant i mentre
el vent s'emportava els troços i ella deia:

ROSA M. - Vens, Martí, és el vent que s'empor-
ta el que ara ja sobra... el reconei-
xement de deute... Mes, hi ha quel-
com que ni el vent se'n podrà endur:
!EL NOSTRE AMOR!

MARTÍ. - Sí, Rosa Maria, aquest amor que tant
m'ha costat de fer callar, mes, que
ara ja es desordina...

NARRADOR

I el sol brillà aquell dia més fort que
mai, com si volgués també prendre part en la
festa.

NARRADOR

En un racó del Pirineu lleidatà, voltat de muntanyes repletes de verdor, que aixequen al cel sos gegantines crestes com ofrena, hi ha un mas, el del Roquer, on un hereu, pujat per una pares que, veient-lo feble, el colmaran de complències, oblidant el malament que era venent a la missió d'administrar aquell vast mas que era mirat per tota la rodalia amb veritable gelosia.

S'havien acumulat allí diners i diners, fruit d'esforços i privacions, que ara aquest hereu dissiparia en dissòrcies, essent després un sac de rialles per a totom. I s'anomenaria amb el fatídic nom d'Hereu Escampa.

L'HEREU ESCAMPA se recomptar els seus béns i propietats, i el dia en que aquesta seria totalment comptable, i aquella bossa capita, esdeviniria sols un conjunt de clarissalles.

I tot aquest bé de Déu, el faria malbé l'hereu, mentre un altre, que vingué fora de temps i que millor feia hauria fet, seria portat de tot amb el nom tan migrat de "fadrí extern".

Quinze anys es portaven l'un de l'altre i go s'assemblava en res. El gran era el que se n podia dir a tot arreu campanes, mentre aquest era reflexiu, reposat i fins amb els estudis formatius.

Semblava que al venir al món i veure's portat, la vida l'hagués acompanyat amb tot el necessari per poder defensar-se.

Més, ara no precipitem els aconteixements i val més que els seguim pas a pas.

L. H. R. E. U. H. S. C. A. M. P. A.

NARRADOR

En un racó del Pirineu lleidatà, voltat de muntanyes repletes de verdor, que aixequen al cel ses gegantines crestes con ofrena, hi ha un mas, el del Roquer, on un hereu, pujat per uns pares que, veient-lo feble, el colmarren de complaences, oblidant el malament que el preparaven en la missió d'administrar aquell vast mas que era mirat per tota la rodalia amb veritable gelosia.

S'havien acumulat allí diners i diners, fruit d'esforços i privacions, que ara aquest hereu dissiparia en disbauxes, essent després un sac de rialles per a tothom. I s'afiançaria amb el fatídic nom d'Hereu Escampa.

I si ara, era gairebé impossible recomptar els caps de bestiar, arribaria un dia en que aquests serien totalment comptables. I aquells boscos tupits, esdevindrien sols un conjunt de clarissalles.

I tot aquest bé de Déu, el faria malvé l'hereu, mentre un altre, que vingué fora de temps i que millor feina hauria fet, seria postergat de tot amb el nom tan migrat de "fadrí extern".

Quinze anys es portaven l'un de l'altre i no s'assemblaven en res. El gran era el que se'n podia dir a tot crit un toca campanes, mentre aquest era reflexiu, reposat i fins amic dels estudis formatius.

Semblava que al vanir al món i veure's postergat, la vida l'hagués adornat amb tot el necessari per poder defensar-se.

Mes, ara no precipitem els aconteixements i val més que els seguim pas a pas.

En un racó del Pirineu llidat, voltat
 de muntanyes roques de verdor, que aixequen
 al cel ses gegantines crestes con oxims, hi
 ha un mas, el del Roger, on un hereu, puja
 per una porta que, vent-lo feble, el colma-
 ren de complienses, oblidant el malament que
 el propiaven en la missió d'administrar aquell
 vast mas que era mist per tota la rodalia amb
 veritables coloms.

S'havien acumulat allí diners i diners,
 fruit d'estorços i privacions, que ara quedat
 hereu dissiparia en dissosques, essent després
 un sac de rialles per a totom. I a ellançaria
 amb el fatidic nom d'Hereu Barrera.

I al ara, era gairebé impossible recomptar
 els caps de bestiar, arribaria un dia en que
 aquells serien totalment comptables. I aquells
 boscos tipits, esdevindrían sols un conjunt de
 clauselles.

I tot aquest bé de Déu, el faria malivè
 l'hereu, mentre un altre, que vingué fora de
 temps i que millor feina havia fet, seria pos-
 tergat de tot amb el nom tan mist de "fals
 extern".

Quins anys es portaven i un de l'altre
 i no s'assemblaven en res. El gran era el que
 se'n podia dir a tot crit un bon company,
 mentre aquest era reflexiu, reposat i fins amic
 dels estudis formatius.

Semblava que al venir al món i veure's
 postestat, la vida l'havies donat amb tot el
 necessari per poder defensar-se.

Mes, era no precipitem els aconteixements
 i val més que els veugim pas a pas.

Per això situarem la narració a la mort del pare, quan en Quim passà a ser propietari d'aquella immensa riquesa.

La seva mare era en vida el que es podia dir "una pobre dona", curta de mentalitat, bona dona del tot, però encegada del tot amb aquest fill que tan poca cosa bona prometia.

Escoltem-los ara aquesta mare i fill:

TULA.- Apa, noi, des d'ara ets l'amo de tot, i és tant el que passa a les teves mans, que crec que podràs donar-te una bona vida, fent-te amb tot quan et plagui, sense perill d'acabar-ho. Ara, així sí, crec que haig de fer-te unes recomanacions i són que no toquis res del bosc, sinó sols el necessari. Els arbres que puguin destorbar als altres... En quant al bestiar, mira que siguin els sementals els que treballin i només disposar del que sobri de les cries.

QUIM.- Això, mare, vol dir treballar, trencar-se el cap i vos prou sabeu que no he nascut per això.

TULA.- Justament perquè ho entenc així és pel que et dic que facis que siguin els arbres i els sementals els que treballin. Ets jove, ben plantat, i crec que si ho fas així i a més et cases amb la Mundeta, que és dona formosa i entenimentada, t'ho podràs passar molt bé...

QUIM.- De fer-la meva ja ho he mirat, més, és molt esquerpa i no sé, sembla que es desafugi de mi... En canvi, crec que és en Ramon el que li fa pesa...

Per això aturarem la narració a la
mort del pare, quan en Quim passà a ser
propietàri d'aquella immensa riquesa.

La seva mare era en vida si que es podia
dir "una pobre dona", "Quita de mentalitat",
dona dona del tot, però encara del tot amb
aquest fill que tan poca cosa dona prometia.

Resoltem-los ara aquesta mare i fill:

TUIA. -- Ade, noi, des d'ara et l'amo de tot,
i és tant el que passa a les teves
mans, que crec que podries donar-te
una bona vida, tant-te amb tot quan
et plantat, sense perill d'acabar-ho.
Ara, així sí, crec que hauré de fer-te
unes recomanacions i són que no te-
ngis res del boca, això sola el neces-
sari. Els altres que puguis desfer-
tir als altres... En quant al bestiar, mi-
ra que algun dia sementaria els que
treballin i només disposar del que so-
bri de les ordes.

QUIM. -- Això, mare, vol dir treballar, trencar-
se el cap i vos prometo que no he
passat per això.

TUIA. -- Justament perquè he entès així és
pel que et dic que feras que algun
dia arbrés i els sementaria els que
treballin. Els joves, ben plantat, i
crec que si ho fas així i a més et ca-
ses amb la muller, que és una forma-
sa i esmentada, t'ho podries passar
molt bé...

QUIM. -- De fer-la mare ja ho he mirat, més, és
molt esportista i no sé, sembla que es
desentenci de mi... En canvi, crec que
és en Ramon el que li fa pensar...

MARE.- Entre ell i tu, la decissió no és dubtosa. Tu ets l'hereu de tot; en canvi, en Ramon és sols un fadrí extern. A aquest poc el tira la terra, té dèria de llibres... Es veu que vol tirar per savi... És un bon noi, això sí, mes, què hi farem si li dona per aquí... Tots els saberuts que jo he conegut, poca pilota han pogut tirar a l'olla... Ara, que com a fill meu que és, he procurat no contradir-lo i donar-li beta per aquest costat. Li he facilitat fins ara, el que ha demanat... Això sí, tot ho tinc ben apuntat, per que a son dia consti a compte del que pot pertocar-li...

QUIM.- M es, a vegades, sembla que ens mira, no amb rancor, sinó com si li féssim llàstima...

MARE.- Sí, veuràs, per ell grec que som desviats... A vegades s'esforça a explicar-me coses i fins s'entesta a que les entengui... !Ves, que m'explica a mi!... Tot el que ell voldria que sabéssim, fins ara poca falta ens ha fet no saber-ho.

QUIM.- De totes maneres, jo seguiré fent que res li manqui per que es pugui fer la vida que més li plagui... A la fi és el meu germà i cap culpa té d'haver arribat fora de temps.

MARE.- I jo, com a mare, procuraré que tampoc res li manqui!... I per cert, que ara recordo que fa uns dies em digué que li plauria tenir una assentada.

QUIM.- Si us sembla, podria ser avui, pux no penso sortir...

MARE. - Entre ell i tu, ja desistís no és
 d'altres. Tu ets l'heret de tot; en
 canvi, en Ramon és sola un feliç ex-
 tern. A aquest poc el tira la terra,
 té dèria de llibres... És ven que vol
 tirar per avui... És un bon noi, és
 xo si, mes, que ni t'atrem si li dones
 per avui... Tota els saberets que jo
 he conegut, cos pilsos han pogut ti-
 rar a l'olla... Ara, que com a fill
 meu que és, he procurat no contradir-
 lo i donar-li beta per aquest costat.
 I he facilitat fins ara, el que la
 demanet... Aixó sí, tot no t'inc ben
 apuntat, per que a son dia consti a
 compte del que pot pertocar-li...

QUIM. - M es, a vegades, sembla que ens mira,
 no amb terror, sinó com si li téssim
 llàstima...

MARE. - Si, veritat, per ell eres que som des-
 viats... A vegades a' estores a expli-
 car-me coses i fins a' entesta a que
 les entengui... Ves, que m'explica
 a mi!... Tot el que ell voleria que
 sabéssim, fins ara poc falta ens ha
 fet no saber-ho.

QUIM. - De totes maneres, jo seguiré fent que
 res li mandui per que es pugui fer la
 vida que més li plagi... A la il és
 el meu karma i cap culpa té d'haver
 existit fora de temps.

MARE. - I jo, com a mare, procuraré que tam-
 poc res li mandui!... I per cert, que
 els records que fa uns dies em digues
 que li pluria tenir una mentada.

QUIM. - Si us sembla, podria ser avui, que
 no pensés sortir...

MARE.- Doncs, si és així, baixo a avisar-lo.

NARRADOR

Entra en Ramon, precedit de la mare.

MARE.- Mira, Quim, ja el tenim aquí a en Ramon...

QUIM.- Hola, Ramon!... Diu que ens vols dir quelcom?... Diques, home, digues, que ja saps que em plauen no poc les teves coses.

RAMON.- Doncs, veuràs, havia pensat anar-me'n.

QUIM.- Anar-te'n? On? Per ventura aquí et manca alguna cosa? Que potser algú no et tracta bé?

RAMON.- Res d'això; ni de tu ni de ningú en tinc cap queixa... Però voldria conèixer món... situar-me en algun lloc, tenir vida pròpia...

MARE.- I, on penses anar?

RAMON.- A la Patagònia; aquelles terres desèrtiques demanen esforç humà i pel que sé, el Govern argentí dona moltes facilitats...

QUIM.- Vaja, et sents descobridor...

RAMON.- Si, veuràs; aquí poc hi ha per descobrir. A més, aquí encara que se'm tracti bé, no puc deixar de ser sempre un subaltern...

QUIM.- És clar, ets el fadrí extern... Mes, jo per la meva part faig que te n'oblidis.

RAMON.- A més, si no te'n vols anar i necessi-

MARIE. -- D'ou, ai ès això, baixo a avisar-lo.

NARRADOR

Entrà en Ramon, procedint de la mare.

MARIE. -- Mre, Guim, ja el tenim aquí a en Ra-
mon...

GUIM. -- Hoia, Ramon!... Dín que ens vols dir
qualcom?... Digue, home, digues, que
ja sapo que em plamen no pòc les feves
cozes.

RAMON. -- D'ou, veuràs, havia pensat anar-me'n.

GUIM. -- Anar-te'n? On? Per ventura aquí et man-
ca alguna cosa? Que potser aquí no et
tracta bé?

RAMON. -- Res d'això; ni de tu ni de ningú en
tinc cap queixa... Però voldria conèi-
xer mon... situar-me en algun lloc, to-
nir vida pròpia...

MARIE. -- I, on pensas anar?

RAMON. -- A la Patagònia; aquelles terres desèr-
tiques demanen esforç humà i pel que
és, el Govern argentí dona moltes fa-
cilitats...

GUIM. -- Vaja, et senta desacobridor...

RAMON. -- Si, veuràs; aquí pòc hi ha per desco-
brir. A més, aquí encara que se'n triso
ti bé, no puc deixar de ser sempre un
subalterne...

GUIM. -- És clar, ets el febril extern... Mes, jo
per la meua part faig que te'n oblidis.
A més, si no te'n vols anar i necessi-

tes diners... ja saps que no te'ls regatejaré...

RAMON.- Si, ja sé que de bo res et manca... i pots ben creure que si alguna cosa temo per tu, és justament això, aquesta bondat que tant se't desborda... Ara mateix, i no t'ho prenguis malament, aquestes mosques verinoses que et volten: el Trencal, el Passarell i el Corcat, no són de bon fiar... i no obstant, tu cada dia en fas més cas...

QUIM.- Sí, però al costat d'ells hi passo molt bones estones.

RAMON.- Et prego novament que em perdonis... Però Déu faci que algun dia aquestes "bones estones" no et pesin...

MARE.- Comprenc la teva bona intenció, mes, a en Quim no li manca vista i estic segura que sabrà fins on ha d'arribar... No temis, doncs, Ramon, no temis...

NARRADOR

En Ramon no diu res, però mou el cap.

QUIM.- La teva decissió de marxar, és definitiva?

RAMON.- Sí, Quim!

QUIM.- Doncs, essent així, diga'm el que et precisa... No vull que surtis d'aquí com un miserable... Portes el meu nom i aquest nom, mai ha mostrat pobresa. I no t'aferris allí per sempre... A aquesta casa se't guardarà un lloc.

RAMON.- Gràcies, mare, i gràcies, Quim... Així

tes diners... Ja sapo que no te la re-
galejaré...

RAMON.- Si, ja sé que de no res et manca... i
pots ben creure que si alguns cosa temo
per tu, és justament això, aquesta con-
dició que tant se t'ha deborde... Així m'
teix, i no t'ho pinguia malament, aques-
tes moltes verinoses que et veïen: el
Trencal, el Passaroli i el Gorcat, no
són de bon fiar... i no obstant, tu es-
de dia en dia més cas...

QUIM.- Si, però el costat d'ella hi passo molt
bones estones.

RAMON.- Et prego novament que em perdonis... Po-
ro deu faci que algun dia aquestes "co-
nes estones" no et pesin...

MARIE.- Comprans la teva bona intenció, mes, a
en Quim no li manca vitalitat i estic segur-
ta que aprés fins en ha d'arribar...
No temis, doncs, Ramon, no temis...

NARRADOR

En Ramon no diu res, però mou el cap.

QUIM.- La teva decisió de marxar, és definiti-
tiva?

RAMON.- Si, Quim!

QUIM.- Doncs, essent així, diga'm el que et
precisa... No vull que aritis d'aquí
com un miserable... Fortes el meu nom
i aquest nom, mai ha mostrat pobresa.
I no t'afectis allí per sempre... A
aquesta casa se t'guardarà un lloc.

RAMON.- Gràcies, Marie, i gràcies, Quim... Així

doncs, si no teniu res a oposar, dintre d'uns dies sortiré cap a Barcelona per esperar un vaixell.

NARRADOR

I així fou... Però a Barceloña, abans de fer-se a la mar, li plaia de fer una visita.

Però abans, inquirim un xic el que es referia a aquesta visita...

Justament volia visitar a la Munda, aquella noia que la mare d'en Quim havia ja mencionat...

Era una noia molt vistosa i entenimentada, que tenia uns ulls moruns que, la veritat, marejava el mirar-los...

El seu pare havia estat advocat i morí jove... El que no li permeté treure fruits de la carrera... La mare, no tardará a seguir-lo i la Munda, molt traçada en la costura, seguí vivint en aquell pis i es defensava com podia... A còpia de molts esforços anava tirant... Només això, tirant...

Mes, en els darrers temps, la mare havia patit i fins en morí, d'una malaltia costosa, que no sols aixugà tot el que hi havia a la casa, sinó fins uns diners que arribaren, per ajudar-los, de Mas Roquer, ja que l'amistat entre aquestes dues famílies havia estat de temps immemorial. I si bé aquests diners mai se li havien reclamat, la Munda no oblidava aquest deute...

La Munda i en Ramon, no hi havia cap dubte que s'estimaven... Però era un amor callat... En Ramon sabia que poca cosa podia oferir i es corsecava per dins, sabent cloure

doncs, ai no teniu res a oposar, din-
tre a uns dies sortirà cap a Barcelo-
na per esperar un vixell.

NARRADOR

I així fou... Però a Barcelona, abans de
fer-se a la mar, hi plaja de fer una visita.

Però abans, indultim un xic el que es re-
feria a aquestes visites...

Justament volia visitar a la Munda, aque-
lla noia que la mare d'en Quim havia ja men-
cionat...

Era una noia molt vistosa i entremuntat-
da, que tenia una vida moruna que, la veritat,
m'ajava el mirall...

El seu pare havia estat advocat i morí
jove... El que no li permeté treure fruita de
la carrera... La mare, no tardant a seguir-lo
i la Munda, molt trèpada en la costura, se-
guí vivint en aquell pis i es defensava com
podia... A cops de molts esforços anava ti-
rant... Només això, tirant...

Des, en els darrers temps, la mare havia
patit i fins en morí, d'una malaltia costosa,
que no sols així tot el que hi havia a la
casa, sinó fins una dinera que arribaren, per
ajudar-los, de les Rodres, ja que l'amistat
entre aquestes dues famílies havia estat de
temps immemorial. I ai bé aquestes diners mai
se li havien reclamats, la Munda no oblidava
aquest deute...

La Munda i en Ramon, no hi havia cap
dubte que s'estimaven... Però era un amor ca-
lós... En Ramon sabia que poca cosa podia
oferir i es correeva per dins, sabent cloure

els llavis amb resignació.

I, potser no se n'hauria anat... Però sabia les intencions que hi havien a Mas Roquer vers la Mundeta, i això sí que no es veia amb cor de presenciar-ho... I cregué millor posar molta terra i mar pel mig.

Així, doncs, a l'arribar a Barcelona no es feu esperar aquesta visita...

Veiem com va anar...

MUNDETA.-I ara, Ramon, tu per aquí?

RAMON.- De temps que volia fer una escapada mes, l'ocasió no es presentava... I ara, com que estic decidit a marxar a l'Amèrica, abans de ferme a la mar, he decidit fer-ho...

NARRADOR

La Mundeta se'l mirà fixament, mentre una llàgrima se li esmunyia per les galtes. En Ramon se n'adonà...

RAMON.- (DEL TOT AFECTAT) Que plores, Mundeta? (AMB DECISSIO) !NO ho vull que ploris! Tant ho sents, que me'n vagis?

MUNDETA.-Si Ramon; és com si de cop i volta em faltés la poca llum que em quedava...

RAMON.- Si tant et pesa, em quedaré...

MUNDETA.- M'és dolorós que te'n vagis, però comprenc que serà molt amarg el quedar-te... En Quim, de temps que em demana per casar-nos. I ara, d'una

ela llavis amb resignació.

I, potser no se n'havia anat... Però
amb les intencions que hi havia a l'ha-
llar, i això sí que no es
veia amb cor de presentar-ho... I crec
millor posar molta terra i mar del mig.

Així, doncs, a l'arribar a Barcelona no
es feu esperar aquesta visita...

Veiem com va anar...

MUNDTA.- I ara, Ramon, tu per què?

RAMON.- De temps que veia fer una escapada
mea, i crec que no es presentava... I
ara, com que estic decidit a marxar
a l'Amèrica, abans de ferme a la
mar, he decidit fer-ho...

NARRADOR

La Múndta se l'hi mirà fixament, mentre
una llàgrima se li escampava per les galtes.
En Ramon se n'adona...

RAMON.- (amb tot afectat) Que piores, Múndta-
ta? (amb decisió) No ho vull que
ploria! Tant ho sento, que me n'va-
ria?

MUNDTA.- Si Ramon, és com si de cop i volta
em faltà la poca llum que em queda-
va...

RAMON.- Si tant et pesa, em quedars...

MUNDTA.- M'és dolent que te'n vagis, però
compreno que serà molt amarg el que
has de fer... En quim, és temps que em
dema per cast-nos. I ara, a'na

manera apremiant... És l'hereu de casa teva i jo els dec diners i favors que fan que un no, se'm quedi a la gorja... La submissió, ara, m'és obligada...

NARRADOR

Tot això ho digué la Mundeta, mirant de sàstenir la mirada... Però es sentia defallir i que els ulls se li enterbolien... Tot era prou eloqüent... Sobraven les paraules, i em Ramon, foll d'amor, l'estrenyè als seus braços... Li besava els ulls, bebent l'agredolç de les llàgrimes... Els llavis... tota la carona...

Mes, la Mundeta no tardà a reaccionar i l'apartà suaument, mentre amb amor, li deia:

MUNDETA.- No, no, Ramon, això per nosaltres és lluny, molt lluny i et prego que, ja que estid disposada al sacrifici, no em desbordis.

RAMON.- És que aquest sacrifici no puc permetre'l, ja que t'estimo amb bogeria, Mundeta...

MUNDETA.- I jo també!... Mes, ara, hem d'oblidar tot això... El destí no és cosa nostra i, qui sap... qui sap, el que Déu pot reservar-nos... Tinguis fe, Ramon, puix jo encara no l'he perdut del tot... I ara, té això!

NARRADOR

Es tragué del coll una medalleta que li donà.

MUNDETA.- És de la Verge Bruna, a la que Déu res nega, quan intercedeix pels que

mentre apremiant... La l'heren de
gans teve i jo els des d'heren i is-
vora que ten que un no, se m'quedi
a la gorta... La admiració, ara,
m'és obligada...

NARRADOR

Tot això no diu la Mundeta, mirant
de sostenir la mirada... Però es sentia de-
fallir i que els nris se li entorbellien...
Tot era prou elocuent... Sobraven les para-
les, i em Ramon, foll d'amor, l'estrenyè als
seus braços... Li besava els nris, de-
mentre ella llorava... Els llavis...
tota la carna...

Mes, la Mundeta no tardà a reaccionar i
l'aparté bruscament, mentre amb amor, li deia:

MUNDETA.- No, no, Ramon, això per nosaltres
és liny, molt liny i et prego que
ja que estis disposada al sacrifici,
no em desbordis.

RAMON.- És que aquest sacrifici no que per-
metre i, ja que t'estimo amb boje-
ria, Mundeta...

MUNDETA.- I jo també!... Mes, ara, hem d'olli-
gar tot això... E i béstí no és cosa
nostre i, qui sap... Qui sap, el que
hem pot reservar-nos... Tinguis fe,
Ramon, que jo encara no l'he perdut
del tot... I ara, té això!

NARRADOR

La trames del coll una medalleta que li
donà.

MUNDETA.- És de la Verge Bruna, e ja que Déu
tes nris, quan intercedeix pels que

saben posar fe en ella.

NARRADOR

En Ramon volia apropar-se-li novament, però ella seguia apartant-lo.

MUNDETA.- No, no, Ramon, qui sap si algun dia ens serà premiat aquest sacrifici!... Aquesta medalleta me la donà la mare un dia que hi anà, perquè em protegís de tot perill, i ara, a qui cal aquesta protecció és a tu... (ALLAR GANT-LI LA MA QUE ELL ESTRENYE FEBROSAMENT) Té, només això, pera ara, puè donar-te.

NARRADOR

En Ramon sortí d'allí tambalejant, amb els ulls orbs a tota llum... !Volia rebel·lar-se!

Però una veu interior el deturava i sentia que, suaument li deia i repetia: "Accepteu aquestes coses, puix Jo, DEU, ESTIC AMB VOSALTRES!"

No tardà en Ramon a Embarcar... La seva mare morí i en Quim quedà sol... Passaren uns anys...

En Ramon no s'havia equivocat en el seu pronòstic: aquells corbs s'hi abocaren tot seguit amb gran feresa...

En Quim, mancat de voluntat, fou una presa fàcil... L'arrossegaren a beure... a jugar, i fins el desmoralitzaren amb dones perdudes.

Mentre tant, ells aprofitaren per fer el paquet...

En Quim, ja del tot anul·lat, es tornà,

gaben poaar te en ella.

NARRADOR

En Ramon volia explicar-se-li novament, pero ella vegia apartant-lo.

MUNDITA... No, no, Ramon, puig sap ai algun dia una sera premiats aquest sacrifici!... Aquesta medalleta me la dona la mare un dia que hi era, perquè em protegia de tot perill, i ara, a qui deli aquesta protecció es a tu... (ALIAN) GALT-IA MA QUE HIL ESTRENYE BERO (SAMANT) Té, només així, pare ets, dug gener-te.

NARRADOR

En Ramon sortí d'allí tambalejant, amb els ulls crabs a tota llum...! Volia rebel·lar-se!

Però una veu interior el deturava i venia que, anantament li deia i repetia: "Accepta aquestes coses, puix jo, DEU, ESTIC AMB VOCALES!"

No tardà en Ramon a embarcar... La seva mare morí i en Guim quedà sol... Passaren uns anys...

En Ramon no a'havia equivocat en el seu pronòstic: aquella corba a'hi subeixerà tot seguit amb gran força...

En Guim, mancat de voluntat, fou una presa fàcil... I'atorressaren a burses... a jugar, i fins el demoralitzaren amb dones perdudes.

Mentre tant, ella apotitzaren per fer el paper...

En Guim, ja del tot anul·lat, es tornà,

esquerp, baroer i fins malparlat.

I així, el Mas començava a ressentir-se'n... Ramats d'ovelles que desapareixien... Vaques que esdevenien menys nombroses... Boscos en els que la destrual no parava de treballar-hi...

I, amb les disbauxes, començaren a fer munt els deutes... Pagarés fallits, que movien procediments judicials... Lletres que ell no recordava haver acceptat... I tantes i tantes coses que indicaven el començament d'un final desastrós...

I, menys mal que això, a en Quim, l' havia distret de casar-se amb la Mundeta...

La salut d'en Quim, no tardà també a ressentir-se'n i, desplomat del tot, se li acabaren les agalles.

Havia esdevingut un ningú, esclau d'aquella gent fastigosa...

I ara, a propòsit, escoltem la magnífica poesia del nostre JOAN RIBAS CARRERAS

L'HEREU ESCAMPA

En Quim del Roquer
es l'Hereu Escampa;
tot va a mal-borràs
d'ençà que hi comanda;
d'ençà que difunts
son pare i sa mare,
ell serva'l timó
del noble heretatge.
Les planes son erms
les hortes són prades,
els joves vinyars

esperar, parcer i fins malpariat.

I així, el dia començava a ressentir-se'n... Ramata d'ovelles que desapareixien... Vagues que esdevinien menys nombroses... Boscos en els que la destrucció no parava de treballar-hi...

I, amb les diableses, començaren a fer tant els deutes... Parades lentes, que molts procediments judicials... Lletres que ell no recordava haver acceptat... I tantes i tantes coses que indicaven el començament d'un final desastrosos...

I, menys mal que això, a en Guim, i ha- via d'instar de casar-se amb la Lluïsa...

La salut d'en Guim, no tardà tampoc a ressentir-se'n i, després del tot, se li escuraren les espatlles.

Avia esdevingut un ningú, esclau d'a- quella gent fastigosa...

I ara, a propòsit, escoltem la manifestació poètica del nostre JOAN RIBAS CARRERAS

L'HEREN ESCAMPA

En Guim del Rodner
es l'Heren Escampa;
tot ve a mal-dorra
d'enge que hi comença;
d'enge que s'infusa
son pare i sa mare,
ell serve i timó
del noble heretage.
Les planes son erms
les hortes son prades,
els joves vinyers

mortes esperances.
La era, en altre temps
de pallers voltada,
trista ha esdevingut,
trista i solitària.
Perduts els pallers
que ahir s'hi aplegaven
!Adéu el trasbals!
!Adéu la ganància!
En Quim és gandul
gandul de cap d'ala;
sos amors, el jaç
el jaç i la vaga.
Bé ho diu sentenciós,
amb sa muda parla,
l'hatuit casal,
estel que s'apaga;
sens curria al pou
sens besties la quadra,
desert el graner
el celler escolant-se...
Company de perduts,
blasfemant s'ufana;
sa boca d'infern
té tuf de cadavre
De sa colla'l nort
devot de les cartes,
amic del bon vi
bescantant avança.
Si tabernejant
tomba la vesprada,
empleya la nit
buydant la butxaca.
Seguint, disolut,
sa via esgarriada,
al Roquer hi plou,
hi plou la desgracia;
que a exemple del cap
tambe'ls moços vaguen,
amb son al matí,
amb mandra a la tarda.
Ni llauren a temps

mortas esperanzas.
 La era, en altre temps
 de pauera volta,
 trista ha esdevingut,
 trista i solitaria.
 Perduda era pauera
 que alir a hi esdevenguer
 !Adon el traspala!
 !Adon la ganancia!
 En aim es ganau
 ganau de cap d'ala;
 nos amors, el ja
 el ja i la vega.
 De ho dia sentencia,
 amb sa munda pena,
 i patit casal,
 estei que a apas;
 sans curia el pou
 sans bestia la guada,
 desert el graner
 el coller escolant-se...
 Company de perduts,
 plaitament a viana;
 sa boca d'infem
 te tur de cadavre
 De sa colla i mort
 devot de les carter,
 amic del bon vi
 bescantant suansa.
 Si tabernament
 tomba la veritade,
 empoys la nit
 pudant la butxa.
 Seguint, disolnt,
 sa via esparlada,
 el poder hi plor,
 hi plor la bestia;
 de a exemple del cap
 tance la meca vergue,
 amb son el mat,
 amb mangia a la tarda.
 i llaren a temps

ni sembren quan passa,
ni poden com cal,
ni menen la casa.
M es, en Quim, per xò,
darrera disbauxes,
!allau rodolant
que al abim devalla!

.....
Nota de tristor
s'esten per la plana;
el càstic del Cel
al hereu escampa.
!Negra realitat!
el Roquer s'embarga!
les hortes, els plans
els vinyars, la casa,
!deutes i pensions
la sogà han trenada!
I a la fi esdevé
del hereu escampa,
un marge per jaç
i'l cel per taulada!

I no tardaren a manar al Mas, més i més,
els deutes que el sentit de propietat i tot
amenaçava anar-se'n en orri.

P erò al poble hi havia un rector vell,
que estimava aquell Mas i seguia amb tot de-
tall aquestes coses, mirant si podia fer qual-
com per salvar el que encara fos salvable.

I, com que en Quim el visitava, un dia
li encarregà que escrivís a en Ramon per que
vingués desseguida.

I així fou... En Ramon aquí, les coses
no li havien anat amallament i amb poc temps
s'havia fet ja amb diners... V ingué desse-
guida.

ni sombran gran passas,
 ni poden com cal,
 ni menen la casa.
 Mes, en Olim, per xò,
 garteres diboxues,
 l'altra robolant!
 que al edim devalla!

 l'ota de tristor
 a' estar per la plans;
 el gasta del cel
 el heren escampa.
 !Magra realitat!
 el houer a' embregar!
 les hortes, els plans
 els vinyars, la casa,
 !dentes i pensions
 la cosa han tremada!
 I a la fi esdevé
 del heren escampa,
 un marge per la
 i' l' cel per taulada!

I no tardaren a manar al Mar, més i més,
 els dutes que el sentit de propietat i tot
 amencava garr-se n en ordi.

E oró al poble hi havia un rector vell,
 que estimava aquell Mar i seguis amb tot de-
 tall aquestes coses, mirant al poble fer qual-
 com per salvar el que encara fos salvable.

I, com que en Olim el visitava, un dia
 li enparlre que escrivia a en Ramon per que
 vingues de seguida.

I així fou... En Ramon aquí, les coses
 no li havien anat gairement i amb poc temps
 a' havia fet ja amb diners... Vinga' gense-
 guida.

Així que desembarcà s'encaminà a casa de la Mundeta, però al pis no hi havia ningú... Però això no l'inquietà i confià que tot seguit ja la trobaria...

Anà a trobar un advocat amic d'ella de la infantesa i aquest fou encarregat que miraria de descapdellar tot aquell embolic...

En Ramon se n'anà al Mas!

Quina tristesa tingué així, que va veure prop d'ell aquell passeig d'àlams, que donaven solemnitat a l'entrada... Res en quedava... !Ni això s'havia salvat!

I anà avançant, fins que un home li sortí al pas... Ell el reconegué seguidament i es disposà a fer cara a aquesta contingència. Era aquell fals amic d'en Quim, al que anomenaven El Corcat, i que, encarant-se-li, li digué:

CORCAT.- Què hi vens a cercar aquí?

RAMON.- Justament mirar si dels corps, que tanta feina han fet, m'ha quedat algun... I, com que crec haver-lo trobat, ja ho veus, miro d'enllestir feina...

NARRADOR

D'un fort revés, el feu trontollar. Al Corcat li llampeguejaven els ulls i es disposava a donar-li el cop... Però passà una cosa imprevista: un gos mesquer se'li aferrà a la cama... Era el gos que fou sempre companyó d'en Ramon i que ara, al reconèixe'l, li donava gran ajuda.

RAMON.- (TOT RIENT) Ja ho veus, encara queda

Així que després a'encaminà a casa de la Marieta, però al dia no hi havia ningú... Però això no l'importava i continuà que tot seguit la trobaria...

Àn a trobar un advocat amic d'ella de la infantesa i aquest fou encarregat que mitja de despendollar tot aquell empedroc...

En Ramon se n'anà al mar!

Quins tristors tingué així que ve venen prop d'ell aquell passatge d'Alama, que donaven solament a l'entrada... Res on donava...! M'hi això a havia alyat!

I anà avançant, fins que un home li sortí al pas... M'hi el reconegué segurament i es disposà a fer cara a aquesta contingència. Era aquell fella amic d'en Quim, el que anomenaven M' Gorcat, i que, encorant-se-li, li diu que:

GORCAT.- Què hi vens a cercar aquí?

RAMON.- Tanquem m'hi el meu cos, que tanta feina han fet, m'ha quedat aigua... I, com que heu-lo trobat, ja ho vens, m'ho d'entestar feina...

NARRADOR

D'un fort revés, el seu frontollet. Al Gorcat li llampolava venen els ulls i es disposava a donar-li el cop... Però passà una cosa imprevista: un cos madurer se li estirà a la cama... Era el cos que fou sempre company d'en Ramon i que ara, el reconeixia, li donava una abraçada.

RAMON.- (TOT RIENT) Ja ho vens, encara queda

aquí qui m'ajuda... Apa, pelut, deixa'l... No el facis malver... Cal que pugui anar al jutjat, a respondre de les trapalleries que porta fetes...

NARRADOR

En Ramon agafà el gos i el calmà... El gos conservava encara un troç de roba entre les dents...

RAMON.- Ara, que aquest troç de roba, me'l quedo com a record... Amb això, ara fes via i no t'entretinguís...

CORCAT.-! ^Maleït, no tardaré a venir per tu!

RAMON.- No crec que a no tardar, t'en quedin ganes!

NARRADOR

Se n'anà el Corcat despòtricant, mentre el gos no es cansava de proçigar festes a en Ramon.

Entrà a la casa... Se la veia mig desmuntada... Passà pel rebedor que tan bé coneixia i entrà a la sala, on hi havia enfonsat en una poltrona, amb posat d'idiota, el seu germà Quim... Aquest el reconegué tot seguit i es posà a plorar amb tot desconsol, sense saber què dir-li...

Seguidament mirà d'asserrenar-se mentre li deia:

QUIM.- Ja ho veus... !Si t'hagués escoltat! Aquells brètols...

RAMON.- Sí, feren el que a ells corresponia, feien de brètols...

de les treballeres que porta fetes...
que pugui anar al jutjat, a respondre
xe i... No el facia mai ver... Cal
adri qui m'ajuda... Apa, pelut, del-

NARRADOR

Les dents...
cos conservava encara un tros de roba entre
En Ramon sabia el gos i el calim... El

RAMON.- Ara, que aquest tros de roba, me l'
prego com a record... Amb això, ara
tes vis i no t'entretindria...

GORGAT.-!-!-! no tardaré a venir per tu!

RAMON.- No crec que a no tardar, t'eu preguin
ganes!

NARRADOR

Ramon.
el gos no es cansava de perseguir fetes a en
Se n'ana el Gorgat despatricant, mentre

per que di-ll...
sa cosa a plorar amb tot desconsol, sense sa-
ma Guim... Aquest el reconegué tot seguit i
una poltrona, amb posat d'idiota, el seu car-
i entrà a la sala, on hi havia enfonstat en
tada... Passà pel rebedor que tan bé coneixia
entrà a la casa... Se la veia mig demona-

Seguiment miré d'assentir-se mentre
ll dels:

GUIM.- La no veus...! Si t'hagués escoltat!
Aquella pretoia...

RAMON.- Si, tenen el que a ella corresponia,
fetes de pretoia...

QUIM.- I, menys mal que encara hi serem a temps... Perquè, per malament que tot vagi, encara queden engrunes... Jo estic tan acabat, que aquestes, a qui serviràn serà per vosaltres... !Ja ho veus, dic a vosaltres! !Fixa-t'hi bé... vosaltres!... Perquè la ^Mundeta no tardarà a arribar... d'ença que va venir, viu a la casa rectoral, convertida en "quartel de defensa" .

NARRADOR

Aquesta no tardà a arribar... La ^Mundeta estava tan emocionada, que no sabia què fer ni què dir...

QUIM.- Apa, dona, avança... Jo estic tan atrapat que no em veig amb ànims d'ajudar-te... I tu, Ramon, què fas parat! No veus que aquesta és la meva paga?

NARRADOR

S'acoblen els enamorats i es miren amb dolcesa, dubtant encara del que passava... Mes, en Quim, insistia...

QUIM.- És una paga que tens ben merescuda... I a veure si enlestiu feina i jo encara hi sóc a temps a veure, i fins a jugar, amb la vostra quitxalla... Perquè jo, traspassats com vaig fer l'altre dia, els meus drets d'hereu, no desitjo ja altra cosa que d'es d'ara, no em quedi ni un polsim d'Hereu i menys encara del mot ESCAMPA.

NARRADOR

Les muntanyes del Montseny són, veient-les des de Barcelona, les més altes de les muntanyes catalanes al seu voltant. Per això és tan comú veure que els dies festius els excursionistes poden anar-hi i tornar el mateix dia.

Els cims del Matagalls, les Agúes, el Turó del Home, els són llocs familiars.

Ara, situarem els fets d'aquesta narració en un mas situat en aquella línia de muntanyes, entre els que també hi ha llinars.

L'ERMITA PROFANADA

Bosc de tupis avets; torrenteres que llenquen d'aigua cristal·lina rius i rierols; prat on els ramats es recreen en la pastura.

Hi ha, doncs, un Mas, voltat de parets gruixudes, ennegrides per les gelades i el temps... És un portal emmarcat per una volta de pedres cinglades; que empenya una porta de fusta carregada de ferramentes i al seu llindar, i al seu davant hi ha l'ampolla, voltada de pedres, troncada en moltes llocs per donar pas a un seguit de camins i caminants que porten de drò a tots els racons de muntanya.

Cairebé tocant a la masia, hi ha una ermita, mig arruïnada, que sols resta aïrosament campanar, desproveït de campanes.

En altre temps, era coneguda fins a molt lluny amb el nom del Roser i en ella esaven plebs i tota mena de records, casaments

QUIM. -- I, menys mal que encara hi serem a
 temps... Perquè, per malament que
 tot vagi, encara queden algunes...
 Jo estic tan acausat, que aquestes
 a qui servirien seria per vosaltres...
 ! a ho veus, die a vosaltres! Fixa-
 t'hi bé... Perquè la
 mandeta no tardarà a arribar... d'en-
 çà que ve venir, viu a la casa recto-
 rial, convertida en "quarter de deten-
 se".

NARRADOR

Aquesta no tardà a arribar... la mande-
 ta estava tan emocionada, que no sabia qué
 fer ni qué dir...

QUIM. -- Aps, dona, avança... Jo estic tan
 atropat que no em veig amb ànima
 d'ajudar-te... I tu, Ramon, que fas
 partit ho veus que aquesta és la me-
 va paga?

NARRADOR

S'acoblava els enamorats i es miren amb
 dolcesa, dubtant encara del que passava...
 Mas, en Quim, instal·lat...

QUIM. -- És una paga que tens ben merecida...
 I a veure al enllà de la teina i jo en-
 ceta hi sóc a temps a veure, i fins
 a jutjar, amb la vostra dutxella...
 Perquè jo, traspasada com veig fer
 l'altre dia, els meus drets d'heren-
 cia, no em queda ni un polsim d'heren-
 cia, i menys encara del mot ESCAMPA.

L'ERMITE A PROTEANADA

NARRADOR

Les muntanyes del Montseny són, pels barcelonins, les més altes de les que estan al seu abast. Per això és tan conegut, ja que els dies festius els excursionistes poden anar-hi i tornar el mateix dia.

Els cims del Matagalls, les Agudes, el Turó del Home, els són llocs familiars.

Ara, situarem els fets d'aquesta narració en un mas situat en aquells llocs feréstecs, entre els que també hi han planúries plenes de verdor que semblen talment, amb sa esplèndida vegetació, troços del Paradís, salvats quan es produí la recriminació divina.

Boscós de tupis avets; torrenteres que llencen dolls d'aigua cristallina risques avall; prats on els ramats es recreen en la pastura.

Hi ha, doncs, un Mas, voltat de parets groixudes, ennegrides per les gelades i el temps... Té un portal enmarcat per una volta de pedres cisellades, que empresona una porta de fusta carregada de ferramentes d'aire llegendari, i al seu davant hi ha l'amplàera, voltada de pedrissos, trencada en molts llocs per donar pas a un seguit de camins i caminets que porten de dret a tots els racons de muntanya.

Gairebé tocant a la masia, hi ha una ermita, mig enrunada, que sols mostra aïros el campanar, desproveït de campanes.

En altre temps, era coneguda fins de molt lluny amb el nom del Roser i en ella estaven plasmats bon munt de records, casaments

NARRADOR

Los muntanyes del Montseny són, pels
parcejonins, les més altes de les que estan
al seu voltant. Per això és tan conegut, ja
que els dies festius els excursionistes po-
den anar-hi i tornar el mateix dia.

Als aïms del Matagorda, les Agudes, el
Turó del Home, els són llocs familiars.

Ara, situarem els fets a aquesta muntanya
que en un moment en aquella lloc ferà
faca, entre els que també hi han plantat
plantes de verdor que semblen tallant, amb sa
esplèndida vegetació, troços del Pradís, así-
vats quan es produí la reanimació divina.

Boscos de tals avets; torrençeres que
llencen bolis d'aigua cristal·lina riuades
avall; prats on els ramats es recreen en la
pastura.

Hi ha, doncs, un Mas, voltat de parats
groixats, anegats per les gelades i el
temps... És un portal emmarcat per una voi-
ta de pedres aïllades, que emportava una
porta de fusta carregada de ferramentes d'el-
re llegendaris, i al seu davant hi ha l'ampia
era, voltada de pedres, trencada en molts
llocs per donar pas a un seguit de camins i
caminitos que porten de brèt a tota els ra-
cons de muntanya.

Guirredè tocant a la muntia, hi ha una er-
mita, mig enterrada, que sols mostra aires el
campar, desproveït de campanes.

En altre temps, era coneguda fins de
molt lluny amb el nom del Roser i en ella es-
teven plantats bon punt de records, essaments

enterraments i batejos, no sols de pobladors del mas, sinó fins d'altres devots llunyans que hi anaven molt sovint a respirar pau i repos.

Però ara, l'ermita no tenia res de cosa devota; tot respirava abandó, sense cap simbolisme cristià... Era sols un munt de murs plens de molsa, eures, i esbarzers... Actualment era utilitzat com refugi de bestiar quan aquest, sorpres per tempestes, busca cava aixopluc.

Tot respirava l'absència total d'idea religiosa en els actuals amos del mas, on destacava l'hereu, home aspre i selvàtic, malparlat i endimoniat, el que feia que tots els que s'hi atancaven, ho fessin sols amb recel i rancor mal comprimit.

La pressa de possessió d'aquest hereu coincidí amb la mort de la seva mare, dona virtuosa que feia el que podia per contenir els arrebatats d'aquell mal rebrot i mirava d'emparar a un fadrí extern, anomenat Benet, que era el revés de la medalla d'aquest germà beneficiat per haver estat el primer en arribar.

Morta la mare, el germà petit no volgué seguir vivint en el Mas i com que de temps sentia la crida de Déu, decidí ingressar al Seminari i així ho digué al seu germà.

BENET.- Escolta, Ton... Tu ja saps que de temps em crida el sacerdocí.

TON.- Déu ser allò que s'en diu fer-se capellà...

BENET.- !Això mateix!... Mes, per ser més

entraments i batentes, no sols de pobladors
del mar, sino fins a altres devots llunyans
que hi anaven molt sovint a respirar pau i
repos.

Pero ara, i crimita no tanta res de co-
sa devota; tot respirava sbandó, sense cap
simbolisme cristià... Era sola un munt de
murs plans de moltes, curtes, i esparzeres...
Actualment era utilitzat com refugi de pes-
tifer quan aquest, sorpresos per tempestes, bus-
cava aixopluc.

Tot respirava l'absència total d'idea
religiosa en els actuals amos del mar, on
destacava i heren, home sagre i salvatge,
militar i endimoniat; el que feia que tota
els que a hi estaven, no fossin sols amb
recel i temor mal comprimit.

La premsa de passassió d'aquest heren
coincidi amb la mort de la seva mare, dona
virtuosa que feia el que podia per contentar
els capricis d'aquell mal rebrot i mirava
d'empassar a un tabut extern, anomenat Benet,
que era el revers de la medalla d'aquest ger-
mà beneficiat per haver estat el primer en
arribar.

Morta la mare, el germà petit no volgué
seguir vivint en el mar i com que de temps
sentia la orda de Déu, decidí ingressar al
Seminari i així ho digué al seu germà.

BENET.- Macolts, Ton... Tu ja saps que de
temps em orda el sacerdot.

TON.- Déu ser alló que s'on dir-se en-
pellá...

BENET.- Aixó mateix... Mas, per ser més

concret, és posar-se al sevei de Déu.

TON.- Vaja... canviar d'amor i escollir-ne un que no et remugui, com jo... i com que Déu mai l'ha vist ningú...

BENET.- No se'l veu, mes, acusem en l'esperit constantment la seva presència...

TON.- Mes, com que no és de carn i ossos com jo, es fa més fàcil acostumar-lo, ja que té menys exigències.

BENET.- Mira, Ton, res de discutir. Ja sé que ets difícil de convèncer... quan t'afertes a certes coses i discutint em veig obligat a encaixar, vulgui o no, coses que per mi són ofensa a lo per mi més sagrat... Fins ara, Ton, tot ha anat bé i creus que això és natural... Però el temps dirà si això durarà molt o si aquest, del quan vols prescindir, el dia menys pensat faci acte de presència i tot canviï.

TON.- Sóc més desconfiat que les serps i com que no em fio ni de la camisa que porto, difícil li serà ficar-se en la meva vida... Amb això, no em facis riure amb prevencions que considero del tot fora de temps... I ara que tu seràs fora, no t'estranyi que de l'ermita, que és per mi una obra morta, en tregui profit fent-ne el refugi de bestiar que em manca tenir...

BENET.- Mes, és un lloc sagrat i amb aquestes coses no hi juguis... Podria algun dia pesar-te...

TON.- !Trifulques! !Només trifulques!... Com prendràs que tenint un corraï fet no

conçut, ès pover-as al savel de D èn.

TON. -- Veja... enviar d' amor i escollir-me un que no et temguis, com Jo... i com que Dèn mai i ha vist ningun...

BENET. -- No se i ven, mes, acahem en l'esperit constantment la seva preséncia...

TON. -- Mes, com que no és de carn i osso, com Jo, es fa més fàcil acceptar-lo, ja que té menys exigéncies.

BENET. -- Mira, Ton, res de discutir. Ja se que ets difícil de convèncer... quan t'afertes a certes coses i discutint em veig obligat a encasillar, vulgar o no, coses que per mi són ornes a lo per mi més sagrats... Mira ara, Ton, tot ha anat bé i creua que això és natural... Però el temps dirà si això és rar o molt o si aquest, del qual vols prescindir, et dia menys pensant fàcil acte de preséncia i tot canvi.

TON. -- Sóc més desconfiat que les serps i com que no em fio ni de la camisa que porto, difícil li serà ficar-se en la meua vida... Amb això, no em fàcia riure amb prevencions que considero del tot fora de temps... I ara que tu se- rás fora, no t'estranyis que de l'ar- mata, que és per mi una cosa morta, en tregui profit tant-ne el veuigi de bestiar que em manca tenir...

BENET. -- Mes, ès un lloc sagrat i amb aquestes coses no hi juguis... Fòria algun dia pensar-te...

TON. -- Tristíssim! Només tristíssim!... Com prencipes que tenint un corret fet no

BENET.- em gastaré diners per fer-ne un altre.

BENET.- Per la mort de Déu, Ton, l'ermita mai ha de convertir-se en corral... El respecte a la fe dels nostres avant-passats que tan la veneraven, el record de la nostra mare que tant hi anava a resar, tot això és prou imperatiu per que desisteixis de fer-ho. A més, no és ben nostra... els romeus hi venen sovint a pregar...

TON.- A fer arrossos, deus voler dir... Pel que es veu, als tecs, quan convé, se'ls pot canviar el nom...

BENET.- Mira, Ton, ja saps que sempre he estat molt moderat en demanar-te res... Mes, això de l'ermita, la veritat, em pesa. Creu-me, Ton, seria millor que la conservessis; fa tants anys que té records per tots... Allí es casaren els nostres pares i forem nosaltres batejats. I, crec, francament, que una profanació així...

TON.- Vaja, ja surt el meticulós... Jo no estic per ranciases d'aquesta mena... I comprendràs, Benet, que ara que veig el convenient que em seria un local, on recollir el bestiar en maltemps, tenint-ne un com aquest, no em gastaré xulius fent-ne un altre.

BENET.- És un lloc sagrat!

TON.- I què és això?

BENET.- Un lloc on Déu hi mora...

TON.- Doncs, jo, aquest, el desahucio...

em gastatê dîners per fer-ne un al-
tre.

BENNET. -- Per la mort de Dêu, Tom, l'ermite mal
ha de convertir-se en cortês... El
respecte a la fe dels nostres avant-
passats que tan la veneraven, el record
de la nostra mare que tant hi havia a
ressar, tot això és prou imperatiu per
que existeixia de fer-ho. A més, no
és ben nostre... els romans hi venen
sovint a preser...

TOM. -- A fer atencions, deus voler dir... Per
que es veu, els seus, gran conve, se la
pot canviar el nom...

BENNET. -- Mirs, Tom, ja sap que sempre he estat
molt modest en demanar-te res... Més,
això de l'ermite, la veritat, em pesa.
Grum-me, Tom, seria millor que la con-
servessis; ja tanta anys que t'he recordat
per tota... Allí es casaren els nos-
tres pares i forem nosaltres detejats.
I, crec, trancament, que una profana-
ció així...

TOM. -- Vaja, ja avit el metjor... Jo no
estic per renúnciar a aquesta mena...
I comprendria, Bennet, que sis que veig
el convenient que em aris un local,
on recollir el bestiar en mal temps,
tenir-ne un com agraç, no em gastat-
re xalins tant-ne un síme.

BENNET. -- És un lloc agraç!

TOM. -- I què és això?

BENNET. -- Un lloc on Dêu hi mora...

TOM. -- Doncs, jo; agraç, el desanulo...

- BENET.- Però, Quim, et sento i no ho crec, que t'hagis tornat tan descregut... Tu desafies a Déu i Déu és bo, però això passa de ratlla.
- TON.- Ja t'he dit al començar que no em facis riure. I ara, et dic més: que em fas riure del tot. A més jo no m'oposo pas a que tu et facis capellà, doncs així a mi em deixes en pau i que jo faci el que vulgui de les meves coses. Tot això que anomenes, per a mi només son bestieses i ara, val més que canviem de full... Si necessites diners, ho dius i te'ls donaré...
- BENET.- No, Quim, allí on vaig, amb el poc que tinc me'n sobren... Els que seguim a Déu, no en necessitem de diners perquè Ell, ja es cuida de nosaltres. Però, abans d'anar-me'n, no t'enfadis, mes, crec convenient de fer-te una advertència... !No t'oblidis de reparar el de la Teresa i el teu fill!... Seria millor que reparessis aquesta rellicada...
- TON.- I, com? Diners ja n'hi he ofert un munt de vegades i no els ha volgut...
- BENET.- Perquè el lògic és legalitzar la situació, casant-t'hi!
- TON.- Casar-me jo? !I potser que encara t'ancarregués a tu que mé'l posesis aquest dogall!... !Solter sóc i solter penso seguir! !A mi no hi ha qui m'atrapí!... !Solter sóc i solter moriré! !A mi, no hi ha qui em fer-m'hi!... I ara, prou, no voldria que m'alterés i tinguéssim una mala despedida... I sapigues que si

BENET. -- Però, Quim, et sento i no ho crec,
que t'hasia tornat tan desorientat...
La gaselles a l'èr i Dèn ès no, però
això passa de xetia.

TON. -- Ja t'he dit al començar que no em fa-
cia riure. I ara, et dic més: que em
fas riure del tot. A més jo no m'opo-
so pas a que tu et facis capella, doncs
així a mi em deixes en pau i que jo
faci el que vulgut de les meves coses.
Tot això que anomenes, per a mi només
son bestieses i ara, ve'l més que can-
viem de full... Si necessites diners,
ho dius i te'ls donaré...

BENET. -- No, Quim, així on veis, amb el poc
que tinc me'n souren... Més que ac-
quiesc a Dèn, no em necessitem de diners
perquè MII, ja es cuida de nosaltres.
Però, sense d'amar-me'n, no t'entendis,
més, crec convenient de fer-te una ad-
vertencia... No t'oblidis de reparar
el de la torxa i el teu fill!... Se-
ria millor que reparassis aquesta re-
lliscada...

TON. -- I, com? Diners ja n'hi he ofert un
munt de vegades i no els he volgut...

BENET. -- Perquè el lótic és legalitzar la ad-
tenció, essant-t'hi!

TON. -- Casar-me jo? I potser que encara
t'encarregues a tu que me'ls poses-
sis aquest d'ocell!...! Solter sóc i
solter penso seguir! A mi no hi ha
qui m'estrapi!...! Solter sóc i sol-
ter moriré! A mi, no hi ha qui em
fer-m'hi!... I ara, quon, no vol-
bris que m'alterés i tinguessim una
mala despedida... I sapigués que si

et desvies de la casa pairal, ho fas per pròpia iniciativa, ja que per la meva part, si un altre dia canvies de parer i tornes, trobaràs encara les portes obertes...

BENET.- Jo t'agraeixo l'ofèriment i només desitjo que Déu, en el que tu no creus, i jo sí, no et deixi...

TON.- I jo, encara que no combrego amb rodes de molí, accepto aquesta despedida, perquè hi veig bona intenció.

NARRADOR

En Benet sortí del Mas amb ulls plorosos i al creuar un cimbal proper, encara es girà a contemplar emocionat, tot el que deixava, que guardava per ell tants records, bons i dolents.

Després, amb decissió començà a caminar, per arribar el més aviat possible al Seminari.

En Quim des d'aquell dia es llençà més que mai per la funesta pendent... I, és clar, el Mas començà a ressentir-se'n.

Però un dia arribà una carta d'aquella Teresa: "T'escric, encara que em costi fer-ho... Estic tan desenganyada de tu!... Però estic ma halta, molt malalta... No crec que la mort tar di a venir... No temo la mort, però sí el de sempar en que quedara en ordi... Que serà d'ell si em moro?... !És també vida teva!... Si es pogués internar en un col·legi... A més, si el rè cone guessis, al menys un altre dia no et malairia... Jo se temps t'he perdonat, mes, fes-ho per ell, sols per ell..."

A l primer moment, en Ton es revoltà i si s'hagués deixat portar per un primer im-

et devies de la casa patris, no fas
per propis iniciatives, ja que per la
meva part, si un altre dia canvies
de parer i tornes, trobaràs encara
les portes obertes...

BENET. -- Jo t'agraïixo i oferiment i només de-
sijo que t'eu, en el que tu no creus,
i jo sí, no et deixi...

TON. -- I jo, encara que no comparego amb to-
tes de molt, accepto aquesta despedi-
da, perquè hi veig bona intenció.

NARRADOR

En Benet sortí del Mas amb una plorosa
i el creuar un animal proper, encara es girà
contemplar emocionalment, tot el que deixava, que
guardava per ell tanta recorda, com i dolenta.

Després, amb deslació començà a caminar,
per arribar el més aviat possible al Seminari.

En Quim des d'aquell dia es llient més
que mai per la timentuda pendent... I, en clar,
el Mas començà a ressentir-se'n.

Pero un dia arribà una carta d'aquella
Teresa: "T'escric, encara que em costi fer-ho...
Estic tan desorganitzada de tu!... Però estic ma-
lalta, molt malalta... "o crec que la mort ja
és a venir... No t'enganyis, però sí el de-
sapment en que quedava en "ordi... Que seria
d'ell si em moro?...! És també vida teva!...
Si es pogués internar en un col·legi... A més,
si el reconeguessis, el meu un altre dia no
et malaltaria... Jo se temps t'he perdonat, mes,
fes-ho per ell, sola per ell..."

A l primer moment, en Ton es revolté i
si a hagués deixat portar per un primer in-

puls, li hauria contestat que el portés a un hospici... Pero reflexionà... El millor era encarregar-lo al seu germà Benet. A ell no li seria cap estorb cuidar-se'n...

Va escriure a en Benet i aquest, en comptes de contestar, es personà al Mas... !Ja era sacerdot!

BENET.-Ja veus, Ton, que he vingut desseguida. No es tracta sols d'un nebot, sinó d'un cas de consciència...

TON.- Jo t'ho agraeixo, perquè coses així m'a tabalen... Veuràs, cada dia estic més fluix de bossa i tu podràs més que jo, amb influència, fer-lo entrar en algun lloc d'aquests onres es paga.

BENET.-Tan baix has arribat, Ton, que aquest noi res et digui i el tractis com un paquet que et fa nosa?... És sang teva!

TON.- Si, veuràs, fou un descuit que vaig tenir... Bé prou me'n dolc.

NARRADOR

A en Benet li costà contenir-se davant de tanta maldat o inconsciència... Però cregué millor contenir-se...

BENET.-Ja que tu t'oblides de coses que no hauries d'oblidar-te, no em queda altre remei que pensar-ho jo com a oncle que li sóc. Però, per fer-ho, el que sí t'imposo és el reconeixement per part teva d'ell com a fill.

TON.- Això és acatar obligacions i tu prou

puia, li hauria contentat que el portés a un hospital... Però reflexionant... El millor era encerrar-la al seu germà Benet. A ell no li seria cap estorb cuidar-se'n...

Va escriure a en Benet i aquest, en comptes de contestar, es personà al Mas...! Ja era acordat!

BENET.-Ja veus, Ton, que he vingut desassabada. No es tracta sola d'un rebot, sino d'un cas de consciència...

TON.-Jo t'ho advertixo, perquè coses així m'és tabalen... Veritat, cada dia estic més fínic de passa i tu podria més que jo, amb influència, fer-lo entrar en algun lloc d'aprestats onus en para.

BENET.-Tan baix has arribat, Ton, que aquest noi res et digni i el tractis com un paguet que et fa por?... Ja sans te-va!

TON.-Si, veritat, fou un desgraciat que vingés a dir... Bé prou me'n doler.

NARRADOR

A en Benet li castà contentis-se davant de tanta malicia i inconsciència... Però que més millor contentis-se...

BENET.-Ja que tu t'oblides de coses que no hauries d'oblidar-te, no em queda altre remei que penjar-te com a oncle que li sóc. Però, Ton, fer-ho, el que et t'impone és el reconeixement per part seva d'ell com a fill.

TON.- Això és estar obligatona i tu prou

saps que sempre he mirat de desafu-
gir-me'n de coses que em lliguin...

BENET.-Torno a repetir-te que es tracta d'un
fill teu!

TON.- Bé prou em dol un fill natural, mes,
amb tot, el reconeixeré... Deixo a la
teva mà el que això no em sigui gravós.

NARRADOR

Al poc temps arribà la notícia de que la
Teresa havia mort i el noi fou internat en un
col·legi... Després de molts précs, en Ton ca-
da trimestre enviava una quantitat per sufr-
gar les despeses.

En Jordi tenia ja quinze anys... Era un
mossetó fornit i molt entenimentat i estudiós
i no tardà l'oncle a posar-li molt afecte.

Mentre, en Ton cada dia s'embrutia més...
Joc, dones, males companies i ara ja no tenia
esscrúpols en barrejar-se amb gent de mal viu-
re,; per això en Benet no li parlava mai del
noi... Comprenia que era millor fer-ho així.

El noi s'anava fent gran...

Un dia fou cridat a corre-cuita l'oncle
Benet al Mas... Com que en Ton tenia tan mal
caràcter, barrejat amb gent de mal viure tin-
gueren una baralla i quedà molt mal parat...
Fou una baralla en la que ell rebé una forta
trompada... El varen curar i tot seguit, dada
la gravetat en que es trobava, el portaren a
un hospital i miraren d'intervenir-lo...

El diagnòstic fou que tenia el pulmó les-
sionat i que era difícil que pogués sortir-ne
bé.

gira-me a de cosas que em illaquin...
saga que sempre he mirat de desali-

BEAT. --Torno a repetir-te que es tracto d'un
fill teu!

TON. -- Bé pro en dol un fill natural, mas
amb tot, el reconeixere... Deixo a la
teve má el que això no em sigui gravos.

NARRADOR

Al poc temps arribé la notícia de que la
Teresa havia mort i el noi fou interinat en un
col·legi... Després de molta praca, en Ton es
de trimestre enviava una quantitat per anir-
gar les despeses.

En Jordi tenia ja quinze anys... Era un
moçote forat i molt entenenent i estudiós
i no tardé l'oncle a posar-li molt afecció.

Mentre, en Ton cada dia a'embrutis més...
loc, bones, males companyies i era ja no tenia
escolars en parlar-se amb gent de mal vi-
re; per això en Benet no li parlava mai del
noi... Comprenia que era millor fer-ho així.

El noi a'anya tant gran...

Un dia fou cridat a corte-geira l'oncle
Benet al mas... Com que en Ton tenia tan mal
caràcter, parlat amb gent de mal viure tin-
gueren una paralia i quedá molt mal parlat...
En una paralia en la que ell rebé una forta
trampada... El venen curar i tot seguit, d'aba
la gravetat en que es trobava, el portaren a
un hospital i miraren d'intervenir-lo...

El diagnòstic fou que tenia el pulmó les-
sionat i que era difícil que pogués sortir-ne
dè.

En Benet tot seguit hi anà i veient-lo així, sentí verdadera llàstima, i mirava per tots els mitjans que procurés posar-se bé amb Déu i fes bons propòsits i millors fets.

Mes, per ara no en treia cap profit!

Els metges prevenien una convalecència llarga i el convenient de que disposés de bons aires i fou convingut el seu trasllat al mas.

L'oncle Benet que era el pare pedaç de tot, mirà de trobar qui el cuidés i finalment aconseguí que ho fes una dona vella del proper poble, que a costa de molts diners, el servia remugant sempre entre dents.

Un dia en Benet anà a veure'l...

TON.- !Hola, ocell de mal pas! Em plauria que per venir a veure'm et traguéssis la sotana... Crida a la mort i amb aquesta encara no m'avinc a tenir-hi tractes.

BENET.- Tens sort Ton que, quan convé, sé ser sort i mut.

TON.- !Doncs ja t'ho diré més fort!

BENET.- No cal, no cal... Val més que estalviis la veu. No veus que cridar així et dona fatiga? Vinc per donar-te una notícia que crec que et plaurà. El senyor Bisbe, m'ha nomenat coadjutor de l'església del poble. De manera que ara estarem més prop l'un de l'altre... Només una cosa em fa pensar...

TON.- Quina és?

BENET.- Veuràs, estic acostumat, els dies fes-

En Baret tot seguit hi anà i veient-lo així, senti verbadura llastima, i mirava per tots els mitjans que pogués passar-se bé amb feu i tes bones propòsits i millora feta.

Man, per ara no en treia cap profit!

Els metges prevenien una convalescència llarga i el convenient de que disposés de bones aires i tot convingut el seu treball el mas.

L'oncle Baret que era el pare pedaç de tot, mirà de trobar qui el cuidés i finalment aconseguí que ho fes una dona vella del pro- per poble, que a costa de molta dinera, el ser- via remugant sempre entre dents.

Un dia en Baret anà a veure'l...

TON. - !Hola, coll de mal pas! Em plauria que per venir a veure'm et fragués la setmana... Crida a la mort i amb aquesta energia no m'aving a tenir-hi tractes.

BARET. - Tera sort Ton que, quan convè, se ser sort i mit.

TON. - !Doncs ja t'ho diré més fort!

BARET. - No cal, no cal... Val més que estal- vitz la veu, no vens que cridar així et dona fatiga. Vins per demar-te una no- tiola que etce que et plaurà. El senyor Blabe, m'ha nomenat codjutor de l'es- glésia del poble, de manera que ara es- taran més prop i un de l'altre... Només una cosa em fa pensar...

TON. - Anira és?

BARET. - Veritat, estic acostumat, els dies les-

tius a convidar en Jordi i aquesta proximitat pot crear una situació violenta.

TON.- Això sí, que, la veritat, no m'agrada... M'estimo més tenir-lo lluny...

BENET.- Que equivocat estàs, Ton... Si coneguessis el teu fill, estic segur que per molt que et resistissis, acabaries per voler-lo estimar-lo... Mai t'ho havia dit, però ha sortit un noi com pocs n'hi han... Estudiós, simpàtic i molt creient i intel.ligent... Mira si ho és d'intel.ligent que ara ha guanyat una beca per alts estudis científics.

TON.- A què es dedica?

BENET.- Vol ser enginyer agrícola i per ara, porta camí de ser-ho... S'ha empassat com si res, el peritatge i ara pensa anar-se'n a Madrid per fer-se enginyer.

TON.- En parleu de mi?

BENET.- Veuràs, com que sap tot l'ocorregut, se'n desafuig...

TON.- Porta el meu nom...

BENET.- Però ell sap com el feres aquest reconeixement i no te'n sent grat...

TON.- Es veu que puja orgullós, com la mare...

BENET.- No, no; ni ell ni la mare tingueren res d'orgullosos, el que tingé ella i té ell, és molta personalitat i dignitat. Serà tot un savi aquest noi, Ton i jo estic molt orgullós d'un nebot així.

lins a conviudar en Jordi i aquests proximitats pot crear una situació violenta.

TON. -- Això és que, la veritat, no m'agrada... M'estimo més tenir-lo lluny...

BENNET. -- Que equivocat estar, Ton... Si coneixessis el teu fill, estaria segur que per molt que et resistissis, acabaries per voler-lo estimar-lo... Mai t'ho hauria dit, però ha sortit un noi com pots a mi han... Estudia, atipic i molt creient i intel·ligent... M'ira si ho és d'intel·ligent que era ha guanyat una beca per afe estudiar a entitat.

TON. -- A què es dedica?

BENNET. -- Vol ser enginyer agrícola i per això porta camí de ser-ho... S'ha embarcat com a noi, el parlatge i ara pensa anar-se'n a Madrid per fer-se enginyer.

TON. -- En parlar de mi?

BENNET. -- Veritat, com que sap tot i correput, se'n desentia...

TON. -- Porta el meu nom...

BENNET. -- Però ell sap com el feres aguant re-coneixement i no té a sent grat...

TON. -- És veu que puja orgullós, com la me-

BENNET. -- No, no; ni ell ni la mare tingueren res d'orgullós, el que tingé ella i té ell, és molta personalitat i dignitat. Serà tot un avui aguant noi, Ton i jo entre molt orgullós d'un aspecte així.

TON.- Veuràs, pots comprendre que tenir-lo tan prop...

BENET.-Sí, és clar, et serà violent... Mes, aquesta violència, res ha fet ell per què existeixi.

TON.- Bé, bé; tot s'arreglarà si ell afluixa!

BENET.-Ho veig difícil; és a tu a qui toca afluixar si vols arribar a bon terme.

TON.- Sí que n'és de "farruco" aquest noi! J' sapo que jo no les temo a les fiesretes...

BENET.-Creu-me, si vols arribar a bon fi, és millor que de moment deixis a aquest noi en pau...

TON.- !En pau!... !En pau!... És un fill meu i això vol dir obediència.

BENET.-Deixa'm que somrigui!... I ara, adéu, Ton i no t'oblidis del que et porto dit... Ets tu, sols tu, qui ha de posar la passarel·la.

NARRADOR

Veritablement, aquest noi tan entenimentat era rígit com una barra de ferro freda.

Des d'aquell dia, en Ton es donà compte que, amb aquest noi, li arribaven les tornes de les malifetes que tant havia prodigat a la Teresa i a ell.

El noi frisava ara els vint anys...!Quin goig que feia!

Ell, mirant-sel de lluny, sentia impul-

TON. -- Veux-tu, pots comprendre que sentir-lo
est trop...

BENNET. -- Si, es clar, et sera violent... Mes,
agreste violencia, res ha fet ell per
que existeixi.

TON. -- He, he; tot a'apagat si ell existia!

BENNET. -- No veig diferencis; es a tu a qui toca
existir si vols arribar a bon terme.

TON. -- Si que n'és de "ferroc" agrest noi!
I sap que jo no les tenc a les lle-
retes...

BENNET. -- Gran-me, si vols arribar a bon fi, es
millor que de moment deixis a agrest
noi en pau...

TON. -- Un pau!... Un pau!... Es un fill meu
i això vol dir obediencia.

BENNET. -- Deixa'm que somrigui!... I ara, ara,
Ton i no t'oblidis del que et porto
dit... Ara tu, sola tu, qui ha de po-
sar la passarel.la.

NARRADOR

Veritablement, aquest noi tan entenen-
tat era rígid com una barra de ferro freda.

Des d'aquell dia, en Ton es donà compte
que, amb aquest noi, li arribaven les formes
de les realitats que tant havia produït a
la Terra i a ell.

El noi tristava ara els vint anys...! Quin
goig que tals!

Ell, mirant-se de lluny, sentia impu-

sos d'atançar-se-li i, entonant el "mea culpa", mirar que s'oblidés de tot el passat... Però l'orgull encara no li ho permetia.

Es creuaven i ell veia que el saludava com a un conegut de vista i res més... I el que més l'indignava era saber que es feia dir J.A. Renteria... I aquesta A. era el seu propi nom d'Abrera que, per lo vist, aquell noi detestava.

En Ton a això no s'hi avenia gens i un dia envia a buscar al seu germà sacerdot.

Veiem com va anar...

TON.- Això, Benet, és fer-me engolir bilis sense cap contemplació i jo estic a punt de saltar com una llisera... Amb això, diga'm, que haig de fer? És necessari que això s'esbandeixi com més aviat millor.

BENET.- De moment ho feig difícil... Són situacions creades de tant temps... D'un moment a l'altre espera retornar de Madrid amb el títol d'enginyer a la butxaca... Ha guanyat fins el premi extraordinari i retorna ple de lloances...

TON.- Només falta això. I jo, que sóc el pare, postergat en tot.

NARRADOR

En Benet comprenia que el millor era fer els possibles per que s'oblidés d'aquell passat pesarós i en Jordi ocupés el lloc que li corresponia com a futur hereu de tot... Però també comprenia que convenia fer-li guarar això a en Ton.

Ell, amb molta trassa, anà planejant la

...entant de "mes ou-
pas", m'arrivant que a'coller de tot el passat...
Però l'orgull encara no li ho permetia.

En creuava i ell veia que el semblava
com a un conegut de vista i res més... I el
que més l'indignava era saber que es feia dir
J.A. Benet... I aquesta A. era el seu pro-
pi nom d'Abel que, per lo vist, aquell noi
destrava.

En tot a això no s'hi avenia gens i un
dia envia a buscar al seu germà accidentat.

Veiam com ve anar...

Tom. -- Això, Benet, és fer-me engolir bolla
sense cap contemplació i jo estic a
punt de sortir com una lliscera... Amb
això, això, que heig de fer? He nec-
cessari que això s'acabessi com més
avist millor.

Benet. -- De moment no veig dilema... Són si-
tuacions extremes de tant temps... D'un
moment a l'altre sapera retornar de
Madrid amb el títol d'enginyer a la but-
xaca... He guanyat fins el premi extraor-
dinari i retornar ple de lloances...

Tom. -- Només falta això. I jo, que sóc el pa-
re, portarà en tot.

NARRADOR

En Benet comprenia que el millor era fer
els possibles per que a'coller de aquell pas-
sat passés i en l'ordí cercar el lloc que li
correspondia com a futur heren de tot... Però
també comprenia que convenia fer-li entrar a-
ixò a en Tom.

Ell, amb molta tristesa, ens planteja la

cosa i així s'establí una treva en la que pare i fill començaren a veure's i a parlar-se i seguidament vingueren concessions per part d'en Ton.

L'ermita fou reconstruïda i s'inaugurà amb una missa solemne per als difunts del Mas.

Abans foren traslladades les despulles de la Teresa, des del cementiri de Barcelona al que hi havia adossat a l'ermita.

I fins un dia en Ton i el seu fill anaren a fer-hi una ofrena de flors.

I després, en Jordi, que era molt bon noi abraçà al seu pare i des d'aquell dia ja no s'esmentà més el passat.

En Jordi fou en JORDI ABRERA RENTERIA, l'enginyer llaureat agrícola i a més l'hereu d'aquell mas per dret propi.

I al cap d'uns anys en Ton deixà aquest món... I ho feu penedit i cristianament i sabent que la misericòrdia de Déu arriba quan un se'n fa mereixedor...

I així acaba aquesta narració en la que es posa en clar que els humils moltes vegades creixen i llavors passen a ser bona lliçó pels que s'hnan complagut a humillar-los.

Això és el que feu aquell noi desvalgut, que s'anomenà sempre més amb tot respecte, Jordi Abrera Renteria, Enginyer de camins, canals i ports i hereu d'aquell gran mas.

coses i així s'establí una treva en la que pa-
re i fill començaren a veure a i a parlar-se
i seguidament vingueren conversacions per part
d'en Ton.

L'ermita fou reconstruïda i a l'indianisme
amb una missa solenne per els difunts del lloc.

Abans foren treballades les despulles de
la Teresa, des del cementiri de Barcelona a
que hi havia abansat a l'ermita.

I fins un dia en Ton i el seu fill anaren
a fer-hi una ofrena de flors.

I després, en Jordi, que era molt bon noi
apareix al seu pare i des d'aquell dia ja no
s'ha tornat més el passat.

En Jordi fou en Jordi ARRENA JERONIMA,
l'enginyer il·lustrat agrícola i a més l'heretge
d'aquell man per dret propi.

I al cap d'una anya en Ton deixà aquest
nom... I no feu penedís i cristianament i as-
sent que la misericòrdia de Déu arriba quan
un se n'ha mereixedor...

I així sobre aquesta narració en la que
es posa en clar que els humils moltes vegades
craxen i llavors passen a ser bons fills dels
que s'han complaent a humillar-los.

Així és el que feu aquell noi desviant,
que a l'anomenat sempre més amb tot respecte,
el Abterre l'enterrà, Enginyer de camins, canals
i ports i heretge d'aquell gran man.

FARRADOR

A la província de Lleida és on sempre
podem trobar els arbres fruiters i els camps
de blat, civada i ordi, s'agracien amb les
aigües, vivificades per l'aigua de rius pro-
vinents de les altures catalanes que d'una
manera difusa, ens veuen a la llunyania.

Esparcits aquí i allà, hi ha un mont de
pobles agrícoles, i en algun s'hi veuen tam-
bé algunes remanses, iniciació d'una vida fe-
bril.

! EL FADRI EXTERN!

Després d'una estada a la ciutat, que és una
cosa situar-se en un poble completament ru-
ral.

Prop del poble, un mas conegut, que
patxarem amb el nom de "El Fierol".

En aquest mas, tenen estada l'heroi, ho-
me ja format, la seva mare i un altre germà que
arribà després, i per aquest motiu passà a ser
el fadri extern.

I ara que els hem presentat, mirarem d'in-
quirir en la vida de cadascun d'ells.

L'heroi, un home difícil de definir, bon
ric carnis, on els ossos gairebé no s'hi veu-
aven, com a vergonyosa de constatar-hi amb no-
table minoria.

Era alegre i campetxat, però així que
li agnava el futur, tot això desapareixia,
per donar pas a un caràcter violent, propens a
exploitar com la pólvora.

El més remarkable, però, era la facilitat

! 1847 1848 !

NARRADOR

A la província de Lleida és on encara ens podem recrear contemplant extenses planúries, on els arbres fruiters i els camps de blat, civada i ordi, s'agermanen amb les hortes, vivificades per l'aigua de rius provinents de les altívoles muntanyes que d'una manera difusa, endevinem a la llunyania.

Esparramats ací i allà, hi ha un munt de pobles agrícoles, i en algun s'hi enlairen també algunes xemeneies, iniciació d'una vida fà
bril.

Mes, ara, per la narració que ens ocupa, ens situarem en un ambient completament rural.

Prop del poble, un mas com tants, que batejarem amb el nom de "El Rierol".

En aquest mas, tenen estada l'hereu, home ja format; la seva mare i un altre germà que arribà després, i per aquest motiu passà a ser el fadrí extern.

I ara que els hem presentat, mirarem d'inquirir en la vida de cadascun d'ells.

L'hereu, un home difícil de definir, bon xic carnós, en els ossos gairebé no s'hi marcaven, com avergonyits de constar-hi amb notable minoria.

Era alegre i campetxano, però així que li agafava el futis, tot això desapareixia, per donar pas a un caràcter violant, propens a explotar com la pólvora.

El més remarcable, però, era la facilitat

A la província de Lleida és on encara
ens podem trobar contemplant extenses plan-
úries, on els arbres fructífers i els camps
de blat, civada i ordi, a l'agost, amb les
hortes, vivificades per l'aigua de riu pro-
vinents de les altures muntanyesques que d'una
manera diversa, arriben a la llanura.

Esparciment és i ella, hi ha un munt de
pobles agrícoles, i en alguns a hi enlletien tam-
bé algunes ramaderes, iniciació d'una vida
ortí.

Més, ara, per la narrativa que ens ocupa,
ens situarem en un ambient completament ru-
ral.

Trop del poble, anava com tanta, que
batejarem amb el nom de "El Rierol".

En aquest cas, tenen entada i heren, ho-
me ja format; la seva mare i un altre germà que
arribà després, i per aquest motiu passà a ser
el treball extern.

I era que els hem presentat, mirarem a in-
guitar en la vida de cadascun d'ells.

L'heren, un home difícil de definir, don-
xio carnes, en els casos estranys no s'hi mar-
caven, com avertiment de conatar-hi amb no-
table minoria.

Era alegre i empètric, però així que
li arribava el fúria, tot això desapareixia,
per donar pas a un caràcter violent, propens a
explotar com la pólvora.

Hi més temeraria, però, era la resistència

amb que passava de la generositat més acusada, al sentit més raquític en les donacions.

S'havia format en un ambient en el que havia tingut sempre el que volia i això l'havia engreït i tractava als demés com a subalterns.

Havia passat més anys del compte en la solteria, ja que les dones amb les que es fixà, no tingueren suficient valor per provar fortuna amb ell i comprar la seva vida.

I ara, deixem aquest i passem a valorar a la seva mare.

Una dona tota bondat. Molt treballadora, qualitat que no havia perdut ni ara, en que els anys començaven a pesar-li... Com a bona mare, estimava els dos fills i si alguna revolta sentia era el pensar que, mentre el primer, per la seva condició d'hereu feia tot el que volia, l'altre, sens altres pecat que l'haver nascut després, es veiés supeditat als capricis de l'hereu.

Tampoc deixava de veure que si el gran estava carregat de mal geni, l'altre atresorava virtuts... la valoració de les quals, aquella mare reconeixia sempre prop de propis i estranys. I aquestes bones qualitats feien que ella s'en sentís sempre més prop.

Això revoltava a l'hereu i feia que el tracte que el fadrí extern rebia d'ell, no tingués res de generós.

I perquè no fos prou tot això, es donà compte que en un mas pròxim hi havia una noia molt bonica, bona i atractiva, en la qual l'hereu sempre havia posat els ulls i havia pogut comprovar que ella es desviava, a l'ensem

amb que passava de la generositat més baixa
de, el sentit més reduït en les donacions.

S'havia format en un ambient on el que
havia tingut sempre el que volia i així i ha-
via engruixit i tractava als homes com a subal-
terns.

Havia passat més anys del compte en la sol-
taria, ja que les dones amb les que es tria,
no tingueren suficient valor per provar forta-
ment amb ell i completar la seva vida.

I era, deixem aquest i passem a valorar
a la seva mare.

Una dona tota bondat. -olt treballadora,
qualitat que no havia perdut mai, en que
els anys començaven a pesar-li... Com a dona
mare, estimava els dos fills i si alguna re-
volta sentia era el pensar que, mentre el pri-
mer, per la seva condició d'haver estat tot el
que volia, i altres, sense altres però que
l'haver nascut després, es veien superbiats
els capricis de l'haver.

Tampoc deixava de veure que si el gran
estatge existia de mal geni, i altre a traso-
rava virtuts... la valoració de les qualia,
aquella mare reconeixia sempre prop de pro-
pia i entenyia. I aquestes bones qualitats
falten que ella a en sentia sempre més prop.

Així revoltava a l'haver i tal que el
tracte que el feia extern talis d'ell, no
tingués res de generosa.

I perdé no fos prop tot així, es donà
compte que en un mes pròxim hi havia una noia
molt bonica, bona i estalient, en la qual i he-
ren sempre havia post els ulls i havia pogut
comprovar que ella es devaluava, a l'ensoma

que mai tenia prou ulls per a mirar al seu germà.

I tot això feia que una situació de violència anés creixent.

Ara direm que l'hereu s'anomenava Magí, la mare Teresa, i el petit Siset.

Escoltem una conversa entre la mare i en Siset:

TERESA. Mira, Siset, no has de parar massa atenció en certes coses. En Magí no és dolent, si bé està engreït, el que moltes voltes fa que, sense donar-se'n compte, et tracti de mala manera.

SISSET.- És que jo, mare, faig el que puc, i moltes vegades més del que puc... Ara mateix, amb el tractor m'hi he fet tant, que, francament, poques són les avaries de les que no me'n surto... I per que ahir m'estava tant sobre aquella avaria, sempre amb la mateixa cantarella... Que encara no està?... Que encara n'hi ha per molt?

TERESA. Sí, no es donava compte que, avaries així, si van a parar a casa del mecànic, se'n emporten, no sols hores, sinó també dies. Però, ja el coneixes, el seu vici és el de quixar-se empre...

SISSET.- Mes, aquí sóc un ningú, veient les coses i haver de callar sempre... Ara mateix, aquesta tallada d'arbres sense to ni so, i aquests cops de destrat que els sento com en la pròpia carn?

TERESA /! I jo més que ningú!... Aquests arbres ens han donat recer en no pocs estius calurosos... Però, !què hi farem? És

que mai tenia prop ulia per a mirar al seu germà.

I tot això feia que una situació de violència anés creixent.

Ara diran que l'honor a anomenava la mare Teresa, i el petit Siset.

Recollien una conversa entre la mare i en Siset:

TERESA. Mira, Siset, no has de parlar massa estenuat en certes coses. En Martí no és dolent, si bé està enfeinat, i el que moltes voltes te que, sense deixar-se'n compte, et tracti de mala manera.

SISSET. - És que jo, mare, t'estic fent moltes vegades més del que que... Ara mateix, amb el tractor m'hi he fet tant, que, tranquil·lament, podria ser les avaries de les que no m'hi he fet... I per que així m'estava tant sobre agra-la avaria, sempre amb la mateixa can-tarella... que encara no està? Que encara m'hi ha per molt?

TERESA. Si, no es donava compte que, avaries així, si van a parlar a casa del mossèn, se'n emporten, no sols hores, si-no també dies. Però, ja el coneixes, el seu vicari és el de guixar-se sempre...

SISSET. - Més, ara, són un ningú, veient les co-ses i haver de callar sempre... Ara ma-taix, aquesta collada d'altres bones to-tes, i aquesta còpia de gent que els sento com en la pròpia canya?

TERESA. - I jo més que ningú!... Aquesta altra ens han donat paper en no poca estada calurosa... Però, quin hi farem?

l'hereu i ell mana.

TERESA. D'això em queixo... Ara mateix, que per quatre pessetes es faci semblant estropell!

TERESA. Jo ja amb cert compte, puix ja saps el geni que gasta, el vaig advertir...
!Mes, és tan tossut!

SISET.-Em podeu ben creure, mare, que sols per vos aguanto aquestes coses... !sols per vos! Aguanto i m'estic de fer el que de temps voldria.

TERESA. I, què és el que voldries fer!

SISET.-Podeu ben creure, mare, que si parlo d'aquestes coses que, en el fons són interessos, no és perquè aquests m'atreugin... Ben deslligat em sento dels valors materials... Però aquest mas és quelcom incrustat a la nostra manera de viure i m'ho miro sempre com un llegat sagrat, del que sols som administradors... !Ho podeu creuere, mare!... En el demás, com a bens materials, poc compten en mi.

TERESA. Em parles d'una manera, que em sembla que amagues quelcom que vols dir... Amb la mare, has de parlar-hi sempre amb claredat!

SISET.-Ja que així ho voleu... De fa temps que l'única cosa que em crida és el sacerdosi... És crida que Déu em fa i que jo, imperiosa la sento...

TERESA.-Vet aquí perquè sempre t'has fet el fugisser en el tracte amb les noies... De vegades m'he preguntat el perquè no

J'horre à cella.

TERESA. D'ixo em quixo... Ais mateix, que
per quatrè passades es faci semblant
estrany!

TERESA. Jo ja sup' compte, puix ja sabe el
sent que gasta, el veig advertir...
... que tan tostant!

SIST. -- M' poden ben creure, mare, que sola per
vos quanto aguestes cosas...! sola per
vos! Aquello m'està de fer el que de
temps voldria.

TERESA. I, que és el que voldria fer!

SIST. -- Poden ben creure, mare, que al parlo
d'aguestes cosas que, en el fons són
interesses, no es perdé aguestes m'e-
trany... Ben desilijst em sento de la
valors materialia... Però aguest mas és
qualcom intrinat a la nostra manera de
vivre i m'ho miro sempre com un llijst
agust, del que sola som administrat-
dora...! Ho poden creure, mare!... En
el demés, com a bens materialia, pos
compen en mi.

TERESA. Em parlo d'una manera, que em sembla
que amaga qualcom que voia dir... Amb
la mare, has de parlar-hi sempre amb
clarabat!

SIST. -- Ja que així ho volen... De la temps que
l'única cosa que em crida és el acord
si... la crida que deu em fa i que jo,
imperiosa la sento...

TERESA. -- Vet aquí perquè sempre t'has fet el
tristat en el tracte amb les noies...
De vegades m'ho presentat el perquè no

feres cas de la pubilla del Regló, tan bonica i assenyada com més!...

SISET.-Doncs la raó, ara ja la sabeu!... El món i les seves coses, poc em crida i si no m'he llençat fins ara al sacerdoti, és perquè donada la manera de ser del meu germà, podia aquesta decissió prematura perjudicar-vos... Amb això, ben clar ho dic ara:dels lligams del món, un sol m'obliga: Vos!

TERESA.Fills com tu, són un regal que Déu ens fa...

SISET.-I mares com vos, un altre... !Oh, i no vull que us entendriu ara! La meva manca de bens materials no ha d'inquietar-vos, ja que poc podrien servir-me en el més allà... I ara, us prego que aquesta resolució la conserveu com un secret que sols sabem Déu, vos i jo.

NARRADOR

Aquella bona dona no sentia cap repulsa pel que aquesta decissió del seu fill representava, sinó que en el fons li complaia i per això aquella nit, tancada a la cambra, fets els ulls en el Sant Crist que tenia al capçal del llit, li digué suplicant:

TERESA.!Al menys, bon Déu, si aquest és per a Vos, no deixeu que l'altre sigui pel dimoni!

NARRADOR

Passà un temps i un dia, aquella pubilla que anomenà la Teresa parlant amb en Siset, es feu la trobadissa amb aquest... Això tingué lloc a la Creu de Terme que hi havia prop

terea cas de la pupilla del Regid, tan
bonica i assequada com m'alt...

SISTE.-Doncs ja ve, ara ja la sabent... El
mon i les seves coses, poc em orida i
si no m'he lliantet fins ara el sacer-
dot, es perquè donada la manera de
ser del meu germà, podia aquesta dec-
isió prematura perjudicar-vos... Amb
això, ben clar ho dieu: de la pupilla
del mon, un sol m'olliga: Vos!

TERESA.-Filla com tu, són un regal que Déu ens
fa...

SISTE.-I marxar com vos, un altre... Déu, i no
vull que us enteneuieu ara! La meua man-
ca de bens materiala no ha d'indultar-
vos, ja que podrien servir-me en el
meu afà... I ara, us prego que aquesta
resolució la conserveu com un secret
que sola saben Déu, vos i jo.

NARRADOR

Aquella bona dona no sentia cap repulsa
del que aquesta decisió del seu fill repre-
sentava, sinó que en el fons li complia i
per això aquella nit, tançada a la cambra,
fita els ulls en el sant Crist que tenia al
capçal del llit, li digué entonant:

TERESA. ¡Al meu Déu, al aquest és per a
Vos, no deixeu que l'altre sigui del
dimoni!

NARRADOR

Passà un temps i un dia, aquella pupilla
que anomenà la Teresa parlant amb el Sistè,
es feu la trobadissa amb aquest... Això tin-
gué lloc a la Gran de Terme que hi havia prop

de la masia...

Era un diumenge a la tarda i en Siset estava assegut a la rotllana que el voltava quan passà la Nuri...

Escoltem-los:

SISET.- Hola, Nuri! Què se t'ha perdut per aquí?

NURI.- Aquí res... Mes, a l'hort sí, les ti-sores de podar, que ha vingut a recollir... I tu, què hi fas aquí?

SISET.- Reposava un xic... S'està tan bé en aquests pedrissos... A més, aquesta Creu sempre fa tan bona companyia!...

NURI.- Si no et sap greu, jo també m'hi asseuré i la farem petar...

SISET.- Ja saps que sempre m'agrada la teva companyia...

NURI.- Mes, bé sé prou que sols per un ratet... Si l'haguessis volgut per més temps, ja saps que no m'hauries hagut de pregar... Et recordes, quan de petits jugavem a promesos?

SISET.- Allò eren jocs d'infants!...

NURI.- Per mi no ho devien ser del tot, quan encara no els he oblidat i segueixo estimant-te...

SISET.- Jo et prego que no em recordis aquelles coses... Aquell infant d'ahir, a vui és un home ja format, amb constant promesa a Déu... I si no fos pel que dec a la mare, de temps hauria anat a

de la maison...

Estava assegant a la collana que el vestia
Era un diumenge a la tarda i en Siset
quan passà la Nuri...

Recolltem-los:

SISSET. - Noia, Nuri! Què se t'ha perdut per aquí?

NURI. - Aquí res... Més, a l'hora al, les ti-
sones de pedret, que ha vingut a recollir... I tu, què hi fas aquí?

SISSET. - Respones un xic... S'està tan bé en aquesta pedretassa... A més, aquesta gran sempre fa tan bona companyia!

NURI. - Si no et sap greu, jo també m'hi anava a fer la farola pedret...

SISSET. - Ja saps que sempre m'estada la teva companyia...

NURI. - Més, bé se pot dir que sola per un instant... Si l'hagués volgut per més temps, ja saps que no m'hauria hagut de pregar... Et recordes, quan la petita jugava a prometre?

SISSET. - Allò era un joc d'infants!

NURI. - Per mi no ho devia ser del tot, quan encara no els ha oblidat i segurament estiment-je...

SISSET. - Jo et prego que no em recordis aquesta il·lusió... Aquell instant d'infant, a qui és un home ja format, amb constant promesa a Déu... I si no has de fer que des de la mare, de temps hauria anat a

NARRADOR ocupar ell loc per a mi predestinat.

NURI.- (ESTRANYADA) Tu sacerdot?

SISET.- Sí, Nuri, sí; això és el que sols em crida...

NURI.- Davant d'una decissió així, em dono compte que, insistent, sols porto les de perdre...

SISET.- Així és, i sols et prego que oblidis el que ja sols és un impossible...
!Tu has de casar-te, Nuri!... A una pubilla com tu, bona i agraciada, de galantejadors no n'hi mancaran mai...
!I no et vull veure penjar!... S'inó felicitat i el bon Déu farà que aquesta mena de felicitat que jo no puc donar-te, la trobis en un altre... !Jo li pregaré que així sigui!... I ara, ja ho veus, els camins són ben diferents i cadascú ha de seguir el seu...

NURI.- (AMB PENA) Ara sí que em dono compte que per a mi tot està perdut... !Adéu Siset!

SISET.- Adéu, Nuri!

NARRADOR

Ambdós es separaren... La Nuri s'esforçava per no arrencar en plor. En Siset se la mira amb pena, fins que la va perdre de vista... Mes, llavors fità els ulls en aquell Crist que sempre té els braços oberts en senyal de bona acollida, mentre fervorosament li deia:

SISET.- En aquests braços, pletòrics d'amor, dona també a ella bona acollida...

couper elle par a mi prestant.

NURI. -- (ESTRANYADA) Tu as quel?

SIST. -- Si, Nuri, si; això és el que sola em erda...

NURI. -- Devant d'una decisió així, em dono compte que, insistint, sola porto les de perdre...

SIST. -- Així és, i sola et prego que oblidis el que ja sola és un impossible...
!Tu has de deixar-me, Nuri!... A una dubilla com tu, dona i estranya, de gairebé no n'hi haurien mai...
!I no et vull veure parlar!... S'india feliç i el bon Déu farà que aquesta mena de felicitat que jo no que donar-te, la trobis en un altre... Jo li pregaré que així sigui!... I ara, ja ho veus, els camins són ben diferents i cadascun ha de seguir el seu...

NURI. -- (AMB FURIA) Ara si que em dono compte que per a mi tot està perdut... Adéu, Sist!

SIST. -- Adéu, Nuri!

NARRADOR

Àmbdós es separaren... La Nuri a l'exterior, per no arribar en plan. En Sist se la mira amb pena, fins que se ve perdre de vista. Mes, llavors, feta ella en aquell Crist que sempre té els braços oberts en senyal de bona acollida, mentre fervorosament li deia:

SIST. -- En aquesta breu, distòrica d'amor, dona també a ella bona acollida...

NARRADOR

Al mas no trigà a entrar la intranquil·litat. L'estat de salut de la mare era precari... En Magí anava d'aquí d'allà neguitós. Es donava compte ara del que amb la mort de la mare podria perdre...

Foren consultats els millors metges... Res es planyia... Mes, tot anava posant-se fatídic.

El diagnòstic del metge fou que es tractava d'un tumor maligne i que no hi havia res a fer...

I aquesta maligna malaltia, feu el seu curs, fins que aquella bona dona, tan bona i abnegada, clogué definitivament els ulls.

En aquells moments, els dos germans es sentiren més acoblats que mai.

A En S iset se li havia esfumat l'únic objectiu que el lligava a aquesta vida i ara tenia el camí franc per poder fer el que tant el cridava...

Escoltem, a aquest propòsit, una bonica poesia de Jacint Torres Reyetó.

D O L

No sabeu, no, vostra sort
los que encara teniu mare;
!ay! la meva va morir
en un poblet de muntanya.

Amb un Sant Crist a la mà
va morir com una santa.
Guaytant-la pel finestró
lo sol de tranquila tarda.

Al mas no trías a entrar la intranquilidad...
...el estado de salud de la mare era precario...
...en la nave d'agua d'ella nautica. Es don-
...va compte era del que amo la mort de la mare
...podria perdre...

Fora conuista els millors metges... Res
...de planys... Mes, tot anava passant-se feliç.

El diagnostic del metge fou que se tracta-
...va d'un tumor maligne i que no hi havia res
...a fer...

I aquesta maligna malaltia, fer el seu
...curs, fins que aquella bona dona, tan bona i
...suaçada, clogué definitivament els ulls.

En aquella moments, els dos germans es
...continen més acompanyats que mai.

A un 3 fact se li havia estat l'únic ob-
...jectiu que el lligava a aquesta vida i era fe-
...rta el seu frangir per poder fer el que tant
...el estimava...

Escoltem, a aquest propòsit, uns versos
...posats de Jacint Torres Reyés.

D E I

No saber, no, vostra sort
...los que encara teniu mare;
...!ay! la mare va morir
...en un poblet de muntanya.

Amb un sant Crist a la mà
...va morir com una santa.
...Guaytant-la pel finestre
...lo vol de tranquil·la tarda.

Era un matí de gener
quan la treyen de la cambra
y pel camí tot gebrat
se la enduyen ab la caixa.

La duyen a pes de braç
tres homes a cada banda;
l'amargura del meu cor
sols jo sé lo que pesava.

Anave al davant de tot
la creu gotica de plata
rera la creu lo rector
y el cap de dol jo'l portabe.

Feyen colla rera meu
los amics de la finada,
jornalers i amos de mas
y vellets y pobrissalla.

La rosada del dolor
en mos ulls parpellejava,
a la caixa tot seguint
com una estela d'una barca.

Al sortir d'un bosch espès
lo seguici s'aturava;
diu l'absolta'l capellà
y tothom resa en veu baxa.

Per més sant reculliment
no's belluga un alé d'ayre
y se sent més trist que may
lo plany de la cogullada.

Lo camí segueix tot dret,
tot dret pel mig d'una plana
y a mà esquerra del camí
hi blanqueja un rengle d'albes.

A través de l'air d'encens
lo campaner ja ha anat
resonant lo toc de mort
pels carrers i fondalades.

Lev! pu' en sap lo campaner
de voltejar les campanes,
de cada cop de batall
me l' sento dintre de l'ànima!

De la sagrada a n' el portal
al cap de poca arribarem;
negret que veig allí dins
ni a mon dol pot compararse.

Veig la caixa en fill de mort
tres oracions a cada banda,
alguna raj del capçal
la gran gota de pluja.

Cap negre a l'altar major,
un sant-Crist en lluminaria
a cada costat d'altar
la parot tota embolada...

Que a l'altar-i res de mort
y ressoni l' cant de pauas,
i aixis aprop em veuré,
una estona més, la caixa!

Ja la breu d' allí dins;
! que poc he pogut mirar!
! quin pressal en un moment
se emmentiri ja l'entrem...

! Y quin estany de mistri,
quan la deixen destapada,
que t'ins sento en los meus ulls
la meua anima abocarse!

!Oh los meus recorts de noi
y mes dolces esperances.
Veniú tots y mireu que es
la que m'portà a ses entranyes!

Veniui com papallons
damunt de caiguda branca;
mireula per cop darrer
y en mon cor graveu sa imatge...

Al darli l'últim adéu,
sobre délla cau la tapa
y'l sepulcre la engoleix
ab un ressó que m'esglaya.

Tot calla, com si la mort
imposés solemne calma
alçant lo dit descarnat
a flor de boca tancada.

S'ouen ofegats sospirs
veig ploroses moltes cares
y ¡ay! prou sé lo que vol dir
lo plor de la pobrissalla!...

De mi no cal preguntar
si plorava o no plorava;
la resposta donareu
los qu'heu quedat sense mare.

Ab rengleres de mahons
lo negre cau ja tapaven
quan l'acaben de tapar
la morta m'atrau encara.

No goso a mourem d'allí
y'm costa girar l'espatlla;
!quin tormen desconegut
les primeres quatre passes!

! On les mène racortés de loi
y mes dolces espérances.
Vient tout y mien que en
la que m'porte a ven entranque!

Vient com papillons
d'arrant de cadués bruns;
mirule par cop d'arrer
y en mon cor graveu sa image...

Al d'arré l'arré d'arré
après d'ella con la tape
y l'arré d'arré la espérance
de m'arré que m'arré.

Et d'arré, com si la mort
imposés d'arré d'arré
d'arré lo dit d'arré
d'arré de d'arré d'arré.

S'ouen d'arré d'arré
v'arré d'arré d'arré d'arré
y l'arré d'arré lo que vol dit
lo d'arré de la d'arré d'arré!

De m'arré d'arré d'arré
si d'arré d'arré d'arré
la d'arré d'arré d'arré
lo d'arré d'arré d'arré d'arré.

As d'arré d'arré d'arré
lo d'arré d'arré d'arré
d'arré l'arré d'arré d'arré
la d'arré d'arré d'arré d'arré.

Il o d'arré d'arré d'arré
y m'arré d'arré d'arré d'arré
d'arré d'arré d'arré d'arré
lo d'arré d'arré d'arré d'arré!

SISET.- Tot anantmen del fossar
mon cor bat pla de recanxa
com si la morta'm renyés
per deixarla abandonada.

Quina negro'm torba'l seny!
!Quines tenebres m'abrassen!
que em semble que vaig tot sol
per mes gent que m'acompanya.

MAGI.-

SISET.- !Quin estrany anyorament
que no s'esplica ab paraules
y'm deixa tot desvalgut
quan algú crida a sa mare.

En Magí, després de tot això, ja no era
l'home desabrit, violent i apegat de sí... Es
tava del tot canviat; la pena el feia submís.

Era caritatiu, comprensiu pels seus sem-
blants, anava pel mas, cap cot i pesarós i un
dia parlà així a en Siset...

MAGI.- Mira, Siset, tot dos estem units pel
mateix dol que sentim... Des d'ara és
més necessari que visquem més acoblats.
Reconec que potser, a voltes, he es-
tat desconsiderat amb tu i t'he donat,
no el tracte d'un germà, sinó el d'un
subaltern... Mes, des d'avui...

SISET.- Jo t'agraeixo que em parlis així, però
des d'avui, el meu camí és del tot di-
ferent... !Vull ser sacerdot!

MAGI.- (ESTRANYAT) Sacerdot?... Ara que més
que mai em precisa la teva companyia,
és quan em deixes sol?

Tot anantmen del fonsat
non cor bat pla de regrada
com al la morta m'enyés
per deixaria abandonada.

Quina negre m'forda i seny!
Quina tenedres m'abrazant!
que em sembla que yats tot sol
per mes sent que m'acompanya.

.....
.....

I quin estany enyorament
que no a'espilla so paralles
y m'heixa tot desvaliant
quan alid orida a sa mara.

En May, després de tot aixó, ja no era
l'home desorbitat, violent i apegat de sí...
tava del tot canviat; la para el fets admira.

Mrs. Carlotta, comprenent pels seus sem-
blants, ensava pel mas, cap cot i pesadors i un
dia parla així a en Siset...

Mrs. Siset, tot dos estem unija del
mateix dol que sentim... Des d'ara és
més necessari que visquem més acoblats.
Reconec que potax, a voltes, he ca-
tat descomandibret amb tu i t'he donat,
no el tracte d'un germá, sino el d'un
substitut... Mes, des d'ara...

Jo t'explicixo que em parla així, però
des d'ara, el meu caní és del tot di-
ferent... ¡Vull ser sacerdot!

(ESTRAYAT) Sacerdot?... Ara que més
que mai em precisa la seva companyia,
és quan em deixes sol!

SISET.- És Déu el que em crida i no puc sentir-me sort a aquest crit... Deixaré el maspel seminari...

NARRADOR

En Magí quedà mut... Sentia que tot li queia sobre... El Mas, la possessió del qual tan l'havia engreït, ara era per ell pesada llosa.

MAGI.- Així, haig de restar sol aquí?

SISET.- !^Has de casar-te, Magí!... Aquest és el teu camí i et precisa una dona...

MAGI.- Aviat està dit! Sols una sempre m'ha agradat i he pogut donar-me compte que res volia amb mi.

SISET.- Potser serà la Nuri!

MAGI.- Cap altra pot ser... És la millor d'aquestes rodalies...

NARRADOR

En Siset bé prou ho sabia tot això, com també sabia que sols ella podia salvar aquest mas de la indigència...

I ell estimava aquell mas... Era part de la seva vida; aquelles pedres centenàries s'havien fet velles en els transcurs dels anys en que el mas havia passat d'hereu a hereu...

Aquells boscos tupis havien crescut donantombra al munt de generacions que l'havien precedit.

I això, ara, podia convertir-se en un res!... I ell, fos com fos, havia d'evitar-ho.

SISTE. - En d'èu el que em crida i no puc sen-
tir-me sort a aquest crit... Deixaré
el mapael seminat...

NARRADOR

En Magi quedà mut... Sentia que tot li
quies sobre... El nas, la possessió del qual
tení havia estat, era per ell pesada
llosa.

MAGI. - Així, heig de restar sol aquí?

SISTE. - Les de cassar-te, Magi... Aquest és
el teu camí i et precisas una dona...

MAGI. - Aviat estaré dit! Sola una sempre m'ha
tractat i he pogut donar-me compte que
res volia amb mi.

SISTE. - Totar seré la mort!

MAGI. - Cap altre pot ser... És la millor d'a-
questes robalises...

NARRADOR

En Siste bé prou ho sabia tot això, com
també sabia que sola ella podia salvar aquest
mas de la indigència...

I ell estimava aquell mas... Era part de
la seva vida; aquelles pedres cantenelles a her-
vien fet velles en els trigams dels anys en
que el mas havia passat a heren...

Aquella posada tujia havia crescut do-
nant ombra al mont de generacions que l'ha-
vien precedit.

I això, ara, podia convertir-se en un
real... I ell, forçat, havia d'evitar-ho.

Així prengué una resolució!... Cridà a la Nuri a la Creu de Terme.

Aquesta hi acudí... No sabia a què podia obeir aquesta crida... Però, es deia: Qui sap?

Però tot sentit sentia que la il·lusió se li esfumava... Era massa gran aquella vocació i massa home en Siset per tornar enrera...

A l'arribar allí, la Nuri el trobà que ja l'esperava... Tots dos estaven nerviosos... En Siset mira de centrar-se i seguidament explicà el motiu d'aquella crida.

SISET.- !Nuri!... Em digueres que m'estimaves. Que estaves disposada a renunciar a tot, a canvi de veure'm feliç... doncs per a ser-ho del tot, hi ha una cosa que me'n priva, i que està a la teva mà evitar-ho... Sento frisança encara per dues coses: !el teu destí i el del mas! Ambdues són per a mi, cosa volguda... En aquest mas hi ha encara quelcom meu, i, si tant m'estimes, !escolta a en Magí!... Ell t'estima i estic segur que et voldria veure regina d'ell i d'aquest mas... Posa-hi per part la teva part bona voluntat i jo miraré que el bon Déu hi posi la seva alleugerint-te el camí... En Magí és bo i des de la mort de la mare necessita més que mai apoi i consol i per poc que tu hi posis per la teva part, estic segur que l'arribaràs a estimar... I jo seré pels teus fills l'oncle capellà... El que estarà en tot i seguirà estimant-vos llavors més que mai... !Escolta'm Nuri!... No te'n penediràs si ho fas.

Així pren que una resolució... Gràcia a la ma-
ri a la Gran de l'orme.

Agresta ni acord... No escaia a que podria
obrir aquesta crida... Però, es deia: Qui sap?

Però tot sentit sentis que la ll. l'atò se li
estimava... La massa gran aquella vocació i
massa home en siat per tornar errors...

A l'arribar allí, la l'uri el trocà que ja
l'esperava... Tota dos estaven nerviosos...
Siat mira de centrar-se i segurament explicat
el motiu d'aquella crida.

SIST... Am d'esperar que m'estimava.
Que estaven disposada a renunciar a
tot, a canvi de veure m'felicitat... doncs
per a ser-ho del tot, ni ha una cosa
que me n'priva, i que està a la seva
me evitar-ho... Sentir triança encara
per dues coses: el seu deat i el de l'ama
ma! Ambdues son per a mi, cosa volen-
da... En aquest ma hi ha encara quel-
com meu, i, al tant m'estimes, l'acol-
ta a en Meli... Ell t'estima i estic
segur que et voldria veure regina d'ell
i d'aquest ma... Fora-hi per part la
teva part bona voluntat i jo mirare que
el bon Deu hi posi la seva aliantent-
te el camí... En Meli és de i has de
la mort de la mare necessita més que
mat apoi i consoli i per poc que tu hi
pocis per la seva part, estic segur
que l'arribaràs a estimar... I jo sare
pels teus fills i oncle aquella... El
que estare en tot i segurament estimant-
vos llavors més que mai...! M'acolia m'
l'uri... No te n'penegirás al no res.

NARRADOR

La Nuri se l'escoltava. Es donava compte de l'amor serè que hi havia en aquelles paraules i els ulls li espurnejaven...

Mirà el Sant Crist i veié que aquest, bon dadosament li somreia i fins sentí una veu dolça que s'anava ensenyorint dels seus sentits i que li deia quietament: "Escolta bé a en Siset; si no ho perds tot! Mes, si fas el que et diu, seguiràs pas a pas la seva santedat, a la que hauràs contribuït amb el teu sacrifici"

Sentí dintre d'ella un seguit d'idees contradictòries, lluita entre carn sacrificada i esperit triomfant.

De sobte, una estranya serenor la invadí com si una benaurança se li anés filtrant dolçament...

"Sí, sí!, digué amb tota decissió, tens raó, Siset".

I llavors veié que el goig d'aquesta decissió es reflexava en el rostre d'en Siset i sentí que la carn sacrificada ja poc comptava. L'excels amor triomfava...

I aquest venia per l'únic camí possible:
!LA CONFORMACIO EN EL SACRIFICI!

INCANTOR

I a hiri se i' ascoltava. Sa donava comp-
ta de i' amor sera que hi havia en aquelles pa-
ranies i els alla hi esguardaven...

Mira el Sant Crist i veis que agost, don-
tobosament li comreis i fins senti una veu del
ce que a enve ensenyorint dels seus sentits
que hi beta distatamente: "ascolta de a en si-
sc; ai no ho gerda tot! Mes, ai fas el que
st; se; seguita pas a pas la seva santetad,
la que havia contribuït amb el teu sacrifici"

Senti dintre d'ells un agut d'ideas con-
tradictories, limita entre carn sacrificada i
esperit triumfant.

De sobte, una estranya serenitat la invadei
com si una benavolencia se li ana fessant dol-
cament...

"Si, si, si, si, si", ella em tota decidida, tena
no, siat".

I llavors veis que el golf d'esperansa de-
cisió es reflexava en el rostre d' en Siat i
senti que la carn sacrificada ja poc comptava.
L'exalta amor triumfava...

I esguat venia per l'unic camí possible:
LA CONFORMACIO EN EL SACRIFICI!

En l'última dècada del segle passat i
en un indret de la Barcelona vella, el ca-
rrer de Tapineria, que formava part del con-
junt Barri Gòtic, hi havia una casa senyorial
avui desapareguda, on vivien dos germans:
l'elenc i el més gran de la família i el més
jove, coneguda en aquells temps per ser una de
les més influents.

Era considerada aristocràtica que molts
sábals que, segons se deia, recollí un aviat
passat a Cuba, ja que la riquesa de bona na-
turales havia permès als que s'aventuraven a
parar-hi, en temps ja vençuts, a tornar per pro-
veïna de diners.

R E D E M P C I O

El gran, o sigui en Jaume, era de ca-
racter emprenedor, astiu i amb molta vista
pels negocis, el que feia que li anés augmen-
tant l'habilitat rebuda. Jaume, amb el bon
viure, i carregat de bona fe... per dir, per
desafugir maldecaps, sempre arribava millor que
la part de la fortuna que li havia pertocat,
se n'ocupava el seu germà.

Però, com sempre ha ocorregut, els des-
vagats en qualsevol han d'ocupar el temps i
aquest comença a freqüentar frontons i des-
tres, on algunes dones s'iniciaven en el que
llavors se'n deia "dassars" i que comparat
amb el que després ha vingut, no mereixia cap
més classificació que el de passatemps mal-
lícit.

Malvora, el que més abundava eren les
revistes, en les que, dones vistes miraven
de destacar fent tota classe de coses, que

R E D R M P C I O

En l'última desena del segle passat i en un indret de la Barcelona vella, el carrer de Tapineria, que formava part del conegut Barri Gòtic, hi havia una casa senyorial avui desapareguda, on vivien dos germans, que era el que restava de la família Rodoreda, coneguda en aquells temps per ser una de les més influents.

Era considerada dipositària que molts cabdals que, segons es deia, recollí un avant passat a Cuba, ja que la riquesa de bens naturals havia permès als que s'aventuraven a anar-hi, en temps ja remots, a tornar ben proveïts de diners.

D'aquests dos germans, un s'anomenava Lluís. Tenia uns quaranta anys i l'altre Marcel, que tenia deu anys menys.

El gran, o sigui en Lluís, era de caràcter emprenedor, actiu i amb molta vista pels negocis, el que feia que li anés augmentant l'herència rebuda. L'altre, amic del bon viure, i carregat de bona fe... Per això, per desafugir maldecaps, sempre cregué millor que la part de la fortuna que li havia pertocat, se'n cuidés el seu germà.

Però, com sempre ha ocorregut, els desvagats en quelcom han d'ocupar el temps i aquest comença a freqüentar frontons i teatres, on algunes dones s'iniciaven en el que llavors se'n deia "descaro" i que comparat amb el que després ha vingut, no mereixia cap més classificació que el de passatemp maliciós.

Llavors, el que més abundaven eren les revistes, en les que, dones vistoses miraven de destacar fent tota classe de mueques, que

En l'última deca del segle passat i en un instant de la barba dels anys, el corer de l'aplanada, que formava part del coneixut Barri Gòtic, hi havia una casa senyorial amb despatxos, on vivien dos germans, que era el que restava de la família R. Aleshores, coneguda en aquella temps per una de les més influents.

Una consideranda diposició que molta cabdala que, segons es deia, recollí un avinent passat a Cuba, ja que la rigides de casa nostra havia permès als que s'avençaven a anar-hi, en temps ja remots, a tornar ben proveïts de diners.

D'aquests dos germans, un s'anomenava Lluís. Tenia una gran quantitat d'altres heretges, que tenia dos anys menys.

El gran, o sigui en Lluís, era de caracter emprerador, actiu i amb molta vista dels negocis; el que feia que li anés augmentant l'herència rebuda. L'altre, amb del bon viure, i corrent de bona fe... Per això, per desistir malhegura, sempre cregué millor que la part de la fortuna que li havia heretada, se n'ocupés el seu germà.

Pero, com sempre ha ocorregut, els desvegats en algun han d'ocupar el temps i aquest comença a fructificar fructosament i tres, on algunes bones a inclouen en el que llavors se'n deia "desgasto" i que comportava amb el que després ha vingut, no mereixia cap més classificació que el de passatemps maliciós.

Llavors, el que més abundaven eren les revistes, en les que, bones vistes miraven de destacar tant tota classe de miques, que

no eren altra cosa que una crida als babaus carregats de diners.

En Marcel hi anava sempre amb un company seu, molt conegut en aquests ambients, en Quimet i que sabia com havia d'entendre-se-les, m amb aquelles dones que, com que de ric no n'era, si aconseguia alguna cosa era sols forçant el seu enginy, com a paga d'haver-les posat al seu abast algun peix gros.

I és clar, en Quim no tardà a adonar-se que en Marcel era una mina de bon explotar... Començà a presentar-li dones i en Marcel pogué comprovar que més li plavia de veure-les de prop que no pas de lluny.

Hi havia llavors una d'aquestes dones que feia "furor". Era una morena amb ulls negres, imperatius, que feien joc amb una poblada mata de cabells, també negres, com les mores, i amb un somris maliciós, enmarcat per uns llavis rojos y prometedors.

Era coneguda per l'Estrella d'Orient i prou sabia bé com moure's en aquell infecte ambient.

En Marcel no tardà a caure a les urpes d'aquella dona, coneguda per sacerdotessa del vici... El seu, diem-ne amic, li preparà el camí.

I així, sense donar-se'n compte, es trobà en un lloc destacat entre els admiradors d'Estrella.

E lla el sapigué portar tan bé, que en Marcel ja no es movia sinó als dictats d'ella. !La seva voluntat estava ja del tot anulada!

El seu germà gran no tardà en comprendre aquest tripijoc, i un dia cregué millor adver-

no eran altre cosa que una criada als darrers
cartegats de diners.

En Marcel hi havia sempre amb un company
seu, molt conegut en aquells moments, en el
matí i que havia com havia d'entendre-se-les
amb aquelles dones que, com que de no n'e-
ra, si aconseguia alguna cosa era sola fent
el seu negoci, com a país d'aver-les posat al
seu estat algun país gran.

I és clar, en últim no tardà a abandonar-
que en aquest era una mina de bon explotat...
Comença a presentar-li dones i en Marcel pogué
comprovar que més li havia de vendre-les de
prop que no pas de lluny.

Hi havia llavors una d'aquelles dones
que feia "turor". Era una noia amb una na-
tes, imperatius, que feien tot amb una dolça-
da més de cabells, també negres, com les no-
res, i amb un somriure maliciós, emmarcat per
uns llavis rojos i prometedors.

Una coneguda per l'atracció d'Ortans i
gran amiga de com moria a en aquell instant am-
orient.

En Marcel no tardà a caure a les urpes
d'aquella dona, coneguda per aquestes del
viu... El seu, diem-ne amic, li proposà el
cas.

I així, sense donar-se'n compte, es tro-
bà en un lloc béssat entre els amants
d'atracció.

El la el sapigué portar tan bé, que en
Marcel ja no es movia sinó als dictats d'ella.
La seva voluntat estava ja del tot anulada!

El seu germà gran no tardà en comprendre
aquest tripijoc, i un dia arribà millor abver-

tir-lo.

LLUIS.- Marcel, tu ets un bona fe... i tot t'ho creus. I, segons m'han dit, aquesta dona d'actuació tan destacada en revistes, té ara un nou seguidor ben aferrat, i !aquest ets tu!... I això és molt perillós. D'ones així fan perdre la xaveta i s'arrapen com sangonelles i mai paren de xuclar.

MARCEL.- Vaja, ja veig que t'han omplert el cap... És una dona al costat de la que m'ho passo molt bé i per això, d'aquestes coneixences miro de treure'n el millor partit possible... Jo també sé com parlen d'ella, però jo que la conec a fons, sé que és molt diferent de com la jutgen... És una dona de les que fan molt soroll i un cop coneguda, es veu que són millor que moltes altres que no en fan tant i que, en canvi, fan més mal.

LLUIS.- Em sembla, noi, que has begut oli!... Mira que aquestes dones tenen més fasses que la lluna i és molt difícil saber en quina es deuen trobar... Jo, crec que seria millor que miressis de desfer-te'n, doncs xuclen molt i els cabdals no tarden a ressentir-se'n.

MARCEL.- No t'ho creguis... Et semblarà impossible, però de diners mai me'n demana i si jo pretenc donar-n'hi, els hi haig de posar amb violència a la mà.

LLUIS.- !Ara sí que encara ho entenc menys!... Doncs, què vol de tu aquesta dona?

MARCEL.- El que sempre li ha estat negat !amor gincer!

10-10

LUIS -- Mami, tu ets un bonn te... i tot
 t'ho creuat. I, segons m'han dit, aquas
 te dona d'actuació tan destacades en
 teviates, te eis un non següidor del
 estret, i l'aduat eta tu!... i això
 es molt perillós. D'ones així tan per-
 gre la xarxa i a arripen com sarrons-
 lles i mai peron de xular.

MARCEL -- Vaja, ja veig que t'han omplert el
 cap... ja una dona al costat de la que
 m'ho passo molt bé i per això, d'espas-
 tes conèixences m'ho de treure n'el
 millor partit possible... jo també se
 com parlar d'ella, però jo que la co-
 nec a l'ora, se que es molt diferent de
 com la jutgen... ja una dona de les que
 fan molt soroll i un cop coneguda, es
 ven que son millor que moltes altres
 que no en fan tant i que, en canvi, fan
 més mal.

LUIS -- Em sembla, noi, que has begut oli!
 Mira que aguestes bones temes mes fas-
 ses que la lluna i es molt difícil as-
 per en puna es deuen trobar... jo,
 crec que seria millor que mirassis de
 deixar-te'n, doncs xulem molt i els
 capdala no tarden a ressentir-se'n.

MARCEL -- No t'ho creguis... tu semblas impo-
 sible, però de diners mai me'n demana
 i si jo pretens donar-n'hi, els hi
 hals de posar amb violència a la mà.

LUIS -- Mira si que encara ho entens malament!
 Doncs, que vol de tu aquesta dona?

MARCEL -- Si que sempre li ha estat negat l'amor
 sincer!

LLUIS.- Romànticisme a aquestes altures?

MARCEL.- Ja veig que no ens entendrem... De moment, puc assegurar-te que no passo cap perilll...

LLUIS.- Potser t'ho creus. Tu, Marcel, ets un anyell i jo una guineu vella.

MARCEL.- J a t'he dit i t'ho repeteixo... que estiguis tranquil... De totes maneres t'agraeixo el sermonet, si bé crec que no em feia cap falta... Encara que sembli tou, !sé com caminar!

NARRADOR

I així acabà aquesta conversa que, a dir veritat, a en Lluís no li dissipà els temors que sentia...

I, no obstant, el que havia dit en Marcel no deixava de ser veritat.

Aquella dona, no obstant la manera com es manifestava, tenia, com tots els humans, el seu punt flac. I per conèixer millor els fets que ara narrem, mirarem de seguir-la fora de l'ambient en que es bellugava.

Era de raça mora. En les incursions dels blancs en aquelles terres i del contacte d'un d'aquests i una nativa d'allí, nasqué ella... Aquest blanc era violent i pendenciós i ella havia vist des de petita el tracte despietat a que estava subjecte la seva mare...

I això feu que germinés en ella un odi desenfrenat contra tots els homes que ella veia com pressunts esclavitzants, i que al tractar-la com a raça inferior, abusarien dé-

LUIS.- Romantichisme a aquestes altures?

MARCEL.- Ja veig que no ens entendrem... De no-
ment, que esdevinguera-te que no passara
cap perill...

LUIS.- Potser t'ho agrada, M. Marcel, ets un
anyell i jo una guineu vella.

MARCEL.- I t'he dit i t'ho repetixo... que
estiguera tranquil... De tota manera
t'agraixo el sermoneig, si bé crec que
no em farà cap falta... Més que sem-
bli tot, la com camina!

NARRADOR

I així acaba aquesta conversa que, a dir
veritat, a en Luis no li dissipà els temors
que sentia...

I, no obstant, el que havia dit en Mar-
cel no deixava de ser veritat.

Aquella dona, no obstant la manera com
es manifestava, tenia, com tota els humans, el
seu punt llac. I per conèixer millor els fets
que ara narrem, mitjanç de seguir-la tota de
l'ambient en que es desenvolupa.

Les de tres anys. En les incursions dels
blancs en aquelles terres i del contacte d'un
d'aquests i una nativa d'aquí, nasqué ella...
Aquest blanc era violent i pendencios i ella
havia vist des de petita el tracte despietat
que estava subjecte la seva mare...

I així fou que germàna en ella un cos
degenèrat contra tota els bones que ella
veia com presunta esclavitud, i que al
traballa-la com a tres inferiors, consideren de-

lla, sense altre desig que pervertir-la més i més cada dia i per això captava amb odi reprimint les mirades luxurioses que li arribaven.

I, cansada de lluitar i amb por d'ésser subjugada per la força, s'escapà del seu país i vingué a parar aquí, amb l'acumulació de tots els odis vers els europeus.

No volia ser tractada com una bèstia, subjecte sempre al fibló del càstic.

Uns anglesos l'havien adquirit en un mercat de carn humana a Tànger... I per això així que arribà aquí s'escapà...

Es sentia lliure i atractiva i posà això al servei de la revenja que germinava en ella... En tot home europeu hi veia sols una continua amenaça.

Per això gaudia jugant amb les passions dels homes, semblant a aquell i es plavia neguitejant-los i posant al seu abast aquell doll d'atractius i tot seguit es negava i amb sarcàstica rialla es burlava de les seves ànsies.

I amb aquest esperit de venjança, conequé a en Marcel... Però immediatament s'adonà que aquella home no era com els altres... Tot respirava en ell noblesa, bondat, esperit no de donimi, sinó de sacrifici.

I sentí que s'anava lliurant d'aquell odi que la cremava i néixer en ella una estranya dolçor i, sense adonar-se'n es trobà estimant !amb bogeria! un home que no era de la seva raça.

I ja es resistí a mostrar públicament

... sans autre desir que de se venger...
... et cela elle le fera...
... par les moyens les plus sûrs...
... et elle n'est point de ces femmes...

... et elle n'est point de ces femmes...
... qui se laissent aller à la passion...
... sans réfléchir à ce qu'elle fait...
... elle est froide et calculatrice...

... elle est froide et calculatrice...
... et elle n'est point de ces femmes...
... qui se laissent aller à la passion...

... et elle n'est point de ces femmes...
... qui se laissent aller à la passion...
... sans réfléchir à ce qu'elle fait...
... elle est froide et calculatrice...

... elle est froide et calculatrice...
... et elle n'est point de ces femmes...
... qui se laissent aller à la passion...
... sans réfléchir à ce qu'elle fait...

... sans réfléchir à ce qu'elle fait...
... elle est froide et calculatrice...
... et elle n'est point de ces femmes...
... qui se laissent aller à la passion...

... et elle n'est point de ces femmes...
... qui se laissent aller à la passion...
... sans réfléchir à ce qu'elle fait...
... elle est froide et calculatrice...

... elle est froide et calculatrice...
... et elle n'est point de ces femmes...
... qui se laissent aller à la passion...
... sans réfléchir à ce qu'elle fait...

I se en restant a mostrar plorament

